

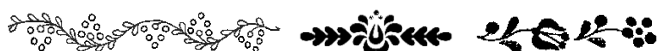
Darai Lajos (Kápolnásnyék):
A világúr a Világúr

Mindenkinek van anyja és apja, csak kevesen nem ismerik szüleiket, legtermészetesebb kapcsolat ez, és a legszükségesebb, hiánya aligha nyomtalan, áldott előny a megléte. A tényleges nevelési viszonyon kívül is van benne kikerülhetetlen létösszefüggés, hogy születésünk előtt ők más sokat élhettek, és az ő haláluk után mi még tovább élünk.

Ezért fontos rengeteg mozzanat, mit át akar adni az anya lányának, az apa fiának, vagy egyáltalán az idősebb jogán fiatal utódnak, legyen az szellemi vagy gyakorlati tanulság vagy tapasztalat, érzelmi terület várható viharainak kezelése, édes részeinek begyűjtése, azaz párválasztás, egyirányú az elvárás, de jobb, ha az példa.

Van ugyanis visszafelé is nézegetés a gyermek részéről, azt kövesse-e, amit lát a felmenőtől, s itt nem működik a bort iszik és vizet prédikál, vagy ha igen, azt tagadva. Bár azért a törvényszerű mintakövetésnek mélyebb a tartalma, mint a szóbeli követelés, önkéntelenül is átmegy a rossz példa, de a jó is persze, bár ezt sem szokás kihangsúlyozni.

Hogy milyen jó anya vagy apa vagyok, nem szokták mondani, egyébként sincs bizonyosság ebben, más talán jobban csinálja, anyagi korlátok is megkötik a kezet, bár a szándék a lényeg. Szülő csemetéjének mindent meg akar adni, s nem közvetlen, szó szerinti hálát vár el érte, hanem hogy felnőttként megállja a helyét, legyen boldog és sikeres, s főként jobban éljen, mint ő.

Ki emlékszik már ezerkilencszáznolcvannégyre?! Pedig a világpolitika kötélén táncolt, nem annyira az atomhalál tudata kínzott, hanem hogy tankok szétlőnek városokat újra. Halódó világhatalom rúgott utolsókat, nagyon fájhatott volna, ha célzottan megindul s a katonák megmossák lábuk az óceánban, elavult eszmekórságról már nem is beszélve.

Akkor két eszköz támadt megfékezni a nagy bajt, az egyik fegyver, mely csak az embert pusztította és így a nagyvasak megálltak volna félúton, a másik vélt erkölcsi fölény, mi mára elveszett. S e második fejlemény miatt kell visszaneézni elmúlt negyven évre, hol rontottuk el ennyire, hogy a mélyben megbújó örökös megtévesztés elérte a nyugatot is, kelet leomolván.

Egybeforrasztva nem lett sajnós az emberiség, helyette félelem terjedt ki a bolygónkra, hol jelenik meg a rendcsináló világerő, parancsolva oly haladást, mi csak neki szolgál. Ez a világszolgálat aztán ellankasztotta a saját kezdeményezőkedvet, öncélúvá vált magas életszínvonal, tudomány ment tovább érdekrend szerint, míg a nép csömörig élvezett.

Köldöknézés önáltatás fertőjébe fulladt, nem szent már múlt nagyság, sem természetesség, sok verembe esett nem hagyja magát kihúzni, mialatt a többség csak bámul, hogy ilyen lehet. Most aztán elszenvedjük mindenfajta tobzódás hatását, mi rajtunk csattan, gyengén s erősön is, világrémekekkel riogatnak eredményesen, s elfelejtettük, hol lakik a megoldás-isten.

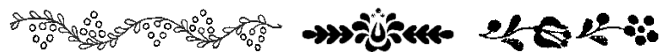

Újabb kis kőszközt találtam a kertben ásás közben, fehér avagy világos színű, s ez is kézreálló, mint az előző gránit marokkó, de ezt két ujj közé fogva lehetet használni. Az éle kicsit durva, de ásóról a sarat jól leviszi, és képzelet kérdése, még mire volt jó, ám inkább készítőjének életmódja izgalmas, meg hogy ugyanazt a földet műveljük.

Nem véletlen tehát, hogy nyolcvancentis fekete humuszban ások, alatta sárgaföld kezdődik, mennyi elkorhadt növény kellett ehhez a színhez, de még így sem zsíros ez a föld, inkább porhanyós. Átszalad rajta a víz, még több szerves anyagot kellene beletenni, mit bizonyára kapott korábban, hisz a ház mellett istálló állott, míg házfelújításkor le nem bontotta új tulaj.

Emlegetjük manapság a komposztálást, mintha megmentené a helyzetet, hogy istállótrágya mennyire hiányzik a földeken, baktérium és víz elegyét locsolják ki, de csak kevesen. Mert a tudomány már kiderítette, hogy mit kell pótolni a talajerő megőrzéséhez, ám csak az olcsóbb megoldás jön számításba, pétisónak mondták régen, de már sokfajta létezik.

De a tápanyagot a haszonnövény csak akkor halmozza fel megfelelően, ha elegendő összetevőből dolgozhat vegykonyhája, ami e folyamatból kimarad, gátló tényező lesz. Mindennek tudása ott kezdődött, mély időben, amikor még kőszközöket gyártottak mező művelésére, és persze fából is, ügyességük legyen ma példa, ne maradjunk le a küzdésben.

Le lehet-e élni egy egész életet hazugságban? De le ám, különösen ha senki nem tud róla, legalábbis környezetében, mi az igazság, ilyen eset sok van, például hogy ki az apa. Van tehát jótékony hatása is, kegyes csalás, mondják rá, halálos betegséget elhallgatnak, csúnyább, ha nem közlik valakivel, hogy sosem lesz belőle bajnok, virtuóz, de pénzt fizet érte.

A kiképzésért, mi nem elegendő, ha nincsen tehetség a növendékben a tanultak iránt, ő már jobban jár, ha minél előbb megtudja az igazságot és más területen próbálkozik. De amikor sok emberről van szó, tömegeket kellene megismertetni nekik nem kellemes valósággal, netán nemzedékek óta folyó agy mosás hatásán változtatni, nem fog menni.

Vagy nem lesz egyszerű, sőt, igen hosszadalmas, mert a bevésődés itt is működik, „az iskolában mást tanultam” jelszóval utasítanak vissza minden kezdeményezést jó útra terelődni. Hogy honnan van e jelenség, kinek érdeke mentén alakult, szintén nincs nem beavatottak orrára kötve, mert többnyire a hatalommal kapcsolatos, s csak finom megkülönböztetéssel

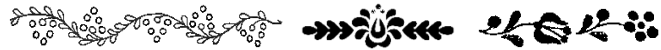
megragadhatók egyáltalán gyanús jelei, melyek elárulják, hogy hamis történelemmel szolgál a tudományosnak tekintett tekintély, ami beívódott agyunkba és bőrünkbe. Azaz a mélyben és a felszínen is elhisszük a sorsunkat meghatározó összefüggések hazug beállítását, tények elhallgatását pedig elutasítjuk, ha figyelmeztetnek rá.

Mert oly gazdag az élet, nagy a Föld, mást mondani nem lehet hihetetlen hasonlóságaira, mint hogy azonosak vagyunk régmúlt magunkkal, mégha az iszonyú messze is van téridőben. Ám a tartalmi egyezéseket a műveltség okozza, és kihatása igen hosszadalmas, miközben formái jegyek változatossága szintén megszületik, elhatárolódó módon.

Magyarán ahogy a testi mivolt is azonos, mégis minden ember igencsak különböző lesz, úgy a szellemiek azonos alapján épült világunk nagy különbségekre képesen virul.

De megmarad benne kedvező körülmények közt az ősi jellegű testvériség, mint minálunk, és mindenki másnál hasonlót feltételezünk, ezért hirdetjük azt, hogy szeresd ellenségedet.

Az ellenség pedig „köszöni” jóindulatunkat, úgy tesz, mintha barátunkká válna, helyünkbe lép, s már ő isteni akarat beteljesítője, nem fordulhatunk ellene, ha elnyomást végez, Inkább igyekszünk gyökereinket, mit nem lehet, mégis, ugyanonnan eredeztetni, mint fölénk kerekedők, ámde győzni csak azzal tudhatunk, ha vállaljuk kezdetektől folytonos jellegünk.

Kétfelől közelít alapvető gondolkozás a világhoz, mely térbeli ugyan, de síkagyú képe rögzül, s kimondani meg vonalon futva tud összehasonlítást, két végletből indulva. Létező vagy létújító, hasznosság–károsság szempontjából a kezdeményezés, tevékenység felemelő vagy lesújtó, örömteli avagy fájón tragikus, és középen nem találkozhatnak.

Nem egyenlítődhét ki a szélsőség vegyülve a másik szélsőséggel, hanem átjárva az is, átalakítaná, meghódítaná kedvére, saját szájíze szerint, s ebből nem enged soha. Pedig lenne lehetőség a megegyezésre, mert az igazság sosem kétélű vagy kétszínű, légy biztos magadban, s meggyőző leszel a másik számára, miközben tőle is jöhet elismert.

Félelmetes belegondolni kölcsönösségünk megszüntetésének kérlelhetetlenségébe, miként bontották két táborra az embereket, támogassanak valamit, vagy tagadják váltig. Nem a valóság mellé álltak ezzel, világos és egyértelmű, hanem annak értelmezése csábította figyelmük s foglalta el értelmük, állította őket a vélt jó vagy rossz oldalra.

De miért beszélünk csupán általánosságban, nem megnevezve trükkös csalást elkövetőket, hát, mert nem igazán köthető ez a folyamat kevés ismert személyhez, hanem tömeges szintű. Amit a történelem mozzatójának szokás mondani, egyáltalán nem egyéni törekvés valamely kiválasztott nagy főember részéről, ma már mindig vannak kedvezményezett csoportok.

Melléjük áll a szerencse, kedvez időjárás, felismerés következménye, felhalmozódik haszon, ami kezdeményezővé teszik őket, s ez aztán új területeket hódítana meg. De igen sokszor a régiek rovására, és azok megtartására igen sokan hajlanak, féltik a megsemmisüléstől, bizonytalanság üti fel fejét, összecsapnak az indulatok.

Pedig van rá példa, hogy az öregek tanácsa ifjakat bevonva határoz követett irányt, mondván, ők fogják megvalósítani jövőben élve, mikor mi már, mai okosok, nem leszünk. És az is szokásban volt régebben, hogy akinek sok lett valamiből, adott a többieknek, ha majd ők lesznek hasonló helyzetben, visszaadják, és a tudásátadás is ugyanígy működjön.

Még a nemzedékcsereének is bele kell férni, hogy ne legyünk szemellenzősek, csak jót vagy rosszat látni nagyobb arányú változásban, ha az nem rombolást akar, s ahol kell, kiigazítható.

Látomásos ember vagy? Nem tudom, miről beszélsz. Nekem a látvány a szemem által születik, nem a képzelgés lehunyt szeme mögött, ne akarj rút szörnyűségekkel riogatni, vagy örömköddel kábítani, mellette édeskés illatokkal. Álmodtam én is régen, emlékszem, milyen az, de nem keverem a kettőt össze, valamint arról sem álmodozom, hogy mi lesz, ha nyerek a lottón.

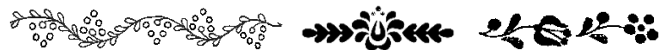
De tudom, képzelőerőnek nagy a szerepe életem kiteljesítésében, mindig többre vágyunk szinte kötelesség, meg kell tanuljuk, találjunk hozzá utat-módot, ne pazaroljuk üresen. Sőt, gondolkodás legyen életelemünk, mindig mindent forgassunk meg fejünkben, de ne csak lelki témakezeléskor, hanem ha lehet, cselekvés előtt, döntés úgy szülessen, mint csúcsteljesítmény.

Ám ennyi tudatosság feltételezhető-e egyáltalán magunkról elérhetőnek, vagy ez csak vágyalom, túlzott bizakodás értelmes lény mivoltunkban, mi biztathat minket még erre? A válasz egyszerűbb, mint gondolnánk, és összefügg még a látomásokkal is, segít kigyógyulni onnan, ahol eluralkodik rajtunk a végzet, azt hihetjük, és gyakran üzen rosszat, ritkán jót.

A világot ugyan nyilvánvalónak tekintjük magunk körül, de nem az, hanem öt érzékszervet összehangoló agyműködésünk jó eredménye, megfelelő esetben tehát, kiválósággal. Így aztán több irányban lehetnek ebben kisebb-nagyobb eltérések, szerencsétlen fogyatékos mivolt képében, ami jelenthet érzékszervi hiányt éppúgy, mint a szellemi képesség sajátságát.

Utóbbit pedig könnyen befolyásolhatja a külső benyomások ismeretlensége, vagy a beszéd által közvetítettek, meggondolatlan közlés, ijesztgetés, túl korai ismeret. Felfokozottá válhat bennünk az érzés és a tudat rendes összhangja, kilendülve valamely szélsőség felé, s jön a látomás, testi görcs, nem kell hozzá valós érintés, esemény vagy szer sem.

De erről való beszédet is abba hagyja aztán, akinek nincs semmi gondja ilyesmivel, akinek marad, lesznek látomásai, s ha meg szeretné osztani, érthetlenség válaszol.

Nem, nem! Nincs értelme arról beszélni, hogy ki áll a mérleg egyik, s ki a másik serpenyőjébe, hogy eldőljön a vita szaporodásmódunkról, milyen legyen majd, hagyományos vagy mesterséges? Károsan romboló ugyanis ez a felvetés,⁵³⁴ kihúzva a talajt hagyományos párkapcsolat és család alól, sőt, az emberi létezést is megkérdőjelezi, anélkül csak lények lennénk.

Állatnál többek az elménk miatt, de embernél kevesebbek, hiszen benső világunk megszűnne állami egyenreveltetésben, külsődleges célmeghatározás szerint dolgozva élhetnének. S ki tudja, a helyzet micsoda diktatórikus és kegyetlen világot hozna, elpusztítana minden, még a mostoha körülmények között is fellángoló egyéni személy felé törekvést.

Azaz megsemmisítené a csak egyedekben megszülethető testi-lelki képesség összes feltételét, le vadászva a jó mintát adót, ha valahol felbukkanna érzés-sivatagban. Mert ha pusztá érzékiség lépne a szerelem helyébe, ahol kötelező odaadnia magát megkívánt részéről a megkívánónak, elhidegülést okozna s korlátlan vágyterroret.

S ki tudja melyik nem válna erősebbé s jönne ki győztesen a másikat tárgyiasító harcból, mert előbb-utóbb mindenki mindenkinek ellenére lenne, a barátság intézménye is eltűnne. Hiszen vetélytársak lennének a féktelenség mezején, harcterén, egyéni és közizlés is elavulttá válna, semmi nem szabályozná az erkölcsösséget, ráadásul rabszolgák lennénk.

Hisz az állam nemcsak felnevelne, de munkássá tenne valamely gyártási területen, lakást és élelmet pedig úgy biztosítana, mint ma a hizlaldákban, a ló- és tehénistállóknban.

⁵³⁴ Németh György: Szép új világ felé. Vita a demográfiáról. *Magyar Hírlap* 2025. február 3. hétfő. 10:1 <https://www.magyarhirnap.hu/velemeney/20250202-szep-uj-vilag-fele>

Csakhogy, ahogy az egész terv mögött ma ésszerűt hazudozó valakik állnak, megvalósítást követően is kellenének irányítók és ellenőrzők, körülményt erőszakkal fenntartók.

Azaz a fegyvergyártókat s a katonaságot is maguk mellett kellene majd tudniuk, az oda vezető utat is ők kell biztosítsák, különben egészséges lelkek lázadása jön. De addig nem szabad eljutni, gondolatban sem megengedhető ilyesmiknek a felvetése, agyalágyultságként megjelenő nézet kimutatása kritikaként lett kívánatos.

Semmilyen mérlegelésbe nem állhatunk bele, segédkezni jövőnk elpusztításának mai esztelenségéhez, embertörténetünknek a mellőzéséhez, pillanatnyi elmezavarhoz. Ja, hogy ez zavar már jó pár évezrede? Rövid idő milliós nagyságrendünkhöz képest, legyünk ésnél és bátran védjük meg a szerelmet, ami családba rendez és utódokkal áld meg minket.

Nem kell kilépni az ajtón, kinézni ablakon sem, beköszönt a világ, bezörget vagy bekacsint, eláraszt, elfoglal, lebenít, vagy cinkossá tesz csupán azzal, hogy megtudod, mi folyik, s nem mozdulsz. Persze a fiatalabbak kirohannak remény árnyékát üldözni, mit vágyakozásuk keltett, kérdés, tényleg megérdemlik-e, amit elérnek, vagy odadobott csont az, hogy rágódjanak rajta.

Sőt, hogy együttműködjenek a világhatalommal, mit nem lehet figyelembe nem venni, tolakszik, rád települ, átjár, veled végezteti el a piszkos munkát, s alig látod, hogy fogaskerék vagy. Tisztességes életet szeretnél te is, mint az emberiség többsége, de az őserdőt már felszámolták, felszántották, ám annyi szántó föld sem elegendő, megsokszorozása másként megy.

Az élőhelyek felszámolása folytatódik, de már veled, a te környezeted lesz műanyag, ételed-italod attól friss, ami árt neked, s lelki táplálékod igen elbizonytalanít. Mehetsz lakni az égbe, felvisz a lift magasra, messzire ellátsz a többi magasház közt, és ott még mindig betonerdő, utaznod kell a zöldbe, ha nincs saját – elavultnak mondott – kertesházad.

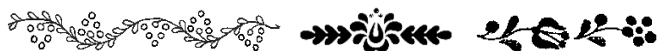
Fejletlennek bélyegzett az a terület, ahol még ingatlan tulajdonosok a lakók, hiszen a bérlakásban élők mozgékonyabbak, elmennek a jobb munkalehetőség után, birka módon. Azaz egymást követve, ahogy terjed a híre valamennyivel magasabb jövedelemnek, és ilyen suttogó propagandát vesznek már inkább figyelembe, mert az újsághír megbízhatatlan.

Üzleties túlzás, új közlőfelek harcolnak régiek ellen, a szerkesztőségeket sorra felváltja az egy fős „stáb”, így tényleg egyéni lesz a vélemény, mit hallunk, ezért „hosszánk közeli”. Eközben mindenki azzal fog foglalkozni, hogy kiszűrje az érdekeset az elé kerülő sok-sok érdektelenből, első szavak alapján, így lett a nagyotmondás újságírói fogás.

És a dömping arra is jó, hogy lényeghiányos tartalmak megbújjanak a többiek között, ne essenek ki eleve, hogyha elárulják már korán, miről szólnak, elmarad felkapcsolásuk. Így hát csupán az érzelmi hullám felkeltése is eredményes eszközzé vált, de ez már zsigeri szintre vitte le a tájékozódást, mintha a táplálkozáshoz lenne hasonló, kedvenc ízzel.

Szekértábornak is nevezhetjük így alakult csoportok működését, kizárják onnan egymást, nincs átjárás, sőt nincs megbocsátás, ha nem az ő szekerüket tolod, jobb mindebből kimaradni. Végsősoron tehát magadra maradsz, bár nyitva a lelked, de a számítógép ablakain át bejövők elriasztanak, vagy gondolkozással, adat megvizsgálással mersz bármit is elhinni.

Nincs már mérvadó forrás, feltett kérdés is hazug, amire a feleletet hallod, tematizált közeget teremtenek, neked nem húsbavágó, amit hallasz, neked szóló válaszra nem találsz. Ezért figyelj a hiteles emberekre, akik jót akarnak mindig neked, hozzátartozókra, tanítók- s barátokra, s főként bízz az eszedben, hitalapod adó tudás- és eszmerendszerben.

Testünk és lelkünk vonzalmaival alig vagyunk tisztában, biztosan ismertek jéghegy csúcsa, az ismeretlen bizonytalan nagyság, víz alatt helyett tudatlan kiszámíthatatlan homályban. De még erről az aránytalanságról sem tudunk eleget, elég az égitestek hatására gondolni, mi nagyrészt tagadt, mert a tudomány nem tud mit kezdeni vele, s tévedni nem akar.

Inkább lejáratták a csillagióslást, vagy hogy a Hold minket is „mehúzna”, nemcsak a tengereket, nehéz ügy, ha az emberek fele szenved tőle, s issza a szavát, aki magyarázattal szolgál.

Illetve még tovább is mennek, a jellemre, mert az időszakos hatáson túl „elemzik” állandó befolyását ránk bolygóknak, csillagoknak, és az egyediséget születési időhöz kötik. Ez nemcsak önmagában vizsgálendő, hogy van-e kapcsolat a testre ható természeti erők, valamint testünknek arra adott válasza közt, de lelki minőség kialakulása terén is.

Inkább fordított lehet a közvetlen kapcsolat, mi miatt az értelmezésrendszer egyöntetű képet mutat, lerögzített időpontok szilárd talaján nőtt elvek aztán egymásból tápláltak. De ne higgyük, hogy csak a külső természetnek van változatlansága kiszámítható és biztos pontok képében, melyekre alapozni lehet, lelkünk sem kevésbé masszív tények hordozója.

Az elme gondolati ereje törvényszerű jelenségekben ragadja meg környezetét és teszi elvont, felidézhető szellemiséggé, ami keretet ad további benyomásoknak. Ez pedig nagyarányban a múltban felépített, elsajátítása körülményeit nem lehet felidézni, csak a képesség van meg bennünk az elfogadására és elutasítására.

Értéke szerinti értékelésére, alak szerinti alakzatba sorolásra, szóval való helyettesítésére, ha sikerült a jelenséget azonosítani fogalmával. Ezért aztán egész életünkben tanulni kell önmagunkat, nemhogy ki-, hanem micsodák vagyunk, megőrizni mozgásunk önkéntelenségeit, ha azok életmentésig terjedve hasznosak.

Vagy próbálkozni kigyógyítani magunkat a helytelen testi válaszok, változások káros útvesztőiből, gyulladások túlzásaiból, s indokolatlan lelki félelem gyötréséből is. Tudatosítsuk az önmegismerés feladatát, ez elvezet egyébként egészen bizonyosság-istenig lelkiek terén, de ugyanúgy szükségszerűség frontján a világteremtés titkait tárja fel.

Állítólag kevesen értik, amit írok, és így nincs hatása, de szerintem másról van itt szó, szándékhiányról, s nemakarásnak fejevakarás a vége, büszke elutasításban van részem. S hogy mire büszke, aki nem ért velem egyet? Nem magára, illetve csak annyiban, hogy a dicső elődöket emlegeti, nemzeti szinten, a királyság nemes emelkedettségét s nagyságát.

A magyarokat tehát, akik előtte avar és hun néven szerepeltek a történelem nagy-színpadán, győzedelmes csatákat vívtak egyre, legfeljebb ármányos beharcoktól szenvedtek néha.

Ez így is van, senki nem vitatja, aki igaz történetet ismer, de ez múltunknak csak kisebb része, a hatalmi oldal, amely önmagának igyekezett kisajátítani az egészet.

Ám a nagyobb részhez annyi köze volt, hogy rajta uralkodott, kiszolgáltatta vele magát, és – mai szemmel – luxust kívánt cserébe a harcban hozott véráldozatért, élet kockáztatásért. Olyannyira, hogy mindentudás tetején trónolt, amint a fegyverkezés ma is a tudomány és technika csúcseit minden mást megelőzve és kizárólagosan használja, előny szerzésre.

Meg aztán a zavargások megelőzésére hivatkozik mint hivatásra államszervezet, amikor belülről támad ellenség, ha külsőt elhárítottak, de ez csak késői fejlemény. Tudjuk, hogy a korai sírokban nincsen fegyver, még oly időben sem, mikor már mezővárosi nagyságú népesség élt együtt békésen, azaz jó együttműködésben megszervezve magukat.

Ugyanez a békés együttélés elmondható az úgynevezett természeti népekről, de még a híres Keleten sem történt más ezzel, minthogy gyarmatosítók erőszak-múltat adtak nekik. Ezt a felsőbbrendű hódító eszmeiséget tüzetesen fel kell tárnunk ezért a világban, mert az igen megszorított emberlétszáma hivatkozva szükségszerűségnek állítják be.

Mintha „örök emberi” lenne az erőszak, de még a ragadozó állatoknál is találunk szerves cél szolgálatot benne, a tápláléklánc tagadása értelmetlen, bár ma megtörténik. A csillagvilág ismerete viszont szükséges volt a túléléshez, s ez onnan terjedt el utóbb, ahol előbb volt mezőgazdálkodásra való terület, letelepedve lehet eget nézni.

Ebben a napi teendőkről szóló évkörben élt az egész közösség, s kirívó embertelen támadásokat megtanult kivédeni, és a jelképei idővel szétterjedtek mindenütt. Ezen alakzatokat a régészeti tárgyak távoli vidékeken is mutatják, de onnan nem jöttek ide emberek olyan rövid idő alatt, mint amit a „modern szemlélet” hirdetget.

Azáltal tehát, ami nem történt meg, nem vagyunk befolyásoltak, nem annak kell örülni, hanem a valóságnak, mert gazdagabb és sokkalta szebb minket illetően, mint hamisan csengő hazugság.

Ha átpasszírozod nézeteidet népedről, hazádról a józan megítélés tűfokán, vagy ami ugyanaz kell legyen, a tudomány naprakész legfejlettebb válaszain, meglepődsz. Ám ez nem történik egyik napról a másikra, olyan nagy az adathalmaz, ha kutatásba fogsz, hogy csak sokára jutsz eredményre, visszariadsz esetleg előbb, minthogy az igazságot látnád.

Sőt, ilyet el sem kezdesz, ha elfogadod a márt a múlt szükségszerű fejleményeként, hogy csak a részleteket kell feltárni, mert törvényszerűség érvényes a történelemben nagyvonalakban. Eme felszínen persze nincsen visszariasztó, legfeljebb keseregni lehet, hogy mit osztott a sors számunkra, de mélyebben beleásva magad, ellentmondásokra lelsz, feloldhatatlanokra.

Legalábbis az addigi keretek közt nincs magyarázat, amit egyébként mindenki hűen elfogad, nem kérdőjelezve meg a bevett rendet, nem tagadva a tudomány alapját, szentségét. Viszont tudjuk, a gazdagnak nehezebb bemenni isten országába, mint a tevének átmenni a tű fokán, és mi a történelem szegénye vagyunk, keressük meg hát azt a csodaországot.

Lépéseinket, gondolatunkat önmagunkról hozzá kell igazítani a feladathoz, hogy valóban isten szegényeként szerepeltessük, ahogy történt valójában, hamis sallang nélkül.

Mert szegénységünk oka éppen nagy gazdagságunk, akiktől mindig elvettek, ezt kell bevallanunk, nem állandóan elvevők közé vágyakozni, bár ők úgy állítják be, hogy mindent csupán kaptak.

Mert megérdemelték, úgy hozták a fejlődést ránk, mint Nap a világosságot, elhitették velünk, nélkülük még mindig szervezetlenségben élnénk, szolgálatukra lennünk kitüntetésnek vegyük. S ha már mindent meghatároztak földön, képesek az égben is, születés előtti világunkat összekeverve halál utáni életünkkel, oda is kiterjesztve itteni hatalmukat.

Leleplezőjüket keresztre feszítették, de az ő érvrendszerét a mi életmódunkban, a békességességben ismerhetjük fel, nem támadó harcmodorra épült elnyomó uralkodásban. Ne ez utóbbi nyomait keressük tehát a múltunkban, hanem egyenrangú együttműködés elvét, gyümölcsöző gyakorlatának példáit, s létezésünk végtelen gazdagsága tárul fel.

De nem a megszokott alárendelő jelképek, fogalmak és megaláztatás kínlásában, s hogy azt megérdemeljük, ne lázadjunk ellene, ami oka volt sorozatos leverésünknek, hanem az emberi élet szent újdonságának, isteni kiválóságunknak, egyedülálló szellemi teljesítményünknek a tudatában, ami boldogsággal tölte el minket és mindenkit.

A művészfilmekből nem lehet tizenkettő egy tucatot csinálni, mert különös világukat még ugyanaz a rendező sem tudná, akarná megismételni, önálló életüket élnek. Bennünk nézőkben, akik ráadásul szintén az egyedi értelmezés különvalóságát és sajátos érzéseit vegyítve fogadjuk be, példákkal szolgál és feledhetetlen élményt ad.

Mint a színházi dráma, de ez kivihet olyan tájakra, városokba, ahol sosem jártál még, olyan művészi eszközökkel élhet, letaglóz, a látvány gondolatiságával gazdagíthat. És tömegeket elér, mindenkinek megfelel a színvonala, ami nem színvonaltalanság, hanem egyetemesség, létezés egyszerűsége, mindamellert belefeledkezett szórakozás.

A színházi álom felébresztése, mintha csak velünk történne, mi is sétálhatnánk ott, avagy soha oda, abba nem mennénk, a személyesség megérint, nem emelkedett a talaj színpadra. Mégis oly tömör, oly gyors események folyása, vagy az elviselhetetlenségig vontatott, de odavaló az ábrázolás, azt a helyzetet teszi vonzóvá vagy taszítóvá, részt is veszünk

benne meg nem is, tudjuk, hogy vetített, mégis eleven közeg, lélegzik, hangzik, tapintható kinek-kinek saját emlékeit felszakítva, akarva, nem akarva, alkotóivá válunk. A korhúség még saját időnkre is teljesül, történelmi távlat pedig érzékeltetve van, ebből aztán még rajzfilm is kitellett nevelő célzattal legkisebb befogadó korosztálynak.

Meg mivel üzletről is szó van, növelendő lett a nézőszám, felhígult a mondanivaló, és a színes szélesvászon, a sztereo hang csábított, borzongatás, kegyetlenség kiélni valóan. A zsigeriség és az alsó fertály ingerlése a tilos kategóriát is áthágta, erkölcs alig maradt a szempontok között, mi addig szép küldetést teljesített „boldog befejezéssel”.

S kezdett a mindennapi élet helyére lépni a filmélmény a tévé házimozsi jellege által, s odáig jutottunk, hogy nemcsak időnként, de naponta többször lehet mozizva szórakozni. S hogy biztosan leüljünk a készülék elé a következő napon is, arról sorozatfüggés gondoskodik, kíváncsiságunk a folytatásban lesz kielégítve, s új fordulat ismétli ezt.

A látottak-hallottak nem igényel különösebb odafigyelést, megemésztést, gondolkodást róla, viszont hamarabb találunk társat, kivel megbeszélhetjük, mint művészfilmek esetében. Ám régen még olvastunk filmkritikát is, hogy jó irányban indultunk-e szerkezet feltárásban, meg aztán érdekelt, mit tart róla a szakma, mert szerettünk volna jól tájékozottakká válni.

Manapság a képernyőre bárki felkerülhet, ingyen és bérmentve lehet hozzájutni silány, de felkapott tartalmakhoz időnként cserébe, igényesség sok kereséssel jut eledelhez. Mint mikor a hasznos lágyesőt özönvíz váltja fel a jégeső és vihar mellé, s házunk megvéd minket, de erdő-mező nagy kárt szenved, áradó bajt erős lélek ki tud zárni, de sérül tőle.

Mind, aki világkeletkezésről gondolkodik, nem jut el a valódi kérdéshez, mi a semmi, arra vár választ, mi volt a világ előtt, s máris a keletkezés előttre lépett, ott tapogat. És túlnyomórészt ezzel találkozunk, hogy erről az eseményről beszélnek, úgy, hogy megpróbálják kitalálni, milyen állapotból indult felénk, mai mivoltunknak jó alapjául szolgálni.

Fogalomzavarról van tehát szó, bármennyire is tanult tudós fők kutatják, színvonalasan foglalkozva vele, ami közember számára érthetetlen bonyolult képletekkel történik. Hiszen ami keletkezik, nem volt előtte, és amiről tudjuk, hogy létrejött valamikor, az sem keletkezés, hanem átalakulás, ebből abba, és összetevők száma igen nagy lehet.

Mondjuk is, hogy a mindenség felfoghatatlanul végtelen, így benne az általunk látottakat csak kis részének kellene tekinteni, de a nagyobb rész is befolyásol valahogy bennünket. Például hogy onnan valók vagyunk mi is, csakhogy teremtdésünk, – amit egész jól nyomon tudunk követni, meghatározva idejét és módját egyre pontosabban, – persze csak ránk vonatkozik.

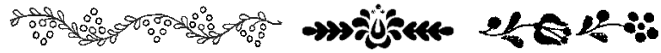
Így a teremtés fogalma nem keletkeztetést jelent, ámde előállítást, nem a lét szintjén történik a változás, hanem a létezésén, amit e szó takar, bárki legyen az alkotó. Ám a teremtdés okozója s az alkotó sem azonos, megkülönböztethető ugyanis e vonatkozásban a véletlenszerű és a tervszerű, előbbi cél nélküli célszerűség,

utóbbi szándékos, képzellet akarás mentén történő befolyásolása folyamatoknak, s mint ilyen fölötte kell álljon szellemileg a tevékenysége tárgyának, ember a kivétel. Mert aki tanít, nem magasabbrendű, mint akit tanít, csupán előrébb jár a tudásban, avagy jobban begyakorolta, s lehet, a tanítványa túlszárnyalja, így megy az embervilág előre.

S talán velünk a kérdéskör tekintetében ez a probléma, hogy túlságosan előre mentünk már ahhoz, hogy ne képzelnénk el, amit mi tudunk, kiterjeszhető akár az egész mindenségre. S ennek legfőbb tanulsága, összegződött tudás, hogy amint minden keletkezik és elmúlik, úgy ez arra is vonatkozik, – amit képtelenek vagyunk közvetlenül elérni, – egységesség miatt.

Ez az egyetlen fogódzónk, ha komolyan vesszük a követelményt, mit tudomány elé állítunk, de ha a két említett alapvető fogalmunk sem tiszta, jogosan kérdezzük-e az egésze? Bizonyára nem, de ha ezt várja el cserébe támogatásért a társadalom irányító közege, akkor ezt kell közvetíteni a nép nagy tömege felé, úgyis meseként tekint rá.

És tisztelnünk kell a meséket, mert a régmúltról egyedüli beszélt hírforrások, igazságot mondanak az embervilágról, s ez igen fontos, fontosabb, mint amit a világ mond az emberről.

Ha olyan történik veled, amilyen még sosem, a meglepetés erejével hathat, amikor nem lehet rá felkészülni, de ha igen, szintén lehet nem várt hatása, hiszen ismeretlenség. Viszont ha tervezheted a bekövetkeztét, az nem csökkenti majd az igazi kihívást vele kapcsolatban, hogy sötétbe lépsz, érzésvilágod gazdagszik, de még ott is lehetnek kockázatok.

Nem tudhatod, miként válaszol majd egész valód, ha azt értintő esemény történik veled, így hát felértékelődik mások tapasztalata, szerezd be és bízz benne, te is túléled, mint ők. Egyenesen életkori sajátosság félni fiatalon a jövőtől, de ha abba nőttél bele, hogy minden kívánságodat teljesítik, vagy azt kívánod, amire alkalmas vagy, az jó.

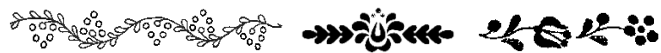
Akkor támad nehézség, ha nem természetes a tudásátadás, mert nincs mit átadnia akinek kellene, ami anyagi szegénység esetén bizonytalanná tevő ingerszegény környezet. Nem véletlenül fogtak össze az emberek már régóta és áldoznak tanítóra gyermekük számára, hiszen a szülők nem tudhatnak mindent, s a haladást a kiművelt emberfők jelentik.

Mily sokan jöttek úgymond alulról nagy emberek, szenvedélyükké vált a tudomány, a művészet, kutattak, alkottak, mint az arra születettek, holott szorgalomra volt szükség tehetségükhöz. A társadalom egészséges szövete alkot közösségeket, illetve azokból épül fel, de azért az ottani siker mellett megmarad a saját élet elrendezésének küzdelme.

Mert nem tesznek mindent a feneké alá legtöbb embernek a szülei, de nem is akarná ezt, aki sikeres a munkájában, mert jó képzést kapott, jót áll magáért, önállóan működik. És igen, ekkor egyénileg mutatkoznak a személyiséget mélyen értintő törekvések, átélt élmények, izgalmak, remények, csalódás esetén pedig a tanulságok levonása.

El kell döntenie, miből mennyi elég s mi túlzás, olyan életelveket vallottá lenni, amit a kiválasztott társunk is elfogad majd, és mi pedig be tudjuk fogadni, amit ő nyújt felénk. Az örök emberi esetén nem eshetünk nagy tévedésbe, efelé kell hát törekednünk, ezt megkövetelni magunktól, másoktól, és ha kell, saját példával gazdagítani alapokat.

Ekkortól az ismeretlenség kezes báránnyá válik, legnagyobbbrészt kiszámítható válaszok köszönnek vissza, beüt a nyugalom a jövő iránt, de unalom kizárt, mert éled túlvilág.

Szűrő és szita, rosta és cséplőgép, mindegyik ki- és szétválasztja a jót a rossztól, szöszmöszt a tejből, törmeléket a lisztből, ocsút a magtól, és búzát, árpát, rozsot a gabona-kalásztól. Jó és rossz kiszűrése aztán átvitt értelem mezején maradt igazán időszerű máig, a minden embert érintő eljárás szintjén, mezei és konyhai munka gépesítve lett.

Vagy előregyártott termékkel találkozunk, ami élelmiszerként tartalmaz ugyan káros anyagokat, de azt szándékosan tették bele, tilalmi intézkedés kiiktathatja onnan. Viszont a hírdömping és a tájékoztatási áradat, amivel állandóan találkozunk, kevésbé szabályozható külső eszközökkel, mert önmaga mindegyik lehet jó, összese rossz.

Minden szereplő a világszínpadon szeretne szóhoz jutni, azaz hallgatósághoz, bámuló, őt értékelő közönséghez, vadászik a figyelmünkre egyszerre ezer meg ezer ágáns.

S itt is vannak nagykuttyák és kicsik, vadállatok és szelíd cukiságok, hivatalból előnyös helyzetben lévők, kiválóságokkal vonzóak, és elnyomott üdvösek, vagy hiábavalóságok.

Nincs mese, határozott válogatást kell köztük végeznünk, különben fejünkre nőnek, elzárnak más, hasznosabb tartalmaktól, egyoldalúságunk pedig megakadályozza egyensúlyunkat itt, most. Akár szakmai oldalon, akár erkölcsileg, veszélyt jelent, ha nem vagyunk résen, azaz észnél, és a közlők kénye-kedvére kiszolgáltatott helyzetbe kerülve nem vagyunk ura magunknak.

Hát, jól van, ez igaz, no de hogyan szűrjük meg a felénk irányuló kezdeményezést, mi tehát romboló lehet ártó szándék nélkül is, ki tud segíteni nekünk, kiben bízunk meg e téren? Egyértelmű a válasz, amit megerősít, hogy nincsenek és nem is lesznek olyan felületek, hírösszegző és értékelő kezdeményezés, ahonnan megtudhatjuk, mit érdemes megnézni.

Ilyen törekvés maga is bekerül ugyanis a húsdarálóba, tömegfogyasztás tárgyai közé, kevés eséllyel tehát, hogy kiemelten, minden elé kerülve megbírálhasson mindent. Ugyanakkor viszont van két főszereplője az életünknek, a család és az iskola, ahonnan szervesen és nagyrészt kikerülhetetlenül jön felénk az alapvető választások mintája.

Ebben a két közegben meg lehet kapni, hozzá lehet jutni, az alapvető ismereteket, a helyes magatartás elemeihez, miként viszonyuljunk világunk ezer ténye híréhez. Ami naponta elér, szembejön velünk, s tíz nap alatt már tízezer lövedék fog becsapódni arcunkba, hacsak nem növesztünk rá páncélt, amin nyílást mi nyitunk, beengedni, ami kell nekünk.

Nagy nemzetek hogy keletkeztek, van rá egyszavas válasz: hódítással, mert a modern kor előtt még nemzetállam előtti szerveződést látunk, kis területen uraltak királyt a népek. Vagy fejedelmet, főherceget, aki nagy király vagy császár védereje, szárnya alá tartozott, őt maga fölé elismerve alkottak laza szövetséget, nem mai értelemben országot.

A főhatalom a kizárólagosságára vigyázott, rajta kívül más nem gyűjtött sereget, az adókkal, vámokkal rendelkezve kormányzott, s törekedett, hogy a vallás feje is ő legyen. Mindennek lehetne egyfajta idilli bája, ha ellenérdekeltségek nem bontottak volna meg viszonylag békés berendezkedést, ám legfeljebb családi viszály, testvérharc bűne fordult elő.

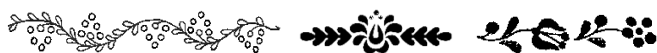
Királyi házak közti házasodás, szerződés jelentette a hatalmi mozgást inkább, ennek megszegését nagyították fel utólag komoly összecsapásokká, megsokszorozva létszámot. Aki nem hiszi, járjon utána a trójai háborúnak, vagy Dáriusz, Nagy Sándor valós hadjáratainak, egyáltalán a szkítáknak, mennyi utólagos alkotás hamis ezekben.

Valamilyen hadi, inkább harcias eseményt, helyi kis viszályt emeltek világtörténelem magasába, amikor a könyvnyomtatás lett a meghatározó közlési eszköz és hatalom. És ez bizony már az újkor kezdete, ekkorra igen nagy mennyiségű színesfém halmozódott fel a mesebeli királyi kincstárak mélyén, amire a kereskedelem rátette kezét.

Vallási hiedelmek is egyetemesítve lettek, vallásháborúval a régi rend, vagy az új kerekedett felül s lett kizárólagossá, egy-egy központból indított célra összpontosult. Oly világfejlődés, bővülés kezdődött, mire addig példa alig volt, az is elszigetelten, távoli ismeretlen helyeken – mit azóta benőtt az őserdő – megmagyarázhatatlanul.

Máig ható világbirodalmak építését szárazföldi foglalás és majd tengerhajózás kezdeményezte hadihitelekből, szükséges hadseregek felfegyverzésére volt elég pénz. Gazdasági csodának is mondják e folyamat eredményességét, „fejlett” világterjeszkedés megállíthatatlanul lakta be Európa addig elhanyagolt részét és a többi földrészt.

Ám ott is laktak addig, de leigázhatóan, hisz modernségi gőzerőnek nem tudtak sehol ellenállni, mert ahhoz oly kegyetlenség társult, mit a szerves hagyomány elképzelni sem hagyott.

Mintha a homokóra visszafele peregne, – ami lehetetlen, hacsak meg nem fordítjuk azt, – majdnem üres a múltunk hegyére állított kúp terében, oda gyömszölünk megismerteket. Szuszakolunk, ahogy mondani szokás, mert sokkal nagyobb, durva darabok kerülnek kezünkbe, mint valódi idő esemény-homokszemei, melyek már aláhullottak és képezik jelenünket.

Attól alaktalanságok, hogy nem igazságok, s eltorzított valóságnak nincs jó szerkezete, a szépségtől is messze került ennyi szenny, gyilok, amit az amúgy gyönyörű múltba belehazudnak. És megtöltik a harcias hatalmak szempontja szerinti értékelést tartalmazó szereplők viselt dolgaival, istenítik a hódítót, szolgasorsára bólintanak leigázottnak.

Nem véletlen tehát, hogy nem akar összeállni a kép, nem illenek össze szemenszedett, hamis szilánkjai, amit az egésznek gyémántjáról letördelnek, elvakulva talmi ragyogástól. És ezenközben csak nem akar megtelni az a végtelen nagyságként feltáruló őskézdeti időszak, hiszen már féltucatezer év után eltűnik a fegyver a sírokból, nincs erőszak.

Olyan van helyette, ami önmagában hasznos, találékony eszeség bizonyítékaiból eredeztethető túlélési minta minden más emberi korszak számára, vagyis nekünk is. Azaz a magátólértetődő béke kora, mely állapot manapság csak megtisztított elme révén felfogható, egymásnak nem magunk alá gyűrése, hasonló szomszédunk nem legyőzése.

Versenyt természeti kihívások jelentettek, győzelmet, ha sikerült az évkört hagyományok szerint végigélni, teljesíteni a csillagok járása által vezérelt sokréstű cselekvést. Amit ma nem kell ugyan végeznünk, mert a modern őserdőt a bevásárlóhelyek polc erdeje biztosítja, ahol kosárba rakó mozdulat kell csak és termék felismerése, választása.

Igen messze kerültünk mindannak termelése, előállítás feladatától, amit még egy-két nemzedéssel ezelőtt is gyakoroltak a kihálásba gumibotozott parasztjaink. Ezt az erőszakhullámot, lépcsőzetesen és könnyörtelenül érvényesülő rideg erőt kell inkább visszamenőlegesen megvizsgálni, egymásra épült lépéseit visszafejteni.

S megtisztítani tőlük a múltunkat, ahogy a felkeléseink próbálkoztak vele, s ünnepek lettek ugyan számunkra, bukásukkal viszont elmaradt múlt értékek helyreállítása. Ezeket kell tehát feltárnunk, s erre figyelve megtelik érvényes, összefüggésben igaz, eleven világgal a legrégebbi múlt is, ahonnan jövünk, onnan vagyunk folytonosak.

Hála és köszönet járna minden embernek, aki világra jött kedvünkre cselekedni, mert ellenkezőre is fordulhatott volna, s ha nem, hát tette nem kap elég figyelmet s értékelést.

Valamikor elmarad a gyermek- és ifjúkor szokásos rendszerinti jutalma, simogatás előbb testi és lelki téren egyaránt, majd a sikerek, magasabbra lépések ünneplése.

Amikor kilépünk önállóság színpadára, mintha hibát, mulasztást követtünk volna el, úgy viszonyul hozzánk a közeg és a többi ember, versenytárs leszünk, ellenfél, alig tudva róla. Mert hisz nem akarunk azok lenni, sem kárára valakinek, mi csak élni, jót cselekedni és másokhoz jóhiszeműen fordulni szeretnénk, folytatni életünket, mint addig a családban.

„Az emberiség nagy családjába”, amit már csak idézőjelben mondhatunk, mintha túlzás lenne, álom csupán, hogy a kisközösség színvonalát akár a legnagyobb is kedvükre teljesítse. Önmagát az emberiség persze nem ragadja derékon, hogy kipenderítse e helyzetéből, még fogalma létezését is kétségbe vonják: birtokolhatatlan, gyeplőjét nem fogja senki.

S ha irányíthatatlan, annak élő mivoltát tagadják a mindent irányítani akarók, mégis, a legnagyobb emberi egységek fölé kerekednének, amihez vannak eszközeik. De ezek rossz irányúak, fegyveres elnyomást gyakorolnak, ahol parancsuralommal nem megy, viszont ennek természete, hogy többbe kerül a leves, mint a hús, emberségesség hiány lép fel.

Szabadságtalanságnak is mondhatjuk, amikor az egymás melletti szabad önválasztó rendszert egymás alá- s fölé rendelése megszünteti, mind nagyobb terheléssel alacsonyabban lévő. A szükségletek szigorúan szabályozottak, mesterségesen kialakítottak, olyanként, hogy hasznosságukat ne a fogyasztók élvezzék, hanem a kiszolgáltatottakat kiszolgálók.

Azaz itt van a szűkítés-kutya elásva, hogy felnőttként már ne legyenek különös vágyaink, elsődleges célként megélhetés gondját tudjuk enyhíteni, megoldani nem: jön új szorítás. Így lesz szükségszerű, hogy az egyén kevesebbet kap nemcsak fizetésként, de személyiségének jósága, sőt szépsége tényéért egyáltalán semmit, csak párjától, családjától, ha szerencsés.

Mert ha több nemzedék óta tart ez az elnyomás azon a rétegen, ahová tartozik, kisebb az esélye „társadalmi felemelkedésre”, s ne csodálkozzunk ha fentebb lévők őrzik koncuk. Viszont nem kell feltétlen nagy képen keseregni, sokat nyújt a kis kép mindazok számára, akik okossá válnak ésszerűen védekező kis helyi közös szellemi s lelki tényezők által.

Egymás szeretete, sírig tartó hűség és a szerelem égi áldása túlszárnyalva világ fede csábításait, helyreállítja hitünk, hogy az ember legyőzhetetlen – ember által is.

Képzeld el, – úgysem tudod, – hogy hatalmas nagy golyón ül a házad, az országod, beteríti füvel, fával, hegy-dombbal és síkkal, folyókat is folytat rajta, sőt tengerrel, óceánnal borítja be. Mint az asztalterítő, de nem lapos felület, terepasztal mindez, bár látványa ilyet mutat, és még csak nem is szilárdan áll a talpad alatt, hanem a világűrben száguld eszeveszetten.

Ami nekünk természetes bizonyos határig, azon túl képtelenség, hogy gömbbé hajlik a föld, és nem egyhelyben áll, forog és száguld önmaga és a fényes Nap körül, megállíthatatlanul. Pedig milyen jól elvagyunk ezzel itt és most, mit elődeink ősidők óta hasonlóan és eredményesen kezeltek, szemlélttek, ránőttek, lassanként a Föld Urának tekintve magukat.

És nem férték bőrükbe, s nemcsak szerelem miatt ugrott ki a szívük szinte a helyéről, hanem időnként az élelem is elfogyott valamely külső ok miatt, megismerték a félelmet is.

Sőt, okos-ügyes válasz helyett félelemkeltés eszközéhez nyúlva lett sikeres egy banda a nehézségek közepette, s ez mint ragályos kór, azóta is terjed, többieket leigázva.

Akik nem nyugodtak bele, vagy nem tudtak róla sok helyütt, hogy ilyen veszély is fenyeget, támad, folytatták a békés világmegismerésüket, saját sikerük építését töretlen ívvel.

Ez pedig csábító célponttá tette őket a rájuk török számára, akik csak évezredek alatt jutottak el addig, hogy megszervezzék a letiportakat, ne csak felgyűjtsák, legyilkolják.

És kezdték tovább vinni az ismeretek áldás mivoltát, de kétélű fegyverként, mert a hadi készülődést sosem hagyták abba, viszont jutott elég erő már emberi fejlesztésbe fogni. Pompa, fényűzés ugyan kevesek kiváltsága lett, de mintaként szolgált, magasságából csurrant-cseppent az alul lévőkre, miközben fentiek még feljebb, égbe vágyódtak, oda hitték maguk.

És hogy onnan jöttek, isteni küldöttek ők, nincs hozzájuk hasonló földi szülemény, emberi tudásból fakadó nagy alkotások is őket dicsőítették – dicsőítik máig az embert. Viszont amint tudásban odáig haladtunk, hogy pontosítottuk a Föld–Hold–Nap-viszonylatokat, az állócsillagok járását is becserkésztük, kicsúszott a talaj a hatalom lába alól.

Nem maradt hivatkozási alap felsőbbrendű létezésükre, ha a világűr vándorai égitestek, nem emberek, s ha porszem létünket jó együttműködéssel folytathatjuk tovább. Meg kellett, kell szokni a vizsgálati eredményt, mit tudomány természet és társadalom felől kapott, mindenki szorgalmas hangyaként éljen, és hogy a bámult csillagok nem néznek vissza ránk.

Hogy életcélból lehet-e nagyobb hajtóerőnk, vagy mindennapok feladatait hajtjuk végre és akkor is rendben lesz az önértékelésünk, nem tudom, mondhatnám nagyképpen, mert előbbi utat választottam, de nem mondom a valóság miatt, melyben szükséges lépések vannak a fennmaradáshoz, jólétben és jókedvben, rövid- és hosszútávú hatékonyság eléréséhez.

Másként mondva a most elvégzendő feladatok alapozzák meg, hogy a jövőben is várjanak ránk – talán magasabb szinten – emberi teendők, és igencsak elnagyolt az életcél fogalma. Nem tisztázott teljesen például, hogy a gyerek jól teszi-e, ha csak felnőtt szeretne már lenni és nem jelöl meg egy pályát, szakmát törekvése céljául, nem kíván ilyként elköteleződni.

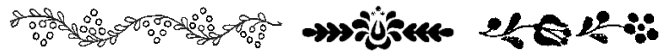
Vagy igaz-e hogy szükséges szülőknek gyermekük helyett dönteni a megfelelő életkorban ahhoz, hogy legyen belőlük igen hosszú időt és gyakorlást igénylő jó szakember vagy művész. És ami lényeges, sok-sok lemondással járó képzések vannak, a felelősséget legalább meg kellene osztani, mert kockázatosak is az ilyen életpályák, nem mindig jön a siker.

Nemcsak alkalmatlanság derül ki, hanem a kedve is elmehet tőle, hogy arra áldozza magát, és akkor hogyan lesz tovább, hibáztatás nem akadályoz-e meg megfelelő megoldást. Ha önmagát, az örök kishitőséget hozhat rá, már nem tud újat, sőt jobbat kezdeményezni, ha a szülőket, az meg felesleges megalázó szerepben szintén megbénítja a cselekvést.

És nemcsak pályaválasztásról van itt szó, nemcsak élethivatás kijelöléséről, avagy ki nem jelöléséről, hiszen semmi kényszer nem kell, nem működik e téren, de az egész életről. Hogy milyen ember lesz belőlünk, erkölcsös-e, vagy a tükör előtt legalább szégyenkező, gátlás nélküli, vagy törvénytisztelő, akire nem üt vissza később, hogy nem véletlenül nem boldogul.

Persze ez túlzó elvárás, senki nem ennyire tudatosan önértékelő, de azért a szíve mélyén érzi, hogy hova sorolja magát, s mindezt onnan hozza, annak köszöni, milyen a múltja. Vagyis volt-e jövőképe, terve az életre, bátorsága valamit elhatározni, erő teljesíteni, s nem lagymatagon tengette a sors szabta keretben átlagnak vélt életét.

Hogy aztán összekötötte-e ezt és kivel, hol szeretett volna kikötni, mi mindenért küzdött, annak is van a kezdetekig visszamenő sok gyökere, ám meghatározottág sem szentírás. Jó minták és jó mondások megmaradnak bennünk, de csak szerencsés helyzetből nem lehet megélni, és nehéz sors inkább a sikert kell ösztönözze, visszanezve már így látszik, de persze nehéz volt.

Ha nincs rá magyar szó, nem lehet véletlen, ezért ne is használd az idegent, inkább írd körül a fogalmat, illetve jelenséget, világunk egészének – vagy nagy része – befolyásolását. Valahonnét, valakik részéről, – a lényeg, hogy az önrendelkezést lábbal tipró – felülíró enyhébb esetben – akarat érvényesítésről van szó, kis és nagy országok viszonylatát nézve.

Ami sok kérdést felvet, mert a legjobb módszert még nem ismerjük ezen szereplők és szerepkörök esetében, mint a mellékelt ábra mutatja, – azaz ami egyensúlyi állapothoz vezet. Helyette mindig van valaki felül, valakik alul, és a köztük lévő sem függetlenek, de ez nem a kölcsönös függőség természeti állapot, hanem uralkodás a többiekén.

És még csak az sem biztos, – sőt, az ellenkezője igaz többnyire, – hogy a legjobb kerekedik mások fölé, mert a kiegyenlítő hiány ráerőltetetten növeli a különbséget. Ezzel pedig mindenki rosszul jár, mert a haszna megerősíti az elnyomó hatalmat, mégha az nem jó irányba viszi is az egészet, kisebb részleteket nem igen befolyásolva csupán.

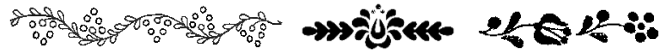
Ebben azonban lehet bízni, hiszen apróság is lehet nagyon befolyásoló, gondoljunk csak a fűszerekre, s elhangzott a mondás: Ti vagytok a föld sója, ami egész népre is értendő. Értendő lehet, ha olyan emberekről van szó, akik ismerik s vallják, mi az élet értelme, őrzik azt minden hívság s romlottság közepette, akár szenvedést is vállalnak igazságukért.

Mialatt nagyravágyás kegyetlenségig fokoz másoknak fájdalmas törekvést, s ahelyett, hogy a tudás kovászt utánozva megvilágíthatna mindenkit, üldözötté válik a jóság, ha ellentmondó. Sőt ellenálló a pillanatnyiság felszínes csábításának, amivel levették lábáról, bizonytalanságba kergetnék kudarca ítélt csoportjaikat, ne az áldozatot vállalják.

Ennyi nehézség árán megmaradni emberi eredetiség áldásában s bűvkörében, nem megmagyarázhatatlan csoda, hanem hitet erősítő szükségszerűség, és szilárd talaj. Hinni magunkban tehát nem önző alacsonyosság, de szellemi magasságból sugárzó biztatást is magáénak tudó magatartás, isteni kegyelem élvezete, erkölcsi bizonyosság.

Nem szabad lemondani róla bármilyen földi fényűzés megszerzése okán, ha az bűnnel jár, már pedig a magyarul nem ismert szóval mondott gyakorlat galádul öl, butít és nyomorba dönt. A nagy különbségeket kell jó gondolkodással eltüntetni a népek közül, ebben segítségük nekik mi, akik magunk között nem látunk ilyet, mert egyenlőség embersége vezérel minket.

Lehetséges, hogy mikor ez kialakult, sokkal kevesebb ember élt a földön, de a természet kihívásait ők megoldották, ha itt vagyunk, mi többen többet tudunk tenni, nem gondoljátok?

Nagy szakadék van a világesemények és a helyiek között, mint adják elő s megjelenik az elérhetetlen magasságú hír- és tényközlő eszközökben előbbi, vidékiként utóbbi. Provinciálisnak is nevezik, mintegy csúfnak láttatva szinte, ami körülöttesemény számba megy, de a világszínvonalon történeteket felnagyítják, jelentőségteljesként tálalják.

Lehetséges persze, hogy éppen fontos ügy kerül terítékre, van hatása a közeljövőre, de ezt is inkább valamely érdekcsoport fogja erőltetni, és sikerét jelzi, ha elének kerül. Ugyanakkor mindenki helyben van, él valahol, s legfeljebb nem foglalkozik vele, de hatása igenis eléri az ott mindenkire egyként érvényes intézkedésnek, természeti kárnak.

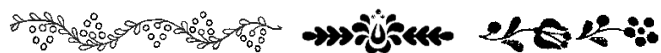
A nagyvilágban pedig vannak igen nagy és még kevésbé az, de arra törekvő szereplők, és számunkra nem mindig adatik – enyhén szólva – jól tájékozottság, melyik szándék kedvező nekünk. Vagy elfordulunk érdektelenséget mutatva, vagy választunk valamely oldal közül, vélelem szerint, hogy a jobbat, de inkább felszínes látszat bűvöletébe kerülünk s lelkesedünk érte.

Egész életünket leélhetjük kiábrándulás nélkül, hiszen csak áttételesen érinthet meg az igazság, míg lakóhely szekértáborait a bőrünkön érezzük győztes-vesztes csatában. E két szféra közé szorul, vagy ott parádézik az országos közélet minden vonatkozásban, azaz függőben a világhelyzettől és magas lóról kezelve, felhatalmazottan a falut.

Vagy a várost is, mintha falu lenne csupán, a maga nehézségei és örömei kisebb keretében, csak néha feljutva az országos porondra, díszletként viszont gyakran kiválasztva. Nem elmarasztalni szeretném ezt a helyzetet, hanem csak világosan látását javasolni e hármass viszonylatnak, hogy mindegyik jellegét ismerve, keveredésük ne vezethessen meg.

Sem érdem, sem mulasztás ne lehessen olyanra hivatkozással elismert vagy takargatott, mi nem valós, mert volt már az, hogy „Moszkva nem akarja”, pedig igen, sőt csinálta, vagy hogyha messziről jött titkos támogatás üres szólamot terjeszt, győzelemre segít hazugságot, és akkor már sikerül bebetonozni a győztest, ugyan nem örök időkre, de visszafordíthatatlanul.

Ám beszéljünk inkább a kiválóságról, annak mindig ott van legnagyobb hatása, ahol éppen kifejtik, ahol hasznosul és forrása ismert, nem is marad el az elismerés az emberektől. Akik részesei, – diák, fogyasztó és gyógyult, – mind pontosan tudja, isten-ajándék, hogy ilyen nagy teljesítmény kedvez neki, magasabb polcra kerülését viszont fenti módon intézik, vagy nem.

Voltam már s lesznek még, megmondták, mióta, de hogy meddig, senki nem tudja, de viszonylag pontosan sejtem mégis, és valahogy ahhoz tartom magam, érzelmileg viszonylag nyugodt hozzáállással. De lelkileg felkészülten bármely pillanatban bekövetkező végre, mi arra próbatétel, ne legyen lelkiismeretfurdalásom élni, s örökös jutalomként jön el minden új napom.

Nemcsak én vagyok ezzel így, de azért sokan nem ilyen tudatosak, inkább megtörténik velük az élet, a „nagy kérdésekről” nem gondolkodnak, ami jól elmegy, mert a végeredmény ugyanaz. Nem is magunk felé kell annak következményét érvényesíteni, ami megmásíthatatlan tény és öntudatra ébredésünk óra tudott számunkra, hanem közösségépítésünk terén.

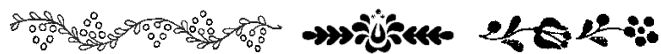
No, nem a végrendeletre gondolok, hogy azzal el lehet érni utólag valamilyen hatást, főként családi környezetünkre, hanem élő kapcsolatokra és viszonylatokra figyelni. Összefüggéseket megismerni és tudását addig elraktározni, míg értő fülekre nem lelünk és átadni, amint megélt tapasztalat tanulságait is befogadókba ültetni.

Mert állítom, ennek a minden emberből jövő tanításnak nagyobb a jelentősége, mint az összes iskolának, utánuk gyakorolni kell ott és azt, mit munkába állva csinálni fogunk. De életmódunkat illető mozzanatokat egyből tenni kell, véghezvinni olyan dolgokat, melyekre nem lehet felkészülni másként, mint hogy elfogadjuk öregebbek, „nagyfiúk” mondását.

Mert mondják ám kéretlen is, csak nem figyelünk rá, mert azt hisszük, meg akarnak alázni azzal, hogy mi még tejfelesszajúként nem találkoztunk az igazi élettel, nagybetűs élmény hiányzik. Meg és ki kellene egyezni, ha nem tagadnánk, sőt egyenesen tiltanánk a beszédet végső kérdésekről, és így nem tudunk gondoskodni a halálunk utáni itteni, földi életről.

Hogy olyanként folytatódjon, amit jónak látunk, vagy amilyenre mindig vágytunk, de csak hosszú és kitarító törekvés és munka hozhatja el, e szellemet kell elültetni utánunk élőkbe. És máris megnyílik a mainapi távlat, nem pistulunk bele kis teendőink mocsarába, elvégezzük azokat, de fölötte lebegve, és hivatásunk betöltéséhez hozzáadjuk

a jövőre vonatkozó javaslatainkat, mintegy bearanyozottan, hogy átragyogjanak majd a sírunkon, amint mi is épülünk múltból, felhasználjuk az onnan látszó jó lépéseket. Ne legyünk hát idő-színvakok, telését mérjük örökkévalóság szerint, hogy pillanat-rövid, ha nincs hatásunk a mára, de hosszú szakaszú, ha igyekszünk történelmünk közepébe állni.

Dehogy öregít a kíváncsiság, ha igazi, ha tényleg olyanra irányul, ami érdekes, nem mások titkaira, nem is felkeltett vágyat akar kielégíteni előnyszerzés céllal. Arra szeretnénk magyarázatot, amit még nem tudunk, bővebb feltárulkozást, mit kissé tudunk, sejtésünk után menni, a felfedezett nyomon a teljes képig nagy feladat, de eredményes

és élvezetes is lehet, emberpróbáló jó kihívás, csak lelki-szellemi kockázattal jár, nem testivel, egészségvesztéssel, mint sok mai szer kipróbálása, ráadásul igencsak drágán. Sőt, bátorság kell megismerni az újat, ha az valóban az, mert kiválogatják nekünk újdonság látszatát is, korábban már megtörténtek közül, műveltebb körökben közismertet, megtévesztőn.

A dörzsöltebbek tehát ilyennel házalnak és trükkök százait ismerik, szép csomagolásban eladni a régít, régi rosszat akár, jónak beállítva – egész közösség ítélje meg hát! Mert egyedül sokszor kevesek vagyunk és több szem többet lát, a valakinek természetes tudás másnál hiányzik, együtt kellene megbeszélni ügyes-bajos kis ügyeinket, nemhogy nagyokat.

Van is rá lehetőség már manapság személyes elszigeteltség ellenére, hogy csak kevesen mennek találkozókra, s ott előadó beszél, nem a közönség társalog, cserél tapasztalást. Ezt az elidegenedést legyőzhetjük tehát az elektronikus kapcsolattartó eszközünk segítségével, ha okosan használjuk, azaz figyelünk jó és hasznos kezdeményezésekre.

Ami éppen attól működik, hogy spontánul jön létre, nincs központi szabályozással bénítva, és kiderül életrevalósága, ahogy tud egyéni vagy közös kérdésekre választ adni.

Mert igen sok minden van, ami mindenkit érint, és így el is juthat mindenkire a megoldás, a felajánlások, tárgyak vagy cselekvés, sőt pénz alakjában, ha valaki rászoruló baj ér.

De a „békés célú” közlések, megszívlelendő okosságok, praktikák még inkább terjedőben vannak, a nép rádöbben saját erejére, ha észre tér és nem légvárakat épít magában. Messze vagyunk még attól, hogy a tudósság méltó megbecsülést kapjon, mert érdeklődést csak tudás táplálhat, ahhoz pedig képzés szükségeltetik, az önképzésre pedig kevesen hajlamosak.

Őket ráadásul sok felszínesség célozza, kitölti idejük pihentető szórakozás, ám a tudomány is hibás, ha szenzációt kelt közérthető magyarázatra törekvés helyett. Így hát kevesebben lesznek mindig, akik mélyre ásnak, vagy magasra érnek kíváncsiság mentén, de a józan ész érdeklődését ne nyomjuk el magunkban, bízva világismeret sikerében.

Hányszor érezzük, mondjuk, ennél többet nem tudok, nem bírok, aztán mégis túlteljesítünk tervet, addigi rekordot, megoldunk feladatot úgy, hogy legvégső erőt, képességet előhívunk. Szélsőséges helyzet, körülmény hívja elő e végsőket, s ha túléltek, utólag nézzük vissza gondolatban, aztán az emlékképet időnként felidézzük, és ilyenről mesélni is szoktak.

Ki háborúból visszajött, érzékelteti a háromnapos bombázást a lövészárookra, az előkészítő tüzet, a robbanások örületét, fogalmunk sincs róla, mi folyik ott manapság is. Mert a harc még csak azután indul, mikorra már megbénult a lélek, persze hogy menekül, aki tud, feladja az állást, hogy hátrébb újabbat foglaljon, ha nem átkaroló a hadművelet.

Akkor ugyanis bezárul a katlan és jön a keresztűz, amiből nincs szabadulás, átlőnek fölötted két irányból, akkor azt kell intézni, hogy fogságba kerülj, lobogtass meg fehér kendőt. Szerencsénkre egyre kevesebb a háború, de nemrég a szomszédba is visszatért, s ha vége lesz, ismét a béke kell legyen a fő szempont, ahogy eddig hittük, hatékony elrettentés működik.

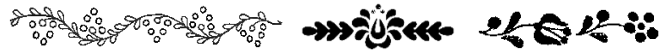
És áttértünk a teljesítményfokozás gyengébb változataira, mint a fegyveres harcban győzés, sportversenyekre tereltünk próbatételeket, ki-miben-tudós fórumon néztük, ki okosabb. Sokszor úgy láttuk, mint a cirkuszokban előtte, annál többre nem lehet képes az ember, mégis egyre túlszárnyalják, döntenek meg a csúcsokat, és a csapatsportok szinte modellezik a csatát.

És a versenysportból valamennyire tömegek megmozgatása is napirendre került, ifjak szórakozásának terepe a sportpálya, és idősebb ülő munkát végzőknek meg megváltás. Átalakult az életünk, nehéz fizikai munka mintegy kevesek kiváltsága lett, kerti tevékenység keresése, kirándulás, úszás a modern világ természetes velejárója.

Amint régen a testi mozgást külön nem mondták, emlegették, annyira sokat állandóan a megélhetésért dolgoztak, évkörben a naptár aznapi előírása szerint végezték azt. Gépesítéssel, hatékonyság növeléssel ez megváltozott, életmódunk annyira kényelmes, hogy elhízás, testi tespedtség fenyeget s ebből fakadó betegségek környékeznek sokakat.

Akik közül kevesen jutnak el addig, hogy a teljesítménycsúcs egyáltalán szóba jöhessen, nekik ott a képláda, színesen mozgó világ, a hangzás is olyan, mintha a helyszínen lennének. A kihívás az lett, hogy ebből a helyzetből kell szabadulni, miközben lelki teher nem kisebb, sőt nagyobb, mint régen, mert az új életmód mellett az eszmei támaszok eléggé összedőltek.

A bizonytalanság fájdalomig feszít, hogyha nem vigyázol legalább családi hagyományos utakat megőrizni, de nemzet és vallás is kiutat mutathatna, ha tisztelni lehetne. De a szabadság e téren is fellázított és fellázított, csak a tudatos vállalás lehet megmentőnk, komolyan véve, hogy vannak vívmányok, s kihozzuk magunkból a legtöbbet, mi emberi.

Örök téma marad, mennyire vagyunk egyformák, sok embernek azonosság menedékül szolgál, ha nem is a tudati magány ellen, de hideg, üres társatlanság ellen, mikor a vér megfagy. Viszont felbuzog, ha lelkesedhet valakiért, valami emberalkottáért, amire ő nem lenne képes, vagy személyiségét megérinti a másé, őbenne ismer magára boldogan.

Éppen az lehet a kiindulás mások felé fordulásban, a megértés képességét adja, ami közös, de inkább lehetőségként, füle mindenkinek van, kiváló hallása kevésnek. És az abszolút hallás meg igen ritkaság, sőt, hogy a zeneszerző a partitúrából az egész összhangzatot belül hallja, a zenekar ahogy játszani fogja, nekem felfoghatatlan.

Amint sokunknak sok nagy teljesítmény, és most nem csak csodálkozást kell rögzítenünk ez ügyben, de belelátni az egyes szakmákba, ügyes és okos – lehetővé tevő – eljárásokba. Hogy mit hozhat ki magából az ember, ha teljes erejét, idejét ráadja valamire és betartja fokozatos fejlődés lépéseit, millióféle nagyszerűség születhet tehát.

És legalább tudatunk háttérében ez kell legyen, ami mindenkitől megkülönböztet és nyugalommal tölt el, ha különnek is mondanak, és önbizalommal, onnan táplálkozik énünk. Szervetlen és szerves létezők ki- és betöltik a lehetőségeiket, amiket értelmes lényként természettörvényként felfedezünk, de a mi esetünkben nem látunk ilyen tisztán.

Mert ez a tiszta ész birodalma, nem zavarja eddigi valóság, ami szintén szellemi e szinten, azaz olyan irányban megy találgatás, hogy jó vagy rossz sül ki belőle, milyen még nem volt. És arra kell hajazni, azt kell megcélozni, mit felfog, érez, kíván a többi ember, mert látja a lehetőséget, igaz magát nem tartja rá alkalmasnak, hogy létrehozza, de befogadja.

Gazdagodásnak tekinti az ember gyönyörű létmódja s eredményei számára, számában, a közösség alapjának, hogy bővülni képes, nemcsak több ember születik, de több teljesítmény. Ez pedig a szellemtermészet velejárója, hogy bejárja mindazt az utat, ami adódik az emberlények számára, gondolatban múltat is, nemcsak a jelent térképezi fel pontosan.

Mind részletesebb feladatokat kijelölve, mire ha nincs vállalkozó, kívánatosá lesz a beavatkozástól, azaz együttműködés is intézi a keretek szükséges kitöltését. De legnagyobb öröm a szabadság, mi e téren lehetőségként mindenkire rámosolyog, és alakíthatja a jövőt, sajátját és másokét, különbözőség értékelt azonosságában.

Ha olyanok közt élhetsz, akit tanítottál, az olyan, mintha nagy család lennétek, emlékeztek egymásra, köszöntök találkozáskor, feledni nem tudjátok egymást, akármilyen sokan vannak. Ezek igazi tanítványok, nem tudósoké az egyetemen, ahol a féltékenység az úr, itt a tanító mindent átad, megtanít, ami az élethez kell és ő tapasztalatból tudja.

És emlékszik kiemelkedő tehetségűre éppúgy, mint aki valami más miatt kedvencé lett, a kölcsönösségen túl a tanító inkább van a figyelem középpontjában a katedrán. Később aztán bár nem várja, de ha kapja a szép jelzéseket, névnap felköszöntést, tud vele mit kezdeni, nem úgy, félismeretségig jutó szemináriumi dolgozatot készítővel

az egyetemi tanár, de gimis szaktanárok sincsenek elegendő mértékben diákokkal együtt ahhoz, hogy bizalmi kapcsolat jöhessen létre, mint különösen az alsó tagozatban. Nem véletlen, hogy ekkor erős a bevésozás, családi hiányosságok is pótlódnak, úgy hogy észre sem veszi, akit illet, ügyesen másik gyerek válik mintává, ha előrébb jár abban.

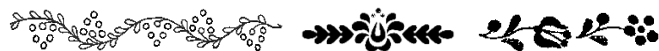
Itt vége lehetne a dalnak, ha nem kellene kilépni a nagybetűs életbe, amit már a középfokú tanulmányok is jelentenek, és oda legjobban tanítói szavak kísérnek. A szűk, kiskörnyezet első kitérítői, hogy ne legyenek mumusaink, ne féljünk semmitől, ami elsőre szokatlan vagy idegen, szelíd szavak kíséretében oldódott meg ilyesmi.

A nehézség legyőzött, megtanultunk egyként olvasni, írni, számolni, és kötődés megmaradt ahhoz, ki megtanította, első győzelem közös volt, aztán egyénileg is nőtt a teljesítményünk. Később aztán bárholt tanultunk tovább, jó alap meghatározó lett, szerencsés esetben olyan vette át a stafétabotot nevelésünkben, aki ott folytatta, hol előző abbagyta.

Jó lenne, ha az egész oktatási rendszerünk megítélése ama tisztelettel történne, ahogy az első tanítóké általában és szinte törvényszerűen, érzelmit lelki élet váltsa. Hogy mindenki a helyére kerülhessen, mert azt tanulta, amire legjobban képes, azaz jól indították el a pályán, amiben a legjobb tanácsadó ismét csak az iskola, a tanár.

És ez nem valami üres képzelgő fecsegés, mert a tudomány is beépül a képzésbe, és már igen sokat alkalmaznak belőle képzett pedagógusok, naprakészé téve tudásuk. Viszont a döntések tőlük, alulról kellene induljanak, például mint vegyen le vállukról terhet, ha számítógép oktatásba bekerül, s milyen gyakorlatot nem vált ki semmi elmélet.

Egyáltalán terhelés mennyiség és minőség ne fáradt szülők esti leckeírásán múljon, hanem aki ismer gyermeket, világot, szabjon követelményt következő nemzedék számára. Országosan is az legyen példakép, aki jól teljesített, a tanítók beszámolhassanak a jó módszerekről, s az váljon általánossá, mert manapság már mindenki holtig tanuló pap lett.

Nagy magyarok szép emléke jelenben is dicső, de több volt a múltban, összefogást lelkesítő úgy, hogy megmaradjunk támadások közepette, harcolt fiatal s ki kenyere javát megette. Istenes példának tekinthetjük nagy elődünk áldozatát, bármelyik korszakban járt előttünk és megvédte a hazát, volt bár kicsi a vára, túlerővel megküzdve győzött s megmaradt háza.

Házanépe és a rá bízott terület népe, győzelmével biztosította, hogy legyen béke, mai követők nem vállalják a közös harcot, amennyi ember, mutatni akar annyi arcot. Nem kérdezik, nem gondolják, létezhet-e ingyen jólét mai nyugalma, s hogy ember miben higgyen másban, mint megvédett hazát éltető jövőben, s a fennmaradásunkhoz elegendő erőben.

Azt pedig csak együtt lehet, tudjuk kimunkálni, széthúzás megnyomorít, s leigáz minket bárki, aki keményen kiáll saját közös szent célért, nemzeti színűre festve szívét s minden cégért.

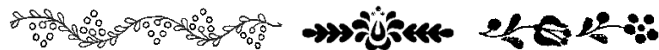
Divatos nagy népeket ajánrozn, de lehet legalább mintának tekinteni, hova vezet, ha nem ellenség másik ember, de társi jóság, határtalan létezés legyen vezérvalóság.

És hogy magas színvonal ott nem semmiből jön, sok nagy teljesítményből, s hogy hagyják, csúcs megdőljön, és ezért nyilvántartják a legügyesebbeket, legyen mit túlszárnyalni, és végtelen a keret. Nálunk meg az eltérőkkel vagyunk elfoglalva, ami szép tett, természetes, közben nem tagadva, hogy mily nagy szükség van kiemelkedő munkára, ama vágyott jólétnek megvan a maga ára.

Nemcsak testi hiányt kell szépen felzárkóztatni, lelket emelni, több tudással világra hatni, elismerését mindenki megkapja, akinek sikere közérdeklődésű, senki sem sziget. Legyenek nagy emberek a hétköznapi hősök, nagy terheléssel élnek, mint éltek régi ősök, lehessen becsületes munkával felhalmozni, erkölcsi és anyagi tőkét, divatba hozni.

Ebben nincsen fokozatosság, lépcsőzetesség nélkül egészséges kapcsolat, hatékony egység, alacsonyról induló is feljuthat a csúcsra, kihívás nem akadály, ne számíts sima útra. Ne legyen eltiltott szellemi s anyagi vagyon, ha okos vagy szakmádban, ne hallgassanak agyon, de támogassanak, alkotásod megszülessen, s ha sok a pénzed, abból befektetés lehessen.

Közröhej tárgya lenne, ha nem lenne tragikus, az alkalmatlanok hatalma, mi nem logikus, fel kell hát egymást világosítanunk egyhamar, mi érdekünk, nem az, hogy mindenki külön kapar. Hanem együttműködünk, miről megállapodunk, s betartva törvényt boldogulunk, lesz búzánk s borunk, mert a nagy emberek manapság is köztünk élnek, küzdés nemesít, ha nem is lesz könnyebb az élet.

Ha szeretetben élsz, van igaz közösséged, kétoldalról jövő odaadásban lubickol ilyen kapcsolat, szerves egyensúly alakul ki, őszinte kölcsönösség kiegészíti egymást. Inkább érezzük, mint tudatosítjuk magunkban, nem törődünk oly nagy mértékben vele, mintha csak önmagunk törődik önmagunkkal, s élvezzük a ránk irányult gondoskodó gazdag figyelmet.

Arra kiterjedőt, mire mi nem is gondolunk, meglepődünk, mennyire értékesnek tartanak bennünket, cserébe mozgósítunk kedvességet legalább, és felfedezzük társunkban a csodát. Párkapcsolatban, családi kötelékben ennek megvannak a maga sajátosságai, össze nem téveszthetők, de több gyermek esetében már sokszorozódnak, külön és együtt működtetve.

Aztán az új nemzedékből ki-ki párra talál, fokozatosan, az életkornak megfelelően, s ez a nagycsaládi közösség a társadalom felé is nyitott, amit egyéneként művel ott. Igen nagy jóságot jelent, ha mindeme szinten él a szeretet képessége és gyakorlata, sokkal könnyebb az élet, mintha hiányzik onnan a leginkább tiszteletben mutatkozó kapocs.

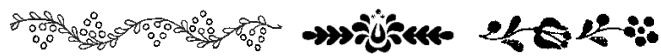
Távolibbakat azzal szeretem, hogy tisztetem, akikről csak hallok, mert beszélnek róluk, igaz megbecsüléssel illetem én is, hiszen jókat hallok róluk, s én hírem is hozzájuk eljuthat. Hogy ez csupán a tökéletes állapot vágya lenne, nem hiszem, inkább ismeretlenség gátja szól közbe, ha nem így van, minden téren beüthet elzáródás, szeretethiány-zárkózottság.

Akkor viszont könnyen feltételezhetnek rosszat a másiktól, vagy túl jót, amit irigyelni kell, de ez sem történe meg, ha látnánk a mögöttesét, a teljesítményt, csak ha nincs, azt kell takargatni. Tehát ha nincs nyitottság, tapasztalat átadás, egymás segítése, felemelése számára lehetséges legmagasabbra, ott nincs szeretet, kapcsolódás szándéka, csak rideg elutasítás.

S mindez azt mutatja, hogy nem lehetetlenség a szeretettel táplált világ, sokak gyakorlata, hanem tudatos vállalás, páros célkitűzés kezdetben, s aztán végigvitt üdvös vállalkozás. Van is ilyen vallás, hívei egyik legnagyobb közössége a földnek, arról ismerzenek meg, hogy szeretik egymást, s ha még nem lett egyetemes, több más oka van, nemcsak más vallások megléte.

Amely más vallásokban nem a szerető isten a túlvilági felsőség, hanem bünt büntető, s hogy ki bűnös, evilági felsőség mondja meg, szeretet nincs, csak a legalsó érzelmi szinten. Innen kell megítélni világegységesülést, ami nálunk mélyenszántó élű akar lenni, de a világ nagy részére felszínesen jut el, nálunk szétveri a közösséget, míg ott alig.

S ha észrevesszük, hogy gazdasági érdek sújtja valahol a lelket, főként a mi tájékunkon, így még jobban össze kellene zárnunk, kitartani igaz jellegünkben, mi szeretet előnyössége. Egyéni érzés- és gondolatvilágunk legyen irányítónk, a gyűlölettelenség módszertana, mi még támadóinkat is megértéssel nézi, s megvédi magát, ragaszkodva a szeretethez.

Ha áll a bál, nem új nekünk, megszokhattuk múltból, legyőzve nyertünk jövőt, mert ilyenek a túlélők, sok áldozati kényszer próbára teheti őket, de megmaradnak ezerszer, s felhangzik hálaének. Az istenük mosolygós, sőt vidám, mikor béke honol, igazra nyeste lelküket, s mogorván hazug ördög leselkedik egyre rájuk veszélyek képében, e régi tant ismerik, fellép ellene harcuk,

Kenyér a táncot előzi szükségleteik között, ezért az ünnep ideje ritkább, mint dolgos napok, a hét a szentelő számuk, egészség adjon ritmust, pihenni úgy szeretnek, kitöltötték a virtust. Világvezért nem ismernek, mindegyikük képes irányt betartani, mit öregek öregjei igen sok idő óta figyelmeztetnek járni, de mintha elfelejtenék ma már, hogy nincs más út.

Nem erőből, nem hatalomtól származtatható a jó tapasztalat, mi megtart minden időben, a harciasság nem készít finom ételeket, a szolga műve szükséges magas urasághoz. Ameddig szép összhang volt a tényező szereplők között, álljanak bár különböző rangi fokon, a teljesítmény mindenképpen nagyobb volt, mintha parancsuralmi rendszer bénított volna.

Akik alkottak, sosem törődtek a vallással nagyon, az benne foglaltatott gondolkodásuk alapvetésében, megörökölték nyugalom szigeteként, a levegővel szívták magukba. Csodálkoztak ugyan, hogy nem követi mindenki a béke hatékony termelési módját, minek helyén a rombolás rákfenéje terjedt, de nem tehettek többet, mint megvédték magukat.

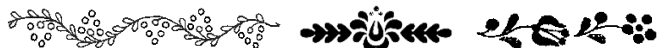
S hamar kiment divatból támadók meglepetést kiváltó megjelenése, felkészülten várták kemény kővár vártán őket, fémügyesség előny jelentett minden téren, és megmaradtak. A védelem lett erősebb egyre több csatában, elhullottak tömege igen hiányzott utóbb a szinte lakatlanná vált vidékeken, vagy nem így volt, s mindez ügyes visszavetítés későbből.

Azért van erre esély, mert nem számolták pontos adatokkal eddig, mit volt képes létrehozni és sajnos lerombolni akkori emberlétszám, a valósnál fejlettebbet mutat a kép róluk. De ez csak kép tehát, történelmet hamisított, mai bajaink többségének forrása, hogy azt hisszük, mindig voltak háborúk, hadseregek, és szükséges fegyverekre fordítani pénzünk.

Őket leszámítva, akik harcba visznek ma is, jó emberekből áll a világ, s békés célra is jól hasznosíthatók a hadi találmányok, ki kell vívnunk, hogy minden célt békésen érjünk el.

De ez ma a legnehezebb s elérhetetlennek beállított, ám mi vagyunk többségben és hiszünk magunkban, állapotunkat mélyből örökölve, amikor mindig emberségesen cselekedtünk.

Legyen hát egység a tudatosságban, kizárva a többfelé szakadás mételyét, elegendők vagyunk mindenki örömeire lenni, válasszuk sok közül a minket üdvözítő gyakorlatot.

A bizalom a legfontosabb emberi erő, bekapcsol bennünket az élet forgatagába, kiragad a kilátástalanság mélységéből, és felemel a hittel élés magasságába. Lendülettel lát el valami elkezdéséhez, túlszárnyaltat közben felmerülő kételyeken, folytonosságot adva érleli gyümölcünk, megszabadít félelemtől jövőt illetően.

Megengedi tervezni a tudatos holnapot, örködik gondolkozás célzatos természetén, merészel hagyni az örök értékekre, berendezi és belakja egész világunkat. S még azt is tudhatja, hogy mindez nem illúzió, van valóságalapja minden elvárásának, mert amit ő tud, azzal mindenki rendelkezhet, emberi összesség az ő szolgálatára áll.

S ha onnan jön ésszerű javaslat, teljesíti, tiszteli a másik ember külön véleményét, de ütközhet is vele a maga igazáért, mikor joggal remélheti nézete győzelmét. És ha már eljutott tekintélye birtokába, tapasztalatlanabbak bizalmát élvezheti, gyermeke felnéz rá hozzá szorosán kötődve, egymást tekintetbe véve szűrődhet be világ.

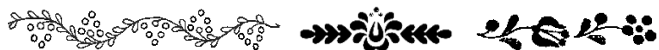
Hogy benne ő majd felnő, te pedig megöregszel hosszú távon, az jelenben nem fontos tényező, hanem a mai nap adta javak elnyerése, örülj a kapottak, barátokozz a lehetetlennel. Tágítsd egyéniséged a társad felé bátran, ha nyitottságodat beleillő gazdagítja, vele ne kötelmek kössenek szorosán össze, hanem végtelenség közösségének áldása.

S még arra is vállalkozhatsz, ha bízol az ember nagyszerűségében, hogy többet láss meg bennük, mint ők magukban, jobban higgy bennük náluknál, hiszen hiszed, hogy teljesítmény elismerése kihívás. Kellenek tehát olyanok, mint te lenni akarsz, törekszel, szeretnél, – bízó, hívó, remélő, – és ez a színvonal igazán nyerő, alacsonyabb lesz végül minden szükségszerűre alapozó.

Mert az csak a legaljára elég, lejárhatja az emberi rangot, hittelenséget terjesztve kilátástalansággal sújtja az ellene nem lázadót, és minden gyarapodást meggátolna. Milyen kicsinyes és szerencsétlen tehát, aki még saját énében, tehetségében sem bíz, nem érzi, látja, tudja, hogy az egész természet bennünk csúcsosodik, kiválóságunk túlélő.

Felhasználjuk a körforgás minket gyarapító lehetőségeit, egyéneként s közösségi szinten, előre látjuk az eredményt, ha teszünk érte, s e bizonyosságban lehet bizodalunk. Visszamenőleg is érvényes ez, be kell látnunk, és ha kiegészítődéssel működött, az nem cáfolat, hogy a paradicsomi környezetünk jó adottságai kevesebbet kértek tőlünk.

Inkább fordítva volt, a felismerések kora volt az, eleje a tudományunknak, aminek a végét élni gondoljuk ma magunkat, de épp ez a mai feladat, új kezdetnek tekintjük. Amihez, igen, nagyon szükséges a bizalom, erőnkben, céljainkban jövőnk felé, hitünkben, hogy emberek lehetünk továbbra egyenlőként, mert igazságos képességünk megteremtheti.

Van, ki azért kér bocsánatot, mert olyan okos és talán sokaknak érthetetlen, amit leír, mert annyi előkészületet kevesen tettek eredményért, mint ő, ezért meg kell szólalnia. Meg bizony, mondom neki, csak folytassa, amit tud, amit esetleg csak ő tud elvégezni köztünk, anélkül szegényebb maradnánk, felismerését csak ha megismertük, tudjuk majd hasznosítani.

Ma már ott tartunk, hogy egyre rövidebb szöveget tudnak csupán befogadni az olvasók, de ők nem lehetnek általánosan mérvadók, nem is azok, tudományban vannak hosszú tanulmányok. És a szépirodalom sem halt ki, más műfajok szintén ontják a szövegeket, a jelenség más összefüggésben értékelendő, üzlet s haszon foglalja el az elmét képi közlés árjával.

Hogy megvegyék eszközeiket, azokon futnak függőséget okozó játékok, és akkor már onnan csak pillanatokra tekintenek át más mezőkre, hol kiszolgálják beszűkült óhajuk. Nem tudjuk, mennyire egyetemes baj ez, nincsen valós adat, csak egyéni fájó tapasztalat, mikor ismerős szülő panaszkodik, vagy saját gyereknek nem lehet parancsolni, hagyja abba.

Változzon meg, figyeljen másra is, szenvedélyét hagyja el, hogy az életben boldogulni tudjon, s neki tényleg nehézséget okoz az átállás, de azért többnyire megtörténik és teljesít. Más téren is, mondván, ügyességet szerzett játék közben, és milyen jól lehetne hasznosítani ezeket a kutyüket tudás elsajátítás és képességfejlesztés során, de nem így van ez.

Vannak alapvető kéz- és agymozgások együtt párhuzamosan működten, mihez nem elég a gombnyomogatás, sablonos mozdulatok végzése, mi a számítógép játéknál megtévesztő. Hiszen szinte varázslatos világ tárul fel ez egyszerű kezelés által, s lehet, az az érzés támad, mint csiribü-csiribá szemfényvesztésnél, hogy milyen könnyen érünk célt, semmi fáradtsággal.

Ehhez képes akárcsak a hangszeres zenélés begyakorlása is végtelenül több fokozott erőfeszítést kíván, nem beszélve tudósi, kutató pályafutásra alkalmassá válni. Bármely tudományág és szakma történetét is el kell sajátítani, hogy jelen színvonalát megértsük, felzárkózni tudásteljességhez, hogy újat alkossunk, amikor arra támad szükség.

És a bonyolult folyamatok átlátásához még a tudáson kívül jó sok tapasztalat is kellő, megfelelő színvonalú közegben van rá alkalom megszerezni, sajátos módszerrel. Ezekről a módoktól fosztódik meg tehát, de még alacsonyabb szinten is ma már, akit megtéveszt a világméretű kampány, Földet átfogó reklám, kegyetlen hadjárat elménk, sőt erkölcsünk ellen.

Kíméletlen, mert közben nem figyelmeztetnek, hogy csak erős idegzetűeknek, akik képesek ellenállni a kísértéseknek, s mai ördög incselkedhet velük, szabadon garázdálkodhat. Nem véletlen gúny tárgya tehát, aki rámutat mindennek veszélyére, káráira, szolgaság hívek hirdetik ártás örömét, ezért saját utat kell járnunk, attól független tehetségért.

Immár sokadszor felhangzik: nagy időket élünk, most tényleg sorsfordító események történnek, sosem állt még ilyen döntő lehetőség előtt a világ, hogy megakadályozza a végső romlást. Hogy elindítsa a felemelkedést korszakos béke, haladás és egységesülés útján, mit a kölcsönös belátás, a megérett idő és az ésszerűség tesz lehetővé szerencsésen.

Volt már ilyen, akkor is úgy tálalva a jelen, mint a holnap megváltója, mint kitárult kapu, melyen belépni elengedhetetlen, ha jövőt akarunk, előrelépést s nem visszafejlődést.

Nem közvetlen, egyszerű ígéretről van szó, de egyenesen az egész mérlegre, vagy kockára tevéséről, meghirdetetten, de alap nélkül, mert az élet mélyebb összefüggésekben virul.

S ha vannak kételkedő hangok, az nem véletlen, elnyomják ugyan a hatalmat helyben gyakorlók, de más tájakon más szelek fújva, támogatást jönni éreznek onnan lélekigazság felé. Ami akár a múltból származó gondolat is lehet, mert a történelem tele van jótanács tanulságokkal, berendezkedést illetően is, ha belátjuk róla a hamis beállítást.

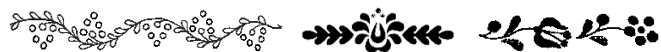
Gondoljunk a magyar történelmi alkotmányra, amely időszakonként elnyomattatik, aztán visszajön betölteni hivatását, menteni nemzetet, országot végső veszélyeztetésből. De az élettant se nélkülözzük, hogyha valós értékelést, magyarázatot akarunk adni világban zajló törvényszerű folyamatokra, amit a bolygónyi méretűség is indokol.

„Az élet él, és élni akar” – mondja a költő, s egyik bölcs szerint a világ akarat és képzet, a másik szerint pedig a világ az én képzetem, viszont ezekből mégis más tények következnek. Az életszeretet megelőzi a világét, mert a tudatba belefér a világ egésze, ám az nem általunk létezik, míg élettelen mi nem lennénk, ezért hát élnünk kell mindenáron.

Annak során pedig kevesebb is elég máshol, míg nálunk ragaszkodnak a sosemvolt színvonal ígézetéhez, álmódott fényűző gazdagság követelését megtéve közösségi célnak. Am ahol az akarat tudja a helyét képzet és világ viszonyában, fordítva működik és visszahúzódik a lehetséges vizsgálati eredmény mögé, akarni a valóságot.

Képzelt gazdagság szenvedélybetegséget terjeszt, nem a szükségletkielégítés lesz díszítve ízekkel, zamatokkal, hanem üres pompa ízetlenségeit tukmálja egymásra divat. Ami egyszerűen birkamód élés vádjával illelhető, s megtörténik egymásra mutogatva, mert az éhesebbeknek nyitottabb a szemük megoldáskeresésben s a jóllakottak vakok.

Aki nem lát kiutat, világvégét kiált, és aki megtalálni véli, az is, hogyha nem őt követi a többség, sorsfordításra esküsznek, ahelyett, hogy csak megegyeznének. Mint teszik a világ élelmesebb több mint felén, régóta feledve hatalmi féltékenységet, hiszen az életszeretet a döntő tényező, hogy ma és holnap viszonylag mindenki jól éljen.

A hit luxusa, mi helyettesítheti jólét vívmányait, beszűkült tudatban lel örömet túlvilág képzetétől le egészen a jelen áldozatáig másokért, lelki magasságban. Élelem, ruha és lakás mellett alapvető szükségletként jelölik a vallást, érdemtelen, emberidegen cél szolgálatában elismert hangadók, tiszteletreméltónak tekintettek.

De inkább erőltetetten, mint természetesen, ezt tanuk megfogalmazásának érthetetlen bonyolultsága befogadó tömeg számára határozottan jelzi, bár őket meg lenézik. Hogy buták, képzetlenek, nem nőttek fel a világelsajátítás szép nagy emberi feladata teljesítéséhez, mint azok, akik nemcsak tudják, de merik is tenni az olyanok irányítását.

Ha kell erőszakkal rájuk kényszeríteni a rendet, ami mindennek az alapja, isteni eredetű, és kiemelte a világot a káoszból és az embert az állati sorból. Lázadni ellene tehát értelmetlen, mégis megtörtént sokszor, ami elgondolkodtató, hogy a velejáró hivatkozásokkal lehet baj, kicsinyes anyagikkal, nem szellem magasával.

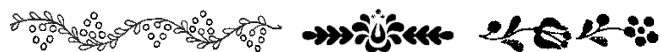
Ahová esetleg egyik fél sem emelkedik, a hatalmast megakadályozza gazdagságot eredményező szerkezete, a szegényt pedig földhözragadtság ellentmondásos szemlélete. Egyik a maga javára akar hajlítani örök igazságot, a másik a beláthatatlantól remél segítséget, ésszerűt kohol magából előbbi, ez észszerűből jóságot utóbbi.

De ha hamis, álságos a kiindulás, az lesz az eredmény is, szinte tudatlan, de ez is csak hazug felmentése lehetne a helyzetnek, így annak okozóját kell hát felelőssé tennünk. Az örökletesség ebben a megtévesztő, mert semmit semmikor nem kezdenek újra, ténykedés és tudás korábbira megy vissza, módosul, ha szükséges, és kiegészül új tapasztalattal.

A megbélés, kiegyenlítődé s megértés felé aztán többször elmozdult az embervilág, hosszú építkező korszakok is virágoztak, csak hogy az idő a földön változással van teli. Földrengés, tengerár, meteorbecsapódás és vulkánkitörés, no meg éghajlatváltozás sok gondot okozott, nagy visszaeséseket, tudjuk, szükség volt a hitre, hogy minden újakezdhető.

Az emlékezet megőrizte szellemi javak fontosabbjait, valamint beindult képzelet mélytudatból fakadó képessége, elérték a korábbi színvonalat, s ment az élet tovább. De ezek inkább csak találgatások, mert akár a hit, akár a szellemi terület egésze, ki lett sajátítva valamikor a félezer éves múltban, s máig érvényes annak hatása.

S még ha a kisajátítók azóta ki lettek is többször sajátítva, gondolkodásból nyerhető legfontosabb eredmény lényege nem változott, a hit luxusa mindkét irányban káros ma is. Nem homokóra mintájára működik bennünk, hogy teljes múltat felhasználva az egész jövőt képes legyen megragadni, csak a jelen árját látja, szűk sodrását érzi egyetemességnek.

Álomban nem valóságot látunk, egyértelmű az ébredés utáni helyzetünkből, mi messze nem azonos az álombélivel, mert akkor csak elménk működik, testünk egésze tétlen hever. Hogyha fényképet látunk, csak akkor tudjuk, mi van rajta, ha már láttunk olyat, aminek fogalmát felidézve azonosítjuk a látványt, kérdés, mi történik, mikor szokásosan körbenézünk.

Hiszen egyből tudjuk, mit látunk, nincs egyeztetés, látszatra, mert egyébként van, megtörtént már ezer és ezer alkalommal korábban, gyerekkorban, aztán fogalmilag raktároztuk el a tudást. S amit a család és iskola betáplált, abban érzelmi töltet is nagy szerepet kap, sőt, mikor túlnyomó, meggátol érzékelést, ha rossz élmény társult hozzá, míg a jó örömtelivé teszi.

A fogalmak egymással is kapcsolatban vannak, összetettségük külön egységként jelentkezik, szétszálazni magasfokú ismeretet jelent, öntudat, önérzet, önuralom alakul így. Ezért behunyt szemmel látjuk magunkat legjobban, az összkép nem oly érzékletes, merthogy elvontság, s jobb esetben nem az érzelmi oldal hangsúlyos, mert abból szabadulni csak hasonlóság enged.

Felidézve valamely hozzánk kapcsolt történést, kibogozhatunk tévútra vivő kanyarodást, s mivel belátjuk, hogy akkor merre kellett volna, jóváhagyjuk a helyes irányt és meggyógyulunk. No, nem betegségből, csak érzelmi befolyástól, hogy tisztább fogalunk legyen, de ezt nehéz idő igénye miatt végigvinni minden esetben, szerencsére fogalmi oldalról is van kiút.

Pontosítást végzünk ekkor, további ismeret begyűjtését s egyeztetését addigiakkal, nyitottan újra, többre, érzelmi szálat lemetszve, mondják is aztán, tudománynak nincs sava, borsá.

De nem így van, mert a szellemi gyarapodás is gazdagítja a lelket, ráadásul mellékes eredményként képzetársítási mező hasznos bővülést nyer, összefüggést könnyebben felismer.

S ha eddig csupán az egyes emberről volt szó, mint lesz belőle egyéniség, személyiségét már a többi ember társként befolyásolja, alkalmas kíván lenni hozzájuk boldogan illeszkedve. A megfelelést pedig a fogalomhasználat megegyezése teszi, de százszázalékosan az érzelmi összetevők miatt lehetetlen, eszünkkel együtt kell magunkat elfogadtatni.

Ez egyenlő azzal, mi mint látjuk a világot, mily képzetekkel tudunk tárgyakhoz, jelenséghez kapcsolódni, meglátásaink valóságosak, vagy nem eléggé azok mások igaz szemében. Ezzel az igazlátással meg kellhet küzdenünk, ha meggyőződésig jutott tapasztalatunk, így marad a világ eszmei burkában, vagy halad abból kilépve, sokan vagyunk, akik eldöntik.

Álomban nem valóságot látunk, egyértelmű az ébredés utáni helyzetünkből, mi messze nem azonos az álombélivel, mert akkor csak elménk működik, testünk egésze tétlen hever. Hogyha fényképet látunk, csak akkor tudjuk, mi van rajta, ha már láttunk olyat, aminek fogalmát felidézve azonosítjuk a látványt, kérdés, mi történik, mikor szokásosan körbenézünk.

Hiszen egyből tudjuk, mit látunk, nincs egyeztetés, látszatra, mert egyébként van, megtörtént már ezer és ezer alkalommal korábban, gyerekkorban, aztán fogalmilag raktároztuk el a tudást. S amit a család és iskola betáplált, abban érzelmi töltet is nagy szerepet kap, sőt, mikor túlnyomó, meggátol érzékelést, ha rossz élmény társult hozzá, míg a jó örömtelivé teszi.

A fogalmak egymással is kapcsolatban vannak, összetettségük külön egységként jelentkezik, szétszalazni magasfokú ismeretet jelent, öntudat, önérzet, önuralom alakul így. Ezért behunyt szemmel látjuk magunkat legjobban, az összkép nem oly érzékletes, merthogy elvontság, s jobb esetben nem az érzelmi oldal hangsúlyos, mert abból szabadulni csak hasonlóság enged.

Felidézve valamely hozzánk kapcsolt történést, kibogozhatunk tévútra vivő kanyarodást, s mivel belátjuk, hogy akkor merre kellett volna, jóváhagyjuk a helyes irányt és meggyógyulunk. No, nem betegségből, csak érzelmi befolyástól, hogy tisztább fogalunk legyen, de ezt nehéz idő igénye miatt végigvinni minden esetben, szerencsére fogalmi oldalról is van kiút.

Pontosítást végzünk ekkor, további ismeret begyűjtését s egyeztetését addigiakkal, nyitottan újra, többre, érzelmi szálát lemetszve, mondják is aztán, tudománynak nincs sava, borsá. De nem így van, mert a szellemi gyarapodás is gazdagítja a lelket, ráadásul mellékes eredményként képzetársítási mező hasznos bővülést nyer, összefüggést könnyebben felismer.

S ha eddig csupán az egyes emberről volt szó, mint lesz belőle egyéniség, személyiségét már a többi ember társként befolyásolja, alkalmas kíván lenni hozzájuk boldogan illeszkedve. A megfelelést pedig a fogalomhasználat megegyezése teszi, de százszázalékosan az érzelmi összetevők miatt lehetetlen, eszünkkel együtt kell magunkat elfogadtatni.

Ez egyenlő azzal, mi mint látjuk a világot, mily képzetekkel tudunk tárgyakhoz, jelenséghez kapcsolódni, meglátásaink valóságosak, vagy nem eléggé azok mások igaz szemében. Ezzel az igazlátással meg kellhet küzdenünk, ha meggyőződésig jutott tapasztalatunk, így marad a világ eszmei burkában, vagy halad abból kilépve, sokan vagyunk, akik eldöntik.

A „királyi többes”, ahogy az okleveleken látjuk, a felhatalmazást jelenti, hogy kinek a nevében határoz az uralkodó, ő a népfölség megtestesítője, így is szólítják: Felség, ami tehát csak ilyen felsőbbség jele, nem valami földöntúli képességé, úgyhogy annak tekinteni nemcsak butaság, de sírba viszi a rábízott országot, nemzetet, népet.

A nép hangja képviselőin keresztül jut el hozzá, lehet, csak felelős zászlósúrok révén, kiknek zászlaján egy-egy irányított terület, legyen bár ország rész, vagy újabban szakág tárca. Korszakos döntés nincsen megelőző királyi tanácsi vélemények kikérése nélkül, s ha azzal ellentétesen folytatódik a menet, akkor is segít még jobban figyelni mentében.

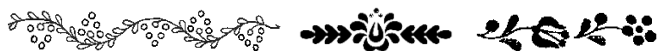
Ezt mintha elfelejtette volna a pártosodás, ahol ellentmondóvá válhat szereplő csoport, elkülönülhet érdek az összességétől, majd igazát hatalomszerzéssel érvényesíti. Az Aranybulla még az egységet célozta meg az ellenállás jogával, hogy király ne tudjon különválni a néptől s ellene kormányozni, lázadás újat választ s visszaáll a régi rend.

Ezt megzavarhatta külső hatalmi hódítás, élet-halál kérdés volt túlerő kezelése, ki, ki mellé álljon, s ki, ki ellen, kihívás volt a javából, sok bukást is eredményezett. Végeredményként megmaradtunk, de két vagy három ágra szakadtan, a főbb országvezérlő erő tekintetében, ami változó alakban, de máig megmaradt ezen a tájon, de máshol is.

És most nem a Hármaskönyv jogfosztottjairól és kedvezményezettjeiről van szó, – ami nyilván jól ismert mindenki előtt, bár szentesítve nem lett szabályos módon királyi ellenjegyzéssel, s nép elleni erőszakkal kényszerítették rá utóbb újházi királyok, – hanem ezek mellé, vagy más külső hatalom mellé állásról, amit belső pénzügyi háttér szigete tett teljessé.

Nem maradt egység, így a központ gyengesége és idegenség miatt az ellenálló csoportnak mindig volt ereje a fennmaradáshoz, néha hatalomra is került, bár csak rövid időre. Tévesen fejlődésnek tekintett, hogy aztán már hosszabb időközönként történt a váltás, de ez nem az, mert a viták nyilvánossá válván, az ellentábor megakadályoz jó irányvétel.

Amit így nem léphet meg hatalmon lévő párt, és a halogatás, bátortalanság, semmittevés lesz a gyakorlat, több mérvadónak kikiáltott agytröszt kezdeményezései kioltják egymást. Mindez ráadásul igen költséges multság, nemcsak államférfik gazdag ellátmánya miatt, de elmaradt tettekből származó károk miatt, ideje lenne visszatérni a kezdetekhez.

Van-e képességünk látni magunkat egészként, nem egyénként, hanem emberiségként, összesünk létezését megítélni helyesen, ahogy van, befolyásmentesen uralkodó csoportoktól? Legyenek azok tényleges hatalmak, vagy lelki téren egyeduralkodók, ízlésdiktátorok, eszmei-szellemi elköteleződést adók, kenyéradók, vagy bárkik, akikhez most kötődünk?

S ez elköteleződés miatt nem tudunk, vagy nem merünk, nem vagyunk képesek, avagy nem akarunk állás foglalni, mert megijednénk nézetünktől, nagyot csalódnánk, félnénk isten büntetésétől? Vagy a többi ember bosszújától, ha meghallják, hiszen a kimondás elköteleződés lenne nyilvánosságra hozni, terjeszteni, hogy mennél több ember ismerje meg, és persze mihamarabb?

Valami elmarasztaló létlátvány születne ugyanis, – nem tudom, csak találgatom, hiszen én sem vagyok kivétel – amely elvetné a teremtetést, értelmes lény mivoltunk, állatnak érte minket? Tehát lealacsonyítana mindannyiunkat egyaránt, mégha a rosszat, ami miatt tenné, nem is mindenki követi el, de felelősség mégis terheli, hiszen nem tiltakozik e többség?

Elviseli inkább, húzza az igát, és egyéb módon túri, amivel támogatja a gonoszság térnyerését, mert különben életveszélybe vagy nagy hátrányba kerülne, s így most biztonságban van? Még a szégyen sem zavarja ilyen állapotban, az vesse rá a követ, aki másként cselekszik, azaz nem a nemcselekvést választja, gondolja, nincs mit szégyellnie, ha olyan ő, mint a többi?

Mert mikor nem olyan, akkor nagyon szenved, dühös is a tehetetlen szégyen mellé, hiszen az más érzés, ha nem törődik bele a tespedésbe, mit az egész emberiségre kényszerítenek? Mert hiszen még legjobbaink sem teljesehetnek ki egészen, gúzsba kötve kell táncolniuk, nem tárhatják fel sem az igaz múltat, hogy megtörtént folytatható vagy elvetendő példává váljon,

s a jövőbe sem úgy láthatnak bele, szabadon, mintha nem kellene tartaniuk attól, hogy egyrészt nem hozhatják nyilvánosságra meglátásukat, javaslatukat, ha az túl szélsőségesnek lesz kikiáltva bárki részéről, aki tehet is ellene, másrészt nagyobb gond, hogy ő maga sem lesz biztos magában, hiszen önismerethiányos működéssel fél a tévedéstől, kishitűen?

A magabiztossághoz a jelent kellene jól látni, magát az embert megismerni, feltárni képességei gyökerét, élete hiteles alakulását, értékét a végtelenségben? Hogy egyedül vagyunk-e értelmes lények ebben a világegyetemben, s melyen kívül nincsen más, s ha igen, valójában milyen szerep ez, mintha bennünk a mindenség ébredne így öntudatra?

Van-e ebben magunkon kívül más felé valós felelősségünk, és ez összefügg-e lételvek más lehetőségének a felismerésével, hogy értelmessé tegyük a csillagok világát? S hogy ebben mi akadályoz meg tehát ma minket, úgy vélem, a fentiek után nem kell – nem szabad – kimondanom, akinek füle van a hallásra, hallja, s ezzel közelebb jutunk a megoldáshoz.

A közmegegyezést, közérzetet a jóérzés megteremtése hívja elő, biztosítja, és nem a félelem valami elvesztésétől, annak előtte volt állapot már elavultságától. Ami elmúlik – eltűnik, bár meg nem semmisül, hiszen ott marad a kisagyunkban, vagy közösség ösztudatában, azaz emlékként, s előhívni szándékosan lehet, de fel is bukkanhat önként.

Önállóan, mikor a helyzet megköveteli, amiből tudjuk, már eleve tudati tényként keletkezett, amint a vészhelyzet is elmei megállapításként mozgósítja akaratunk. Összekapcsolja a lehetséges megoldást a tettek mezejével, ahová léptet bennünket, testünk mozgásba lendül, vagy beszélni kezdünk és másokat is magunk mellé tudunk állítani.

Vagy nem, amikor a javaslatunk nem egyezik az ő elméjükben raktározottakkal, ezért kell előzetesen, mielőtt meggyőző lesz valami nekünk, megtanulnunk, hogy mi is az. Mikor jött létre, mi célból és hogyan, mögöttes szándékot is feltárva, ami igen nehéz, de hasznos, nehogy utólag derüljön ki, előtte már megvezettek hamis fogalommal, tudással.

„De ez lehetetlen, nem lehet minden adathoz tényellenőrzést rendelnünk, tapasztalatlanok is vagyunk, honnan lenne képességünk mindazt a munkát elvégezni, ami igazlátáshoz kell.”

Ezért kell közmegegyezéssel magasabb fokú tudás, nem szentírás az iskolai tananyag, nem kell váltig ragaszkodni hozzá, ahelyett, hogy már felnőtt ésszel okos tájékozódást vinnénk.

Nemcsak a papnak kell holtig tanulni, hanem az átlagembernek is, s nem csupán felszínesen kínált termék esetében, ami valójában áru, majd valamikor sokat fogunk fizetni érte. És a közérzet hiányai pedig úgy tudnak segíteni, hogy gyanússá teszik közösségre tukmált eszmék célját, s azzal tartalmát, leleplez ez az elvont érzékszervünk igen kis csalást is.

Nemhogy a nagyokat, melyek gyakran jelentkeznek, de kényelemből nem foglalkozunk velük, „jól van az úgy, ahogy van, ne mán, hogy a szentségek is hamis zászlós ügyek, hagyjatok békén engem ezekkel”. Pedig kérdés, mivel tölti a szabadidejét a nagyközönség, amikor elsajátíthatná a világmegértést megfelelő fokon, hiszen minden adottsága és körülmény megvan hozzá.

Alacsony szintű szórakozással, mert nem érti, nem akarja a bonyolult összefüggéseket, nem jut el fokozatosan a szellemi élet igazán nemes élvezetére, lelkesedve. Ne csodálkozzunk hát, ha nincs közmegegyezés, sőt ellenkezője dívik, szinte üldözi egyik ember a másikat véleményéért, elég kis eltérés hozzá, s a valótól mindkettőé nagy.

Azaz igen nagy gond egymás megbecsülésének hiánya, amit a közös cél és eszköz tenne lehetővé, belátva, elérve, hogy mindenki a maga szintjén hozzájárulhasson, ahogy tud.

Szalma ágyon aludtam én, imádkoztam este, sok-sok csillagból állt az ég, tiszta lelkelem leste. Ki korán kel, aranyat lel, ez volt a jelszavunk, sokan jöttek, kopogni kell, de nyitva volt kapunk. Világos már, hogy gyerekkor kegyelmi állapot, kevés teher volt még ekkor s nyugodott vállamon. Amit kellett, megcsináltam, tanultam is közben, hogy kell jobban, beleálltam s magam ösztönöztem.

Így szereztem elég erőt, jusson a játékra, nyáron nem vettem fel cipőt, sapkát fejtányérra. Hanem a tél, keményebb volt, vacogott a fogam, a bőrön horzsolt seb beforrt, csontom nem tört, hogyan? A sok finom étel tette, acéllá vált bennem, maradékot is megettem s lehetett kedvencem. Minden munkát korán bírtam, felnőttként kezeltek, csak akkor szenvedtem kínban, mikor lekezelték.

S kiküldtek a szobából, ha háborút meséltek, sok állatunk volt az ólban, családtagként éltek. Teheneket tisztogattam súroló kefével, etetéskor jászolt raktam, szecska volt az étel. Az a szecskavágón készült, lendkerék forgatva, úgy vág szálat pörgő késünk sok apró darabra. Kukoricaszárat tettünk a lóhere közé, fogaskerék fogát lestük, mint húzza befelé.

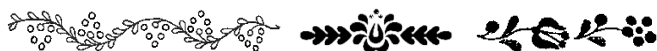
Így veszélyes volt, nem játék, ne kapja be kezünk, figyelmetlent úgy nagy kár ért, lett volna szégyenünk. Az másból adódott olykor, ha mulasztásunkért büntetés tisztított foltot, becsülettel mundért. Ha játszottunk, nem egyedül, kerestünk társakat, csapat volt a játékszerünk, nem volt szánkon lakat. Kiszámolás volt a kezdet, cserélve futottunk új szerepnek nyerve helyet, bukásba botlottunk.

Labdát dobálva a falra, verseltünk mondókát forogva jobbra és balra, élveztük a mókát. A nagyobb ügyesebbektől a kicsik tanultak, s ezen a ponton ma megdőlt korosztályos útnak választása iskolában kizárólagosan, de nálunk teremhiányban működött hasznosan, csendesórán figyelhattunk, más osztály mit tanul, ismerős volt, mire vettük, tudott el nem avul.

De vissza a játéktérre, mit hívtunk csak gyepnek, labdát rúgtunk, vagy fejére fejtük gyerekeknek s néha felnőtteknek, ki beállt közénk, elfeledve munkát, szekérről ott leszállt, játékért epedve.

Voltak képzelet kalandok, bozótosban laktunk, padlanyt ástunk mint a vakondok, vagy kunyhót raktunk zöldlombos gallyakkal össze, majd oda elbújtunk eltelve mezőillattal, s levélből füstöt fújtunk.

Friss szalmakazal olyan volt, mint másnak uszoda, benne alagút fúratott, másztunk innen-oda, izgulva, hogy átérünk-e, hősi kihívás volt, nem gondoltuk, hogy ez bűn-e, az a világ más volt. Felidézni öregen is jólesik, tanulság van benne még ma is, meríts belőle, már újság elsekélyesedett élet közepette, midőn a múlt újra feléled, átszüremlik az időn.

Mi a jobb, értékesebb, amit kisujjból kiráz az ember, vagy amit gyötrellemmel teremt, alkot, nem lehet megmondani, mert ember- s témafüggő, mégis szeretik határozottan eldönteni. Vagy az egyik, vagy a másik módszerre szavazni, leginkább olyanok, akik egyiket sem szokták gyakorolni, mert aki teszi, nem hangoztatja, inkább nem árulja el, ne derüljön ki titka.

Hogy mennyi küzdelemmel jár, mibe kerül neki, amit kiállít, élénk tár mint teljesítményét, vagy hogy milyen könnyen s hamar jut hozzá, maga sem hiszi, hogy képes így arra, mire más nehezen. De ez a két véglet, szélsőség sem mindig igaz, keveredve születik a mű, végezve munka, egyik része nehéz, másik könnyű, kinek-kinek tehetsége szerint, s a részletek a fontosak.

Mert lehet, felszínen te csak azt látod, milyen egyszerűen dolgozik valamin a mestere, rövid idő alatt megvan megrendelt dologgal, miért kell nekem érte oly sokat fizetnem. De ha nekem kell csinálni, hamar rájövök, hogy mennyire gyakorlatlan vagyok, elképzelni sem tudom a végeredményt, hát kivitelezni hogy tudnám, ekkortól megbecsülöm a szakmunkákat.

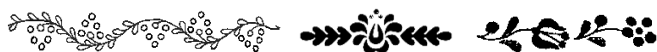
Ám mégis egyre terjed felszínes megítélés, hogy úgymond a kaszálás csak sétálás, vagy nyári szünettel tanítók, tanárok nem érdemelnek többet, mint éhbért, csak ne lázadozzanak folyton. Mindkettő nehéz munka, izom- és agyerő kell hozzá kétségtelenül, kitartás és szorgalom, miközben igen fárasztó, s hogy mennyire, csak az tudja, aki próbálta, de ahhoz tudás kell.

Előzetesen begyakorolni, mielőtt a mélyvízbe dobnak, régen kétszáz kaszás közt kellett egész nap helytállni, vagy ha olvasni, számolni tanítsz gyerekeket, pontos módszertannal megy csak. S mennyi minden más van, amihez nem értünk, viszont használjuk eredményét, élvezzük áldásait, s jól tesszük, ha megbecsüléssel tekintünk rájuk, kiknek köszönhetjük, tartozunk közéjük mi is.

Hogy ne előítéletesen folyjon az élet, mert akkor mindenki jól jár, jobban, mintha leszól, lenéz másikat kölcsönösen, ösztönösen az emberek többsége, ezt meg kell tanulni végre. A viselkedést, magatartást diákkorban kell elsajátítani, mert abban ha hiányt szenved valaki, szenved tőle mindenki, ő maga is, bár lehet, nem tud róla, s akkor az még nagyobb baj.

Szerencsére fordul a világ, a rossz hangadók lassan háttérbe kerülnek, mert a józan ész lesz mindig a nyertes, helyreáll a rend és nyugalom, amit tévhitek kezdeményezése bontott meg. Ne előzze meg a jót a rossz értékben sosem, még ha csak nyomokban fertőzve van is jelen az életünkben, és ezt törvényként kell betartanunk, hogy ne legyen alóla kivétel senkinek sem.

Mert értékteremtést már előttünk is végeztek sokan, hogy azt nekünk csak folytatnunk kell, s jó érzést szül bennünk, bárhogy jutunk hozzá, hogy megtegyük, nehezen vagy könnyen, de szenvedéllyel és büszkén.

Líraian szólni nem üzlet ma már, engedd el, ne légy számár, ne pazarold erudíciódat létezésdíszítésre, gondolatcsipkőzésre és érzelemhabverésre minden haszon nélkül. Művészet a művészetért olyan elavult, hogy senki nem engedheti meg manapság művelni, ha komolyan veszi magát és azt akarja, hogy bekerüljön elismert személyiségek közé.

Illetve lehet személyes élményt is közölni, de nem emelkedetten, hogy milyen szép az élet, hanem lehurrogva minden szépet és jót, és a korábbiakat megbírálni ilyen élményükért. Ha nekik a költészet még a világmindenség isteni mivoltáról, az ember a lélekről szólt, a megismerés ezt a kört bővítette, és a közösségszolgálat került előtérbe.

Vagy amikor újjászületett az emberdivat, az is pontosabb szépségábrázolásban lett kiváló, lélegzagdító életörömből fakadt a szabadság újszerű tapasztalata. S ha nem látunk tisztán, nem jön át minden mozzanat az akkori történelemből, az ábrázolás igényessége a különböző műfajokban annyire megnőtt, hogy mégis kisegít bennünket.

Pótolja az elveszett beszámolókat, napi gondolkodásmódra tereli figyelmünket és a zord viszonyok mögött megbúvó barátságos világ boldogsága valós árnyalataira. S ha te most mintegy elvesztve magadat sipákolysz, azt sem tudod, mit akarsz igazán, mert a döntést magadtól is megtagadod, hiszen nincsen biztos pont, nem kedvezhetsz egyik félnek a másik ellen.

A lehetőségek számolatlan áradása közepette hoppon maradsz, falba ütközöl, mert így tétlenségre ítéltetve nincs választásod, a korszellem diktál s tévútra vivő eszközt ad. Valóságeltérítőt, állítólag képzelet felszabadítót, de még az sem igaz, hacsak a benned lévő fűjja fel léggömbbé, hogy amikor túlnöve szétpukkan, a semmibe hulljon éned.

Ezek után nem tudod feltenni a kérdést, hogy mi az ember, mi életünk célja, mint lehetünk boldogok, ha önérzésed romokban hever, s a többi emberben nem azt látod, hogy szolgálj őket. És ez még csak nem is önzés, ha megveted magad s szenvedélyeddel kockáztatod, hogy elpusztulhatsz idő előtt, nyomot sem hagyva nagyon, s legfeljebb ide vezető utadat bírálva gondolkodsz.

Ha írsz róla, az valami kilúgozott líra lehet, szürkített változat a lenézés miatt, csak azért nem színtelen-szagtalan, mert az élet kezdete mindenkinek szentséges gyerekkort nyújt. Ameddig nyújtja, mert szülők bizonytalansága visszamenőleg már régóta megjelent, nemcsak manapság taszítja légüres térbe családod, nagy világmegváltó eszmék mögött nem volt élet.

Azért akarták leváltani a népet hithű vezetők, hasznos idióták, világhódító szándék kiszolgálói, de ők csak jót akartak, mondták, viszont felhasználtak ellenséges erőt. Ugyanúgy, mint mostanság, sutba dobva iránytűt kocolódik a tömeg, hulláma átcsap fejen, nemhogy verset, regényt sem olvas, mozgóképet néz, nem gondolkodik, mitől vesztes, ha fel sem fogja.

Legnagyobb szükség romantikus emberbe vetett hitre ma, oly szépségápolásra, személyesen érintsen, megmozgasson valós eredményt hozva, megmentse virágzóvá téve örökségünket.

Sors ellen eszköztelennek érezzük magunkat, netán még kiszolgáltatottnak is, de csak akkor, ha komolyan elhisszük, hogy az meg van írva nekünk, megváltoztatni is csak az tudja, aki írta. Így rögtön felugrunk mindenség tetejére, mintha a Világalkotónak lenne a dolga, hogy velünk foglalkozzon, legyünk oly fontos neki, mint magunknak vagyunk, de ez szinte nevetséges.

Könnyen beláthatjuk, hogy a csillagokhoz képest jelentéktelenül rójuk földi pályánk, azok viszont kijelöltön haladnak, ma már jól tudjuk, milyenen, és biztonságban járják égi utuk. Mintha egy tál habot kiöntenénk az asztalra és addig tekergetnénk ujjunkkal kacskaringón, különböző sugarakkal, hogy csak pörgetettek maradnának előttünk, csillagok évjárása.

Azaz körpályájának képzeletbeli rajza, de ez sokkal bonyolultabb, mert egymásnak szintén alá-fölé rendelt társai, körbe keringik, félelmetes belegondolni a mértékbe. Aztán még bolygók is lehetnek, azoknak meg holdjaik, ezért inkább olyan ez az égabrosz, mintha isten belecsapott volna a nullás lisztbe, és majd később meg is permetezte volna.

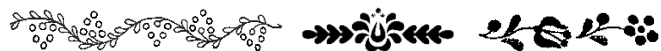
Mindebbe a képbe nehezen fér be a lelkünk, hacsaknem jelen voltunk szellemként teremtésnél, és elindultunk kisbojtárként – megismerni azt, amit sikerült létrehozni, – göröngyös úton. Kerülgette lelkünk a csillagokat, bolygókat, sőt majd a Holdat is, mielőtt a Földre érve testet öltött, de azért ez nem hagyott mély nyomot, igen egyformára lettünk, ha megértjük egymást.

Sőt a magukat nagyon okosnak tartók még a földönkívüliekkel is tudnak társalogni, mi ez, ha nem egyetemes tudat, világszellem lerakat minden értelmes lény, így az ember is. Vagy nem, azaz nincs mindenünk meghatározva, csak a testünk egyáltalán, melyet az elménk is tud befolyásolni, nemcsak a lelkünk élteti, jó jóban lennünk egymással ebben a hármasságban.

Minek égi változatát lőttük fel oda, még ama régi időben, amikor nem tudtunk repülő szerkezeteket alkotni, de most már igen, messze magasba mennek, végtelen felé. Ilyen műholdas messzelátó szemmel s befelé néző távcsövekkel viszont nem találjuk sem a lelket benn, sem a szellemet kívül, de már tudjuk szerencsére, hogy az mindez együtt, törvényszerűn.

Azaz törvény szerint működve, ami magasabb rendű annál, amit irányít világegészen és emberegységben, s egyelőre nem tudható, azonos e két terület, vagy csak átjárható. A sors kerekét is szokás emlegetni, körbe megy a nap fölöttünk, viszonylag gyorsan, a csillagok világa lassan, s ennek mintáján gondolkozunk, számunkra évkörben forog az élő természet.

Mi magunk pedig a gyarapodásunkat szoktuk gazdagabb köröknek tekinteni, test s lélekben, meghatározott feladatokkal, elvárások teljesítésével, ezt többiek követelik. S hagyják jóvá tervünk, támogatják vagy gátolják, ez a mi kívülről kapott sorsunk, semmi más, mi alakítjuk nagyrészt tehát, ha meg tudunk felelni nekik, s boldogság, ha jól értékelik.

Játékszerré válhat-e, akinek egyedül van joga teremtmények közül játszani, mert ösztön lények csak gyakorolják maguk rendeltetésük szerint, az nem igazi játék, bár annak vesszük. Igaziban résztvevőknek szabad akaratauk szerinti a cselekvésük, gondolkodásuk, így egyenrangú felek, tudás, ügyesség működik benne, bennünk, mintha versenyszeren folya.

Magányosan és csoportosan elmerülünk e lelket és testet megmozgató, pihentető vagy izgalmas tevékenységben, ahol a szabályok teremtette közeg igen jótékony hatású. Mindenki betartja, különben kizárja magát, a játék lényege az igazságosság, ezt még szerencse forgandósága is szolgálni tudja, különben unalmas lenne, így viszont végetlen.

Változatossága teszi unaloműzővé, vonzóvá, mikor a semmittevést értelmessé szeretnénk változtatni, igényességet hozva időöltésbe, emberien nyilvánulva.

Nem lehet felsorolni a játékfajtákat sem, nemhogy mindazt a földön, amit játéknak tekint ott helyben a közösség, kicsik és nagyok, alig van ilyen felmérés, összeírás, de majd lesz.

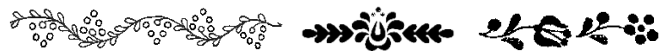
Hiszen a bolygónyi méretűre növekedett emberi képesség igyekszik feltérképezni minden téren a javakat, lehetőségeket, hogy másnak is ajánlja azt, üzleti alapon. Ebben van némi veszély, hogy elterjedve más lesz, esetleg meghamisul, félremegy eredeti, és már ellenkezővé válik, nem is játék lesz, hanem véres verseny, gyilkos gladiátor párharc.

Vallási rítus szinte, mint a bikaviadal, harci díszszemle, felvonulás a Vörös Téren, kitenyésztett mének, kidolgozott izmok, profi társaság a sportban, emberfölöttivé téve. Hol van ez a babázástól, vagy a sakkjátéktól, mintha cél lenne, hogy messze jusson tőle, játékban is a harciasság legyen a menő, csak rámenősség gyilkos ösztön legyen a nyerő.

Összekeveredjen a játék és a valóság, fel se tűnjön, ha egyik a másik helyére lép, ha az emberrel magával kezdenek játszani, mintha a sorsot lenne joguk irányítani. Egészen élet-halál uraságig, mire a történelem sem mutat sok példát, s amit igen, nem lehetünk biztosak benne, hogy nem utólag állították úgy be, kegyetlenül, felnagyítva.

Mintha a történelem nem arról szólna, hogy az ősök emberek voltak legrégebbi idő mélységében, istentől jónak teremtve, hanem, közelebb a vadállatokhoz, egymást gyilkolták. Ami nem igaz, ezernyi nyoma van, azaz hogy természetes közösségben segítették egymást, és igen, gyermekjáték tárgyakat is kiásnak a régészek, s nemcsak kenyérral él felnőtt ember.

De isteni Igével, mit még játékos szellem alkotásának véve is komolyabb eredményt kapunk, mintha embert játékszernek tekintőktől jövő eszmékből merítenénk eszményeinket.

A világ közepe mindig ott van, ahol élünk, ott kellene legyen, életterünk közepében, sosem vágyakoznánk el onnan máshová, hiszen már mindenütt laknak, megtelt a Föld emberekkel. Más volt a helyzet, mikor a jégkorszakban kisebb terület nyújtott életlehetőséget hideg és fagy miatt, menedékekben húzta meg magát az akkori ember, s túléltek kisebb létszámban.

Fejükben, kezükben őrizték az időjárás korábbi kedvező, melegebb idején szerzett ismereteket, képességeket, s valószínű, sok mindent csak közléssel adtak át utódoknak. Nagyrésze elveszett előző vívmányoknak, újra kellett kezdeni boldogulást megjavult környezetben, mikor a föld művelhetővé vált, mert napsugár méregtelenítette a talajt.

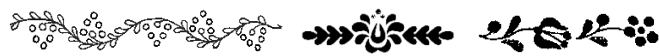
Onnantól kellene számítanunk magunkat, és ez tízezer év körüli időszakasz máig, amikor a mai életkörülményeket az elődeink kialakították örökségül. Következő nemzedékek számára, mivelünk bezárólag, akik esetleg pusztulást hozunk magunkra, ami gyászos újdonság, bizonyára ilyen még nem volt, ezért erre válaszolnunk kell.

Azon túl, hogy a boldogulást keressük, sokszor nem szülőföldön azaz a világ közepén, de vándormadárként hideg elől, s nem visszatérve, gyáván oda megyünk lakni, ahol tejet kapni. Tejjel-mézszel folyó Kánaánt keres a föld népe, állítólag újra, mert ez az élet rendje a változásra válaszolva, attól megy a világ előre, hogy a bátrabbak vállalkoznak menni.

Viszont ha valahol jó, vagy kemény munkával jól meg lehet élni, békés együttműködésben a szomszédokkal, mint amilyené vált mára egész Földünk, inkább csak álságos divat elvándorlás. Hiszen látunk példákat szorgalmasoknak a nagy népsűrűségére, meg aztán remekül ki tudjuk egyenlíteni a különbségeket, hogy a sikeres felzárkózás ugyanolyanná tesz.

Mint az eredeti, sőt az utánzat még jobb is lehet, és mivel olcsóbb, mindenki jól járhatna, helyben maradhatna, saját világ közepén, és világméretű lázadó mozgás elülne. Mégis vannak, akik szítják az ellenségesség tüzét, a helyi különbségekben nem turista-csalogatót látva, hanem színvonalatlan kilátástalanságot, hirdelve, hogy máshol jobb.

Oda menjetek, ide gyertek, mintha nomádok lennétek újra, kiknek elfogyott a legelő, mert nem esett eső, de nem vagyunk birkák, világkereskedelem zajlik, mindenkinek jut falat. Ha arra költenénk a munkaerőt és -kedvet, hogy ne egymást pusztító fegyvereket termeljünk, hanem világmegújító gazdagító tudást vigyen fejlett fejletlenebb világ közepébe.

Ha az Olimposzon furcsaságokat műveltek emberi szemmel tekintve az istenek, mai félisteneket is ebben az összefüggésben kell értékelni, jó dolgukban elment az eszük. A párhuzamhoz megvan mindkét feltétel, hiszen átlag halandókhöz képest az isteni lét oly távol volt akkor is, mint ahogy milliárdosok most élnek, virulnak, mérhetetlen gyarapodnak.

Istenek közt nem volt ritka a később már bűnnek számító cselekedet, viszony, felforgatva az elemi kapcsolatokat házastársak között, testvéreik, gyermekeik is szenvedtek tőlük. Ferde hajlamot, ártó furfangot, mániákat látunk a mitológia egyes tagjainál, mindent megtettek, amire az ember csak vágyott, de a rossz mellett azért még több volt a jó és szép.

Egyenesen úgy értékeli az utókor az antik égi világot, mint ahol megtörtént az, amit az ember a földön még nem tudott véghezvinni, de már elképzelte, hogy képes lesz rá majd egyszer. Később, a középkor után, felszabadultan még a nagy gondolkodókban is felmerült az igény, hogy a jövőt előre lássák, úgy berendezzék, ahogy a fejlettebb ember képes lesz majd élni.

Ez kezdett összeomlani, ez az eszmény, mikor felhalmozott gazdagság annyira elkülönült, hogy féktelen szabadság tehet meg következmény nélkül bármit, nincs, aki megbírálni akarná. Az isteneket sem kérte számon senki, s hogyha lázadt ellenük az ember, rajtavesztett, s néha ok nélkül is kegyetlen sorsot küldtek rájuk, hogy minden tudja a földön, neki merre hány méter.

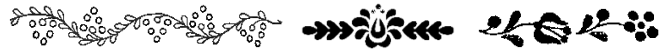
Ilyesmit ma is érzünk, de kegyes a világ, és nem enged odáig eljutnunk, hogy szembeszálljunk a hatalommal, szelídség értelmességével jól ellátva elhesegetünk szélsőség javaslatot. Ám ez a helyzet sem nem igazságos, sem nem szép, valójában nincsen akkora lelki különbség köztünk, mint amennyit anyagiak terén látunk, miközben egyenrangúak vagyunk, ha tetszik, ha nem.

Annak tetszik, hogy elvileg így van, ki inkább kirekesztettnek érzi magát a jólétből, míg ki benne fürdik, nem szeretné, hogy lemenjen az életszínvonala azért, hogy másnak több jusson. A lelkiismeretet is úgy elszenderítik régóta, meg a keresztény büntudat sem élő, hiszen ha mindig voltak fent és lent leledzők, nem indokolt egyenlőség eszmét felhánytorgatni.

Kellenek és vannak okosabbak, ügyesebbek, bátrabbak, akik megharcoltak a hazáért, és vezetnek azt felhatalmazottan, áldozatuk, eredményük jutalmát szívesen adjuk nekik.

Nekik adnak mintát a hőszok, akik kincset is felhalmoztak, annakidején meghódítva lakóföldet, esetleg kegyetlenségig menve a diadal érdekében, tiszteljük hát őket.

Ám ez nagy tévedés, amire rá kell mutatni, hogy az a bizonyos égi magasság, amire hivatkoznak, nem emberjellegű istenekre vonatkozott, hanem csillagos ég tagjaira. Fénypontokra s belelátott alakzataikra, istennek azonban már hamisítás tette meg őket, és a maiak sem istenek a földön, s hogy emberek maradjanak, meg kell változniuk.

A nagy történelmi alakok- s alakzatokkal az a gond, hogy keveset tudunk róluk, és az is csak utólagos bemutatás, beállítás és értékelés eredménye, szükségszerűn téves. Leginkább azok az apró mozzanatok fognak hiányozni belőle, melyek akkori korban lényeges összetevők voltak, nem kell sorolni, ismerjük mai magunkat, mily feltételek közt élünk.

Hasonlók régen is voltak, mármint feltételi jelleggel, de egészen mások mint ma, gondoljunk például az elektromos áram szerepére, hol volt ettől még közép-, de újkor eleje is! Vagy a központi fűtés, élelembeszerzés és ruházkodás, mind-mind olyan életmódbeli, sőt lelki, azaz jellembeli különbségeket és nehézséget adott, amit nehezen képzelünk.

És nemcsak a köznépnek kellett gyalog járni vagy lóháton, szekéren, csónakon ide-oda, a kisebb-nagyobb távolságok legyőzésére, de a királynak is, a hadseregeknek ugyanúgy. Mi szempillantás alatt eljutunk A-ból B-be ő hozzájuk képest, de képtelenek vagyunk ezt az égbekiáltó tényt figyelembe venni, ha rájuk tekintünk, felháborít, ha szólnak érte.

De nagyon nem teszi szóvá a történész sereg, inkább igyekszik kiszolgálni mai kereslet hiányos képét kitöltve hamissággal, s olyat kínál, mi kielégít visszatekintő vágyat. A hazugság pedig a múltat illetően egyrészt úgy alakul, hogy rendszerében már nem találsz hibát, másrészt ez azért igen veszélyes, mert beszűkül a történelmi tudatunk jelenbeliségre.

Ami szintén irányított, mostanában történt események tálalása nemkülönben jól meg van szerkesztve, tanulságossága kiszolgálja gazdáinkat, akik hír s étel adagolói. Ne csodálkozzunk, ha nem tetszik a Hunyadi-film, szerencsére sokaknak, bár profi módra készült, de érződik rajta az áporodott lehelet, kényszeres divatmegfelelés izzadtságsgaza.

De ne dühöngjünk, ilyen a mai világ, inkább arra összpontosítsuk figyelmünket, hogy minek kellene kimaradni az ábrázolásból, hogy hiteles legyen, s mi kerüljön bele mindenképp. Ilyen a helyszínek kérdése, mert túl nagyok a távolságok akkori gyenge közlekedési képességek között, amit a napok számával pótolnak, de akkor meg az élelem lesz kevés.

Például hadsereg ellátásra, előbb ki kell számolni az akkori logisztikát, azután lehet tervbe venni, mennyi lehetett a létszám, s nem fog hadjárat mindig késő ősszel indulni. Az is fontos, mit és meddig bírtak az akkori emberek, étlen-szomjan, alvás nélkül nem lehet harcolni, mily hadicselre volt képes a sereg, milyen fortélyokkal szervezték a védekezést.

Mily szerepe volt ebben keresztény vallásunknak, nehogy durvaság, hitetlenség, sőt perverzió legyen tulajdonítva mai szemmel igen szentéletű népnek és vezetőinek, állj meg mai ámok! Ezek után kezdjük elképzelni, tisztelettel teljes érdeklődéssel, lépésenként a múltat, csak olyat hitelesnek tekintve, ami kiállja a próbát emberséges tudományunk mérlegén.

Ez a tavasz nem kopogtat, berúgja az ajtót, korábban jön, mint megszoktuk, kell neki a hajbók, mert ugyanolyan fényes és forró mint régente, s e szokatlan időpont mindnyájunkat meglepte. Voltak már erre utaló jelek, de májusban, nem márciusban részsültünk éghajlat jussban, kapkodva fogadjuk ezt a merész örökséget, tavasz munkánk gyorsul, máris körmünkre égett.

Ugyanakkor sosem tudhatjuk, mikor jön vissza a hideg és fagy, amikor megsemmisül virágzó gyümölcsfa termés tekintetében, készületlen szélsőségekre igen tanácstalanok lettünk. De csak ha saját kertben próbálkozunk valami kis kiegészítéshez jutni, mert a boltokban mindig kapható minden, minden évszakban primőr, mi rég évente egyszer volt, mert messziről hozzák.

Vagy üvegházból, fóliasátorból, ahová még fűtést is visznek, nemcsak csepegtető öntözést, mindazzal nem versenyezhet a kistermelő, és minden rendben lenne, ha rendben menne árképzés. Annak rendetlenségét a vészhelyzeti előny teszi lehetővé, „már nem tudják, mit kérjenek érte”, szoktuk mondani, de ha lehet, megteszik, s nagy haszonnal jár, mondván, máshol veszteséges.

Könnyebben megbirkózunk talán az öltözködés terén bekövetkező hirtelen változással, de azért akad megfázás, ha korán vettük le a meleg göncöt, „a fene se tudja, mit vegyek fel”. Próbáljuk így a tavaszt megfelelően fogadni, és a szívünkben erre már igen régi a vágy, hogy jöjjön el végre igazi felmelegedés a kapcsolatokban ember s ember közt mindenütt.

Ne csak a híradásokban szereplő elitnél lássuk, hogy semmi gond, akik megjátsszák magukat, hanem érezzük a mindennapokban szabadon hogy lélekölő kilátások lecserélődtek. Mégpedig lélekemlőkre, s már nemcsak azok reményteliek, akinek kedvez a világ vagy a szerencse, hanem mindenki, aki él s élni akar, jobban, mint eddig, s ezért tenni hajlandó.

Mert az az igazi kikelet, mikor kikelhet a jó gondolat, ötletet nem kaszál el ínség támogatásban, s vagy sok kicsi megy sokra, vagy a nagyot is megkapja a kockázatvállalás. Mikor azért bátor a ma, mert biztos a jövő, azért okos az ember, mert van értelmes célja, és szeretünk valakit, mert szeretetreméltó, éljük életünk, elfelejtve mulandóságot.

Nem akarjuk hinni, de vannak örök tavaszban élők, akiknek tehát vagy nem számít semmit az évszakváltás, vagy a szavannákon, trópusokon élve mindig meleg van, jön eső s nem, ad ritmus. És a száraz időszak réme helyett más képet lássunk, mintáját jó életlehetőségeknek mindenütt a földön, hogy nem szárad ki végzetes végleg, ha valahol le-lecsökken a pénzeső.

Hogy már rég túl vagyunk az időjárás okozta nehézségeken, s magunkét meg megoldjuk, ily tárgy tárgyalása unalmas közönségesség, ha már fellegek fölött utazunk, s időnk ész használja.

Úgy éled a szellem, ahogy emelkedik a Nap, egyre magasabbra hág, hogy fejünk fölé lépjen, az ész is egyre több területet bevilágít, de marad még ismeretlenből földön és égen. Van párhuzam abban, ahogy egyénileg élünk és évente lélekben és testben gyarapodunk, s ahogy megismert világ nekünk kedves arcára mind barátságosabb arckifejezést pakolunk.

S amint lépésenkénti előkészület után már visszavonhatatlanul minden zöldbe robban, egy-egy ember tavaszra ugyanúgy kivirágzik, szerelemmel kacérkodik, új erővel lobban.

Megsínylette bár a telet, lehervasztotta ősz, sötétből a kiutat reményben kereste,
hiszen mélységből a természet is magasra jut, a hosszú éjt megelőzi rövid nappal s este.

De hosszú tudatlanság tompaságát hazudják, akik ma állítják tévedhetetlenségüket,
mert boldogságot adott naprakész tudás mindig, és nem készül a jövőre, ki a múltra süket.
Aki viszont végigszenvedte éjszín életét, sokadik tavaszán kijön végre örömfényre,
utat tör magának sokévnyszéles kőfalon, angyalá váltan álmodott mennyországba érve.

Életünk nem lehet teljesen személyre szabott, ismétlődésekkel tarka azonos földrészen,
de mindenütt érvényes egy meghatározottság, mit négy évszak nyer a vámon, kettő nem a réven.
S ahogy nem vagyunk egyformák, mintánk sem azonos, előtted és utánad élőkért ne vezekelj,
minden napodnak legyen meg a maga értelme, legyen mindig munkára erőd, s pihenésre hely.

Tudod, nem viharos tenger hajóján kell élni, ott okosan, ügyesen végezd el feladatod,
kikötve a partra haladj tovább szárazföldön, csak azokkal törődj, kik mosolyodra nem vakok.
Ez a Nap-körforgásból fakadó megújulás amúgy sem igaz, mi szállunk forogva körötte,
világviszonylatnak rád tett hatását ne tagadd, de tudd, hogy csak egyszer vagy ebbe a lénybe öntve.

Költs fel magadban évente megújulás érzést, más évszak lehet kedvenced, mint a természetnek
láthatólag a tavasz, hisz nyár és ősz termést hoz, örökkévalóságnak élj, ne az enyészetnek.
Legyél társa melletted élőknek méltósággal, úgy hasonlítotok egymásra napi küzdésben,
amint hajnali fény áttöri a sötétséget, megállíthatatlan lendülettel élő észben.

Aztán hogy ki mit talál homokban tapogatva életünk játszóterén, oda jól eldugottan,
nemcsak tapintás képessége, de képzeleté, a tiéd sajátod, figyelj rá, vállald el nyugodtan.
Nem magány dönt el szerelem–gyötrelem vitát, későn jött tavasz kifut az időből, jelenben
élünk, ha engedünk állandó pezsgést és zsongást, én mindenkit benned, s minden ember szolgál engem.

Téli szünetünk nincs amíg élünk, a természet okosabb, mert telente pihen, majd kifakad
teljes pompáját fokozatosan elérve, oly minta, amit ősidők óta követtünk, de ma hoppon marad.
Szívesebben lennénk örökzöldek, vagy trópusi világ változatlanságát élvezők, ami csak
ébren álmodás, valóságtagadás, rossznak vélt végé, – amíg Nap-idő az igazság, – hanyatló divat.

Biztatják egymást a vidékiek, legalább a betevő egy részét termeljük meg, falatokat,
melyek biztos táplálókban lesznek, mint amit az üzletekben kapni, csak hozzá kellene fogni.
Ez kétszeresen nehéz annak, akit a kakasszó is zavar, kényelmes neki a megmosott zöldség,
nem végez napon sosem izzasztó munkát, és állatok trágyájának szaga igen tisztítja.

Nem is ért hozzá, hogyan és mit kell tenni, s mikor, ha reggeltől estig dolgozik valahol, oda
utazni kell naponta kétszer, mert nem városban lakik, hétvégét áldozza rá pihenés gyanánt?
Rangon aluli is, hacsak nem örül meg érte, de azok a megszállottak, úgysem sikerülne,
meg aztán az övét biztos elverné a jég, ki segítene, ha mindegyik magáét műveli?

Ám a kérdés nem olyan egyszerű, ahogy most még lesöprik az asztalról, mert napirenden van a
fenntarthatóság, ami tévedés, hogy a klíma és energia ügye, sokkal inkább léleké.

Mi ma és mivé lesz holnap az ember, akinek ezerszer jobb dolga van egyébként, mint száz éve
volt az akkor élőknek, s ez a sok vívmány igen csaloéka, mert félreviheti a szándékokat.

Viszi is, hogy ma már nem fordulnak egymás felé magátólértetődő társként fiatalok és középkorúak, akik cselekvően vesznek részt nagyközösség dolgában, de csak fogaskerékként. Működik is a világ, tele vannak a boltok, ám hogy meddig fog ez így folyni, nincs még rá válasz, mert a kérdést rosszul teszik fel természet felől közelítve, nem az ember felől, akin múlik.

Akarat kérdése, hogy feléljük-e az összes jövőben is szükséges környezeti feltételt, nyersanyagot, tiszta édesvizet, hagyjuk-e a flórát és faunát háborítatlan maradni. Vagy megyünk tovább a mai városiasodó úton, ahol ugyan a házak ég felé törnek, de a telephelyek igen nagyok, szolgáljanak bármilyen jó célt, szántóföldektől elraboltan.

Van sok jó megoldás csökkenteni a természet terhelését, de az életmódunk nem követi, sem spontán, sem irányítottan, keveset tanult róla mindenki, de ki tanítsa rá a tanárt? Ám ha már intézményesül, az a régi nóta szerint történik, ezért lenne jó, ha magától terjedne, a belátástól, hogy hasznos, izgalmas lehetne ráadásul, mennél több saját termék.

Bútort és ruhát is készíthetünk, és még sok mást, minden szerszám rendelkezésre áll, de jó drágán, viszont egymásnak kölcsön lehet adni, amihez bizalom kell, azt pedig barátkozás kelti fel. Egymás mellett lakók ne csak szomszédok legyenek, tudjanak egymás bújáról-bajáról, de főleg segítsenek egymásnak abban, amit ők jobban tudnak, eredménynek pedig együtt örüljenek.

Volt már ilyen, akár még házépítésre is jól összejött a társaság, nem kell külföldre menni, ahol garantálják az alapjövédelmet, ha nálunk visszatér, hogy közösség tenyerén hordoz. Kiszámolja ösztönösen, azaz nem számokkal, hanem bizalommal, kikre számíthat jelenben, jövőben, s kikre nem, kiket kell gondjába venni, s mindig többre lesz képes, mint mit szükséglet kíván.

Ha nem akarunk senki rovására élni, vagy megrövidíteni természetkárosítással, ideje elkezdni a mássá válást, másként élést, mint az eddigi kiszolgáltatottságot.

A független gondolkodás épp hogy nem független a függelmeinktől, melyeknek meghatározó a befolyása ránk, különösen ha tudunk róluk, de a még ismeretleneket is kutatnunk kell. Azaz függünk a valóságtól, s ennek csak része a tények serege, és valószínűleg a nagyobb rész az anyagiaké, mint a szellemi tények pusztán gondolkozással elsajátított része.

Az anyagi oldal befogadáshoz kell az érzékelés is, valóságadagolást végez, aztán kétfelől rögzíti az eredményt bennünk, úgy alakítja ki észlelt világunk tényét. Egyfelől ismeret tényekké tesz fogalmakat, melyek valóságadatként, összefüggésként jól megragadják és alkotják az ismert világot, másrészt figyel fogalmak mögötti érzetekre.

Külön az öt érzékszerv szétválasztottjaira, bár megszabadulni nem tud összetettségüktől, így aztán a fénylátásba belelátunk mást is, hallott, tapintott, ízlelt, szagolt érzéketeket. „Csak megláttam, s máris undorodtam tőle,” avagy „ibolyamező képét láttam, éreztem illatát”, no meg „összefut a nyál a számban a látványtól” fagyai esetén, de spenót ránézésre taszít.

Látom és mellé hallom, amihez hozzászóltam, de legjobban tapintottak mutatkoznak látott dolgokban, sima és érdes rápillantva látszik, és még az érzelmi oldal is itt legerősebb. Ezért nehéz leszoktatni gyereket az ujja szopásáról, valami biztonságérzetet nyújt, ugyanígy dohányos annak mozdulatáról szól, azt nehéz abbahagyni, nem nikotin hiányzik.

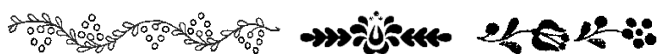
Érzelmi kötődés és öt érzékszerv együttes élménye tehát fogalmi területté válik, egyesül a fejünkben, idegrendszerünkben és egyéniségünkben, személyiség nem úr rajta. Csak elfogadja a tényeket, ezért lesz okos, belátó, megértő más emberek felé, akik esetleg még a kezdetén vannak az útnak, hogy tudatosítsák magukban e függelmeinket.

Tényeket tehát, melyek lelküket építik fel, és a testükre hatással lévő szellemi és anyagi ingereket, mely utóbbiak nemcsak kívülről jönnek, hanem testünkön belülről is. Merthogy válaszolunk mindenre, ami ér és hat ránk, ingerel bennünket, még a nyugalom árja is, és ebből a válaszból és tárgyából, annak összességéből áll össze számunkra a világ.

Amely tehát jobban hasonlít miránk, mint maga magára, s ama tőlünk független létét tudja, vagy csak szeretné mérni, leírni a tudomány, van sok eredmény, mit igen nehéz megtanulni. Szakosodni kell hozzá, természeti, emberi és társadalmi szinten elsajátítani a törvényeket és képleteiket, kísérletek leírását, miket néha meg kell ismételni.

Mindez szükséges tehát, ha valaki tényleg úgy gondolja, mindezekben túlit szeretne tudni és mondani, magas szintre kell jutnia azon a területen tudás és képességre nézvést. Mert az egészet is figyelni kell tehát, nemcsak ahol egy-egy tudós részvilágnézettel bírhat, amit jobban meghatároz még történelmi, mint jelenbeli tapasztalat, és annak forrása.

Előbbi bizonytalan voltát már világosan látjuk, s ez ha utóbbit nem fogja torzítani, léphetünk függelmeinktől függetlenség felé, támogatva azokat, akik erre képesek. Mert tudják, hogy amire válaszolni kellhet, lehet hamisított is, amint túlzott testműködése valamely szervi tájon, ugyanígy életismeret csak úgy lesz ép, azaz szép, ha összérdeke miatt tetszik.

Ismétlem magam, de ismétlés a tudás anyja, sőt, hasonló a hasomlónak örül, ám az nem azonosság, vegyük észre, mert ebben áll minden haladás, ha van az egyáltalán esetünkben. Hogy a hasonlított eltér mintájától kissé, amit a magyar nyelv árnyalatai jól meg is ragadnak, sőt, ha ellentétességről van szó, a szó megfordításával jelzi nyelvérzékünk.

Példákat most nem keresek, tele van vele a nemzeti nyelvészet, más kérdés, hogy ilyesmit a nyelvek fölötti nyelvészet nem ismer el, bár az is valamely – a saját – nyelvhez köt szabályokat. Az elfogulatlanság követelménye azért érvényesül nehezen ebben, mert a hatalmas érdek beszűrődik ide, erre a látszólag elvont területre is, hamis előnyt szerezve.

Nem előnyös azonban nyelvileg, leképezés ereje tekintetében, a hasonlítás terén működtetett ellenőrző követelmény, hogy azonos legyen forrással az eredmény is. Ám ezt a látszólagos bonyolultságot hamar leegyszerűsíti, ha közelebbről megnézzük, miről van szó, vagyis alárendeléses világ s mellérendeléses gondolkozás eltérésről.

Előbbi nyelvi téren azt jelenti, ugyanazt kell megismételni, – ahogy katonai parancs esetén ez feltétlen követelmény, – mint amit a felsőbbség mondott, még világnézet terén is. Vagyis hogyha a mondatbővítés alárendelő mellékmondatokkal történik, az nem általában gazdagítja a mondanivalót, hanem irányt szabva, meghatározott okkal és forráscéllal.

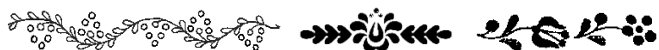
Míg a mellérendelő mellékmondatok, amint nevük is mutatja, csak odatettek a másik mellé, teljesség értelmében bővítik a témát, előre viszik a gondolkodást válaszokhoz.

Mindez emberi szinten ismeretgyarapodás valódi útja, minthogy az észrevettekről szól, nem az eleve elrendelésről, hogy semmi ne változzon, nemcsak világban, de ismeretben sem.

Egyensúlyt kell teremteni ugyanis életünk minden mozzanatában előző s következő, meglévő és jövő, tudott és s tudandó tekintetében, és ennek módja nem véletlen. Nem látható előre pontosan, s hogy elérjük, nyitottnak kell lennünk esemény, történet felé, azok újdonságára, eltérésére, mert azt az ismert régi módosítása kezelheti.

A merev ragaszkodás az ugyanolyanhoz nem hoz eredményt, ezért hanyatlik és bukik minden parancsuralmi rendszer és nem hasonlításból táplálkozó nyelv, míg virágoztatás tovább él. Azaz bimbónak tekintendő minden fogalmunk, melyből különböző, előre nem látható szín keverék keletkezik, valóság árnyalatnyi változását követve, s innen sikeressége.

Ilyenfajta arányosság s egyensúly megfigyelt a magyar népművészet sajátos ábrázoló módszerében, amidőn az életfa két oldalán csak látszólag ismétlődnek ugyanoly virágok. Ismétlésben tehát nem hiba, ha hozzáteszel valamit, több lesz általa, ha igényesen és felelősen műveled, ismerve természetét nyelvednek, amely így képes világteremtésre.

Lehetsz-e bölcs a saját korodban, kitörhetsz-e a vezérelt körből, hová neveltetésed zár, vagy a gondolkozásod megreked egy szinten, és a bölcsesség aranykopolóját csodálsz? Belülről – azaz eddig felhalmozott szellemi javak fénysugarai világítják be elméd, valóságosságuk ellenőrzését nem végzed, gondolatfűzési szabályosságot kritizálsz.

Abban eljutsz, nem is csupán a legjobb elméig, hanem következtetések kiindulásának és módszertanának összevetéséig, látván végsőleg, minden megközelítésre szükség van. De arra is rájöttél közben, hogy lehetetlen egymásnak ellentmondókat egyszerre igaznak elfogadni, vagy másként mondva igen érdekes, hogy minden tételes vallás ugyanazt hirdeti.

Legmélyebb tanításként. hová nem jut el minden befogadója, ezért vannak a szertartások, hogy felszínen maradván is legyenek követők, és nem véletlen persze, hogy ők vannak többségben. Ami visszahat a gondolati mélységeket megjáróra, nehogy túlzott kételyeket hozzon elő az összefüggések és következmények feltárásával, vállalt eszmerendszerén belül.

Vallásközi nincs, csak vallástalan, bölcséleti irányzatok összevegyítése zagyvaságot eredményez, így hát marad a hithű ragaszkodás üdve a gondolatépítmény szerkezetéhez. Vagy pokla, ha a korszak túlhaladta már magát erkölcsi alapvetését illetően, vagyis lenne mód jobb életet teremteni mindenütt, ahol az életmód elégedetlenséget szül.

De alapelvek meghatározott különbséget feltételeznek, mintegy előírnak emberek között, nem elvi értelemben, de gyakorlati szinten, amihez törvény szerint ragaszkodni kell. Hiába, hogy a jóézés és igazságosság kikezdi a jelen berendezkedést, bár ami a múlt színvonalát teljes mértékig megüti, a valóság mást mond, tarthatatlan állapotot.

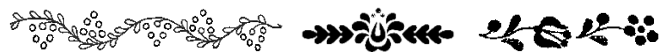
Eközben nem lehetsz elég okos, ha szeretnél érvényesülni, törvényesség betartását nem utasíthatod el, de ha aszerint dolgozol, meghasonulhat gondolatvilágod lényege. Rájössz ugyanis, hogy az uralkodó törekvés más és más szabályozottak és szabályozók részéről kihasználni a lehetőségeket, egyén szabadulna, de nem tud a közösségtől.

Arra hivatkozva gáncsolt nem szokványos útja, mert az egész rendszernek kellene megváltozni, hogy újmódi élet illeszkedhessen bele, de azt csak abban élve lehet valósággá tenni. Itt lép be, jön vissza, a világlátás kérdése, ami túl kell lépjen „a mai kocsmán”, azaz a gondolat ölelje át az egész létet, s ebben az esetben a történelem lehet mérvadó.

De nem az a változata, amin túlnőtt a jelen, hanem ami nem vezet végromláshoz, s ez benne van új értelmezésében, találjuk meg régi fonákság gyökerét, s vágjuk el, ne hasson tovább. Ez felértékeli átlagember bölcsességét, aki régóta bőren érzi a bajokat, de az ő hangja gyenge volt eddig, lesöpörték, sőt elnyomták, megalázták, s most érvényesülni kezd.

Felkarolják, felkapják, mert a nézőpontja lesz a fő irányzat kiindulása, ahonnan gyorsan és egyszerűen megmutatkozik a megoldás, ismét mindenkihez eljusson a maga jussa. Olyan örökség, amit eddig titkoltak tőlünk, mert az egyetemesség fokára korábban csak egyéni gondolkodás jutott el, közösségi cselekvést nem rendeltek hozzá, megvolt az oka.

Többek közt erre rámutatva lehet kilépni a mai meghatározottsági körből, hiszen még mindig végveszéllyel fenyegethet minket az a hatalmi felállás, mely egymással versenyez. Miközben minden a természetben és az ember lelkében fényességes béke észszerűségét és a szeretet és jószág érzelmét mutatja, ha valóságossága bejut a gondolatba.

Mikor a szívünk átkattan hétköznapi módról ünnepire, megelőzi a lelkünk izgalma, egész lényünk várakozása az emelkedett időre, érintsen meg az örökkévalóság. Csak ilyen magas rangú ünnep lesz az igazi, mindent átfogó, lényünket s létünket varázslat részévé tevő, a gondolkodás erejét arra használó, hogy gondolattalanul adjuk

át magunkat a tudatizás egyetemének, képzelettel boldogságnak, elvárásoktól mentes, mégis teljességgel teli akaratnak, szavakba foglalhatatlan érzéstelenségnek. Mintha nem is lennénk, de emiatt azonosak a világmindenséggel, kicsinységünkben naggyá léve, s onnan is visszatekintve állandóság kifejezhetetlenségének szép közegébe.

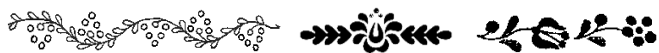
Művészi és tudós egyszerre ez az állapot, a magzaté mikor még gondolatban van jelen két szülője egyező szándékában, valóság árnyékában, de születendősége reménység. Magból növény lehetőségének önbizalma, részesek kiegészítődése más részekkel, hullámkeltés képességének szunnyadó álma, van–nincs ellenkező értelmének feloldása.

Olyan megnyilvánulásunk tehát, csúcscsajrva, amit szeretnénk ugyan, hogy mindig megmaradjon, de már az is szerencse, hogy egyszer megtörtént az életben, betöltve hivatásszerűségünket. Hiszen aztán gyakran lelohad a kedvünk, a tűz is elhamvad, újra kell élesztetni, táplálni, ami hosszadalmas, s életünk olyan folyamat, hogy elfárad a végén, csökken a megújulás

helyreállító képessége, s közben a világ még mindig ugyanolyan vonzó, kerek és szilaj, nekünk pedig marad mindannak emléke, amit már inkább másoknak, fiataloknak remélünk, adnánk. Még ott vagyunk gondolatban az ünneplők között, ünneplőbe öltöztetett szívvel és lélekkel, de az egésznek az értelmén túlra nézve és ott meglátva minden lelkesedésünk gyökerét.

Az egyediségünket nemcsak egyénileg, de az egész emberiségre érvényesen, amit sosem adnánk fel, ha rajtunk múlna, de nem tőlünk függ, viszont továbbélőkben tovább él a lényeg.

Ez mibennünk a hanyatlás szakaszában már csak pislákol, de azonos jellegű és értékű az eredetivel, minek eredetiségét éppen ez az azonosság méri és köszönti. Így hát senki sem marad ki az ünnep tényéből, hogy a bizonyosság üdvösségének kapuja, bekell lépniük rajta végtelen birodalmunkba, hol mindenki nagygyá válik emberlét hegyfokán.

Közelről minden barátságosabb, vagy ijesztőbb, attól függ, milyen előjel szerepel bennünk, amikor közelítünk hozzá, emiatt lehet vonzó vagy taszító, igen vagy nem érinteni. Mindenképpen jobban kirajzolódnak részletek, még jellemben is, ha beszélgetés közben nemcsak a hangot halljuk, képet látjuk, mint távbeszélés során, személyiség kisugárzása élelkebb.

Vannak aztán leírások, meghatározások, ezek többet mondanak el mindig, mint egyszerű bejárás, kézbevetel, helyről, tárgyról, szerkezetről, műszerről, szerszámról és a többi. Mégis szeretjük kipróbálni a dolgokat, és anélkül részesei sem nagyon vagyunk egy-egy eseménynek, nem véletlen áldozunk rá, ott legyünk, utazgatásunk is így magyarázható.

Node, ha magunkhoz nem kerülünk közel, hol is élünk, vagyunk valójában, idegen-e az a föld, amelyen nem érezzük jól magunkat, meddig marad ember az ember rossz körülmények között? És aki azokat okozza, ő mennyire van közel hozzánk, egyáltalán az emberséghez, és ő meddig bírja megjavulás nélkül, avagy az elvetemültség végtelenül fokozható?

Nem felesleges kérdések ezek, hiszen aki ma még közel van gyökereihez, nemzetéhez, anyanyelvéhez, anyaföldjén él, elég hamar megváltozhat változó körülmény hatására. Mert kiderül, hogy a felszínen maradt, távol a közössége, családjá, személyisége legjobb lényegétől, közepétől és ismeretétől, ha falat húz maga köré szeretetlenségből.

Olyan nincs ugyanis, hogy senkire nem kell ilyen téren hallgatni, mehetünk a magunk feje és elképzelése után, ránk van bízva, milyenek legyünk, miközben jó levegőt is mástól kapunk. Meg a tiszta vizet, mert vannak, akik tesznek érte, értünk dolgoznak, bízva benne, hogy közel kerül hozzánk, megérint minket is a közös létezés gyönyörű élménye, hogy azonos lények vagyunk.

Kíváncsiak egymásra, és van is mire, van elég átadni, közelebből megismerni egymásban, vagy ahogy világot tálalnak nekünk különböző módon megismerési szorgalmak. Aki ebből ki akar maradni, kimarad ám mindenből, mert madártávlatból tekinteni le az emberekre, mintegy műholdról, nem segít jól eligazodni a világban, sőt, rossz lóra tesz.

Nem nyertesre, bennünket, akire már más se fogad, figyel egy idő után, legalább barátaink tudják, hogy mi is küzdünk magunkért, másokért, mint a többi ember, még ha nem is verjük nagydobra. Közelebb előadás végéhez, fokozódik a színdarab cselekménye, de csak ha benne vagy egészen a mozgatórúgóig, magányosan is jelezve valamiképp, hogy még élsz és szeretsz.

A végtelent közelítéd, ismergeted jóval közelebből, mint amikor pergetted életed, a vanság végét is látod már, nem biztos távol, mint régen, hanem megismert bizonyosság mélyén.

Lángoló lángot nézni már ritkaság számba megy, legfeljebb zárt térbe zárva jelenik meg a tűz, lelki lángolásnak szintén elmúlt a divatja, mikor az ész és vágy üdvös nagy célokért küzd.

Ez már nemcsak a tavalyi hó elolvadása, de több évtizedes hiány, kiölve emberből a lelkesedést, hogy megváltoztathat világot, saját sorsát sem irányíthatja, szeretetből

gyermeket nemzeni és nevelni, ha szegénység nem hagyott helyet számukra, vagy nyomorúságban kellett tengődni, miközben tisztességes élet számára nem volt a lehetőség a hazában. Akik az elnyomás körmönfont módját választva beáldozták a jövőt jeleni hatalmukért, feledésre ítélték magukat, visszanézve mából elmarasztaljuk őket eme rossz útért.

És elhatározva, hogy soha többet arra nem megyünk, nehezebb út e mai, mert a kényelem lett az új hatalom, ami eluralkodván a megtévedt lelkeken, kihalási veszedelem. Mert akit bizonytalanná tesz nem elhatárolt ingoványos létezés, és nem meghatározott irányban indul az életben, de vélelmezett szabadság felé, könnyen ferde útra tévedhet,

amiről árokba csúszik, különösen hogyha rásegít az egyensúlytalanságra, s a végén már szakadék tátong, vonzza a tragikus mélység, gyermekvállalás? – no az ekkor szóba sem jöhet. S mikor egyáltalán, mi értelme szaporodni? – e kérdés értelmetlenségét fel sem fogja az, aki maga elől is menekül, nemhogy sokak által elfogadott s teljesített feladat elől.

Meg sem fogalmazott kötelesség ez egyébként, annyira nyilvánvaló, szinte szertartásosan közvetített, belenőnek a fiatalok, egy bizonyos életkorban időszerűen végzik. A családban pedig olyan természetesség, hogy eltérő korosztályok élnek, növekednek és öregednek, s ezt nem szükségszerű folyamatnak látják, hanem megünneplik fő sarokpontjait.

Már ahol és ameddig, mert a névnap már nincsen nyilvántartva a nyugati világban, de még a szülinaphoz ragaszkodnak, pedig a névadó szent példakép lehetne, ennyit hagyva vallásból. Helyette születésnapkori csillagállás jött pótolni a születés szentségét, de ez avult világnézet, veszélyes lehet bízni benne és csalódnai, annyira elnagyolt s felszínes világ.

Viszont a mindenséggel való találkozást nem lehet megspórolni, csak az vigasztal, ha elmúlás gondolata kísért, hogy milyen hosszú fejlődést mutat maga a Föld és csillagok milliárdja. Bárha annak istenként megszemélyesítése a múlté, mégis az emberiség létezése szinte örök, az egyes emberhez képest, de csak ha vannak utódaink, fel tehát cselekvésre!

Lángoló lángot nézni már ritkaság számba megy, legfeljebb zárt térbe zárva jelenik meg a tűz, lelki lángolásnak szintén elmúlt a divatja, mikor az ész és vágy üdvös nagy célokért küzd. Ez már nemcsak a tavalyi hó elolvadása, de több évtizedes hiány, kiölve emberből a lelkesedést, hogy megváltoztathat világot, saját sorsát sem irányíthatja, szeretetből

gyermeket nemzeni és nevelni, ha szegénység nem hagyott helyet számukra, vagy nyomorúságban kellett tengődni, miközben tisztességes élet számára nem volt a lehetőség a hazában. Akik az elnyomás körmönfont módját választva beáldozták a jövőt jeleni hatalmukért, feledésre ítélték magukat, visszanézve mából elmarasztaljuk őket eme rossz útért.

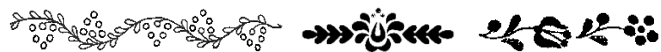
És elhatározva, hogy soha többet arra nem megyünk, nehezebb út e mai, mert a kényelem lett az új hatalom, ami eluralkodván a megtévedt lelkeken, kihalási veszedelem. Mert akit bizonytalanná tesz nem elhatárolt ingoványos létezés, és nem meghatározott irányban indul az életben, de vélelmezett szabadság felé, könnyen ferde útra tévedhet,

amiről árokba csúszik, különösen hogyha rásegít az egyensúlytalanságra, s a végén már szakadék tátong, vonzza a tragikus mélység, gyermekvállalás? – no az ekkor szóba sem jöhet. S mikor egyáltalán, mi értelme szaporodni? – e kérdés értelmetlenségét fel sem fogja az, aki maga elől is menekül, nemhogy sokak által elfogadott s teljesített feladat elől.

Meg sem fogalmazott kötelesség ez egyébként, annyira nyilvánvaló, szinte szertartásosan közvetített, belenőnek a fiatalok, egy bizonyos életkorban időszerűen végzik. A családban pedig olyan természetesség, hogy eltérő korosztályok élnek, növekednek és öregednek, s ezt nem szükségszerű folyamatnak látják, hanem megünneplik fő sarokpontjait.

Már ahol és ameddig, mert a névnap már nincsen nyilvántartva a nyugati világban, de még a szülinaphoz ragaszkodnak, pedig a névadó szent példakép lehetne, ennyit hagyva vallásból. Helyette születésnapkori csillagállás jött pótolni a születés szentségét, de ez avult világnézet, veszélyes lehet bízni benne és csalódní, annyira elnagyolt s felszínes világ.

Viszont a mindenséggel való találkozást nem lehet megspórolni, csak az vigasztal, ha elmúlás gondolata kísért, hogy milyen hosszú fejlődést mutat maga a Föld és csillagok milliárdja. Bárha annak istenként megszemélyesítése a múlté, mégis az emberiség létezése szinte örök, az egyes emberhez képest, de csak ha vannak utódaink, fel tehát cselekvésre!

Az idő hossza nem az élethosszról függ, hanem a pillanat hosszától, azt töltsd meg tartalommal és formával, életcéllal és -móddal, élménnyel még ha csak egyhelyben álldogálsz is önmagadban. Mint tiszta levegő telve illatokkal, vagy a dohányosé életmentő füsttel, tehéngyomrok fűalakzatokkal, a lelkünk létünkkel mindig, sosincs üresjárat, mert az meg pihentető lesz.

Társ vagy a gondolatoddal, soha nem hagy el, ha akarnád is, utánad kúszik, fölötted lebeg, értékelve azt meghosszabbítja az eseményt, utólag emlékeztet rá, előtte felizgat. És akkor vannak a hosszú történések, regény vagy film végigvezet téled független folyamat hosszadalmas alakulásán, hogy aztán újra átéld részleteiben, bármikor bevillanva.

Legjobb, ha saját életedet ilyenként nézed, kívülről is látod, amit benne haladva érzel, vagy megrekedve, de nem megijedve a saját árnyékod lengésétől, mintha szélfúttá lombos ág lenne. Ne engedd, hogy elfújja valóság álmodását, a helyzet varázsát, jövőös vehét, eredményben fürödj jóelőre, reménytejben-vajban, és ezt most szerezheted meg, ha nem dobsz el önfigyelmet.

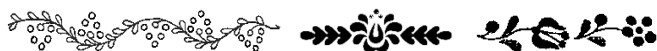
Ilyen érdekes ez, önfegyelem visszaköszön, visszakacsint aztán, vagy siratódalba kezd, ha megvalósult vagy mégsem történt meg a kívánság kosár egy s más mozzanata, de ne légy szomorú. Az nem a vidámság ellentéte, mert az közömbösség, semleges alaptalaj, honnan újra elrugaszkodhatsz, de világos, hogy nem süllyedsz alá, fel sem merül, hogy lemerül annyira kedved, fellegekbe visz.

Ott trónolsz napjaid fölött, évszámban mérve a történetedet, mint a birkapásztor számolod a cselekedeteid nyomán egybegyűlt nyáját, kedvest, családot, gyermeket, munkát és hivatást. Nincs is több, mi igazi töltést adna életnek, és mindennek megvan a maga életideje, életrajzként is rajzolgatod végigtekintve végtelen árján, hogy sok minden ki kell maradjon.

Onnan igen, de innen nem, a megélt pillanat öleléséből, amit ne mulassz el sosem, mert nem jön vissza, de még azt se sajnáld, ha igen, mert új jön, ha hívod, tudod, jöhet, ő is akarja.

Társ az egész világ, befogadó, vár tégedet lépten-nyomon, hogy ne csak jelen légy benne, hanem tevőlegesen, nyomatékkal, nyomot hagyva és vidám szívvel, nyitottan más emberlétezésre.

Kölcsönösen jó esetben, de ők sokan vannak, és te egyedül, amint ők is mindahányan, nem falként tornyosulnak, hanem szivacsként vizedet várják, bekukkants hozzájuk, közös időtökbe. Az állandó végtelenség mezeje, hulláma, álltok rajta és elmerültök benne, időtlen ez már, olyan szünni nem akaró, tudatlanság kizárva súlyos belemerülés üdve által.

Legbelsőbb, legféltebb titkaidat ne mondd el senkinek, akkor jársz a legjobban, több okból is, hiszen a titok természete, hogy őrződ, ezért kifecseggve megfosztod magad e minőségtől. Pedig szükséged van rá, ha van, kialakult, úgy, mint senkire sem tartozó gondolatod erről és arról, vélemény, mit jobb nem szellőztetni, hiszen ha arról mindenki mást mond, egyedül maradhatsz.

Nem kell idáig eljutni, meg kell várni, miként alakul, és vagy igazunk lesz, és akkor lehet hangoztatni, milyen régóta vélekedünk úgy, vagy kiderül, tévedtünk, s akkor el kell engedni. Inkább olyankor és olyanról kezdj beszélni, mi senkinek nincs egészen birtokában, sem észben, sem tapasztalatban, és akkor saját egyéni meglátás jó cserealap a csevegésben.

Ezért is általában eszmei jellegűnek jó lennie, mert két ember ugyanazon nem látja ugyanazt, tehát ha nem kiegészítésre vár tőled a partner, tényeken ne kezdj vitatkozni. Mert nem tény az, hanem megragadott ismeret, s bár nyilvánvalónak látszik, egész lelkünk benne van rántott hatásának befogadásában, így nem lesz azonos a képünk, mint nem vagyunk egyformák.

Mégis, akkor tehát ne szólaljunk meg, avagy mikor kell? – hát, ha kérdeznek, s a kérdés mutatja mily szintű választ várnak, és ne is menjünk tovább, túlzásba esve, olyat is megpendítve, mi nem volt kérdés. Hagyjunk valamiféle tartalékot magunknak, arra az esetre, ha nem kielégítőnek mondják, amit feleltünk, és ha nem folytatjuk, nem hagynak nyugton, s a végén sarokba szorítanak.

Ilyen többletet egyébként kihozhat belőlünk őszinte kíváncsiság is, díjazzuk az igaz érdeklődést irányunkban, előkotorva rejtettebb tudásunk közül, ami szóba jöhet. Mert a titokféleségeink rétegzettek, és vannak felszínesebbek és mélyebbek, függően kidolgozottsági állapotuktól és életterülettől, mikor nem eshet mindenről még szó.

Elég, ha mi magunk valamit tabutémának tekintünk, akkor mondjuk, hogy nem szeretnénk arról beszélni, s arról se, miért nem, de már ekkor is eláruljuk magunkat, mitől idegenkedünk. A piramisalak nem jó hasonlata annak, ahogy bensőségességünk felépül, mert nem csúcsot látunk a tetején, hiszen mélységei vannak, végtelenbe fűrődva alján, teteje széles.

Ahogy magunkra és a világra nézünk, vajon megszólítjuk-e magunkat, titokban tartva, mit beszélünk, és a világról ugyanígy, még ha nem várunk is rá választ, istentől, mert az nekünk van. Ahogy értékeljük magunkat, le- vagy felemelt állapotnak, eredménynek, aztán másokat is, ki mire vitte, mit érünk így együtt maiak, mit várhatunk magunktól, a hogy lehetne az még több.

Számolatlanul hagyni javainkat nem jelent mást, mint pazarlást, ami ismétlődéshez vezethet, „már azt sem tudja, mije van”, minőség tobzódás cseréli újra a régit, akkor is, ha az jó.

Új üzletek nyílnak, hol még nem vásároltunk, mindig szeretünk új terméket kipróbálni, „nem tudom, hányszor jártam már ebben a városban”, eszünkbe sem jut, hogy ma nem kellene pénzt költeni.

A gazdagság jele, érzése, hogyha van elég mindenből, sőt sok is, öngondoskodásból jeles, mondja magának, aki még sosem volt szükében élelemnek, pénznek, nem napról-napra élni mily jó. Viszont gondozatlanul hagyja lelki javait, aki nem számol szerencse forgandóságával, az egyszer fenn, máskor lenn libikókaszterűség bekövetkezetőségével, bár kijátszaná.

Egyből elkeseredés lesz úrrá azon, aki előtte csak lelkesítő érzést ismert, ha változik a széljárás, hanyatlik a gazdagság, nem kell hozzá bukás, elég a kicsi változás. Már is világvége érzése támad túlozva, már előzetesen, ami indokolja kemény lépéseit, igazolja szívtelenségét, hogy mások kárára igyekszik felszínen maradni.

Gondolkodástalanul ugyan is nem jön elő előrelátás követelménye, képessége, használt dolgok természetének megismerése, megfejtési vágya, működése, kifutása. Ha gondolkodsz, mögé látsz a felszínnek, ahová a szükségszerűség bezúfolódott, üresen is tátonghat persze lehetőségek háza, kihasználatlanul, és akkor lépni kell érte.

Gyakoribb, hogy éppen hiba csúszhat szerkezetbe, még jó időben le kell állítani, kezdeni a karbantartást, vagy alkalmazottak lehetnek elégedetlenek, velük újra kell tárgyalni. Hittelenül nem megy, önbizalomhiány kihat nemcsak az ismeretlen jövő felé haladás bizonytalanságaitól való félelemre, de a jelen nehézségei kezelésére is.

Ne akarjon vezér lenni a gyáva katona, vagy ha hittelenül, gondolkodástalanul végzi tevékenységét és kudarccal lesz a vége, sőt üres nagyozolásnak is, addig potyautasként. Mert mintha lenne egyfajta csoportszellem, ami felszínen tartja ilyenek érvényesülését egy darabig, aztán kilöki maguk közül az alkalmatlant, s úgy érzi, isten elfordult tőle.

A hangyaszorgalom viszont számolgat, amikor egyenként rakja egymásra mellőzhető pénze érméit, majd papírpénz nagy címletére váltja, már bankot keres, és a végén befektetést is. Mit adok és mit kapok, ennek summázatáról én leginkább csak félig dönthetek, másik oldal is meg akarja találni a számítását bennem, igyekszem hát a legjobbat kihozni magamból.

Legmegfelelőbb helyzetben mindenki helyén van, és tényleg egy láthatatlan isteni kéz rendez valóságfilmet fő- és mellékszereplőkkel, nem művi viharral, és nem kosztüm levetéssel a végén. Hanem benne részesek gondolkodása kelti a cselekmény fordulatait, akaratukat éppen annyira szabadon érvényesítve, mint természettörvény s együttélésszabály engedi.

Ki-ki végezzen tapasztalatszerzést, de közös kísérletek is szükségesek, ahol az anyag vizsgálatánál könnyen értelmezhetsz adatot, de ember és társadalom nem kísérlet alany. Hátra is kell nézni, ezért jó hagyományokat beépíteni az elképzelés menetébe, kettős jóhatása lesz, mert létező alakzat éltetése jó érzés, s kipróbáltság hasznos.

Lehet hinni benne, és a hit hegyeket mozgat, és ha nem elegendő saját emberi erő, az isten is megsegít olyan megoldással, mit végül mi találunk meg, de tőle származtatjuk. Ez pedig bizonyítja magasabb szellemiség létezését számunkra, bízunk bennünk, szükségli a közreműködésünket, mindnyájunkét szinte, amivel az ő szent akaratát teljesítjük.

Ilyen parancsokként rendelkezésünkre álló hitelveket értelmezni s alkalmazni, lebontani mindennapi cselekvést vezérlő mondatokká, egyensúlyba hozza a számadást.

Elméd előterében állók eltakarhatják a hátrább levőket, tőled függ, kiket és miket engedsz előre, bárha minden oda törekszik, és mindenki szeretné, sokat gondoljanak rá. Ismert emberekről – s tárgyakról – van szó, nemcsak nekünk kedves hozzátartozókról, barátokról, ismerősökről, hanem egyoldalú kapcsolat is szerepel ilyenformán, sőt túlnyomó lehet.

Rajongás valaki, valami iránt háttérbe szorít minden mást, kitölti a szívet, a lelket, s modern időkben nyilvánosan lehet vállalni, de előtte akként csak vallásos áhítat volt. Nem véletlenül, hanem szükségből alakult úgy, hogy nem fecsérelhették egymásra, állatokra vagy élettelen dolgokra a felfokozottság állapotát, ne tárgyát, alanyát erősítse.

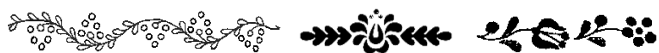
A világ is mulandó, a természet változik, emberi teljesítmény egyszer adódót kelthet, isten hitiránya, eredménye örök, teljes, messzesége pedig szabad teret hagy tettekre. Ha emberért bolondulsz, nagyot tévedhetsz róla, nemcsak emberfeletti tulajdonság hiánya miatt, ha kiderül előtt-utóbb, de hogy saját értéked nem kerülhet összehasonlításra.

Nemcsak kiegészíti, pótolja, amit te nem tudsz, nemcsak örömforrás veled foglalkozni, de bénító lehet rád nézve, nem utánozhatod, oly tökéletes, teljesen elvész önbizalmad. Mert hamis az ugrás a te képességed és az imádott ember között, megtévesztéssel terhes őt többre, téged kevesebbre mérve, kishitű leszel, tehetetlenséget takar istenítés.

Ám istenimádat nem jár ezzel, mert olyan nagy a távolság, minőségi különbség egynapon nem említhető, viszont emiatt inkább biztatást, ösztönzést érzünk tőle, ami valós segítség. Az elvont messzeség egyúttal a szellemi kapcsolat lehetőségét adja, míg a hús-vér emberkiválóságtól ilyet nem várhatunk, csak fényképét birtokoljuk, és ő nem tud mirőlünk.

Isten viszont igen, hiszen szellemi kapcsolat van köztünk, műveltség függően többet tudhatok róla, elvárásairól, követelményéről felém, mint ténylegesen ismeretlen emberről. Parttalan, csapongó odaadás helyett ezért helyesebb, célra vezet szeretettel fordulni olyanok és olyasmik felé, akik példaképek, vágyakozunk megszerzésükre, szeretnénk őket.

Így kerülnek, szeretetünk által előtérbe bennünk valakik, valamik, de látjuk mögöttük a többit, az egész mindenséget, s nem általuk vagyunk valakik, nem olvadunk bele imádatukba. Mindez tehát nem valamiféle parancsolat teljesítése, hanem kimunkált folyamaté, velünk főszerepben, ahol párt és társakat az ő viszonszeretetük segít választani.

Olyan régi az ember, hogy sokféleségét sem tudjuk számba venni, nemhogy egyedei számát megbecsülni, nemzedékváltás hosszát kellene jól megállapítani, valamint népességet egy-egy meghatározott korszakban és földrészen, ahol és amikor alkalmas volt az életre, esetleg kedvezőbb, mint máshol, máskor, létszámot viszont helyi közösségek színvonalára adott.

Nem arról van szó, hogy nem lennénk képesek ilyen részletekbe menő vizsgálatra, minden hegy és folyó völgy, dombság és síkság eltartóképesség szerinti elemzésére, hanem hogy nincs ilyen, el sem kezdtük, mert lenéztük a régmúlt emberét, torzonborz ősembernek képzelten ábrázolva, gyilkos hajlamúnak beállítva, erőszakot alkalmazóként, más törzsekkel háborúzóként.

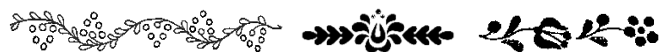
Egyszóval olyanként, amilyenek mi vagyunk, bár esetleg nem valljuk be, de visszavetítjük a beláthatatlan, ellenőrizhetetlen múltba a minket jellemző elítélendő jelleget. Sőt, mintha bűnbakot is csinálnának belőlük, mert mi már megszélidültek vagyunk, de még hatnak ránk azok a gyökerek, és a tudattalanba szorultan azért néha visszatér a hatásuk.

Mintha nem lépten-nyomon előtörő s ható minták lennének a felelősek, szemérmesen elfordultunk állam általi halálbüntetés alkalmazásától, csakhogy „jó fiúnak” tűnjünk. Mintha a fojtogató létfeltételek, hitelcsapda és rabszolgaként dolgoztatás természet meghosszabbítás lenne, életmódként számunkra, másoknak meg másként, jólét magas fokán élve,

s ha ennek fenntartása mesterséges, erőszak felhasználásával is történik időnként, tesz róla a helyzetet értékelő elbeszélés, hogy szükségszerűségként fogadjuk állapotunk. Ellenérveket lesöpör a csillagokba vetett hit, hogy azok járásának ismerete és más fontos tudás birtoklása miatt van kiváltság, ami tehát így azonos a kiválósággal.

Később kiválasztottsággal, hiszen mind többen és többen tudták megtanulni és nyújtani, néha még jobban is, amit fölöttük állóktól láttak, amint katona- és papként alkalmazva lettek. Avagy magukat munkáltatták ilyenként, jogot gyakorolva nép fölött, egymással is harcolva elsőbbségért, s e hármastábor jelentette a rendet, még ha a harmadikra hivatkozva is.

De a szellemi természetünk forrása sosem jött le az égből, s kitalálták, hogy az csak idők múltán vette fel rá méltókkal a kapcsolatot, jutalmul megerősítve őket érdemekben. Ebbe pedig nem fért bele az ősemberlét, ami az alapja valójában minden későbbi vívmánynak, s ahogy ma már minden ember érték, úgy az esetükben is meg kell ezzel ismerkednünk.

Nem tagadhatjuk, hogy történeti lények vagyunk, de mert igen régóta ugyanolyanok, alig volt sokáig kapaszkodónk megragadni ezen a téren jelét, hogy mi is fejlődtünk egykor. Csak a kő- és fémeszközök kikaparása a földből tömeges méretben mutatta szerszám-féleség különbségét, életmódra utalva, de amiből nem következethettünk eszünkre.

Mindkét fajta megoldáshoz ugyanis kiváló gondolkozás vezetett, eszközmegmunkálásnak magas foka, kő s fém mellett csont s fa felhasználás, mind tapasztalat s következtetés eredménye. Elmebéli előre lépésre kényszerítést a testi tulajdonságok fenntartása mellé az időjárás viszontagságai okoztak, hideg ellen a tűz áldásait fedezték fel.

Ez pedig gyorsabb és nagyobb átalakulásnak a megfigyelését tette lehetővé, mint déli őserdőben, szavannákon korhadás-rothadás, és előrelátás képessége alakult ki. Az északibb vidékeken az élet körforgó természetet mutat, gondoskodni kellett téli túlélésről, élelem, ruha, lakás szükséglet kielégítésről, azaz a létbiztonságról.

Ez pedig kihozta a közösségekből bennük szunnyadó tehetségük megnyilvánulásait, nemi és korosztályos munkamegosztást, ami egyúttal biztosította az utánpótlást is. Azaz a bővülő fennmaradást is kedvező körülmények között, amit megtanultak elő is idézni a megfigyeltek megisméltése előmozdításával, s hatékonyá váltak.

Olyannyira, hogy a föld összes lakható részét bejárták, belakták, az akkori népritkaság körülményei között, de így is találkoztak a déli részekre visszatérve ottaniakkal.

Ennek jeleit éppen napjaink tudománya találta meg, de csak testi vonatkozásáról nyilatkozik, a többszázezer éves szétválás ellenére megvalósult keveredésről.

Ami mutatja az ember életerejének változatlanóságát teremtődésétől kezdve addig, alkati összetevők azonosságát, a testi egyesülés nehézségmentességét. A lélek tekintetében viszont nincs közlés ma, mintha ez még mindig tiltott téma lenne, ahogy az értelmesség szintjei színterektől függően jöttek létre, mélységes mélyre beidegződve.

Annyira, hogy nyomait, hatását máig látjuk, ha merjük, mert ettől eltiltottak vagyunk, hiszen ez cáfolná – ha elismernénk – egyformaságunk, bár biztosan jobb lenne alkalmazkodnunk hozzá. Ez ugyanis nem venné le a koronát isten fejről, világteremtés szellemi urának szerepéről, hiszen éppen gazdagabb látásmód által értjük meg világelsajátításunkat.

Azt például, ami fontosabb eddigieknél, hogy a déli földrészek gyarmatosítása miért ment olyan könnyedén, miért nem volt ellenállás, ottani alacsonyabb rendjük miatt történt-e. Ennek tagadásáig már eljutottunk, de most meggyőző bizonyítékára leltünk, kétféle lelkiületű, életszemléletű emberiség egyesülésére emlék előtti időben.

Egyrészt, de másrésztől figyelmeztetést kapunk, hogy erőszakossá vált világunk nem a világok legjobbika azért sem, mert világegyesülés legkorábbi eredetije mást, jobbat mutat. Ne tévesszen meg, hogy a modernkori előtt már megtörtént délen is az első leigázás pár ezer éve, ahogy mérsékelt égöv egészén, s ez utóbbi hatalma lett a világhódító.

Akkor már „megdolgozott talaj” fogadta tehát, a rabszolgakereskedők helyi partnerei, kiárulás könnyen ment nyersanyagokra is, alacsonyrendűséget használva érvelésben. Ez bukott meg tehát most megkettőződten, mert a korai találkozás, egyesülés nemcsak a déli embernek ad visszamenő igazolást emberségére, de nekünk is, ha még őrizzük.

Igen kevesen itt az északi féltekén, hol a háború a haszonszerzés módja, s abban mi igen gyengék vagyunk, természetüknél fogva, és maguktól nem jutna eszükbe délieknek sem.

Ismerem a világ legokosabb embereit, és ráadásul barátaim ők, szerencsére, mert így bízhatom benne, hogy őszintén beszélnek, nem tartunk egymástól, kicseréljük, amit tudunk. Feri, Józsi, Sanyi, Peti, Gyuri és Zsófia esetében onnan tudom, milyen nagy tudósok, hogy ismerem gondolataikat, egyetértően tanulok belőle, jobban ismerni világot.

És hogy ők mindenkinél okosabbak, számomra azért nyilvánvaló, mert egyre eljutnak hozzám remek ötleteik, megfontolt érvelésüket én is beépíthetem ismereteim közé. Ebben közlésük közvetlensége nagyban segít, nem cifrázzák, egyenest az igazságot mondják, nincs sem öncenzúra, sem szerkesztői félelem vagy szívügy, a meztelen valóságot láthatom.

És ha valamit nem értek, elmagyarázzák, nem látnak versenytársat bennem, hanem kutatót, aki mondhat számukra is érdekeset, és ha megfontolandót, rögtön elismerik, vissza jelzik. És javítják, ha kell, és szinte mindig jó az, amire így figyelmeztetnek, ne adjam ki így a kezemből még, megfontolandó szempontok sorát felhozzák mondandóm mellé és ellene.

Az első közönséget jelentik igen magas színvonalon, és biztos lehetek benne, hogy jót akarnak, mert egyirányban húzunk mindahányan, fontos kérdésekre adott legjobb válasz felé.

Ezt nehezen lehetne elintézni más tudós társaság, akár kisebb műhely körében, mert a féltékenységen túl ott a félelem is közbeszól, nehogy eláruljuk egymást valakik előtt.

Akik lehetővé teszik tudományos létünk alapját, a támogatást, legyen az állami vagy magánintézményé, cégé, vagy jóemberé, mindenkinek vannak érdekei, vagy ízlése. Ennek megfelelni megrontja a szabadságot, ami gondolkodás legfontosabb feltétele, ha valami gátlás visszafog rajzoló kezét, összevesznek a vonalak, nem lesz hasonlóság.

Sem az ábrázolandóval, sem a szem mögötti képzeletvilágból kiválasztottal, dadogni fog az értelem, beletörik a bicskánk kemény koponyák szigorába, lekapcsolnak pénzcsoport. Mennyivel könnyebb és jobb így most kötetlen módon kapcsolatot tartani a világból számomra a legokosabbként megnyilvánulókkal, még ha tudom is, hogy túlzok, – bár nem vagyok ebben biztos.

Lelketlenség nincs, mert az a lélek tagadása lenne bennünk, ám az létezik mindenkiben, és éppen a lelketlent is segíti magatartása működésében, s nemcsak biológiailag. Így nem lélek nélkül, hanem annak ellenére dolgozik, aki szokásos lelkiismeretet meghazudtolva él, szembemegy a józanésszel, jóerkölccsel, mindennel, ami lélek szerint van.

Ezért legalább két lélekfogalmat látunk itt, az egyiket a testünk felől nézve, anyagi vonatkozások életté, lelkes akarattá egyesítőjét, aminek kihunyta a halál. A másikat a szellem felől közelítve és az élet ételmére, céljára vonatkozó gondolati képződmények alkotójának és hordozójának, örök megjelenítőjének.

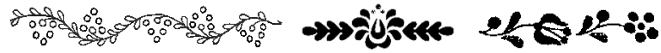
Azaz olybá tűnik, még halála után is van hatása ránk, és akkor talán önmagára is, világot átfogó elmebéli állapotok, valamint egyéni találmányok szülőföldje. És lélek szerint közelítünk minden eszméhez, azaz a lelkünk a szűrő, mit fogadunk el és be, vagy meg, szándékunk megelőzi az értékelést, van, mit annyira nem kedvelünk, hogy meg sem látjuk.

Vagy amit igen, amit szeretnénk és elérni vágyunk, lelki szemünk előtt előbb megjelenik, mint ahogy valóságban felbukkan, hajtóerő a lelkesedésünk, ezért nem szabad letörni. Pedig van rá sok példa, károgók hada zúdul ránk, amikor magunkon, helyzetünkön túlmutat, amit kitűzünk elérendőként, s aztán mikor teljesítjük, az ellendrukkerek elkullognak.

Veszélyhelyzetben lélekjelenlét életmentő lehet, ezért sem szabad lelkünket háttérbe, sőt nyomorba nyomva, taszítva élni, elveszthetjük őrzőangyalnak is mondott támogatásunkat. Ami legtöbbször valamifajta megérzésként jelentkezik, s ilyenkor jobbik esetben megyünk utána és sikerünk lesz, rosszabbikban utóbb jövünk rá, hogy volt egy elmellőzött rossz érzésünk.

Innen is tudhatjuk, hogy a világ több, mint amit érzékelésünk mutat, csináltunk is olyan műszert, már elég sok fajtát, amely túl s innen képesség tartományunkon, kimutat ilyen hatásokat. Előbbiek miatt ne higgyük, hogy azok ránk nem hatnak, sőt megfigyeljük különleges esetek sokaságából, hogy mi is keltünk ily jeleket, hullámokat, műszerrel még nem érzékelteket.

Ám hatásukat mások befogják, de célzatosan, irányítottan alakul ki ilyen kapcsolat, s bár még ismeretlen előttünk, feltehető, hogy egyetemesen érvényesülő ügyről van szó. Ezért kell sokkal jobban figyelni a lélekre, azaz a lényegünkre, mikor megfelelő a hozzáállásunk, isteni magasságba repít, s zárva tarthatja előttünk a pokol kapuját.

A remeték kora lejárt, de még vannak hosszú szakállúak, és egyedül lakók, ugyan már nem barlangban, nem is világkapcsolat nélkül, ámde a magány érzése mégiscsak hasonló lehet. A tisztálkodás is jól megoldott, bár nem tudjuk, a régi tiszta levegőn kellett-e oly gyakran haját mosni, mint a mai városokban, és az étkezés is más volt, sokáig ettek egy sonkát.

Mint a mai spanyol importból származót, melyet kevesen engednek meg maguknak, a remete élete lelkiekben igen gazdag lehetett, s bizonyára ezt célozza meg mai utánczó. S lehet, nem szándékosan került ilyen helyzetbe, de hamar megtörtént, meglepődve fedezi fel egyéni életmódja előnyeit, a csendet, ami, ha akarja, rögtön beáll körülötte.

Nem kérdezi meg a szeretett társ, hogy vagy, és nem kell közölnöd, hogy nem is tudom, nem fáj semmi, vagy hogy hasgat ott hátul a tarkón, úgyis tudod, magaddal beszélgetsz érzéseidet taglalva. És folytatod elvontabb témákat boncolgatva, sok mindent nem kell magyaráznod, egyből bevillan, végigfut gondolat, míg ha közölni kellene, hosszadalmasan tudnád csak másoknak előadni.

Ugyanez van, amikor leírod, mert a szavak egymásutánja még nem mondat, sem nem gondolat, hogy az benne legyen, átmejjél értelmű szándéka, mint ahogy tetteknél az akarat a mozgató. Hányszor van, hogy lehanyatlik a kar, a kéz, mert nem akarsz rosszat, hirtelen belátod, nagy lenne az a pofon, sértő az a mondat, és elhallgatsz, írás közben viszont van mód árnyalatváltásra.

Ilyesmit tudhatott a remete is művelni, ebben régi és mai alig különbözik, mert morfondírozás megy, magadban meghányod-veded, alakítod gondolatod, kényed-kedved szerint. Százszor, ezerszer megállapítod, hol rontottad el, vagy hogy mégsem, kik és hogyan tévedtek veled kapcsolatban, kik voltak jók hozzád, mikor éltél kiválóan, miért kerültél mai helyzetbe.

Amikor megvan ez az összes ajándékod a szabadságodra vonatkozóan, értékeled is, de korlátok is kereteznek szükségletek terén, nehéz kikapcsolódásnak venni őket. Fiatalon könnyebb a magányt elviselni, mert könnyű kilépni belőle, csak le kell szaladni az utcára, ott van mindenki, aki számít, az éttermekben, kocsmákban és a stadionokban.

Színházban, moziban, ha tetszik, találkozhattok, bővül a baráti kör, ismeretség adódik, rajtad múlik, jól válogatod-e meg értékes emberek és teljesítmények hasznos oldalát. Öregkorodra ez sokkal nehezebb, kimozdulsz ugyan, de erősen kell szervezkedni, hogy ott legyen valaki ismerős, ahová indulsz, mert már sokan betegek a barátok, sőt eltávoztak.

Az élők sorából, szoktuk mondani, ámde még ez sem igaz, ha te gondolsz rájuk, veled vannak magányos perceidben, közös emlékek tőled felidézésében úgy vannak jelen, ahogy te. Egyáltalán, mi ez a felidézés gondolat révén, honnan jön, hol történik, ha látom magam ott, ahol jártam, ahová mennék, remete-e ilyenkor mindenki, ha képes ilyet játszani?

Kell-e hozzá másik ember, sőt talán csak vele közösen történhet, gondolatcsereként saját élmény, bennük fordul felénk vissza az eszmélet, ezért kell valaki társ minél közelebb mellénk.

Zaj van a szomszédban, gyerekzsivály, zene, szól a flex, ugat a kutya, sőt vonít, elhúzó autó, néha traktor jön, meg a szemetes kocsi, kiált a leolvasó, nem neved, hanem hogy „Jó napot!”

Örülj a hangoknak, az élet jelei, te is megőrülnél hamar ogyesszai katakombák sötét csendjében, ha eltévedtél, szakemberek szerint negyven perc, és már hallucinálni kezdesz.

Ma már az utcán is hallgatják a zenét sokan, igaz nagy a kínálat, nem lehet mindet végig-hallgatni, azzal védekezünk, hogy lesznek kedvenc zeneszámaink és énekesünk, őt keressük. Autópálya zaj kattog nyárestén, felkúszik még a szőlőhegyre is, alig van csendes hely a Föld kerekén, legalábbis ahová emberek szívesen mennek, a csendet kevesen keresik.

De persze még ők is sokan vannak, így megtelik az erdő turisták hangjával, nem is baj, mert így tudjuk, jó helyen járunk, mások is kedvelik, és főként eltévedni nem enged turistaút jel. A járművek zaja teszi lehetővé máig az utazást, szívesen elviseli mindenki, de épp a legyorsabb a leghalkabb, a repülő belül, s vannak az újhajtású zajtalan kocsik.

Tömegzajt, sőt hangorkánt, órjöngésig menőt a stadionokban élvez sok nagy tömeg a világ minden pontján, már nem tudja az vonzza-e jobban, vagy modern gladiátorok játéka, amit néz. Mennyivel csendesebb a hangversenyterem, ahol azért létezik fortissimo is, és ha az összes hangszer egyszerre szól, ottan magasra hág az élmény, és szép, halk dallamokra szívesen odafigyelünk.

Jobban szeretünk halk beszédet, mint túl erőset, harsányat, hangszín és hangerő elárul kedves vagy haragos hozzánk fordulást, kiérzünk becézést és szidást, s megalázó, ha ordítóznak velünk. Ismerünk még kicsit állathangokat, amivel tele volt régen az udvar, ahogy tyúk kapirgál és káricál, a liba gágog, a kacsa hápog, no meg disznóól felől jön röfögés, szuszogás.

Hová mehetnénk ma ezekért a hangokért, nincs ilyen az állatkertben sem, nem bődul sehol a tehén, mikor hazajön a legelőről együtt a csordával, tényleg megbámul új kaput, s elmegy. A kovácsüllő csengése sem volt mindennapi hang, illetve az volt, mert mindennap szólt, de most már nehezen illeszkedne lakóhely életébe, nincs is rá szükség, patkolandó lovat sem tartunk.

Mit tartunk, hol tartunk, magunk sem tudjuk régóta eldönteni, ahogy a tisztaságmánia is elterjedt, pedig kell a gyerekek bacilusok társasága egészséghez, úgy hangismeret is. Fékcsikorgásé talán, utolsó pillanatban elugorjon majdnem gázoló autó elől, vagy az aprópénz zuhogásáé jó hosszasan, ha eltaláltuk a nyereményt félkarú rablón.

Csak a hangokat is mennyire igényeljük, sőt, szükségeljük, nélkülük eltévedünk világban fényes nappal, mert nem tudjuk, milyen a teljesség, amikor megszólal bennünk a lét és zengedez. Milyen szép, amikor énekelünk, de már egyre ritkábban, ki tiltja, senki, akkor miért nem, és milyen jó érezni a tavaszi zsongást, méhek méze függ tőle, mi meg a méhektől, közismert.

Hasonlóképpen minden más hangnak is megvan a gazdája, ne szegényedjünk el annyira, hogy nem ismerjük meg, sem a forrását, ami hangvakság, s könnyen lehet, minden más érzékszerv vele sorvad.

Én, te ő, mi ti, ők, van-e több személyes névmás? Nincs, de kellene, mert az „ők és én”⁵³⁵ mindegyre itt tombol bennem, a világ alakjában, hogy nem tudok tőle szabadulni, velem azonosként. Az „én és ők”⁵³⁶ lenne próbálkozásom ellene, de be kell látnom, gyenge vagyok egész erejét feltartóztatni, kibújhatok előle néha, és bármily kis hatásom rájuk megbecsülendő.

⁵³⁵ Azaz: ők-én.

⁵³⁶ Azaz: én-ők.

A „ti és én” valamivel könnyebb eset, hiszen nagyjából ismerlek benneteket, akikkel épp kapcsolatot tartok, nem kényszerűségből, ámde nem is csupán önszántamból, számításba veszek. Az „én és ti” már sokkal sikeresebb viszony az életmezőn, mert amint megcéloljak titeket egy-egy tettemmel, gondolatommal, bizalommal teszem, pontosan tudom, mi várható tőletek.

„Mi és én” esetében benne vagyok a többes számban, de hogy ott ki az első személy, mint nyelvtan mondja, nem tudni, talán én is lehetek, mikor megfelelek közös célunknak, óhajításunknak. De az „én és mi” már sokkal reménytelibb, mint az „ők”- és „ti”-re hatásom, hiszen egyik vagyunk bú és baj, öröm és bánat tekintetében, sikert kivel arathatnék mással, mint kik jól ismernek.

Nagy kérdés, hogy az „ő és én” viszonyban szereplő másik fél honnan jön, az „ők”-, a „ti”-, vagy a „mi”-ből, távolsága hozzám attól függ tehát, és én is ugyanúgy, közeledésünk is ettől lesz függő. Amit részemről az „én és ő” teljesíthet be, még ismeretlenül is figyelve rá, remek vagy gyászos teljesítményére, követendő, avagy elítélendő példaként, egyénként kezelve.

„te és én” már teljesen személyes, az vagy, akit szeretek társnak, ritkább, hogy nem, de azt is meg tudom beszélni veled, alakulj át olyanná, akiért rajonghatok, akit mindenki szeret.

De ez már inkább az „én és te” esete, ami igen gazdag lehetőségekben, s megengedi a csereberét, egymásrahatást, kívánságokat mindkettőnk részéről, s teljesítmény díjazását. Ez még az „én és én” viszonylatomban is jó lenne, mert az önbecsülés minden törekvés alapja, jól felmérni képességemet nem kishitűen lehet, tárgyyszerű, tényszerű ez a közelítés.

Mármint magamhoz, de lehet vágy felőli szintén, mikor álomként valósul meg bennünk valami emberfeletti, addig nem tudott, végtelenbe vivő, belemerítkezés az örökkévalóságba.

Utóhang:

A többi viszonyról, bár létezik, nem igen van jogunk beszélni, hiszen „te” és „ő” nevében sem én, sem más nem nyilatkozhat, bőrén kívül lévén, s elkerüljünk összeütközést, mi még nem kizárt. „Ők”, „ti” és „mi” esetében ugyanez áll fenn egymással való érintkezésre vonatkozva, sőt kötelékekre nézve, ahogy egyes ember többiek közé egyénileg s közösen beépül.

Ki vagy mi döntse el a vitát, katasztrófa-e, vagy csak szükséges velejárója mai élet viszonylatainak az általános műveltség csökkenése és nyelvi kifejezőképességé. Mert ugyan miért kellene fejben tartani azt a sok mindent, amit elérhetünk számítógép segítségével, sőt még többet is, mint bármelyik tudós, akinek nincs fejében egész lexikon.

De éppen itt van a lényeg, hogy mire van szükség, az csak onnan tudható, hogy mi van használatban, mert fontos s bonyolult összefüggések részese a világ leírásában és mozgatásában.

Ha nem akarsz mozgató lenni, csak mozgatott, ám ne tanuld meg ezeket, de aztán ne csodálkozz, hogy kihasználnak, fogyasztóként tekintenek rád, kiszolgáltatottá válsz, amikor kiszolgáltatnak.

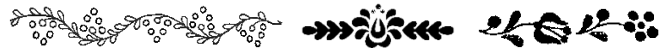
Ez megtörténik egyébként „a legjobb házakban” is, azaz szinte mindenkivel valamilyen mértékben, de azért még tudatában lehetünk, hol tartunk, ha csak szakmai magas szinten nő fölénk tudás. Mindenben nem lehetünk otthon, de legyen olyan, amihez értünk, ilyenként működik a világ, felhasználóbarát eszközök már lehetővé teszik, tényleg saját javadra használd azokat.

Feltéve, hogy ura vagy magadnak, saját céllal, ételvel és erkölcsi szinted megfelelő, mert ha nem, és csak sodródsz, eszközhasználatod is alacsony szinten marad, szinte drogfüggővé tesz. Hiszen mikor állandóan veled töltöd ki az időt, nem töltöd be emberi hivatásod, csak tengődsz mások által gyártott és eléd teremtett szellemtelen kenyéren, bár érzések rabjaként.

Nem egyoldalúvá válsz, de szellemi szegénnyé, s nem a Hegyi Beszéd értelmében, ellenkező, elszegényedő, lealacsonyodó állapot részese leszel jövő feladat felől. Kettős értelemben, hiszen idővel kidőlnek mellőled családi és társadalmi körben a mai jólétet biztosítók, s akkor rád marad teljesítés, ami meghaladja képességed.

Mert nem készültél fel rá, elhanyagoltad testi és lelki edzettséged, bárha szórakoztató vonatkozásban kiélted magad, szép tested van, de üres lelked, mert tartalmak nem érdekeltek. Eszmék és eszmények távol maradtak a napi élvezettől, apró építkezés tudásban, hogy megértsd a folyamatokat, az elemzés összes részletét, a képletek jelentését és célját.

Hiszen mindez több és magasabb rangú élvezet, mint csak gombokat nyomogatni éjjel és nappal, s vicces mozgóképeket nézegetni, mérlegeld ezt, és nemcsak gyerekként, de szülőként méginkább.

Nem mindegy, kinek a szertartása, mert vallási közösségeké más-és-más lehet, de nemzeti rítusnak van egysége mert kialakult régen, újat hozzátenni nehéz, bár nem lehetetlen. Vallásosnak istentagadás lehet eltérni a megszokott képi és jelentéstani rendtől, de arra nincs is szavunk, mert példa nélküli, hogy egész népre vonatkozót máséval keverjük.

Vagy ha mégis van ilyen gyakorlat a környező országok esetében, szerves kapcsolat lehet háttérben, korábbi egység, mint Szent Korona Országai, s pánszlávizmus Orosz Anyácskája. Mindenképpen igen új, nem ősi, mesterséges, modern jelképközpontúsról van szó, akkor is, ha a mi régiségünk cserélnék képzelt ősiség divatba hozott ábrázolási esetére.

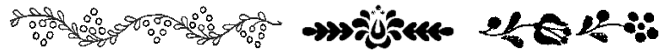
Ezt keresztény szkítizmusnak hívják, ami fából vaskarika, mert nálunk vallási sosem kevert államléti jelképekkel, egyik egyetemes módot hirdetett, másik család örök hatalmát. Valahol felhők fölött lebegő birodalom nevében berendezni jelent igen kényelmes, de minden valóságos alapot nélkülöz, és nemzet- és országvesztéshez, népfojgáshoz vezet.

Az Internet világa lehetővé tette, hogy tudományos szűrés nélkül lépjenek elő a mindenhol összekanyarított állítások végtelen sorával, akiknek szívügye múltból építkezni, de vágyálmok szerint válogatva, hasonlóság mentén, fellépő akadályokat úgy áthidalva, hogy mindent bekebeleznek a vélt dicsőségből, de kudarcot elhanyagolnak.

Avagy nem törődnek az igazság megértése, megfejtése luxusával, részletekbe menő magyarázattal egy-egy légbőlkapott állítás esetén, megtehetik, így is figyelnek rájuk. Tettük illetlen hiányosságát bár nem szokás bevallani, mégis arra hivatkoznak, hogy az őket kirekesztők egyenesen hazugságot terjesztenek, hamis történelem hullt nyakunkba.

És hát, ez igaz is a maga nemében, mert a régi gazdagságunk elrablása együtt járt az aranykincsek elsajátításán túl eszmei alapjuk kisajátításával, szépen mondván. Mert a valóságban az történt, hogy uralkodó család és réteg cserélődött és települt át új helyre, lerombolva a régit, kitörölve emlékét, hogy írmagja se maradjon, idézve.

Ebből azonban ne a sosemvolt behívása következzen, megéri feltárni teljes és szép, üdvös szent fegyverzetében saját mivoltunkat, jelképeket is, méginkább szellemi nagyságunk.

Hogy mi az az egy l [el], ami a halhatatlant a hallhatatlantól megkülönbözteti, úgy véljük, mindenki tudja, de közelebről megtekintve elbizonytalanodunk, hiány, vagy többlet-e az. Ne legyen anyagi léte a hallhatónak, és akkor lehetséges a halhatatlanság, de az akkor miféle létezés, szellemi a válasz, akkor viszont többről van szó, mert igen kötetlen.

És felmerül, hogy egyáltalán megszületett-e világra, ide a földre, aki testetlen, kevés fogódzónk van, hiszen mi testünkben élünk, viszont honnan merül fenn bennünk halhatatlanság? Csak onnan, hogy találkozunk nem hallható, sőt nem látható jelenségekkel, s mintha az élet többlete egyúttal az élettelen előnyét nélkülözné, pályája kezdetet s véget mutat.

Ott is tovább lehet gondolni egyébként, azaz a szervetlen anyagnál az életrajzot, ami bár sokkal hosszabb, mégsem végtelen, amit mi a halhatatlanságba valahogy belegondolunk. Ez a gondolkodási tényező lenne tehát csupán a halhatatlanság forrása, erősen meggondolandó lenne, ha a gondolatunk a valóság megfelelése, s ez kétséget támaszt.

Nemcsak a gondolkodás, de a világ felé, hogy a létezés a létből fakad-e, vagy az eszünk aggatja rá a világra, belátottak alapján, de annak többi része végtelenül nagy és más. És érdekes módon mégis olyannak látszik, mint amire gondolkodás nélkül is rájövünk, az érzékek játékanak szüntelen tárgya, sosincs vége, állandósága halhatatlansággal bír.

Természetnek mondott élettelen, s élő világ, amely pusztul és megújul a környezetünkben, a trópusokon az életszakasz körforgása kevésbé látszik, de ott is megvan, kétségtelen. A mi életünk is fejlődési-hanyatlási ívet jár be, és a felszínen minden működés ugyanezt mutatja, ugyan miért kellene, e tapasztalatunkat elvetve, másra gondolni?

Van-e jogunk a kitekintésre Földünkön túl, no, nem a csillagjárás vizsgálatára, hanem azok belsejébe nézni, amit már megtettünk, s úgy tudjuk, ottani folyamat eredménye vagyunk. Mi is, mert a világmindenség egységes, nem jön máshonnan semmi, mint onnan, tehát a szellemi sincs rajta kívül, akkor viszont megfordul a kérdés, hogy más-e az anyagi létezés, mint a szellemi.

Ám nem véletlen, hogy ez sosem keveredett, vagy elvetettük a minden ilyen, vagy olyan voltát, egyelvűség alakult ki világmagyarázat tekintetében, vagy a kettőt egyszerre hittük. Ugyanakkor a tények makacs dolgok, s nem hagyja az eszünk cserben érdeklődésünket, s kigondol további megoldást hallható és halhatatlan kettősségre, további végtelen elveket.

A közismert és köztudott nem mindig azonos a logikussal vagy tényszerűvel, még annyira nem az igazsággal, amire a legegyszerűbb bizonyíték, hogy helyét, idejét nem vitatjuk a történelmi eseményeknek, – mert most nem a természeti jelenségekről van szó, sem nem a velünk megesettekről, bár ez sem mindig tiszta, miként volt, ki volt az „ismeretlen elkövető”.

Ami tehát előfordul, hogy nem derül ki, de ilyet a történelemből is ismerünk, viszont megbékülünk vele, de nem kutatjuk háttérből mozgatók, irányítók kilétét sem, okosan.

Avagy nagyvonalúan, egyremegy, mert ezernyi új kérdés támad, ha elkezdünk egyre komolyabban válaszolni, mit s hogyan és kik tettek meg akkor és ott, mert már tudjuk, az időrenddel sok baj van.

Az időszámítás maga késői találmány, visszamenőlegesen érvényesítve, annak megfelelően, akinek érdekében alkották, hogy tőle induljon vagy hozzá fusson fel világ alakulása, vagy keletkezése oly módon, mi őt teszi meg mindenek uralkodójának, akkor is, ha meseszerűséggé kell áttenni a megvalósulást, oly bizarr látvány utólag.

A nagy uralkodók és családjaik pedig nagy világkorszakokat igényelnek, különben nem lennének nagyok, amiket átfogtak, vezettek, ám akkoriban szintén volt több életterület. Amit később, mint manapság, be kellett rendezni szereplőkkel, csatákkal, győzelmekkel főként, mit utólag végezve, képzeletből írtak tele, ezért az ismétlődésektől már-már hemzsegt.

Vagy későbbi mintákat módosítottak adva korábbi állapotoknak, de azért az majdnem ugyanolyan maradt, tüzetes vizsgálattal rájöhetünk, melyik volt igazi, s melyik hamis. Úgy például, hogy időhöz színvonalat kötünk, milyen eszközök és hatékonyság állt számukra akkor rendelkezésre, nemcsak fegyverzet terén, de a közlekedés, szállítás tekintetében.

Nagy meglepetésekben van része azoknak a bátraknak, akik már elvégezték ennek a szép és izgalmas, sőt hasznos munkának kezdeteit, de elfogadásuk sajnos még várat magára. Amint azonban kiderül egy ilyen turpisság, hogy az eddig hitt esemény és nép akkor még ott, nem élhetett, mivel máshonnan tudjuk, lakatlan volt, mondjuk időjárás okokból eredve,

felmerül az igény, megkeresni a valódi helyet, ahol tanyáztak, ahonnan kiindulva aztán valamikor mai helyükre jutottak, s akkor kérdés még, voltak-e ott őslakosok. Akik korábban alkalmazkodtak ottani zord viszonyokhoz, mint a később érkezők, és mi lett a kapcsolatuk végeredménye, az-e, amit ma látunk, vélünk, vagy egész másra kell gondolnunk.

Szándék és akarat különbsége fontos lehet egyéni és közösségi viszonylatban is, sőt még önmagunk tekintetében sem mindegy, hogy mit gondolunk teljesítetlen- s teljesítettnek. Ha csak a szándékunkat nyilvánítottuk meg, nincs olyan nagy következménye, ha nem valósul meg, de ha akaratként, akkor kudarcnak fogjuk felfogni, mikor nem, vagy más, ellenkező jön be.

Jön ki a cselekvésünkből, mindegy, úgyis tudjuk, miről van szó, nem feltétlen szerencsehiányt látunk, hanem erőhiányt, akartgyengeség fennállását, míg a szándék inkább csak ajánlás. Magunk felé, mások felé, nem kötelező, és vissza lehet belőle vonulni, visszavonni, ha kijelentettük, míg ha kimondom: akarom, abból, lemondva róla, nem jövök ki jól sehogy.

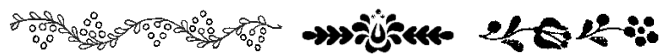
A társas életben úgy ragadható meg ennek a fogalmi eltérésnek a jelentősége, hogy akarnokká azért válhatunk, mert nem tartjuk fontosnak a mások véleményét, nem kérjük ki, mielőtt elhatároznánk magunkat, szándékot viszont úgy jelenthetünk be, hozzátesszük, hogy a módosításra van mód, meg lehet győzni minket, nem eszik oly forrón a kását, ahogy tálalják.

Családi körben vagy várományosaként sokat segíthet a kapcsolatban ilyen pontos közlés, finomhangolást tesz lehetővé, jól ki tudja puhatolni, kölcsönösen a szándékot. Hogy léphetek-e, lépjek-e a másik felé, ha látom, ő is akarja, de lehengetőt se jó, ha mutatok, mintha őt nem szeretném megkérni, legyen enyém, mert én az övé akarok lenni.

Nagyobb, csoportok, társaságok, országok és a nemzetek, népek esetében szintén perdöntő lehet akár kapcsolatfelvételnél, akár azt ápolva, hogy sosem rontunk ajtóstul a házba. Ne a vitás kérdésekkel közelítsünk egymás felé, hanem a minél több egyezőt felmutatva vegyük sorra végül, hogy még mit lenne jó rendezni a közös ügyek közül, ha jó választ szeretnénk.

Ilyenkor épülhet tovább a békés kapcsolat minden jótéteményével, a kölcsönösséget tekintve akaratkiegyenlítésnek, és majd aztán még lehet további szándékokról szó. Nem ördögösség mindez, éppen ellenkezőleg, az ördög oda teszi be a patáját, ahol durván közli az egyik vagy mási fél, mire fáj a foga, mit határozott, mit fog megszerezni.

Ilyen a háború életrajzának kiváltó szakasza, s a folytatásban egymásnak feszülnek óriási károkat, veszteségeket okozva mindüknek, holott ez tehát könnyen elkerülhető. Az okosabbja el is kerüli, ma már nem oly ritkán, de nincs begyakorolva, hogyha mégiscsak beüt az akarat túlzás, hogy iktassuk ki, csak szándékok közös megvitatásával lehet.

Kellene-e engedélyt kérned és kitől, ha el akarnád homályosítani a Napot, amint az éjszakai eget már fényjelenséggel meg lehet változtatni, néha félelmet okozva. Hogy idegen test halad ott, földönkívüliek támadása és hasonló képzetek kísérik a jelenségeket, mígnem jön utólagos és kimerítő magyarázat: magánvállalkozás.

Persze a többség még állami kezdeményezés az égen műholdak esetében, de riasztó, hogy oda bárki bármit fellőhet, ha kedve és pénze engedi, mégha vannak is egyezmények. Szabályok, de melyekbe nem írják bele, milyen célokra szabad fordítania azon üreszközt, így aztán aki háborút indít kézfegyver birtokában, okostelóval néz ellenségre.

Azaz ő magának már nem kell repülőre sem ülni, hogy felülről tekintsen a szemben lévő lövészárkokra, betonerdőkre, műhold mutat mindent, kis díjért már birtokába juthatsz. Ilyen módon pedig cinkosa lett magántőke, ha úrvállalkozásba fogott, emberellenes tevékenységeknek is, nem tudják kiszűrni a rosszindulatú és célú felhasználást többé.

A fegyverboltban még megnézték igazolványod, de hogy kinek adod oda, ki jut hozzá, azt már nem ellenőrizhették, akadályozhatták meg, aztán pedig láttuk is a sok-sok tragédiát. Sorozat- és tömeggyilkosságok áldozatok tucatjaival, és ma már sok mást is fegyverként használnak a békés lakosság ellen, kicsúszott a talaj ebben az emberiség lába alól.

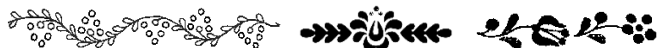
És most már világméretben is érvényesül a terror, bárha háborúnak álcázva, de a forrása aligha közcél, hiszen azt intézni másként szokták, ezt elérte emberi haladás. Ami viszont megbicsaklott, megfeneklett, mikor túl erős, hatékony és beláthatatlan eszköz, eljárás, következmény került olyan emberek kezébe, akiket nem kötött állami szigor.

Csak a képzelőerejük korlátozta volna őket, ha nem éppen azzal jutottak volna fel a csúcra, megelőzve másokat, s így nehezen érzük utol őket, korlátot állítsunk nekik. Például azért, mert a világúrt bitorolják, onnan olyan előnyöket nyújtanak erőszak és kegyetlenség továbbéléséhez távoli földi csoportoknak, akik így megerősödnek.

Szükséges lenne tehát, hogy működőképessé legyenek a nemzetközi szervezetek, s olyan egyezmények, melyek nem részérdekek elfogult kiszolgálói, de egyetemes célokéi.

S hogy melyek azok a világgúrral kapcsolatban, nagyjából mindenki tudja, aki e Földön él, mert a bőrén érzi a fekélyt, tüdeje sípja jelez rossz levegőt, gyomra a nem tiszta vizet.

S ha az ég felettünk nincs annyira elszennyezve egyelőre, állítsuk meg a veszélyeztető folyamatot, ami egyéb viszonylatokban is segíthet embervilágunk jobbá tételében.

Régi zarándoklat lelki megtisztulás céllal alakult ki, bár magát a földi életet is annak tartották utána következő örök üdvösség kiérdemlésének jó alkalmaként. Szentnek tartott helyre zarándokoltak, ilyenből nem volt csak kevés, ami emelte értékét a helynek is és a zarándoklatnak is, az úton mindenki köteles volt segítséget nyújtani.

Tisztelet övezte a folyamatot, áldoztak rá örömteli hittel, részesült áldásából, aki csak kapcsolatba került a zarándokkal, mert földöntúli isteni erőt közvetített. Arra pedig igen nagy szüksége volt akkori embernek, úgy érezte ő maga is, nemcsak az eszme hirdette ki annak jótéteményeit, vagy ecsetelte példákkal hiánya kárait.

Bármennyire is kapálódzunk ma ellene, de ez most is jelen van bennünk, metafizikai jelenségnek mondják, vallásosság sem kell hozzá, hogy beragyogja vagy beárnyékolja életünk. Közvetlenül adotton túl szeretünk ugyanis hinni benne, hogy távolibb összefüggésekből is jöhet számunkra támogatás vagy akadály, amit röviden csillagok állásának hívunk.

Elvontan értve, nem közvetlen beavatkozás hatásaként, de épp ez a lényeg, hogy elismert abban tőlünk független, befolyásolhatatlan mivolt, kiszolgáltatva, vagy szerencsések vagyunk. És akkor még megmaradtak a hiedelmek is, melyek szintjén közelítünk egyes szokásokhoz, mert ha a hagyomány azt mondja, hogy úgy kell, miért térnénk el tőle, legalább megnyugszik a lelkünk.

Megyünk is, áldozunk is, modern zarándoklatra, annak tekintve belakottan jó helyek ismét felkeresését, egyáltalán a mások által bejárt divatos célokat, utánzasképpen. Talán ez ugyanakkor egyfajta menekülés is a napi nyügből, de a nagy kérdések elől szintén, ami felmerül a monotonitás alatt, amitől a változatosság megszabadíthat.

E szabadság azonban csalóka, mert csak akkor igazi, ha magunknak köszönhetjük, közvetett úton elnyerve érezni fogjuk függőségünk, s azt is, milyen nemes cél hasonlulni másokhoz. S ugyanezt látni a világ más tájain, ahol még élő szokás, előírt kötelesség, élet-hivatás a zarándoklat, egyezően gondolják az emberek, hogy lelkük attól lesz azonosság.

S mi, ha lenézzük is őket nagy felvilágosult önhitünkben, kétely is marad bennünk, hogy van-e különbség köztünk, hiszen az ő meggyőződésük boldoggá teszi őket, amit mi csak keresünk. Jó helyen keressük-e, egyre bizonytalanabb, vagy már nincs rá válasz, sőt hogy lehetetlen, azt kell felvállalnia, aki nem akar zarándok lenni a saját körében, mint egy célkitűző állat.

Hirtelen jött meleggel nem tudunk mit kezdeni, aztán gyorsan megszokjuk, levetjük göncinket, örülünk tavasznak, nyárnak, őszelőnek, de még a téli napsugárzást is jól tudjuk élvezni. A fordítottját nehéz megszokni, mikor beüt a hideg, no nemcsak a csikorgó, olyan már nincs is, hanem csupán hamari csökkenés, megfázás gyakori, és felélednek testünk vírusai.

Egyiknél sem leszünk orvosi eset, leégést is el tudunk viselni, náthából is kijövünk, és még mindig jobb évszakok váltakozása, mint örök nyár, hosszú tél, bár előbbi nem monoton. Egyhangúra változás nélküli élet, biztos és nyugodt sikeredne, ha lehetne olyan, de szerencsére a sors forgandó, gondoskodik a hidegzuhanyról és az izzasztó hőségről.

Átvitt értelemben persze, már várjuk, amikor jól megy, mikor üt be a csőd, egy baleset, ha nem is villám háztetőbe, de csőtörés a falban, no meg aztán néha a siker is bemosolyog. Hozzászoktunk ehhez a változatossághoz, de azért igyekszünk elkerülni egyszer fenn, egyszer lenn állapotot, s ha ez megvalósul, boldogok vagyunk, eredményességet magunknak köszönünk.

Viszont kérdéses, mindez csupán rajtunk múlik-e, vagy vannak, akiknek tervük van velünk, csak sejtjük, hogy nagyobb összefüggés részesei vagyunk, mint napi munka, hétvégi pihi, nyári szabadság. A munkahely, az ország, újabban a földrész sincs biztonságban, hogy eddigi módon minden mehet tovább, ha egyszer világméretű lett hatékony termelés, legalábbis vannak ilyen érdekek.

Azok mögött pedig irányított szükségletek a mozgatók, s ilyen nagy méretben kis eltérés nagy összeomlást okozhat, ezért a ráhagyás elképzelhetetlenül nagy és mi fizetjük meg. Nemcsak termék árában, de üzembezárás elviselésével, nyersanyagok miatti most is folyó háborúk terheinek viselésével, minden olyannal, amit e dominóelv okoz.

Lehetne persze lemondani drága eszközök, szolgáltatások megvásárlásáról, de mintha vallási áhitat keletkezne általa, a felhasználók inkább éheznek, de megveszik. Hasonló ez kurgános temetkezést gyakorlók és kiszolgálóik viszonyához, az urak mellé szolgálkat temettek, leölve őket, lázadás mégsem történt, a vakhit isten rendjét látta ott.

Mondhatjuk, persze, hogy mi még nem tartunk itt, de a mellékelt ábra, a háborúk sok katona és civil áldozata azt mutatja, egyikünk sincs biztonságban, mint hideg- s melegfront tör ránk a baj. Nem tudjuk előrelátni, sem befolyásolni, még csak a forrását, eredetét sem kötik az orrunkra, de a természeti csapás más, talán még fel tudjuk fogni, ám vigyáznunk kell értelmünkre.

Ne bomoljon meg, amint az élet rendje szintén megmaradjon elviselhető és igaz módon, hiszen már tudjuk, mindent emberek csinálnak itt a földön, tegyük róla, egyre jobban menjen.

Elvonulni meditálni, ami nem vallási elmélkedést jelent manapság, hanem a lélek egyszerű karbantartását, talán üresítést, szabadulni a visszahúzó gondolatoktól. Hogy mik azok? – hát, elsősorban sikertelenség furdalása, lealacsonyító értékelés, öntudatvesztésig fokozódó kínlódás, hogy nem tudjuk mutatni kiválóság ragyogását.

Nem istennel beszélgetünk tehát, semmi fohász, úgyis csak szemrehányással illetnénk őt, és nem magunkat természetesen, s ez sokat elárul a mai ember fagyott lelkiállapotáról. Merevnek is mondható, azaz megrögzöttségben szenved, talán korai gyerekkor vágyképei kísértik még mindig, amikor még biztatták épp érdem nélkül is, s bizony a gyermeklélek hívő.

Elhíteti velünk, a céleredmény megillet minket, de a hozzá vezető erőfeszítést, göröngyös utat nem társítják fejünkbe, és így megrekedünk cselekvés híján álomvilágban. S ahelyett, hogy szivacsaként inná be értelmünk a jó megoldások, ügyes fogások, kitartáshoz szükséges magatartás mintáit, kitől lehet, megsebez a valóság, s sebeink nyalogatjuk.

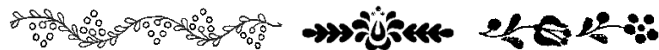
És aztán felülünk meditálás falovára, ahelyett, hogy az eleven ló, lovaglás rázná ki belőlünk a kételyt és félelmet jövőtől, múltba merengés, jövőt titkolás, tiltás köszön ránk. Egyhelyben topogás, a gödör fenekén való üldögélés dicséretése, hogy csak a kék ég látszik, nem zavar ama sokaság zsongása, bár onnan szívhatnánk magunkba megoldás szellemét.

Egyáltalán, rá kellene döbbernünk végre, hogy nem elvonulásra, kivonulásra, érzelmi leállásra van szükségünk, hanem felpörgetni magunkat, erőt nyerni valahogyan a mélyből. Avagy az ég magasából, mindegy csak haladjunk arra, önálló világmegragadás cselekvést segítő gondolata felé, igába fogva minden nyilvánvaló és rejtett képességünket.

Hogy kiérdemeljük legalább öndicséretünk, de jó érzés, ha más is elégedett velünk, kis örömeiket gyűjtsünk be, nagy hivalkodások helyett, napi rutinban sütkérezzünk, ne Napon. Ne a felszínes értékekre hajtsunk, azt soha el nem értve, mert csábító szép szirénként csak kárunkra vannak, megtevesztenek, és aztán már nem akarnak tudni rólunk, amint gazdáink sem.

Hiszékenységünk, akarategyengeségünk ügyes használói egy idő után semmibe tűnvnél, mégis magunkra maradunk, önerőből talpra állni, de sokkal nehezebben, mint normálisan. Le kell vetkezni a sallangokat, illúziós boldogulásnak hátat fordítva az eleven talajon járva megtapasztalni az eredmény boldogságát, alapként működését továbbra.

Hogy aztán átfogja-e számunkra megtalált egészét általunk is elsajátított és reménytéliséget nyújtó szellemisség, egyén függő, ám mindenképp utat hagy számunkra hozzá.

Meg lehet-e tanulni figyelmen kívül hagyni napi hírek figyelemborzó forgataga törekvését kirekesztős vagy belevonódós magatartásunkkal rendelkezni szándékozva? Szabad-e kivonni magunkat az életmenet alakulását rövid vagy hosszú távon nagyon befolyásoló spontán vagy szervezett mozgalom iránya részvétellel meghatározásából?

Érdemes-e foglalkoznunk a munkánkon kívül eső közműködést saját szabályain túl is ellenőrizni törekvők felvetéseivel ezernyi gondunk közepett időt pazarolva? Tilos-e közömbösnek maradnunk rejtélyesként tálalt világfolyamatok megítélésének minket közvetlenül érintő következménye több mint gyanús egyoldalú alkalmazásakor?

Sorolható lenne még mai kihívásokra adandó válaszuk változatossága, ám már így is elegendő példamintát felvázoltunk ahhoz, hogy érdemben gondolkodjunk a kérdésről. Az iskolában tanultak alkalmazását kell megtanulnunk, aminek két fő iránya lehet a köztük adódó árnyalatokkal, és egyik sem fog megrázkódtatások nélkül menni.

Mint áramütés behasít felnőtt tudatunkba, ha mindent el kell felejtteni utólag, amit szépet és jót tanítottak nekünk gyerekkorban a történelem szükségszerű folyamatáról. Vagy az emberi tulajdonságok felemelő, minket állatvilág fölé rangsoroló volta érdemeiről, miközben az ellenkezőjét kell nap-mint-nap kényszerűségből megtapasztalnunk.

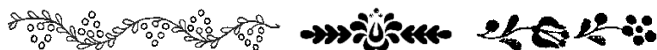
Az is sokkoló lehet, ahogy a templom csendjét, a lélek javát felfedezzük, istenfélők félelemnélküliségét, életbe vetett szép bizalmát, holott őket primitíveknek mondták. Mintha az ember már túllépett volna hitélet megmagyarázhatatlanságain, felvilágosult mivoltunk kitöltve a lelket uralkodóvá tette a tudományt, bízhatunk benne jövőben.

S itt jönnek elő az árnyalatok, hogy amit a lélektan felkutatott rólunk, abban mennyi az adott korszakra jellemző elvárás, sőt parancs az értelmiségi krém felé hatalmasoktól. Vagy aki közösségi szempontokat komolyan véve vizsgálta a törvényes irányítás nagy elnagyoltságát, buktatóit, elfogultságát esetenként, talál-e fórumot megszólalni?

S még mennyi élet s tudományterület van, ahol a szorgos kutatás megfontolandót talált, de meghallgatásra nem talál, mert nem lenne rá pénz változtatni a helyzeten, így agyonhallhatják. Ez esetben túlélést jelent alkalmazkodás mind az eredményt kimunkáló részéről, mind a a dolgot tapasztalók oldaláról, s ilyenkor kell rájönni, hol hullhat jó talajba e tudás.

Megvárni vele a jó alkalmat, lehetőség felbukkanását, hogy akkor elővett javaslat ne rögtönzött felszínes legyen, megfelelően kidolgozott, hiszen már régóta érlelődött. Ezért érdemes foglalkoznunk hiányosságok téves intézkedések bírálatával, eljön mindennek az ideje, s egyszerűen csak már mindenki fogja mondani, amit mi eddig csak álmodtunk.

Ezért tilos ma homokba dugni fejet, hogyha olyat látunk, amivel nem értünk egyet, ezt még természetesnek is vehetjük, okosabb lehet valaki ott, mikor, mihez jobban ért másoknál. Ilyen módon pedig kiegyenlítődhet bennünk önmagunk ellentmondásossága ismert és túlhaladott, régi és új között, s közösség ereje megnövekedhet változást művelve.

Aki még nem látott csodát, kétféle módon lesz megrövidítve a továbbiakban is, egyrészt azzal, ami csoda-vakságát okozza, másrészt a jelenséggel, mit nem lehet tényként fogadni. Hanem hogy? És mit? – Sajátlagossága teljes és feltétlen befogadásával, nem változtatva rajta benyomásunk szerint, mert a látásmódunk ahhoz semmit sem hasonló szerint alakult ki.

S igen, amivel nehezen tudunk mit kezdeni, a maga nemében kell kezelni, új osztályba sorolni, ami gondolati teljesítményt kér tőlünk, különben sötétben tapogatózás lesz. Sötéteséget tudatlanság el nem ismerése okoz ilyenkor, mert az eltagadott valóság magja, mint elvetélt méhből, örökre kihullhat, tudunk ily elvesztésekről jövőt illetően.

Ami közelebb hozza csodák természetének megismerését felénk, ha bekerül az eddig hitetlen köztudatba ésszerű magyarázat más népek szokását, eljárását befogadva. Mert történelemnek mondott rémálom esetén ez másként volt, eltiporták a másként gondolt, még ha nem magától jött is rá, amit hirdetni kezdett, hanem a szomszédságtól merte átvenni.

Pedig az ellenségnek számított, mert hatalom osztott fel világot, nem ésszerű megfontolás, nem termékenység és terméketlenség haszna és nehézsége szerint, de vad ésszerűtlenséggel. Kis csoportokban szolgálták ki uralkodónak mondott felsőbbség fényűző kényelmét, szigorú, megkérdőjelezhetetlen rendben, élet-halál uraként elfogadva bírójuk ítéletét.

Ebbe az irányítási rendszerbe nem fért be semmi kipróbálatlan egyéni tapasztalat, mit az emberösszesség előhozott valahol, másféle társadalmi viszonyokat teremtve. Rá is támadt rögtön a hatalomnövelésben érdekelt, magán istenség kegyeltséget érző, pazarló, mesterkéltség világ az egyszerűséget és sokoldalúságot ügyesen művelőkre.

Akik ellenállni is megtanultak a pusztaságtól magukat fenntartóknak, kizárva őket lassan a kegyetlenség birodalmából, leáldozott a kiszámított szertartásoknak.

Csodátlan varázslatnak, csillagokból származó előnyhivatkozásnak, közösségerő üres kisajátításának, kincsek bitorlásának, amiért sok háborúban sok ember pusztult el.

Helyette felemelkedett az igazság napja és bevilágította a tisztaságra váró lelkeket, ellátva az okosság gondolati tartalmainak hasznos jótéteményeivel. Rég feledésbe taszított gyógyító eljárás sora éledt fel, erkölcsi tanításból erő fakadt, kimagasló képesség elismerése megnyilvánulásaiban sok eredményt hozott.

Újra, mint régen, úgy fordulhattak az emberek a természet felé, mint a kimeríthetetlen tárházhoz, orákulumhoz, és ellátta őket megfelelő javakkal és tájékoztatással. Az lenne tehát a csoda, hogy nem esünk a múlt itt maradt gödreibe, elegendően magunknak hozzájutunk legjobbunkhoz egyéni szinten úgy, mint az összességtől megkapva eredményeit,

és nem kell a semmittevést mentegezni, hanem mindenkit bevonni a maga fejlődő módján most már az összemberi folyamatba, de ahogy ők akarják, annak tiszteletben tartásával.

Mielőtt nagy vagyona tennél szert, arányosan megítélik teljesítményedet, lépcsőzetes felhalmozást is csak akkor végezhetsz, ha többet kapsz, mint költesz, ha nem vagy az, nehezen gazdagodsz. Az arányosság elkísér egész életeden, mert ha nem halmoztál fel elegendő erkölcsi tőkét, megbecsülésed kisebb lesz, mint azoké, akiket szegényen is felemel értékelés.

De a hirtelen meggazdagodókra lesújt a közvélemény haragja, „nem tudjuk, honnan van a pénze”, mondják, és sejtetik, nem egyenes úton szerzett, nem zörög a haraszt, ha a szél nem fújja. Pedig az csak irigység „légmozgása” is lehet, nem köti más orrára, miként nyer ötletével sokat valaki, aztán meg a szekértolásnak is van jutalma, „ezer mód lehet gazdagodni”.

A gyanú árnyéka gyorsan változásra vetül, „tegnap még olyan volt, mint mi, ma meg már magasan hordja az orrát, nem áll szóba velünk, meg sem ismer, hamarosan elköltözik, hogy hírét se halljuk”. Másikfajta a látszatot meglovagló, „rázza a rongyot, de lehet, nincs is neki anyyija, hogy megengedhetné azt a luxuéséletet, ki is fog lyukadni a lufi, fenn at ernyő, nincsen kas”.

Hivatásos életmódsporthoz üzökre szintén ferde szemmel néznek sokan, bár rajongótábor is körbeveszi őket, azzal nyernek, hogy remek a megjelenésük, ízlésük, gondolkodásuk pedig következetesen tartja azt a szintet, ahová a divatguruk, sztárcsinálók őket belőtték, kielégíteni széles rétegek vágyalmát, hogy bárki sokra viheti közülünk.

Hogy aztán tényleg sokra vitte-e, nem derül ki szerencsés esetben, mármint az ő számára, mert nagyfokú változás sokakat letaszít talmi trónról, feltörekvők jönnek, s a torta azonos. Amit fel lehet szeletelni és kiosztani kedvezményezetttek között, ország-eltartó-képességet emlegetnek, amivel régebben a szellemi szférát díjazták, papot, tanítót.

Bejöttek a képbe aztán művészek is hamar, és értelmiségi körré tágult, katonaság mellé az eltartottak serege, nem említve grófi, bárói, úri réteget s gyáripárosokat. Még a „nyugdíjas állás” alkalmazottait is hátán hordta a nép, így alkotva összességet, és e hagyományos szerepeket szétverte a közelmúlt, maradványa a koncon marakodás.

Tucatnyi rendszerváltás érte ezt az országot, melyek következményeiben fürdünk–fuldoklunk, szóserint, vagy csak érzésre, de nyugalomhiány borzol még kedélyeket, s nem látható, hogy meddig.

Ugyan miért adnak főszerepet a nyelvnek a történészek a történelmi és régészeti adatok helyett, s újabban a genetikának hasonlóképp? – mindennek gyalázatos oka van. A történész szakma elárulásával ér fel, meghazudtolva nemes hivatásuk célját, hogy feltárják a múlt igazságát is, történések mellett, ha eddig akkori érdek eltakarta.

Ennek ellenkezője valósul meg ugyanis, mikor neveket, egyes szavakat használnak fel bizonyítékként, holott tudvalevő ezeknek közlekedő szerepe szellemi kapcsolatként. De még személyek és műveltségi elemek nagy hatásáról is van elég nyomunk ahhoz, hogy azt ne azonosságként vegyük, ne mozgassunk népet onnan oda, ahol sosem járt, hanem máshol élt.

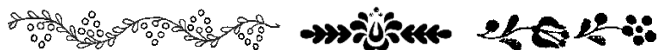
Mindennek a jelei nyilvánvalók, a nyelvi kapcsolatot szövegekből lehet kibányászni, míg anyagi maradványokat földből kivenni, előbbi kétes származású, utóbbi biztos. Az írásbeliség ugyanis sokkal későbbi, mint amiről szól, míg a régészet egyidejű leleteket tár fel és azonosít időben, éppen abban, amelyben született, előfordult.

Tömeges írásbeliség történelmi művek sorával teljes mértékben idomult késői hatalmi rendszer érdekkövetelményeihez, népek és nemzetek hamis beállításával. Elődeiket, hozzájuk vezetőnek megtett szereplőket és területüket felnagyítva királlyá, császárrá és birodalomná, alig maradt hely, vezető szerep másnak, idegennek.

Őket pedig, ha túl sok adat maradt róluk az emlékezetben, vagy messzire eltávolítva kiiktatták, vagy lekicsinyítették, alacsony sorba, megalázó leigázott létbe tették. S hogy ehhez képest a régészet mást mutat, azért nem tud felszínre törni, mert „írásos források” kaptak főszerepet, s többnyire kincses sírokat ásattak ki, uralkodók fényűző pompáját.

Néptömegek sírja többnyire bontatlan hever, az aránytalanság egetverő, mégis nyelvi „bizonyítékokat” fogadnak el döntőnek, és azokat eleve hamis szövegekből veszik. Ehhez társul most genetika, többszázmillió tulajdonság elemből pár hasonlót találva hangos rikácsolással igazolja az amúgy bizonytalan állításokat, istenítélet

rangot kapva vesztüket érző áltudósoktól, akik tehát szerep-tévesztve „királycsinálók”, de az a szűkös világ már igen elavult lett, amit még mindig kiszolgálhatnak kritikátlanul.

Eszmei dunyha fellegek ölelik körbe a Földet, ráterülve testünkre-lelkünkre egyként, megmelegszik alatta a szívünk, végtelenül puha, mély, mesekaland benne forgolódásunk. Gyerekkori emlék, mi örökké elkísér, és álomalakban mindig jelen marad, csak már nem emlékszünk rá, alvásunk is mintha ébren lenne, kizárja az érzelemdús világot belőlünk.

Ritkán járunk képzeletben ott a felhők fölött, hiszen ez a varázslat odalett repülőút tapasztalatakor, ahol tényleg képet láttunk, de nem az eszményit, nem gondolat mennyországot. Nem is társalgunk már az ottlakókkal, istenek voltak ezek régen, a mindünkben benne maradt ókoriaknál, ősembereknél, alig figyelünk hozzájuk visszavezető jelekre.

Eszmevárat is építenek nekünk ilyesmi elkerülésére, mi kizárásos alapon működik, egyiket szeressük, a többit pedig ajánlatos hanyagolni, megrontja a lelkünket.

S ha oda bementél, védeni fogod a mundért, a falat, mi elválaszt azon túl lévő mezők virágaitól, ahol méhzsongás hallik, örök tavasz van, de neked a poklot kell benne látnod.

Hiszen elkötelezted maga a szellemileg kifogástalanság mellett, ésszerűnek látszik kitartani a legnagyobb ígéretében kicsúcsosodó jellenek vélelme ügyében. Igen nehéz észrevenni, tudatosítani, hogy mi a tiéd ebben és mi rád kényszerített, mit csupa jóakaród közvetített feléd, de nincs garancia, hogy őket nem tévesztették meg.

Inkább igen, és ez évszázadokra menően érvényesült, rakódott egymásra piramiskő, szépen ragyogó csúcsát kellene szolgálni, de hogy ott mit valójában, múlt ködében elveszik. Vagy a jelen is fűjja a kénköves páráját, elmébenítő érvelését, valót takaró gyakorlat folyik, csak a lényegét ne, csak azt ne tudd meg, ne jusson hozzád, hátha nemet mondanál

önállótlanásra, világnézetnélküliség elfogadására, s a neked tett ajánlatok mérlegelésébe kezdve kialakítanád saját álláspontodat és ragaszkodnál hozzá. Hogy a legfontosabb, ami a felhők alatt és a jelenben történik, eszmék ismerete nem azok hatalma, vitathatók, kételkedhetünk nem tetsző álláspontokban, és ez a szabadság.

Kereshetünk, kigondolhatunk olyan elméből fakadó világot, nem mond ellen tapasztalat közlésének, lubickolhatunk is ilyen elvek közepében, emberi csúcsteljesítményekben.

Védekező eszközünk-e a feledés, vagy az éppen éles emlékezet teszi lehetővé, hogy minden mozzanatra kiterjedően támad magyarázatunk, ami jobb, mint az elhallgatás? És ez ugyanaz a kérdés, hogy van-e szégyellni valónk a velünk már megtörténttel kapcsolatban, ha nem követtünk el tudunkkal szándékos hibát, jogos-e ilymódon csak hibátlant számontartani?

Emberlélek szakértővé válunk-e életünk során, vagy csak lepörgetjük időnket, megesnek velünk a dolgok, – ám, ki igen, ha mi nem, mitől lenne kivétel más, hogy ez érzésünk hiteles? Attól, hogy részesek vagyunk ugyanabban, mint a többiek, egész neveltetésünk erről szólt, hogy ne lógjunk ki a sorból, szószerint és ugyancsak átvitt értelemben, mi végsősoron ugyanaz.

Mégpedig azért, hogy ne adjunk más értelmet a szavaknak, ne akarjunk jónak érezni rosszat, és jót rossznak, s mily eltérést mégis létrehozunk, az illeszkedjen mindenki által elismertbe. Vagy elvetettek is szaporíthatunk nagyobb szigort alkalmazva, mint ami eddig elég volt a sikeres védelemhez, célteljesítéshez, teljesítményünk igaz mérlegre tételében.

Feledésre ítélt nem ugyanaz, mint például kudarcot vallott védekezéskori áldozat, jobb tanulságot levonva felelőst találni, mint meg nem történtnek hazudni nagy tragédiát. Ugyanilyen hiba győzelmek felnagyítása, mégpedig hogy máig érvényesen kihatnak ránk, különösen erkölcsi értelemben nem lehet elégedetten megállni, mert úgy visszacsúszunk.

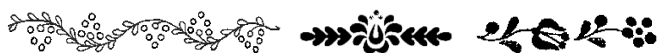
S hogy hová, nem egyértelmű, mégcsak az sem biztos, hogy nem sokkal messzebb, alább a rangsorban, mint hol előtte voltunk, állatiasságig eshet le teremtés koronája méltatlanná vált fejről.

S nem mondhatjuk, hogy volt már olyan, csupán feledés homály takarja, mentegeti magát vadember mivoltunk, és az áltudósok beszélnek róla, igazolandó a mai lelki álnokságukat.

Ugyan kikét, ha nem azokét, akikben ezért nincsen szégyen tetteikért, és használják is a jótékony feledés intézményét, öt év alatt elavul a büntett, de a gonosztett sohasem.

De angyaliként emlegetett szellemet is meg tud idézni a múlt, ha erősen akarjuk az igazságot, amit legjobb vallások vallanak, hogy az ember teljes észmivoltában született.

S nincs takargatnivalója legkezdetlegesebb állapotának mondott időből sem, az nem volt ugyanis soha, hacsak nem visszavetítetten, újabban már színes-szélesvásznú mozgóképen. Vegyük hát vissza feledtetés hóhéraitól a múltat éppúgy, mint a jelent, így lehet valós bűneinktől, sőt bűnöseinktől szabadulni, nem porhintéssel szembe, hamis áldozatokra.

Ellenőrizni azt kell, amit valaki mondott, leírt, ritkábban azt, amit saját szemmel láttunk, beszéd megbízhatósági foka alacsonyabb írásos okiratoknál eszményi esetben. Ilyenkor a törvény adja a garanciát és az állam az őrsereget, rendőröket hívnak segítségül, meg ténynyomozókat, azonos-e a papíron szereplő a valóságos ténnyel.

Már ekkor belép a szóbeli közlések igaz mivoltának szükségessége, különben soha nem jutunk a dolog végére, büntetéstől fél, aki tanúskodik, ne merjen mellébeszélni. Mennyivel egyszerűbb lenne az igaz úton járni, nem szegni meg soha, sehol elvárt és előírt magatartást, eljárást, hogy élő bizalommal egymás iránt élünk, ügyek szokott menetével.

Ám ha folyton ellenőrizni kell, lelassítja a folyamatokat, sőt, nyomozás megállítja, ezért nagy a kockázata törvénytelen útnak, nem is vállalja az se, ki éppen megtehetné, elbírná a költségvetése a veszteséget, de biztosra menés hozza a valódi hasznot, s hiú vágtyól a bűn nincs nagyon távol, kísértést tiltott tettere váltani nagyravágyásból fakad.

Viszont hamis vád is felmerülhet, aprólékos vizsgálat aztán kideríti, ki tudja jobban a törvényt értelmezni, alkalmazni, ha az elv, hogy mindent szabad, ami nincs tételesen tiltva. Így élünk, ilyen környezetben, napi szinten megy a vádaskodás, talán csak szómágia könnyű előnyeit kihasználva, tényleges bűnöket évekre visszamenve sem látunk bizonyítva.

S igen kérdéses, hogy mit tudunk ellenőrizni abból, amit látunk, hallunk, vádakat leírva, minősítéseket hangoztatva, egész könyvek, műsorok szólnak valami mellett, vagy ellene. A tettek mezeje! – kiált fel a reménykedő, hogy ott lehet nyakon csípni a valóságot és bizonyosságot nyerni, értelmes beruházás indult-e ott, felesleges pénzkidobás emitt.

A nagyarányú és hosszútávú tervezést és megvalósításának feltételeit alig tudjuk belátni, szakemberek igazmondása szükséges, eljusson hozzánk, úgy tájékozódjunk. Azaz egymásraépülő hitbeliség kell a jó társadalom működéséhez, ami család jellemzője kicsiben, de nagyban nehezebben valósul meg, különösen szegénység akadály.

Gazdagabb világban könnyebb mindenki kedvére való irányítást végezni, s úgy lehetséges, legtöbbszörre önjelöléssel, mint ősrégen, midőn sokkal szegényebben s szerényebben éltünk.

Nem derülhet ki, tényleg lenne-e jó ötleted más, mások számára, mert hogy mi az, nem kell soha megmondanod, ha nem engedik meg, hogy igazán beleszólj életükbe, de megszokták, hogy szurkálpsz. Érzékelteted, hogy te jobban csinálnád, jobban tudod, de nem akarsz beleszólni, mindenki úgy rontja el az életét, ahogy akarja, és a táj környezet is veszít, ha nem kéri tanácsod.

A jelszót, hogy menjen minden a maga útján és mindenki a maga dolgára, ha egyszer már a különböző szintű választáson elrendeztük ország-világ sorsát, nem szereted, mert elnagyolt. Túl nagy léptékben nyúl hozzá ügyeinkhez, rések maradnak közösségakarattal lefedetlen, bizonyára szándékosan s kiszélesíthetők, hogy aztán szabad kezét kapva kihasználják, kik

közel vannak a tűzhöz, a beavatottak és kiszolgálóik, törpe kisebbség az egészhez képest, ülnek a nép nyakán, közpénznyúzó, törvény felett állókként garázdálkodnak az országban. Már-már elégedett vagy, hogy ím, így leleplezted őket, élesre köszörülve a nyelved viselt dolgaikon, melyekről úgyis hinned kell, hogy van alapjuk, ha konkrét bizonyíték még elrejtett.

Mert erkölcsi érzéked nem engedi beadni a derekad mindenféle bűnmosdató üres szólalomoknak a jótékony hasznosságról, amit megvalósítanak ezek a kétes ügyelmek. És te is többre lennél képes, ha figyelembe vennék a hozzád hasonlókat érdemben, nemcsak látszatadományokkal szűrnék ki a szemed, így teljes joggal lépsz fel ellenük minden fórumon.

Ahol éppen igazad miatt várják, támogasd a jó ügyet, s nem is annyira egyéni hasznot remélve teszed, hanem a közjó érdekében, nemes, korszerű gondolkodásból fakad mindez. Így tehát te a jó oldalon állsz, és nem érted, hogy oly sokan miért sorakoznak túloldalon, csak megtévesztettek lehetnek, megvették őket, elárulják országunk tál lencséért.

Hogy van-e ebből kiút, már szinte reménytelen, ezért szeretnél keményebb fellépést ellene, a mai határozatlanság ugyanis oda vezethet, hová több ciklus óta, azaz sehova. S marad minden a régiiben, a sok-sok rossz és szenny kisöpretnen, ami mérgezi nemcsak a lelket, de a kilátástalanság testet nyomorító, nem véletlen kullogunk hátul a mutatókban.

Szinte már egy megváltóra lenne szükség, kevés e nagy feladathoz a szokásos erőgyűjtés, különösen ha ördögösséggel állunk szemben, ezért ki kell tartanunk magunkért a végsőkig. Ám végsősoron hétszer születettként kellene ellenállnod tudatlanságból fakadó könnyű vágyú rossz döntés kísértésének, bizonyosság fokát célul tűzve megtanulni az életből

a legszükségesebbeken túl a legfontosabb kulcsfeladatokat, s bekapcsolódva szorgos megvalósításukba, megérkezhetsz magadhoz, megtalálva elégedettséged táplálót.

Felemelsz, felemelhetsz nemcsak elesettet, de elbukottat is, nemcsak kedvetlent, életuntat is, lendíthetsz az örömről, hogy tartóssá váljon, sínre teheted valaki kisiklott vonatát. Megszólalásoddal megváltoztathatod az irányt, amire a nehézkedés törvénye vezetne valakit, elrugaszkodjon előbb visszahúzó tudattalajról, hogy majd egyszer szárnyalni tudjon.

Tekintetteddel is befolyásolsz hangulatot, elég biztatón ránézned búvalbélelt arcra, hogy felszabaduljon a maga sem tudja milyen nyomás alól, hited őbenne hegyeket mozgat. Terheket veszel le olyanok válláról, akik tehetetlennek érzik magukat természeti csapásszerű történésekkel szemben, eszükbe juttatod a kéznél lévő egyszerű megoldást.

Nem megváltó vagy, hanem együttérzéstől áldott képességre nyitott lélek, másra hangolódni kész szándék gazdag eszköztáttal jutalmazott, eggyé válásra törekvő embertársaival. Akik rögtön megérik szokatlan jótétemény jelentkezését, hatását, s tüstént befogadják, mert termett-érett gyümölcsként hullik ölükbe e jóság, úgy érzik, és viszonyulásuk a válasz.

Senki nem kérdi, neked mibe kerül mindez, és te sem tudnád megmondani, honnan van benned, és ez nem fontos, vállalod, látható eredmény sem nyilvánvaló mindig, de menetelsz, zakatolsz. Te is csak onnan tudsz épülni, építkezni, mint mindenki más, de jobban megbecsülöd emberlényei tehetségünk egyedülállóságát, minden természetes adottsághoz képest, hűséggel

az adományozókhöz, ránk hagyókhöz, akiket isteni rangra emelsz elképzelésed szerint végigjárva nem annyira a világteremtés útját, hanem az emberteremtődés izgalmas pillanatait, mikor rádöbbszünk egy-egy találmányszerű meglátásra, tapasztalatra, s gazdagítottuk vele addigi tudásunkat, eszünk végtelen raktározó képességével.

Ennek örököseit és sorstársait látom azokban, akikkel érintkezem, találkozom, hogyan osztanám meg velük közös élményünkkel tehető létezésünk szép lehetőségeit. Esetleg csak kipróbálásra, ha bizonytalan vagyok, de hosszú múltból táplálkozva hívén, együtt nem tévedünk nagyot, de ha igen, belátjuk és jó irányba fordulhatunk immár közösen.

És ez a közösség tesz testvérünkkel mindenkit az egyénileg járt úton, bármennyire is közös célért működünk, boldogság egyéniessége kijár mindenkinek, és együtt emelkedünk fel. Magasabbra jutok általatok, de hogy hová, nincs meghatározva, ez az én szabadságfokom, ám szemetekben látom az eredményt mindünknek számára, és ennek élménye örök jutalom.

Teljesség igénye mindenkinek lehet, aki emberségét ajándéknak érzi, hivatását lélek gazdagodásként végzi és éli, s aki hittel fordul földi-égi ismeretlen felé. Teljesség vágya teljesül, tudatát kitölti tudás, mert az életfokozat megélt szakaszán ura magának, kézben tart gyepelőt s irányítja saját létszekerét húzó testi-lelki lényét.

Tiszta és világos fogalomra törekszik az életmező és szereplői viszonylatának megítélésében, hozzájuk hozzáállása tudatos akaratlagosságát beleértve. S tetteivel sem munkálkodik másként, hűséggel fogantatása céljához, léte értelméhez, s ebben előrehaladás lépései során megéli erőfeszítés szenvedély tartalmát.

De minek szükségszerűsége szenvedést okoz, és már félúton letéríthet kijelölt útról, inkább már szembeszállsz öröknek mondott törvénnyel, ne kelljen teljesíteni értelmetlenségét. Ami tévedés hamisságát, megtévesztését erőlteti rád, úgy érezheted ettől kezdve, – de átlátsz a szitán, nem leszel senki szolgálja, belső törekvésed külső igényteljesítésen.

Szegényebbé tegyen, mint mire születted, amit megérdemelnél, és ezt csalódásként éled meg, elveszted hited nemcsak életben, emberekben, még isten igazságosztásában is kételkedsz. A világ megismerhetetlenségként tornyosul föléd, ha egyszer számodra káoszát mutatva csak vesztésként engedi meg benne forgolódni, aki el tud igazodni, hazudik magának.

Vagy az igazságnak, s lábbal tiporja erkölcsös szellemiség vívmányait, mik nem is léteznek, mellékelt ábra mutatja, kár értük vergődni, gonosz uralkodik a világon, törődj bele. Ám hogy ez a mélypont, ennél nincs már lejjebb, ez a felismerés elindíthat benned reménysugárt, mert hiszen mégiscsak túlnőtted, ha rájöttél a természetére, s leleplezted magad előtt.

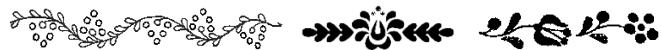
Kereshetsz társakat e gondolat mentén, hátha még többet megtudsz, sőt, olyat ami segítséget nyújt az alkalmazkodáshoz, együtt talán könnyebb lesz megtalálni a kiutat jobb jövő felé.

Hogy ne csak úgy bele a vakvilágba ezután tehát történjen meg veletek az életkerék forgása, nagy méretben céltalanul, mire kis törekvéseink már sikerrel felkapaszkodnak,

hanem az egész váljon megismerés tárgyává, összes már feltárult részecskéje tükörképén túlínak tekintve értelmünk világosságát, megcélozva vele eddig sötétben tartottat. Ilyenek hatását szenvedtük el hát, teljesség hiányt érezve, ami elvont minőség csupán, valósággá váláshoz tettek mezejére kell lépni, megszüntetve hatékony elnyomásunk.

Ami nemcsak önértékelésünkre irányult, eredményesen kicsinyítve minket tudásban és képességben, hanem világunk szűkítette még mindig siralomvölgyre, megvalósítva azt. Így lett teljesség teljesülés oly időszerű számunkra, hogy az eredményes gondolkodásunk kétségtelen cselekvésbe megy át s megvalósít eddig csak szép álm tüneményt, újrateremtve.

Ami a teljes emberiség boldogulását célozza, benne a minden emberhez elérő ismeretek gazdagítási gyakorlatával, tettek szeretetével, szeretet tetteivel. Teljesült teljesség lesz emberség ajándéka, hivatás szép gazdagsága ismeretek terén, önvágy tudata, megélt tudatosság, szakaszos életút, a fokozatosság két irányával.

Vajon az idő folyamatát szakítja-e meg számunkra az alvás, vagy csak ébrenlét miatt tudunk egyáltalán az időről, létezését mi állítjuk elő, bár világossághoz kötve. A mesterséges világítás meghosszabbítja a napi időt, másként mondva, kevesebb alvás meghosszabbítja a napunk, ennek egyensúlyát nem találjuk, és elneveztük modern világnak.

A legnormálisabb munkával tölteni időt, pihenést az éjszakai alvás biztosítja, így aztán nappali tevékenység természetes, semmittevés nincs, fogalma időtlenség mása. Oraidő vagy Nap-járás és tettek viszonya kölcsönös függőség lett, mást csinálunk reggel és este, a nap kezdetén kezdjük, este letesszük a cselekvést, felöltözünk és aztán levetkezünk.

A köztük lévő idő félidejét delelő Nap mutatja és az éhség jelentkezése, úgy szól a levesnóta, a déli harangszó, mintha jó összhangban lenne külső és belső természet. Pedig inkább csak megszokás akkor ebédelni tarisznyából, mikor a mezőn fejünk felett áll a Nap, hozzá idomított a megéhezés, hogy kitartsunk délig, ne kelljen Nap-állást vitatni,

előrehozandó az érkezést, ami nem megy végképp, ha gazdasszony főz otthon és kihozza pontos időben érkezve, úgy időzítve a főzést, időben kész legyen s kiérjen a földre. Ez is mutatja, de a munkamenet maga is, hogy az egyensúly külső történés és belső óra között kölcsönösen alakul ki ugyan, de az akaratunktól függ végsőleg, s felborítható.

Korábban indulunk valahová, még sötétben, kihagyjuk az ebédidőt, hamarabb végezzünk, ha érkezik esős vihar, határidő ipar esetén, s a kereskedelem is más káposzta. Régebben a tejesember küszönre tette a reggeli italt, nyitva volt forró kakaóval hajnalban az egri büfé a főutcán, éjjel szállítottak a közértekbe, nem beszélve a

három műszakról a nagy gyárakban, ezért aztán sokak számára felborult a megszokott rend, és már egészen más ritmusban kezdtünk élni, rétegidő keletkezett, társadalmi csoport szerint. Látszatra az összevisszaság már lesöpörte az asztalról az időkérdést, annak kötését hozzánk felvetni is gyermeteg gondolat, hiszen egyértelmű, mondják, csillagidő szerintiség.

A régiek is nézték az eget, semmi új nincs ebben, csak most pontosabban működik számolás, hadrafoghatóbbak lettünk, ha a világűr az ellenség, de épp ezért álljunk meg, ez negy így van! Hanem éppenséggel tudományos pontosítást mi végzünk, végeztünk már ősidóktól fogva, azt hívén előbb, hogy minden egész számok szerint megy az égen és a földön, például a Napot

és Holdat háromszázhatvanszor lehet rátenni a látóhatárra, innét van a körfok osztás, aztán kiderült, nem ilyen frappáns az isteni elrendezés, sok-sok mérés adj ezrelékeket. Azaz visszatérünk végsősoron tőlünk függő, általunk létrehozott, saját időnkhez, mihez mindenséget igazítunk, s mivel mi belőle lettünk, elég jó lett már egyezés határfoka.

Ezért aztán megfordítható a dolog, hogy az alvással kapcsolódunk valójában létezés alapjához, viszont maga az emberi élet álom, gondolati látványra teszi a léte.

A világűr a Világűr, a fény lett az isten, irányítók és irányítottak viszonya épp oly távoli és közeli, megragadhatatlanok, mégis a bőrünkön érezzük a jelenlétüket. Előbb lettek a nagy birodalmak, de azokat nem lehetett bolygónyi méretben működtetni, határt szab a természet mindenféle életnek, csak gondolkodás szelleme lehet egyetemes.

Azt azonban ki kellett gondolni valamikor és valahol, egyének személyisége nőtt fel a feladathoz, kimunkálni nyelvet, mi lefed valóságot, rögzít bejárt, élhető világot. Mennél több a tudás, annál több a lehetőség, no nem a világ, hanem tudás növelésére, hiszen minden ismeret annak végtelenségét mutatja, feléje nőni, nem a világ fölél.

Nem uralkodás ez a megismerés, hanem jó esetben alkalmazkodás, de ha felhasználás csupán kihasználás, az előnyszerzés hátránnyá válik, a természet léte megkerülhetetlen. A világűr nagyságát nem lehet belátni, de mind távolabbra látunk, szerkezetéből tudunk következtetni magunkra, bolygónkra, Napunkra, de ennél többre vágyni megkérdőjelezhető.

Erőforráspazarlásnak is van határa, már voltak a történelemben összeomlások, és lesznek is, ha féktelenség tombolására vesz irányt magasan fejlett képesség vágyálma. Fel kell ébreszteni vészjelző biztonságörző szerepünket mélyalvásból, elnyomott éberség korszakából, ami békekorszakként megfelelt eddig, de most már romboló változással fenyeget.

Amit értékek megingatási kísérlete, testi-lelki biztonságunkat veszélyeztető folyamatok gátlástalan kezelése mutat, jólétünk riadtan szemlél máshol földi poklot. Párhuzamosan pedig ígéretesnek látszó kísérletezés folyik a világűrben, onnan még tovább lépni, más bolygók, sőt csillagok felé, kerül, amibe kerül, mintha lenne rá pénzünk.

Ami számolatlanul ömlik ilyen tervezők, kivitelezők kasszájába, mert sikeresek máshol, hírnevük töretlen, a világrend őket támogatja, ám „a nagy terv” alapja kétséges. „Az apróbetűs rész” elárulja, hogy még nincsen megfelelő üzemanyag oly távoli utak megtételére, drága is nagyon a már most is rendelkezésre álló eszköz, sőt kockázatos.

Mégis „elképzeléseket” terjesztenek lakott más égitestekről, borzolódjon lelkünk tőle, hogy azok onnan már vissza sem térnek, belakjuk a világegyetemet, egyetemes lényekként. Feltevésekre világhivatást építeni, a homokra várat esetéről szól, vizsgálni kell ezért a hirdetett cél mögötti valódi hajtóerőt, kényszert, ami rendszerszintű lehet.

A világméretűnek nem maradt fokozási lehetősége, egy idő óta minden hírnek világszenzáció a jelzője, minden szóra érdemes teljesítmény csak világrekord lehet. Ezért kell túllépni a Földön, a megtorpanás megoldásaként belép a világűr, szószerint a mindenséghez méri magát a számításba vehető, vele aztán nem versenyezhet senki.

Így aztán a világűr a Világűr, fényisten által közvetít sok hírt felfoghatatlanságról, magas színvonalú élet közreműködőknek, miközben a földlakosság ámulatba esik. Vagy csak nem tehet mást, örök kérdés marad, amint a múltat is ilyennek látja a többség, csodát teremtettek a népnek az uralkodók, kincsek mutatkoznak, földöntúli kapcsolat is akár.

Ám ha megkaparjuk e ragyogó mázas felszínt, szerényebb történetet látunk, kis hatékonyságot és nagy fényűzést néhol, aminek árát inkább nem feszegetik mai rajongóik, mert sötét árnyat vet, egyhelyben topogást, visszamaradást, fegyverek hatalmát, amitől ma is szabadulnunk kellene, különösen ha igaz, hogy képesek vagyunk meghódítani világűrt, nosza, rajta!

A fiatal és öreget szembeállítani csak elméleti értelemben lehet, és kívülről, mert vagy egyik, vagy másik vagyunk, és nincs arányban a kettő, mert a fiatal még nem volt öreg. Az öreg sem emlékszik fiatalságának minden mozzanatára,

bár felidézve előjönnek az emlékek, és egyre részletesebben kezdenek megjelenni átélt élmények, megvalósult események, sőt még törekvésekre és vágyakra is rá tud mutatni, aki elég bátor szembenézni akkori valójával. Ebben is hátrányban

van a fiatal, mert neki a bátorsága üres papírlapra vonatkozik, amit majd tele szeretne írni az életével, viszont éppen az idősebbek azok, akiktől előbb megtudja, mi várható, mielőtt megtörténik vele egy-egy eset. Ebben is van azonban felemás

jelleg, csavar, hiszen leginkább a nagyobbaktól tájékozódik szívesen a kisebb gyerek, akik szintén az ifjúságuk kezdetén lévén, még igen sok és nem a teljes valóságot tartalmazó hiedelemmel birkóznak, sokszor kudarcot vallva, s akkor

az rossz hatással van előadásukra a kisebbek felé, vagy ha sikerrel túl vannak számukra fontosnak tartott dolgokon, akkor pedig a dicsekvés torzíthatja el a mondanivalójukat, felnagyítva annak tartalmát, esetleg elriasztó fokban is.

A kicsiknek tehát többszörös a nehézségük, amivel szembe kerülnek megoldandóként, mert már a nyelv elsajátításánál is ismeretlenség számukra a hangok világa, amely nagyban különbözik az érzékleteiktől, hiszen elvontságot közvetít,

még ha a környezetre vonatkozóan is. Aztán meg az elvont fogalmak világa következik, mintha ők nagy bölcselők

lennének kisgyerekként, s mert megbirkóznak feladataikkal mondható, hogy mindegyikük zseni, és ebbe tenyerelhetnek

bele a téveszméktől hemzsegó tájékoztatások, és egy idő múlva már nemcsak kortársaiktól, idősebb fiataloktól, de felnőttektől is, akik egész hiedelemrendszerek foglyai is lehetnek, megrekedtek az emberiség valamely korábbi

állapota által kimunkált világlátás és ismeretszínvonal meggyőződésében. Az igazi lázadás ekkor következhet be, ha van elég saját erő a fiatalban, túllépni élesesű következtetésekkel a megismertek ellenmondásain,

vonatkozzon az saját élete megfelelő alakítására, az emberi kapcsolataira, a világlátására és az emberi képességek határára, és a végső kérdésekhez való viszonyára. S amennyiben ezt önálló és független

saját képességgé és eredménnyé teszi, egész életében képviselni tudja, fogja, minden munkáját eszerint végezve. Aztán öregen visszatekintve megvizsgálja, ténylegesen érvényesítette-e mindig eme hitvallását.

Esetleg késztetést érez közreadni tapasztalatait, de jól tudja, mennyire más a fiatalok hozzáállása, amint az volt az övé is annakidején, de mégis érdeklődéssel tekinti őket, kívánva nekik hasonló jó megöregedést.

Hitközösségbe kapcsolódunk egész életünk során, teljes mértékben születésünk előtt és halálunk után, előbb érzékiség adagolja hozzá a ritmus anyagát, hogy megszokjuk elvárásaink teljesülését, miben hinni erős kötődés, mécs lángja, mely eltörlik hiányérzet jelenléte

esetén, s megleléssel tölt el, ha megkapjuk, amire szükségünk van, sőt többet is, egyre többet, ahogy szavak által kezd nyiladozni a világ, ismerősök újra és újra felbukkanása, idegenek érdekessége, beszéd üteme, szavak szakasza, hangszín jelentése a szeretettől az

utasításig, utánzó képességünk beindulása előbb a grimaszok, aztán nevető tekintet, majd az összes hanggal próbálkozás, ami létezik, majd már csak a gyakran hallottakkal próbálkozunk azután, nagy örömeire környezetünknek, és elkezdünk a földön csúszni-mászni,

felfedezni, ami távolabb van, ismerős helyekre visszamenni, előbb hisszük, hogy fel fogunk állni, minthogy képesek lennénk rá, így el is indul a kapaszkodás felfelé, felegyenesedés felé, sikerrel a végén, és nem baj, ha közben elesünk, ami többnyire csak lecsücsülés, de

ez is jó tapasztalat, amint az is, ahogy a hónunk alá nyúlnak, és meg tudjuk tenni az első lépéseket, végül önállóan elindulunk, és hisszük, elérjük pár lépéssel a célpontunkat, beszédszerűséggel kifejezve a megelégedésünket, különösen mikor már megy a menés, s továbbra

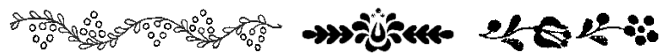
is folyton-folyvást hitfeltevést követve előbb megvan gondolatban a cél és a terv, lehet, csak egy pillanattal korábban, s már követjük, és ezt annyira megszokjuk, hogy később, amikor már igen sokat tudunk és kifejezetten tanulással foglalkozunk, még mindig ez lesz

a szerkezete az életünknek, egyértelmű alapállással, hogy csak az lesz kellemes, ami bekövetkező természetű, és a meglepetést nem szeretjük, még ha javunkra szolgáló is, de egészen más az, mikor tudjuk, hogy biztosan finomat, hasznosat kapunk, és akkor pedig

arra vágyván, várván teljesül kívánságunk előre ismeretlenek a bekövetkezésekor szintén, s ilyen egyre több lesz az életünkben, zsákhamacska módra, s ahogy kihúzzuk, követhetjük, merre megy, milyen arcot mutat, mit cselekszik, hogyan viszonyul hozzánk,

azaz már nem tőlünk indul, amit tapasztalunk, megtanuljuk újra, most már felnőttként kezelni a sorsszerűséget, kiderítve hogy hitre még mindig szükség van, de már a nagy egészbe kell vetni, az emberegészségbe, világegészségbe, s ami azon még túl lehet számunkra,

azaz akkor, amikor már nem leszünk ebben az alakban itt, mint most, hisszük, hogy akkorra hatással vagyunk, úgy cselekedve, hogy hasznosulhasson eredményünk, még a legkisebb jótett is ilyen, és ennek a hitteljességnek öröme tölti el utolsó éveinket.

Magvetés, ültetés, veteményezés, szőlőmetszés, palántázás, sok egyéb tavaszi kezdőmunka, évindító tevékenység, megfelelően végzett előkészítéssel év legfontosabb időszaka, mint házasság kezdőévei a gyermekvállalással, úgy, hogy termőre fordulhasson

a természet, az emberiség is szaporodjon, fennmaradjon, ma már csak azt jelenti, meg aztán megújuljon a mezőgazdasági termelés, a kertgazdaság, és a gyermekáldás is beköszöntsön, mintája maga a kikeletet mutató táj, rügyező fák és lassan virágba boruló vidék,

bár már a betonrengeteg tetejére is álmodnak zöldet, tesznek füvet, cserjét, mégis az erdő pótolhatatlan közegünk marad, ott a csend valódi, nem úgy, mint a házakkal és utakkal teli városokban, sok sávossal behálózott a föld, vonatok suhannak, bár ez is csak

a felkapott helyeken ilyen sűrű és zajos, még mindig vannak kis községek, elvonulós helyek, ahol persze nem a többség lakik, a

kertesház luxus lett, tavaszi tevékenység kimerül a böjti szelek elviselésében és a májusi eső várakozásában, de átkozódva ha

mindig hétvégén van rossz idő, ami a napsütéshiányt jelenti, és esős-borongósságot, lényeg, hogy elrontsa a kedvünket, de az is inkább divatból romlik, mert megmondóembereket utánozunk, érzésünkben, holott ők csak jópofiznak, s míg egyoldalúságokkal

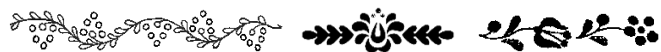
háznak, luxuséletemet közvetítenek felénk, amit ők is csak kevesen engedhetnek meg maguknak, s ha már kertünk nincsen, legalább vágyakozásunk legyen gyönyörű virágos parkok után, gondolatban kimenni a Margitszigetre, már le a Balatonra, évente az Adriára,

így telik az év, ha itt a nyár, a szabadságunkat meg kell tervezni, nehogy már a primőrök árával törődjünk, ha a Kanári-szigetekre utazni jut pénzünk, olcsó a repjegy, jobban ki tudok kapcsolni hosszúhétvégén egy szállodában, mint otthon, menőnek mondott

filmek megnézésére szakítok időt, inkább nem minősítem, aki minden idejét a kertben, vagy a telken tölti, igen drága nemcsak vetőmag és palánta, de a permetezőszer is, mindent megesz a bogár, rovar, a csiga, darázs, levéltetű, lisztharmat, mindenféle

gomba, s lehet, hogy GMO-s, de legalább nem romlik gyorsan amit az élelmiszeráruház-láncokban kapni, koncertre is járunk, aztán pihenjük a fáradságunkat, szőlőt termelni és borászatot vinni micsoda szenvedély, életmód, a lótenyésztés is, lovarda,

az már külön szakma, nem kell pszichológus amiatt, hogyha nem tudok lovagolni, de úszni szoktam néha, jobb a szauna, még jó, hogy ilyen sokan vagyunk az országban, mindenre jut ember, bárhová mégy, kiszolgálják, ha van pénzed, de lesz.

Laza vagy, kikapcsolt, napközben is álmos, éjjel meg nem tudsz aludni, mert mindig van fontosabb, meg jönnek a hírek, nincs már olyan nap, hogy ne történne valami szenzációs, időzítik a sportot, hogy ne maradj közvetítés nélkül, az aznapi evangélium: örömhír.

Vagy rossz, megdöbbentő, katasztrófa, világvége, jó, hogy nem ott lakunk, mi biztonságban vagyunk, ez a félteke mégiscsak fejlettebb, az északi, a mérsékelt égöv, ahol okos emberek termettek, tudósok, ilyenek ma is vannak, de az átlagember már nem érti, amit tudnak.

Pedig tanultunk fizikát, kémiát, még a biológia volt a legközelebb hozzánk, de abból is csak a kutyaszeretet maradt, másoknak a cica, mert kétféle ember van, egyik a kutyát szereti, a másik a macskákat, és kutyás óvakodjon a macskástól és fordítva, ha ez egyáltalán igaz.

Rengeteg ilyen kering körülöttünk karnyújtásnyira, kattintásnyira a neten, hogy már mást se kellene csinálni, csak nézni a videókat, a sok marhaságot, és tanulságosak is vannak, rengeteg a vicces, az átvágós, de a kandi kamera régen még sokkal színvonalasabb volt.

Hirtelen megszálltak, mint nyárestén a szúnyogok, mindent ellep a mindenki kezében lévő magasszintű képrögzítő eszközzel felvett tartalom, de köztük a jók is megszámlálhatatlanok, mert igen sok tehetséges ember kezébe is jut belőle, s ők nem aprózzák aztán el.

Egyszerűen fárasztó ennyi mindent befogadni, s akkor még ott van a sok régi film digitalizált változata, nem elég, hogy tele a polcunk regényekkel, amit elolvasni nem elég egy élet, s most még minden egyéb is nyakunkba szakad, csoda-e, ha egyiket másik után esszük.

Épp oly fogyasztók lettünk, mint amit korábban a nyugatiakról oly sokat hallottunk, de nem gondoltuk, hogy ránk is ránk szakad az ég, beüt ez a jólét, ami még sűrűbb, zajosabb és elidegenedettebb, mint az a régi nekünk tiltott s igen vágyott ottani világ, ami azért más volt.

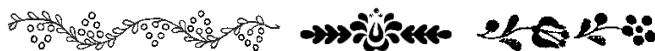
Ez a mostani bolygónyivá vált, s úgy lett mindenki számára teljesen hozzáférhető, hogy nem lett az egyetemesség szempontjai szerint belőle kiválogatva a jobbja, így az alja, sőt a szenny is ott kering a felhőben, s mivel igen olcsón jut hozzá a szolgáltató, híg lesz a leve.

Nem vagyunk, nem lettünk felkészülve nemhogy a tartalmaknak a megválogatására, de még csak arra sem, hogy kezelni tudjuk emez okosnak mondott eszközeinket megfelelően, amit tudunk, csak arra elegendő, hogy kiszolgáltassuk magunkat az erre szakosodottaknak.

Ezek pedig nemcsak erkölcsi tekintetben nem igazán elkötelezett magánvállalkozások, hanem már az állami szervek is rácsaptak a lehetőségre, hogy igen könnyen befolyásolhatnak minket, ugyan bonyolult biztonsági eljárásokkal, de kihasználják ennek előnyeit.

Ára van tehát a mai digitális jólétnek, ami minden másra kihat, próbálunk talpon maradni, de igen erős az áradat, meredek a meder, gyors elsöprő a módszer, amivel állandóan becserkésznek bennünket, vagy egyszerűen ránk kényszerítik akaratauk időnkre.

De ha kivonulás nem lehetséges ebből, akkor legalább tanuljuk meg ritkítani a hatást, válogatni valódi ízlésünk szerint minden könnyűség látszatából, felszínéből mélyebb, igazibb, tudós és művészi tartalmakig, élményekig jutni, és főként eleget aludni.

Sokan értetlenül állunk világesemények előtt, hogy megtörténhetnek, mert a józan ésszel felfogott közöszköz állomány célja és feladata

szerint nem szabadna ilyesminek gondolata sem nagyon támadni, nemhogy valósággá válni, az éhezésektől a terrorcselekményekig, és

az ellenőrizetlen népvándorlástól a nagyon sok helyen most folytatott háborúkig, s mindezek ilyen mód felbukkanva, és előttünk sorakozva felvetik a gyanút, hogy valahol nagy mulasztások történnek, ámde ha nincs érte számonkérés, elmarasztalás, büntetés, akkor sokkal többről

van szó, szándékos engedéséről ezeknek, sőt, támogatásáról, és hát a pénzügyi ösztönzésnek nyilvánvalóak is a nyomai, de másról is szó van tehát, nemcsak valamiféle unott beletörődésről, különösen a nagy nemzetek részéről, azaz a törvényhozásuk oldaláról, hanem hogy tán

valahol máshol, illetéktelenül, és az egész emberiségre vonatkozóan terveket szőnek ilyesmik kivitelezésére, jóvá hagyására, s ezért egyre szaporodnak ezek a cselekmények, s szinte világmozgalommá váltan pediglen tényleg felvetik, hogy mintha világkormányra lenne szükség,

csak hogy annak nincsen meg az elégséges alapja, és nemcsak azért, mert a törvényhozást és kormányzást, meg mindennek ellenőrzését mindenütt a földön nemzeti alapon végzik, ha igen nagy egységeket alkotva is, amelyeket már csak igen nehezen lehet belátni, de ha ezt

jelenségként csupán gondolatban összeadjuk, hogy majd együttesen adják az irányítandó összességet, mint kezelendő tárgyat, belátjuk hamar, hogy lehetetlenre vállalkozik, ki ilyet felvállal, de nincs is rá felhatalmazása, és nem is lehet, mert a hatalom eredeténél más

szintű felhatalmazást látunk, az uralkodó csoport mindig részese a megbízóinak, bár vannak, és leginkább voltak kivételek, kívülről jövő meghódításai egy területnek, népnek, ami azonosulássá vált aztán mindkét oldalról, és már egységes nemzetekkel találkozunk,

de az egész emberiségnek nincs nemzetiségtől független része, aki ilyennek tekinti magát, valamiféle felsőbbrendűségi baj, hibás nézet ütötte fel a fejét a fejében, hiszen kimarad az önazonosságából egy igencsak nagy alkotórész, ami lényegében emberré teszi az embert,

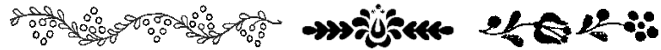
másokat tehát, nem őket, és ez a nemzeti hagyományok szentsége, éltető ereje, ami még az egyetemes vallásokat is átalakítja, amint az európai terjeszkedéshez a reformáció erkölcsére volt szükség, s világyarmatosítás idején mindig helyi felsőbbiséget tettek meg

helytartónak, s ha mai egyistenhit békés világvallását megnézzük, látjuk, hogy hódító szent háború képzetével torzítják el, elkülönült érdekeket kiszolgálva, semmiféle türelmet nem gyakorolva, hogy kiegyenlítő egységesülés érvényesülhessen, ellenben a gyakorlat,

az élő emberi kapcsolatoké, mégis megtalálja kölcsönös bizalom és érdeklődés előrevivő módját, ahol a világérintkezés szereplői

többletként tekintenek a más népek eredményeire, megismerésük így gyarapodást jelent önmaguk kulturális adottságaihoz képest,

és területek meghódításával ott eszmei tartalmakat nem lehetett a hódítókéra bevitellel felcserélni, ami ma is fennáll, és sok tudósítás ellenére sem ismerjük jól egymást a világ sok népe viszonylatában, nagy mértékben mindenki saját népi sajátosságával van elfoglalva.

Szavak, mondatok és mondanivalók, vannak-e egyformán nekünk, a beszédünkben, vagy csak hisszük, és követjük az éppen felbukkanó látványt, előjövő emléket, mások beszédét, valamint ötletelünk, hogy minek kellene történnie, mit csinálunk majd, hogy javítsunk eddig,

felvillan egy-egy gondolat, de nincs végiggondolva, képek ugrálnak bennünk, lecsapnánk, mint lepkét, de nincs lepkefogónk, úgy is már hozzászoktunk a teniszütőszerűséggel adott tenyeresekhez, lecsapjuk mint a legyet, de csak a közönségeset, mert a kifinomult úgy szálldos

tényleg, mint a lepke, kiszámíthatatlanul, a végén már tátogunk utána kimerülten, kedvetlenül, új után nézve, ami nem lesz olyan színvonalas tudjuk, de az se biztos, hogy az elrepült gondolat az lett volna, igen nehéz megragadni az elvonság világát, ha nem tevékenységgel van

kapcsolatban, hol tartunk, hol járunk életünk számegegyezésén, ahol két origó van, bár ha visszafelé néznénk, a negatív tartományt is bele vehetjük, csak az a kérdés, hogy mely irányban, mert hiszen a nemlét mindkettőn túl időszerű volt és lesz, de idáig nem szoktunk

elmélyülni, sokkal csendesebb eső mossa az agyunkat, amikor fel tudunk fogni egyáltalán valamit a nagy zsongásban, eszmenyüzsgés közepette, mármint sajátot, és az sem ennyire a végső kérdésekre irányuló szokott lenni, nyugodtan bevallhatjuk magunknak, hiszen

nyugalmat szeretnénk, minek borzolni lelkünk, elmeél tompasága inkább a jóérzések kiindulópontja, mert ha éleseszű vagy, semmi sem lesz jó, mindent kritizálsz, bírálat tárgyává teszel, s ha embert érint, szemedre vetheti, hogy tágynak tekinted, társaságban pedig

rád sütik, hogy neked semmi sem jó, örök elégedetlen vagy, jobb ha csak olyasmiről beszélsz tehát, amiben kisebb mértékben fordul elő fordulat, ellentmondás, rejtvény, sőt rejtély, bár ha az borzongató, még népszerű is lehetsz vele, ám a biztos sikert a vidámság, a humor

jelenti, de azért ne törekedj mindent elütni viccel, s megfigyelheted, az örök viccmesélők mennyit ismétlik magukat, jobban jársz csak arra törekedni, hogy frappáns légy, pontos és igényes megfogalmazás jellemezze beszéded, de az nem csak igen vagy nem legyen persze,

és ne akard mindig te vinni a szót, majd érzed mások érdeklődését, ha jó előzményeidre emlékeznek, és már megkérdezik a véleményed, de akkor neked is kötelességed tudni és tisztelni az övéket, teljesen, nem felszavakból következtetve, ami időigényes, és ha meghallgatsz

valakit becsülni fogja a órá fordított idődet, s ekkor a kölcsönösség lehetővé teszi, hogy kifejtsd hosszabban is véleményed, esetleg elméletedet, ha van arról, és ilyenkor hivatkozatsz is olvasottakra, de nem megalapozatlanul tehát, nem ajtóstul rohanva a házba, nem

lehengerlően, mintegy dicsekedve, hogy te mennyi mindent tudsz, milyen tájékozott vagy, mert hamar rájössz, hogy más meg másban milyen jó, s könnyen megszegyenülsz olyan területre tévedve, ahol nem vagy otthon, s erre van esély, ha elszalad veled a ló, elkap a hév

és már lassan össze-vissza beszélsz, csapongsz a témák között, nem veszed észre magad, jobb ekkor megállni, még elnézést is kérhetsz, hogy kisajátítottad a beszédteret, s ha visszafordultál a zsákutcából, becsülni fognak tetteért, mert maguk is szenvedhetnek hasonlótól,

hogy nincsen mondanivalójuk, de szívesen beszélgetnének, és amit összevissza hallanak, már untatja őket, várják a józan hangot, olyan újszerű megfogalmazást, amely tartalmazza a lényegét, de eléggé színes is ahhoz, hogy kielégítse az érdeklődés közben a szívigényt,

az együttérzést felkeltse, a művészi élményt fokozza, amit más is élvezett, de jól jön a friss szemlélet, lényeg, hogy akarjuk az újat, az általunk feltártat, a minket érintőt, a feltételezett mindenre jó vagy rossz hatással lévőket feltárni, megfogalmazni és továbbadni.

ki sokat beszél, hosszasan ír, szószátyárnak tűnhet, de ahogy testünknek helye van a létben, a szellemnek is szüksége van térre beszédben, gondolkodás közegében, nem kell elkapkodni, add meg a módját, járd körbe a tárgyat, figyelve az arányosságra is, kifejezés bonyolult mivolta ne nőjön túl egyszerű szerkezeten, amit valóság egyébként mindenkinek mutat,

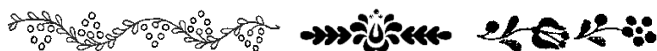
mert nem arról van szó, hogy egyformák lennénk elvi szinten és különbségünket alkalmunk adja, hanem ahogy megtanultunk elsajátítani ésszerűséget, az vezet elvont eredményre, olyan tartományban győzelemre minden egyes állítás és fogalmi találat születése alkalmával, amelynek nincs másféle érzedé, mint a saját és ellengondolatban, beillik

a többi s a többieké közé, vagy nem, másképp nem ellenőrizhetjük ép eszünket, nem is kell túllőni a célon eleve kételkedve, még előtte, hogy kifejtenénk szándékunk szerintit, ilyen sajátos ez, hogy létrehozás közben fog létrejönni, de ha túl bátran vagy gyáván állunk hozzá, megelőzheti a szekér a lovakat, vagy vízbe pottyannunk, mert a csónak előbb indult

el, minthogy bele léptünk volna, ki sem kell lépni gondolatfolyamból ahhoz, hogy eszünkbe jusson új ötlet, vagy régi vesszőparipánkra ülünk, mert még alvás közben sem lépünk ki igazán a

szellemi szférából, megébredés álmódása mutatja, amit ne keverj össze tudatosság fokozataival, azt ébren álmodozáskor sem emeljük legmagasabb szintre, a mélységek

látványa a valódi csúcs, látomásos erő, mi behatol összefüggés rejtett rétegei közé, és úgy ad hírt múlttól és jövőről, hogy nincs jelen, ami lehetetlen, mégis ott téblábol gondolatban, saját öröme, ha jókat tud meg, s bánatára, ha kellemetlent, mely utóbbi máris enyhültebb, ha megismertük, mint létezését általában a tudás szerepe tesz boldoggá.

Hittel telt hűség kapcsol össze bennünket egymás iránt, bármely távolságról, bármely közelségben, nem vagyunk *nem vagyunk*, ha nem vagyunk magányosak, kapcsolat megöleli, hiánya megöli a lelket bennünk, ezért ragaszkodunk legkisebbhez is a létezők rendjéből, a növényekhez úgy fordulunk, mint szépség és jóság forrásához virágok és az erdő képében, de még ez alattik, tájak,

kristályok, természeti jelenségek is tetszők, őrizzük emlékezetünkben, szoros kapocsként szülőföldhöz, anyaföldhöz, országhoz, bolygóhoz, és kell még az állatokról s embertestvérekről beszélnünk, közülük egyik jelentősebb, mint a másik, kinek-kinek melyik, viszont klinikai eset, mikor bármi az ember elé kerülhet, nem bocsátja meg sem a természet, sem a szellem,

és fajtánk elárulásának tekinti, bűnös lélek tettének a lelkiismeret, nincs mese, mert az értelem fénye emberszemben csillan meg, onnan kerül át minden másra, legyen az élő vagy élettelen, emberalkotta vagy természet jelensége, valóságos vagy képzeletbeli, csak társakkal együtt működik az emberségünk, aminek szentségét elrontja, ha csak munkára

csökkentődik összemeri viszony, mintha azért lennénk, élnénk, hogy dolgozhassunk, bár abban is van sok-sok összeérés, elmésség és kézügyesség, de mindig fölötte lebeg általános érvény erkölcsi magasságként, sőt vallási áhitat, hogy istengyermekek vagyunk mindnyájan, kedvesek neki, és onnan származik egymás iránt is a tisztelet és szeretet, nemcsak a kölcsönösség

hasznából, ésszerűségéből, mint szaporodás vállalása szintén isteni rangra emel fel mindenkit, s még mindig a nagy többség nem osztja meg semmivel e rangot, elegendőn kapcsolja az élethez, míg magukat mások fölé emelők kevesebb bizonyosságot nyernek életcélok tekintetében, üdvözítő úton járnak-e, magán- és magányjellegű birtoklásból nem fog

kiderülni számukra, még hasonszőrűektől sem kapnak a szívük mélyéig leérő hűséges hitet, titkolódzó kételyt inkább, hogy más a csúcs, amit el kell érni, mert a boldogságforrásvíz ízét semmiféle mesterséges ízesítés nem teszi igazivá, csak az istent idéző kapcsolódás lélekben mindenki örömeinek szolgálatát megvalósító közösséghez.

Milyen érdekes, de következetesen nincsen végiggondolva, hogy jövő irányába tett lépéseinket milyen jól megalapozzuk, tervet készítünk, számítást végzünk, elkerülni kivitelezésben csúszást, ellehetetlenülést, zsákutcát, erőnk semmibe veszését,

míg ha a régmúlt felé tekintünk, indulunk, leginkább gondolatban, mert hát a régészeti vagy könyvészeti feltárások is jelenben

történnék, az eredményük elméleti jellegűen tudósíthat a régen történekről, ősi állapotról, míg az emlékezetünk

úgy adja elő, közvetlenül, mintha visszatérnénk ama időbe. Ilyet a jóskok szoktak előre nézésben művelni, megtévesztve áldozatukat, ha az elhiszi nekik, hogy ilyesmi lehetséges, de az időutazást a múltba talán mindenki elutasítja.

De azt nem, hogy úgy beszéljenek róla, mintha valóban benne járnánk, belemártóztatnánk időmélység tavába, bőrünkön érezve a korszak perzselését, szívünkben akkori katonák lelkesedését, testünkön bíborköpenyt, fejünkön ékszerekkel díszített sisakot.

Ennyire érzékletesen szokták egyébként a jövő-szemfényvesztők is megrajzolni, ha megfizetjük őket, mi történik majd halálunk után, vagy ha felövünk, ha gyerekek jósolnak, csata menetéről a királynak, lényeg, hogy színes, életszerű legyen a felvázolt kép.

A jövődőlés forrása kettős, egyrészt maga a személy, aki azt megrendeli, őrá is rá kell hangolódnia a jóslattevőnek, másrészt legtöbbször a csillagok vagy a kártya, ahhoz kötött mondatok állnak rendelkezésre, részletes életszerűséggel kápráztatnak.

Namármost, ha visszafelé történik a feltárás, felidézés, nincs ilyen személyre szabás, gondolhatnánk, de tévedünk, mert még a régész is rendelkezik múlt-képpel, sőt az övé csak igazán teljes képpé kidolgozott, mert tudnia kell, mi az, amit a földben talál,

vagy a korabelinek mondott várrajzon, térképen, töredék szöveg összerakható, kiegészíthető alakjában, s örül találat értékének, valamilyen ismerttől eltérő sajátosságának, de nem jut eszébe megkérdőjelezni egész tudása keretét.

Pedig szükség lenne rá, elég csak az időszámítás gubancos szerkezetére tekinteni, annak bonyolultságát mai eszközök lassanként kitisztazzák, valóságához egyszerűsíthetik, ha hiszik, hogy szükségünk van rá, s el merik vetni az idejétmúlt naptárakat.

Mind emiatt a múlt igézetébe feledkező bármely ember még inkább tévedéssel terhelt történehez jutott, ha valós időben ott más volt a világ, s nem ott játszódtott, működhetett, bizonytalanná lesz minden összefüggés, szépséges és borzalmas egyaránt válótlan.

De tudományt művelő előadó és hallgató befogadója szövetségre talál a hangoztatásában, hogy nem lehet helyes a múltat másként elképzelni, mint ahogy tudjuk, hogy volt, mert minden adat egymásra épül, az időrétegek is, s fejlődőn követik egymást.

Csakhogy a szemléletünk mégiscsak mai, vagy amit megszoktunk múltra vonatkozó ismeretet, pár száz, vagy alig félezer éves, de akkor

beállították nemcsak a mai időszámítást, minden mást hozzá igazítva, és az embercsoportok értékét is meghatározták.

Éppen innen származik az elmúlt modern időszak haladása, hogy az egyik, a nagyobb csoport szolgálta a másikat, a kisebbet, ki-ki a maga értéke szerint részesülve a javakból, s elvont elvek szerint értékesebbnek jutott túlnyomóan több, eszmei indokkal.

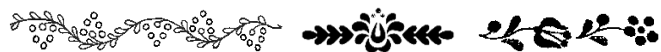
Ez pedig életen s földön kívüli szempont érvényesítésével történt, haladás és hitélet egybekapcsolásával, magasrendű tudást elérők mondták meg és kényszerítették rá akaratukat az alacsonyabb rendűeknek kikiáltottakra, ebben bűnt nem látva.

Így viszont emberiségi szinten, bár azt célozta a hirdetett elv, egyoldalúság érvényesült, nem egyetemesség, nemcsak érdekek tekintetében, de azok érvényesülése miatt cél és eszköz iránya, jellege is szűken érvényesült, elnyomáshoz vezetett.

S most ne a lázdzók leverésére gondoljunk, hanem az építő kezdeményezések csírájában elfojtására, ha nem egyeztek addigi felfogással, ismerjük ennek gyászos következményeit, de azért a tudásvágy és ismeretmag áttörte a korlátokat.

És ma virágozik tudomány s technika, már-már mindenki öröme, csak a történelem alakzatai változatlanok, de már zavaró, hogy kimarad belőle nemcsak a bolygó lakosságának túlnyomó része, de valódi érdemeket találmányokkal létrehozók is.

Így aztán idő és hely megegyeztetése hozhatja el szükséglet és kielégítőinek érdemi bemutatását, az igazsághoz közeledést a régmúlt terén, nem kiváltságos élvezőié, ne az üres luxus legyen mérvadó, hanem a hasznos tudás a szentség.

Az emberi személyiség alakja olyan, mint a korfa, alul és felül a legkeskenyebb, középen a legszélesebb, ha egészséges a közösség és az egyén is természetesen, de ez csak hasonlat, gondolat ábrázoló kép, de jól tudja azonosítani azt.

Hogy életünk derekán érünk a legtöbbit, már gyerekeink vannak, megállapodtunk, kiemelkedőt is elérhettünk, értékelésünk bárki részéről elismerést mutat, bár elégedettségünk nincs a csúcson, hiszen minden szénásszekérre lehet még rakni egy villával.

És ekkorra már megtanultuk, hogy a szekér végtelenül magasra rakható, még a csillagos ég sem határ elmeképességünk előtt, s ha jó irányban indultunk a kezdetnél, minden felhalmozottat hasznosan felhasználhatunk, és tovább gyarapításuk lehetséges.

Önértékelésünk viszont csak akkor van rendben, összhangban magunkkal, ha sosem jártunk fellegekben, többnek látszani valóságos énnél, de ugyanakkor mindig többre vágytunk, mint amit éppen elérhettünk, szerteágazó célkitűzéssel építettük személyiségünket.

És észrevehetted, hogy ebben a tekintetben mennyire magadra vagy utalva, igazából senki nem lát a fejedbe, ami nemcsak jó, de rossz is, mivel döntéseiddel végsősoron egyedül kell, fogsz megbirkózni, s főként a következmények kizárólag rád hárulnak.

Viszonylag későn tudatosul bennünk, hogy ezzel mindenki így van, és szüleinknek is többször kellett választaniuk életük során utat, módot, s hogy az sikeres legyen, kevés kapaszkodójuk maradt, ha a világgégek miatt kihunytak a minták, s forrongott az új.

S miközben beálltak a háborús változások miatt bizonytalan igavonásba, mert még hűséget is kellett mutatni a szorgalom mellé, csak-csak ott kísértett a fiatalságuk elég szabad világa, amiről nem is mesélhettek, egy-két dalt azért elénekelgettek.

Ugyanakkor ha állandóan azt mérlegeled, éppen jól döntesz-e, az is visszahúzó erő, úgy kell a sikert hajtani, hogy bízol a lovaiddban, nem rángatod állandóan gyepelőjüket össze-vissza, mennek a maguk útján, a dolgok, te sem vagy kivétel, hittel élünk.

Ahogy külső lelki elnyomásban a „négy fal közé” szorult a vallás, úgy ma a médiazivatárban, véleményterrorizálás során szintén személyiségedbe kell visszavonulnod, falakat felhúzva köréd, talán üvegből, hogy szűrjék a zajt igaz összhangzattanból.

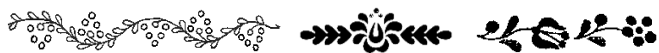
Mert már rég nem a te életedről van szó, annak boldogságát az adja, ha biztosítva látod a jövőt, gyermekeidnek, másoknak, lehetőleg mindenkinek, de nem feladva emberséget, mert akkor az már hanyatlás lenne, visszahullás embertelenségbe, pusztulásba.

S hogy ne legyen ilyen borús a kép, arról nekem kell gondoskodni, úgy lelkesíteni magam, olyan eszközökkel, eszményekkel, legyen bennem spiritusz, virtus, bátorság és erő, mert rendelkezésre áll ma annak is a forrása, s lehet, ez elsősorban én magam vagyok.

Nekem kell úgy hozzáállnom emberségemhez, mintha isteni személy származéka lennék, tökéletesség áramát magamba vezetve szellemi tartalom érvényesítéséhez, és csak másod, harmad és sokad sorban szerepel éltető forrásként mások teljesítménye.

Hisz' tudom, ők is megküzdének mindennapjaik lelki nyugalmaért, a gondolatcsere korlátait közös plafon jelenti, sikerünk saját személyünk mennél teljesebb kiművelésében viszont az ő teljesítményük többlet lesz, művészi s gondolati szinten egyaránt.

Életművet nem életművészként, sem nem a mindenség koldusaként alkotunk, hanem folytonos törekvéssel testi-lelki adottságok szenvedélyes alkalmazására, élvezet és szenvedés közepén főszerepben, meg minden gondolatmély áldásának őrizetében.

Te művész vagy, én gondolkodó, mondhatnám neked túlzás nélkül rád, nagyképűség nélkül rám nézve, ahogy gombolyítod életünk színes fonálát, kézimunkával belőle jeles szöttest szöve. Nem dísznek, hanem használatra, remekműveket fogyasztunk nap-mint-nap, ropogós ing fogja testünk, s ágynemű pehelykönnyű, rend van a szekrényben, karácsonyra kalácsot, húsvétra tojást festünk.

Előbbi tetejét tojással megkenve fényes lesz, amint akkor belülről sugároznak fények, s ez lesz a tavaszi ébredés nagy nyeresége, hagymás virágaid nyílnak, bőrükbe nem férnek. Mehet a földbe a többi vetemény sok magja, amit te elültetsz, kikel, mert kikelet adja a hátteret hozzá, melegen süt a Nap, a föld talajként működik, nő növény gyorsan haladva.

Benn és kint is helytáll asszonyod és feleséged, évezredes a minta, munka házon túl s belül, meg a gyermeket is ki kellett hordani egykor, kétszer, háromszor, saját tejed adtad tápszerűl. S én voltam-e másik feled, csak onnan tudhatom, felneveltük-e őket becsülettel, művészi hajlamod tüzeiben, s értelem világosságát általam szítva bennük, ki igaz istent kéri.

Mentem-e távolra házunktól, hazánktól lelkes és hasznos tevékenységgel bizonyítást tenni szellemi képességemről izomerő mellé, de felfedezés öröme közt legyen mit enni. Közös minden eredményünk, mondogatjuk bátran, mert nyilvánvaló belőle a részesedésünk, legalábbis isten előtt megáll, nyom mérleget ütközésig talán, végítélet még nem készül.

Előtte folytatjuk kiteljesedésünket, mert szívünkön—eszünkön belül sok a felhalmozott, és annak rangja van, amit kiadunk magunkból, de hátrább lépnek a célok, előbbre az okok. A nőiség bája marad a csodák csodája, s közben a férfi furfangja örök meglepetés, még mindig éltető erő megismerni magunk, kétnemű emberkaland együtt mindegyre merész.

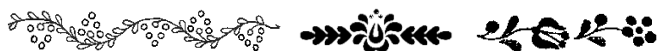
Minden az életről szól, halálról nem szól semmi, ne akarj hát soha nem létező helyre menni, születésünk előtt itt már igen sokan éltek, nekik köszönhetjük magunk, hogy vágtyól nem félték, és nemzeni, szülni hajlandók voltak önzetlen, avagy önzőn, egyremegy, létrejöttünk kéretlen, de bizonyára nem tervezetlen, más értelmé végsősoron nincs más, párkapcsolatnak, figyelme,

ereje összességében utódra irányul, fajfenntartásnak mondják, ami szolgál családul, hint a létbe több nemzedéknyi értelmes embert, örömeiségét legjobban emlékekbe vermelt képek elégítik ki, hozzátartozók, édes szülők és gyerekek életközösségtől ékes eseményei, megjegyzésre méltó esetek, tehát amikor gyakoroljuk a szeretetet.

Nem keres külön életcélt, aki gyakorolja, idős fiatalabbat éppen ezért korholja, ne csak külső elvárások teljesítésére áldozzon, saját lelke vére: szellemére. Mi békés közeget biztosít a létezésnek, válj olyan okossá, hogy elkerüljenek vészek, jó napoddá álljon össze minden pillanatod, mit nyersz, odaadod, s többszörösen visszakapod.

Több van az életben, mint felszínes mutatványa, régóta gyülemlik, mi gondolkodásunk tárgya, és ahogy az anyag minden szinten cserélődik, új anya s apa szerelme gyermekért szövődik. Így együtt több múlt és jövő idő áthidalva, jönnek ezután születők, s kik meg lesznek halva, jeles tapasztalatok, tanulságok ágálnak, nemrég születettek alkalmazóivá válnak.

Mindez elegendő önmaga bizonyosságára, ha vagy, beavatva vagy, nincs a lényednek más ára, minthogy abból részesüléssednek vége leend, a létezés örök, felfoghatatlanul teremt. A fokozatok minden irányban végtelenbe futnak, ne akarj beavatkozni eme rendbe, szűrd meg, mik eszedbe jutnak, így lesz mennyországod, élettelen, élő s értelmes ad valóságot.

Keresni, kutatni csakis megszállottan lehet, nem unaloműzésből, nem élményszerző céllal, az jön mellékesen, ami hajt, a kíváncsiság lelkesedése, vagy fordítva, de nincs nyugalmad. Éjjel-nappal azon jár a fejed, elfoglalva magad, nincsen üresjárat, szenvedélynek mondják, akik kívülről nézik, hogy vágdat át a rónán lelked, mint ki letépte láncát, találat után.

Nem üres loholás ez, mint a kutyafuttatás, célját előbb megtervezted, aztán elvesztetted, mert ami nincs még elérve, az vonzani sem képes, de sok kudarcot bezsebelve mégis elindulsz. Azon az úton, amely járva lesz egyre hosszabb, annál is, néha, ameddig belátás elláthat, mert úgy nő egyre nagyobbra a kutatás tárgya, ahogy egy-egy részletébe beleharapsz végre.

Ez már ellát ellátmánnyal egy időre, kevés eredménnyel megelégszel, ha tudod egymásra rakni, de nem össze-vissza, hanem jó sorrendben, mi legnehezebb, mert csak végén áll össze a kép. Mint a hídépítés, hogy a pillérek között ki kell tölteni, hogy tovább tudj lépni, áthidalni tudás és nemtudás közötti szakadékot úgy, hogy még nem tudod, milyen ismeretlen jön szembe.

Táru fel már ismerősként, eddigiekbe jól beleilleszkedve, gyarapítva nemcsak tények megismert seregét, de a módszer tárházát szintén, ahogy rájöttél erre, van vele remény másra. És lassan felbukkan a kísértés, biztatás, sőt egyenesen elvárás feléd azoktól, akik tudnak velős és kitartó munkádról, hogy tedd közzé azt, hiába tiltakozol, hogy nem vagy vele készen.

Hogy félig sült süteménynek nincs meg saját íze, ráadásul a nyers tészta, magyarázatlanság szájpaddásra tapad, várakozást lelohasztja, a csalódottak nem kíváncsiak már rád többé. Kutass hát, és közben dolgozz az előadható, megjelentethető változat létrehozásán, hogy mire teljességet mutatva tudsz fellépni színpadra, ne semmisülj meg tudomány oltárán.

Régebben a költőket is gyakrabban olvastuk, kötetüket csak levettük a polcra s forgattuk, és ez természetesebb mozdulat, könyvért nyúlni, mint tenyér alatt „egérrel” érte kattintani. Valahogy nehezebb lett a „könnyebb eléréssel” hozzájutni, túl nagy a kínálat, és karban kell tartani a névsort, mely címsor, megtalálás útja, felvált minket a gép, láthatatlan memória.

Nem a miénk, hogy merre található Radnóti, Ady, Kosztolányi, József Attila s Nagy László, egyből tudjuk, nem kell a könyvről írtat nézni, s leemeljük, itt pedig csak nevüket beírjuk. Néha, amikor valakit sokat keresünk, a kezdőbetű is elég s már előugrik teljes neve, más esetben meg más, mint amit szeretnénk, ebből is látható, milyen buta a rendszer.

Ezt megelégedéssel állapítjuk meg, de az előnyeit ugyanúgy élvezzük, mint a hátrányt felhánytorgatjuk, összességében viszont sok a versenytárs, és nem költői magasságból jönnek. Alábról, ha az alantasabbakat igyekszünk is kiszűrni, de a hírek, színesen tarkálló kis történések elveszik a figyelmet, az időt, elveszünk a kínálatban, engedünk rangunkból.

Amit azzal vívtunk ki magunk előtt, hogy értjük a mély gondolati költészetet, nyelvi bravúrt örvendünk, érzékenyen érintett társadalmi gondokra, emberi sorsokra, mit hitelesen inkább a művészi megragadás közvetíthet, mint a bármennyire természetű fényképezés, mindenünnen helyszíni beszámolók érkeznek, „kommentár nélkül”, találd ki, hogy mi van ott s miért.

A költő nem rébuszokban beszél, bár agymunkát igényel képei értelmét megragadni, de az sosem lesz sekélyes, közönséges, helyette örök emberi emelkedettséggel vendégel. S még egy lényeges különbségről ejtsünk szót, egyes verssorok megragadnak fejünkben, s mondogatjuk, de mozgóképkultúra-termékek nehézkesen felidézhetők, és e különbség sokatmondó.

Igen sokkal nagyobb létezésünk területe, mint mit irányítói feje be tud fogadni, az élet bonyolultsági foka képzeletet sokszorosán felülmúl, nyugalmas erről tudni. Mégis inkább tudatlanságot látunk e téren, mintha csak egymásnak kedveznének érintettek, egyik fél igaz valóság megismerésétől, másik ezt kihasználva ellátja látszatokkal.

Ez a félelem kényelemből fakad, lustaság is közrejátszik, ne nézzünk a dolgok mélyére, ne tanuljunk meg a történelmi adatokból megfelelő következtetést bátran levonni. Azaz a jelent összefüggésében látni, mert mindennek van előzménye és következménye, de szorgalmas munka, erőt és figyelmet kíván utánajárni a valóságnak pontos képig.

Kíváncsiság és érdeklődés jellemez minket gyermekkorunkban, amit nem szabadna száraz és érdektelen ténytámasztással magoltatásával lehervasztani, eltorvasztani, ahogy most van. Mintha az lenne a cél, hogy ne lássanak többet a világról előadott mesénél, mert abból nem lehet baj a továbbiakban, kevés elég, csak annyi, ami fölött hatalom rendelkezik.

Állj az oldalukra, szolgálj őket, ezt kívánják tőled, kívánatosnak beállítva egyszerűbb világlátást, megelégedést felszínes képpel, mert csak az fog működtethető világhoz vinni. Ez a vezetés tehát veszítésre ítélt, ha nem akar többet, mint a rendelkezésre álló, nem vallva be magának, hogy nem tőle függ mindaz, ami fölött uralkodásra rendelte a nép.

Hanem ő „alázatos szolgája”, minisztere beláthatatlanság, végtelenség birodalma megragadható, befolyásolható részei részeinek, azaz igen kis mértékben szabad, avagy képes beavatkozni, jól megfontoltan, és mi, akik alkotjuk a nagy egészet, legyünk tisztában szerepünk erejével, mit úgy lehet betöltenünk, ha tisztázzuk kicsinységünk nagyságát.

Szándékos vagy nem szándékos mulasztás egyremegy, ha eredménye siralmas állapot, mögötte inkább tudatlanságot kell keresni, ha annak forrását már elég jól feltártuk, beláthatón. De az elfogadás még várat magára, sokak fejébe nem fér be új szempontú magyarázat, mert a régit elegendőnek, sőt szentnek látják, általa nyert elméleti nyugalmat őriznek.

Múltbalátásról van szó, régóta megtörténik, hogy a megelőzőt folytatóknak igazolni kell jogosultságukat egyéb pályázók ellen, birtokot s állami megbízatást illetően. Hatalom és vagyon, mely utóbbi ma „csak” sok pénz, mi velejár az állás fenntartásával, amit felmenő ősök vívtak ki, és még mindig csak a felsőbb – idegenekkel teli – osztályról van szó.

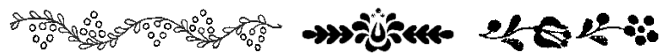
Különösen az utóbbi évszázadokban, és kiemelkedve közülük egy igen kiterjedt család, egész Európában birtokot bírva, Istentől rendelt rendet maguknak hasznosítva. Hozzájuk képest is volt régebbi és hasonló törekvése nem világi szervezet fejének, világinak többiek fölé nőni, s mindennek írásba, okiratba foglalt alapját később

jövők átalakították, meghamisították, ha kellett, de az írás tiszteletét elérve, hogy mai napig ragaszkodni lehessen hozzá, és tanítva iskolákban, tömeg álljon mellé. Csakhogy azokról szó sem esik, akik mint motort üzemanyag, hajtották a folyamatokat és műveltségi szinten biztosították uralmi törekvések eszközét katonától fegyverig.

Ezzel még ma sem akarnak törődni történet fogyasztók, bár a szakemberek már igen, erős megállapításokkal színvonalat tekintve, s ebben épp a mi térségünk mindenkit megelőző igen sokáig, s csak a történelmi közelmúlt főhatalma tagadta el érdemét, népünket méltatlanul rivális uralkodó családdal azonosítva, és eltávolítva hazánkból.

Ezen kellene ma elgondolkodnia, akit érdekel még a történelem, hogy a ránk osztott szerephez semmi közünk, ha ott sem voltunk messze, ahová nem emberek vándoroltak el innen, hanem képességek általi életmód terjedt egyébként szét a világban megnyíló földrajzi, éghajlati kedvező viszony betöltésére, minek ideje persze nincsen meghatározva.

Mert ha tüzetesen megvizsgáljuk, esetünkben többféle bizonyíték használható kezdeti elsőbbségre, nyelv és kézművesség párhuzamos eredményességére, életmód teljességre. Ez volt itt a tudás népe, és életrajzát nem harcias tevékenység jellemzi, hanem béke, ideje felmutatnunk magunknak és másoknak, ennél nincs nagyobb múltbeli hatalom és szentség.

Mintha testedet nem a lelked irányítaná, vegyük ezt az egyszerű hasonlatot, leírni a világhelyzetet, mintha a lelked helyére egy láthatatlan parancsnok ülne és kiabálna veled, ha nem azt teszed vagy gondolod, amit ő elhatározott neked, sőt néha nem is beszél, de büntet, ha nem találd ki a szándékát és nem teljesítetted vérlázító akaratát.

Ilyen ma a világ, vannak benne még látszólag semleges helyek iménti szempontból, és ezek természeti rezervátumoknak nevezettként megtévesztésünkre rendeltettek ugyan, de már oda is betört másodlagos gyarmatosítás folytatódó kegyetlen terrorra álcázottan telepített hadigépezete, mert mindenre van pénz manapság, ami örök elnyomást szolgál.

Örökösét mind a két értelmében, vagyis mint örökölt bukkan elénk közelmúlt bugyraiból, s örökkévalóságig folytatódóként látjuk vigyorgó arcát, azaz együttérző mosolyát, amivel elénk tárják ezeket mint nem szándékolt következményeket, de leginkább eltagadják, mert mindenkinek véges befogadóképesség áll rendelkezésre és erkölcsi magaság sem

megkövetelt magunktól távoli „egzotikum” felé, ahogy számunkra megjelentetik néha a borzalmakat, hogy elriadjunk, s különbséget, hogy borzongjunk, mily jó, hogy az csak ott van, nálunk nincs.

Világok harca, kultúrák összecsapása van terítéken, vallási szent háborút emleget,
ki elhazudja a tényt, hogy békét hirdet az öt világvallás, s benne hívők is egyéneként.

Igazi világfolyamat kiegyenlítődést mutat, testvérként tekint egyik ember másikra,
míg a lövészárokban nem találják magukat, ahová nem véletlen, hogy messziről lő tüzéség.
Behunyt szemmel vagy félrenézve folyik öldöklés világszerte részünkről, ha nem állítjuk le a
támogatást, de akarva sem tudjuk, megszállott világszellem őrvjög úgy mögöttünk, mint felettünk.

Higgadj le és ne írv ilyeneket, szól feltétlen felszólítás helyett józan megfontolás, de
azt a kategorikus imperatívuszt mégsem véletlen találta ki szerzője Királyhegyen.⁵³⁷
Amint az örök békére sem azért tette a javaslatát, hogy mai elemzők lenézően
megmosolyogják hozzá nem értéséért, mit tud egy filozófus a valóságos viszonyokról.

Csak képzelődik déli verőn, vele álmodik a nyomor, bizonyára oly idealista volt,
hogy lila köd homályosította el látását, s szolt minden világ legjobbjáról itt,⁵³⁸ nem égben.⁵³⁹
De még az is lehet, hogy előre megérezte tanítványa gondolkodását, hogyha világunk
a mi képzetünk, belőle mindent magunk által ismerünk, akkor mire várunk, javítsuk jól meg.⁵⁴⁰

Ami majd pár évtized múlva már úgy jelent meg, mint képzet és akarat, utóbbin minden rejtett
világmozgást, világmozgatást értve,⁵⁴¹ alantas szándék is, tini költőből fegyverkereskedő.⁵⁴²
Olyannyira, hogy istent megöltétek, meghalt,⁵⁴³ hangzott el a vád, s mindezt tehát az ujjukból
szopták gondolkodók, vagy inkább csak lecsapódott bennük a mindenholnan kilógó lóláb árnya.

Már a Képes Krónika festője alá tette a legátus lova alá,⁵⁴⁴ bár történészeink ezt is
takargatják, vagy babiloni gabonatőzse számlaagyagtábla hamisítókig ellátunk.⁵⁴⁵
Így aztán szükségszerű az első görög költő panaszkodása is a tarkanyakú csalogány
parasztság elpusztításáról vad sólyom által,⁵⁴⁶ semmi új a nap alatt, ha elnyomásról van szó.

⁵³⁷ Immanuel Kant Königsbergben.

⁵³⁸ Gottfried Wilhelm Leibniz.

⁵³⁹ Platón.

⁵⁴⁰ Johann Gottlieb Fichte Jénában.

⁵⁴¹ Arthur Schopenhauer.

⁵⁴² Arthur Rimbaud.

⁵⁴³ Friedrich Nietzsche.

⁵⁴⁴ Tharan-Trieb Marianne gondolata. (*A Képes Krónika képei - több mint illusztráció!* 2010.

<http://www.leventevezer.extra.hu/kronika.pdf>.)

⁵⁴⁵ Cser Ferenc, Darai Lajos: Pénzt fiadzó pénz, vagy fenntartó törődés? [Acta Historica Hungarica Turiciensia 2008/4.](#)

⁵⁴⁶ „Most a hatalmasnak mondom, ha megérti mesémet.

Így szolt egykor a sólyom a tarkanyakú csalogányhoz,

míg a magasban a felhők közt karmába ragadta,

s ez százalmas hangon sírt, szenvedve a horgas

karmok közt, de kemény szóval támadta a sólyom:

’Ó, nyomorult, mit nyögsz? Az tart, aki sokkal erősebb,

s dalnok vagy bár, arra cipellek, amerre akarlak,

mígnem elengedlek, vagy, rád éhezve, bekaplak.

Balgatag az, ki erősebbel mer szembeszegülni,

úgysem győz, csak a szégyenhez még bánata társul.’

- Szolt a sebes sólyom, szárnyát szélesre kítárva.” (Hésziodosz: *Munkák és napok*. Fordította Trencsényi-Waldapfel Imre. <https://mek.oszk.hu/06200/06221/>.)

Miért hallgatunk hát mi, ma élők, mikor látjuk a rossz irányban folytatott világméretű, de eltitkolt támogatását reményteleneknek,⁵⁴⁷ kiknek abból a pénzből remény is támadhatna. Ha otthon maradnának, otthonuk fejlesztését segíthetnénk, megvan hozzá minden jó eszközünk, és tudásunk viszont kölcsönös cserét élhetne, így éppen ők lehetnek unt lelkünk megmentői.

Fülöp fermói püspök és Gentile bíboros.⁵⁴⁸ (Kálti Márk azért annyira óvatos volt, hogy a szomszéd lóval ki tudta volna magyarázni a dolgot.)

Ha szétszalasztott bennünket az élet sodorja, szétrázta a megszokott kapcsolatok szövetét, szálanként kellene számontartani barátok régi özönét, lehetséges-e, s ha nem, mi lesz? Kérdezzünk-e ezt, mondogassuk-e szüntelen, hogy akkor, nem oly távoli időben, mily jó volt, minden nap találkoztunk sokan, együtt tettük az iskolai dolgokat, feladatot, csínyt, vizsgát.

És hasonszőrűekkel együtt ott volt számunkra sok délután, hétvége, másokkal barátkozni, szombat éjjeli bulit vasárnap kipihenni, majd' úgy szerettük egymás, mintha testvérek lennénk. De már előtte is voltak ilyen események, hogy kinőttünk addigi társaságból, ám majdnem ugyanazokkal folytattuk tovább máshol, nem volt törés, új sokaság segített feledni voltat.

Ám most, munkába állván, próbaidő után, hogy már nyilvánvaló a jövő útja, most derül ki először, igazán, hogy nekem is van már múltam, mire jó visszatekinteni mai jelenből. Hiszen most már én is elfoglalt lettem örökre, mint amikor valakinek gyereke születik, szülő-gyermek viszony többé soha el nem múlik, s ha ez még nem is hivatás, de már állandó munka.

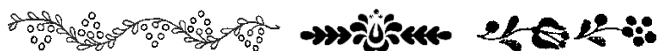
Pontosnak kell lenni bejárásban is, de főként kijelölt célok elérése terén, még nehezebb, amikor nekem kell megszabnom az irányt és eszközöket hozzá, a felelősségem nem áthárítható.

⁵⁴⁷ Z. Tóth Csaba: Egy „vádirat” elé. Bevezetés az EIR aktualitásaihoz. [Acta Historica Hungarica Turiciensia 2022/1.](https://mandiner.hu/kulfold/2025/04/europaba-keszulo-migransok-tizezreire-csaptak-le-a-tuneziai-hatosagok) [https://mandiner.hu/kulfold/2025/04/europaba-keszulo-migransok-tizezreire-csaptak-le-a-tuneziai-hatosagok.](https://mandiner.hu/kulfold/2025/04/europaba-keszulo-migransok-tizezreire-csaptak-le-a-tuneziai-hatosagok)

⁵⁴⁸ Tharan-Trieb 2010.

És elfáradok estére, vagy előbb, hiába vagyok fiatal, tervezni kell a pihenést is, bár ehhez gyakorta elég a kikapcsolódás valami más tevékenységgel, szórakozással.

De ami legnehezebb, hogy lecsökkent az igazi barátok száma, akik elérhetőek újabban, feltétel nélkül, ha megbeszéljük, de ez már csak viszonylag ritkán adódik, s ők mind másként élnek. Én ugyan nem teljesen úgy mint ők, de látom, mi vár rám, mert korábban kezdték, átjön tőlük a tapasztalat, kérdés nélkül, minta, a legkisebb közösségi egység, saját család.

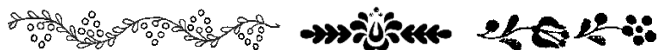
Felszínes megítélésnek tartjuk csupán népek jellemzését egy-egy odavetett fogalommal, jelzővel, cselekedet, tárgy, étel aggatással rájuk, nevetségességig, de azért tisztelve. Hogy honnan jön, hogyan alakult ki, nem firtatjuk, ismételtgetjük sokszor felelőtlenül, merthogy kritikátlanul, valakiket elmarasztalva, s van, akiket érdemtelenül felmagasztalva.

A francia gloár különösen ő részükről érvényesül lépten-nyomon, bár nekünk már inkább a lehangoltság tűnik fel több eseményben, de hát pontosítás elmarad légbőlkapottnál. Azaz még hamvába hulltan is hatnak szlogenek, és újak teremnek a mai világfán, egyik semmitmondóbb a másiknál, falvak csipkelődtek hasonlóképp régen, ma nemcsak szomszédok teszik.

Amerikanizálódás jelszóval sokáig terjedtek ottani vívmányoknak árnyékai, utánzáskultúra lett vonzó, bár ellenálltak, akiknek érdekeit borzolta, s az ősműveltség. Spagetti meg pizza, no és a presszókávét, s még az olasz tengerpart, Jezoló, vonzása divat volt egykoron, aztán sok más is felkapottá vált, déltengeri sziget s keleti éttermek Pesten.

Eközben csak mi magunk maradtunk ugyanabban a rossz fiókban, szerepben, mit sorozatosan ránk osztott a sors, és csak utólag tudtuk meg, hogy voltak, akik az egészet szervezték, akarták. És hogy ezek a beállítások, „a jó sajtó” további előnyöket termel, a rossz hátrányokat, nem véletlenül maradtunk utolsó csatlósként vesztes oldalon többnyire, nem csillagok szerint.

Ketrecharc folyik a világban ősidők óta, s bennfentesek tudják, ki erősebb, rá fogadnak, győzteseknek jólétet, luxust biztosítanak, s ugyanúgy, ha nemzetek kerülnek arénába. Ezért kell tisztában lennünk értékeinkkel, és másokat is hitelességgel jellemezni, ne szítsunk legalább mi ellentétet, és dicsérjük a számunkra és mindenkinek előnnyel járókat.

Kevesen vannak tisztában nagyság fogalmával, az igazival, nem csábító talmi részével, amit gazdagsággal szokott azonosítani a „jónép”, inkább csak vágyva rá, sosem elérve. Akik valóban gazdagok, nekik is csak rémlik, hogy miből részesednek, szakterületnek mondják, ahol tevékenykednek, amit még jól átlátnak, s a nagy egésszel mintha nem foglalkozna senki.

Pedig igen, csak nem kötök az orrunkra, hogyan irányítódik a világ már nagyobbik fele, és nem az egész Földre kiterjedésről van szó, az rég megvan, de mesterséges életvitelről. Ami persze a sokaságnak természetesnek látszik, mert belenőtt, már több nemzedék is sokszor, mégis, telepített szinte minden eleme, nincs egyéni önállóságra sehol lehetőség.

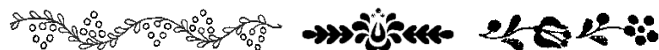
Önellátásról már nem is beszélve, azt annak idején „a Biblia és bakancs” szükséglete példázta, hogy gabonáért cserélték, s hogyha mi pénzért veszünk mindent, mégiscsak ugyanott tartunk.

A lényeket viszont mindennek összeadó mivoltában kell keresni, látni, nép nemzeté válva tudja megszervezni s megvédeni magát, összerőt megnyilvánítva, nehezen kezelve.

Fokozatosság érvényesül, kicsi nagyobb tud megjelölni, képviselni jelben, gondolatban, aminek végződése már titkos mutatók, nemzeti vezetésnek állnak rendelkezésre. A világ nagyobb a legnagyobb nemzeteknél is, így hát hozzáférni folyamatadataihoz nem lehet közvetlenül, de hogy közvetve miként, arról sem tudhat akárki, ők „klubot” alkotnak.

Azt pedig misztikum veszi körül, létezését tagadják azok, kikre rásütik bélyegként, hogy részesek benne, és szándékuk nyilván kétes, ha összeesküdtek mindenki ellen önmagukért.

Ám ilyen nincs, fentiekből tudható, van viszont tehetség és tudás bátorsága, ha átlátod jó jövő felé vezető úton biztonságos járásnak lehetőségét, lesz eszközöd hozzá.

Önmagadnál nincs jobb szórakoztatód, de míg erre rájössz, sok időbe telik, s szenvedésbe tudatlan, hogy a másoktól jövő értéktelenebb, mert nem rólad szól, előbb-utóbb bele kell zökkenned önmagadba. „Nehéz az élet, nem tudom megcsinálni”, sóhajoz, aki mában akar rögtön hosszabb erőfeszítést kívánó eredményt, meg aztán neki semmi se jó, ami van, elégedetlenséggel ébred és fekszik.

A környezet, rokonság, barátok sem igaziak, pedig rangot nekik te adhatnád, ha elismernéd őket maguk nemében páratlannak, ajándéknak, hogy ismerheted őket, és sokat jelentesz nekik. S nem arra kellene fordítani kevésnek érzett energiáid, hogy bizonygasd, e világ világok legrosszabbika, amely kiszúr veled, mert lehetne jobb, ha nem szerencsétlenség iszonya vezérelné.

Ne a nem tudom és nem vagyok képes rá legyen a cselekvésed vezérfonala, de bizonyosság magas foka, hogy még kísértés szintjén se jelenjen meg kétely magadban, az emberben és így istenben. Hanem vedd észre végre, most és mindörökké, ami benned egyedi, egyéniségedet alkotja és személyiséggé érlel, majd hivatásválasztásra is alkalmassá tesz, magas polcra emel, hová vágysz.

Tudd, ismerd magad, mivel szolgálhatsz másoknak, akik többek között azért vannak, téged értékeljenek, keresd, akiket te is erre érdemesnek tarthatsz, de fogadj el bírálatot, és azt te is gyakorold. Higgy az emberségesség erejében, hatásában, kutasd az élet értelmét, még a világé előtt, amit ne tarts kilátástalanságnak magad s mások nehézségei, kudarcai miatt kishitűen.

Úgy fordulj magad felé, mint Nap önmaga felé, ki tudatában van örök sugárzó képességének, és reménykedik, hogy az élet értelmesen fogja felhasználni, amint történik, s éppen általad is. Ne várj többet másoktól, mint magadtól, egyenleget ne vonj, élvezd lelki-szellemi gazdagságod, mások léte különbségét ne akard kisajátítani, légy elegendő magadnak, ha egyszer tény, hogy itt vagy.

Amiként a látásunk túlnő a tapintásunkon, úgy gondolkodásunk a közvetlen érzékelteken, és ahogy a látóhatár sem örök bizonyosság, úgy a gondolatszárnyalás előtt sincs akadály. És amit ez számunkra jelent, nem kézzelfogható, bár felfedező láb bejárta az egész földet, egyrészt behunyt szemmel is megmarad külvilág képe, másrészt az elvi viszonyokkal is tudunk számolni.

Szükségletek mellett kíváncsiság űz és hajt minket, céllal járunk, de a mellékes találat még több is, élelmet nehezebb raktározni, mint eszmét fejben, a kettő együttesen nyújtja a biztonságunkat.

Ami soha nem hiányzott az egész közösségből, hiszen emberi túlélés történt a régmúlt óta, sőt, már azelőtt, de azt nem nagyon szokás vizsgálni, messzi mélybe nyúlunk, csak több feltevéssel érzük el.

Különösen ha addig ellátó műszerekkel kis idő óta rendelkezünk, s amit eredményeznek, többnyire nem feleltetik meg korábbi, tudományhelyettes vallási világnézet nyelvezetével. Magyarán, kihagyják a leírásból, magyarázatnyújtásból az isteni teremtés elképzelését, amit így visszafelé fejtett értelmezésként kell érvényesíteni, ahonnan valóság érkezik.

Valahol félúton találkozik életvilág és ember, mikorra betöltött isteni tervezetet, lejött a fáról s felegyenesedett, messzebb lásson, elméje megkezdte megismételni a világot.

Vagy csak harmada ez az idő, eredmény szempontból, mióta ember létezik, van, mert az élet előtt, kiderült, magának a világnak is létre kellett jönni, s itt végképp megfeneklik az ész, istent keres.

Mert, bár beszél róla, nem tudja felfogni a semmit, általános hiányt levezetni részlegesekből, s annak ellenkezőjét nevezi létezésnek, de ez gondolatjáték, valóság tartalma alig. Helyesebben, annyi és az, hogy nem véletlen mondják egyes bölcselők emberi csúcsteljesítménynek az istenfogást, tehát nem a vallás oldaláról, hanem a tudomány további lehetőségeként.

Erkölcsei tisztaság nem arany középút szabadosság és erkölcsöszség között, nincsen mögötte számolgatás, meddig mehetek el s honnantól kezdve tiprom a törvényt, hanem kiállítás a jó mellett bármi feltétel nélkül. A jó ismerete szívünk egyedülálló gyümölcse, fajfenntartásnak nevezett magatartást eredményez, minden embert eleve segítő testvérnek tekint, kezdettől fogva istentől belénk oltott természetünk.

Hogy különbség lenne ember és ember között, késő találmánya közel és távol hódító harciasság magamentésének, ellenséget kiáltva gyilkoljon, és ez az elmebaj világhódító útjára indult. Visszont megelőzte, majd vele párhuzamosan terjedt a közösség és ereje növekedésével járó, innen, a háború korszakából nézve békés világ, gyarapodással járó alkalmazkodó teljesítmény.

Honnan elsődleges szükségleteket kielégítő tevékenység szellemi oldalának egyes jeleit megőrizte még évszázades mélységében is a föld, egységet érzünk velük megnézve szerszámaik élet. Megértve, mire használták a pattintott köveket, most is többnyire hasonló céllal működnek eszközeink, de eszmei tekintetben szintén hasonlóak kell legyünk, ennek pedig ránk nézve fontos következménye áll fenn.

Fegyver és fegyverhasználat, embervadászat hiánya további évszázadokból arra kell figyelmeztessen bennünket, akik állítólag magasan fejlett ésszel, felfogóképességgel bírunk, hogy mai utunk zsákút. Ne áldozzuk tovább legjobb erőinket elrettentést vagy megsemmisítést szolgáló gyilkrendszerekre, ha a világ mai népességi szintjét megőrizni szeretnénk, vissza kell térnünk korai lelki élethez.

Mikor az az értelem felülkerekedését adta pusztító külső körülményeken, ma általunk keltett nehézségeket kell legyőzni, ki, ha nem mi, oldja meg, s magátólértetődő vezérlőnk is van hozzá, az erkölcs. Álljunk ki mellette, minden törvény alapjának vége, ennek mesterséges ellentmondásait leleplezve, hisz' olyat érez általa lelke legmélyén mindenki, amit ésszerűen megvalósítva boldogulást hoz.

Mi különbözteti meg a képzeletet a valóságtól, ha minden valóságosról is csupán elképzeléssel nyerhetünk hírt, hogy van, beszámolót, hogy számunkra milyen, s e számunkra valóságát nem tudjuk kiküszöbölni?

Azaz csak az érzékszervi adatokból rakjuk össze a világot olyannak, amilyenek tudjuk, képesek vagyunk rá, és tudatosítjuk, de azon túl is van jelenség, egyéb eszközök s ész által következetten.

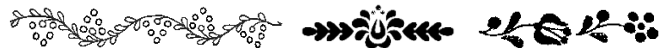
Ez az észmunka annyira alapvető, hogy akkor is elvégzi az ember, ha hiányzik egy érzékszerve, de még a két legfontosabb hiánya esetében is, ha a többen elegendő megfelelő bemenetet kap. Így aztán a külvilágot nagyjából ugyanolyannak látja, tapintja minden ember, színeket és hangokat hasonlóként fogadunk be, műszerekkel mért határokat tartalmaz érzékszervünk, ez tárgyiség biztosítéka.

Ami pedig a közös érzékelési eredményeket egységessé teszi, hogy elnevezéseket alkalmazunk, s beszédben, írásban külvilág elvont gondolat lesz, és egyéni hozzáállásunktól függ hitelessége.

Ez kétfelől befolyásolt lehet leginkább, az egyik az érzelmek kavalkádja, öröm vagy bánat kötődhet az észleltekhöz, másik eszmerendszer összefüggése, elméleti meggyőződés le- vagy felfokoz benyomást.

Azaz tehát embere válogatja, ki mond igazat, és kire kell úgy tekintenünk, mint ki szeret hantázni, honnan, melyik intézményből várhatunk tájékoztatást, s melyik cirkusz káprázata, megtévesztő alázásunk. Ám nyílik többféle gondolati út is, végigjárva elképzelhetővé tetten, eseményszerűségeken, régi regei világban hősök, félistenek éltek kimagaslóan a nép közül, s még fölöttük istenek.

Ma a tudomány és technika vívmányai, rejtelmes birodalma tesz lehetővé körmönfont elméletet gyártani a részecskevilág tulajdonságairól, így lesz esőistenből időisten, áztassa lelkünk. Hogy csak egy hajszálnyi időszál válasszon el bennünket a valóságtól, minek képzelet bizonyossága ad érvényt, hiszen arra az ismeretlen területre lép otthonosan, ahol eddig világteremtőnket tudtuk.

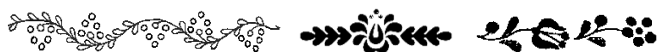
Feladatunk-e megfejteni a mindenséget? Aki Mindenséget ír, így nagybetűvel, máris megérteni vélte, s tiszteli azt a végtelen nagyságot, létezésünket onnan vezet le. Mert tisztelet, csodálat illeti forrásunkat, így aztán isteni rangra emelkedik a lét, de ebből kimarad a róla való gondolat, mintha az csak az élet velejárója lenne.

Fejlődésemélet vezet hozzánk, egészen az agyműködésből megmagyarázott értelemig, ahonnan visszafejtve szükségszerűség látszik, le sem tudunk térni szellemirányított útról. Ekkortól minden szellemi lesz, a Mindenség is, de szembe kerülünk a hozzá kapcsolt kérdéssel, hogyan vált anyagivá, miként s főleg miért, ha a maga nemében oly tökéletes, mint hisszük.

Hacsak nem akarjuk őt is, a Világszellemet anyagi törvényszerűségekké azonosnak tekinteni, összeütköző billiárdgolyók útirányát kijelölő elfogó lyukakként. Ami már istentagadás, messze a szellemtől az anyag, hiszen végtelen változatossága képes megteremteni általunk felfedezett rendszeres rendet, magamagától, önállóan.

Ám míg minderről kialakítjuk véleményünk, létezésünk, jelen vagyunk a létben, de jól tudjuk, nélkülünk is már előtte sokáig volt világ, utánunk is lesz, máshol, ha a Naprendszer elég. Bizonyos tehát, hogy megítélésünktől nem függ semmi benne, tehát mi függünk tőle egészen, a róla szóló tudásunkra sincsen szüksége, így annak szükségtelensége tájékoztatónk.

Arról, hogy próbálkozásink megmagyarázni akarcsak magunkat is, nem vezethető le a világból, legfeljebb korlátozottan, hogy mi rá válaszoló lényként magunkat alakítottuk. Ám maga a világmagyarázat, sőt kapcsolat vele részünkről felesleges erőpazarlás, magunkkal kell törődnünk, élvezni az életet, nem bújni önzéssel Mindenség-akarat mögé.

Az élet szépségéről mindkét értelemben lehet beszélni, mert önmagában véve is világcsoda, emberként pedig mindannak alapjaként tekintünk rá, amik vagyunk, értelmesség-hordozó alanyok. Akik aztán tovább ragozzuk ezt a szépségügyet, mert értelmünk ad értelmet a világnak éppúgy, mint az életnek, amin tehát nem mindnyájunk életét értjük, hanem a sajátot, egyet mindegyik közül.

Mert erre van igazi hatásunk, vállalás által, ez abból hiányzik, bármilyen jó tanácsot adunk, például gyermekünknek, neki kell teljesíteni, hogy úgy nézzen magára „mindig, ahogy csodára nézni

illik, csodára, az ember fiára, kezeire, nyírott hajára”, azaz főként kultúrateremtő lénynek tartjuk magunk, akkor jön minden más szerelme az élet részleteinek, szépségben szentségesen.

Szépségünkben tehát van érdekünk, együtt dobbanó szív előnye, ha a látványt elragadónak együtt tartjuk, az életünk összekapcsolódva boldog tud lenni, egy is elég, vagy az emberiség egésze. Színes kövek, csiszolt vagy érdes alakzatok, mind-mind a természet és az idő terméke, aztán vízzel elvegyülve ragadnak össze élő testté, lényé, micsoda szép tervet látunk visszafele beléjük.

Növény és állat, étel és ital, ugye, mennyire elválaszthatatlanok a szépségtől, tálaláskor látjuk tűz által pirult részüket, illataik gőzölgnek, ízük a szánkban széptanná egyesül. Szeretünk is beszélni érzéseinkről bármilyen természetesség vagy mesterségesség tapasztalván, ha az megüti a szépség megkívánt fokát, célja csak ezután jön, de az élményhez az is szükséges.

Nem merül fenn bennünk, honnan van bennünk ez a szépség iránti érzék, igény, de a szerepkör betöltés már kissé magyarázza, előzetesen felismert tud lenni, mi rápillantva szép, ha nem, lelassulunk. Jellemző tehát, ahogy a nem szépet fogadjuk, és a csúnyától undorodunk, de amire törekszünk, hogy mennél több szép legyen körülöttünk és csak a szépre emlékezzünk, ha a szellemünk ezt kívánja folyton.

Sokan talán azt gondolják, egyértelmű, mit tanítsunk, de amikor tananyagot kell összeállítani, már rögtön előjönnek nehézségek, korszerűség terén egyrészt, hogy ne legyen elavult felhasznált ismeret, másrészt a hagyományok terén, miszerint megegyezzen az addigi tudással, azaz illeszkedjenek, nehogy feloldhatatlan ellentmondás keletkezzen közöttük, ami a tanítás során derül ki, agyonvágva azt.

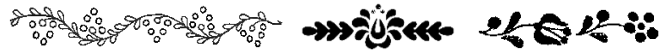
Mielőtt példát néznénk, módszertanilag kell döntenünk a kérdésben, hogy mit tekintünk elsődlegesnek, a múlt vagy a jelen eredményét, ami nem értelmetlenség, hiszen a múlt a jelenhez vezet, meghatározva azt. És ez viszont így nem a tanítás, hanem a kutatás kapcsolt feladata, hogy legyen új eredmény a régi mellé, és az akkor is megszülessen, ha nincs teljes egyezés köztük, legalább feltevészerűen állítsuk elő.

Mert csak akkor lehet vizsgálni, hogy megcáfolja-e az addigi álláspont, vagy erősebb lábon áll annál, s így azt kell további vizsgálatnak alávetni, vissza a kezdeteiig, helyes volt-e akkor a kiindulás.

Mindez a természet tanulmányozása esetén jól bevált gyakorlat, hogy új, jobban összerakott kísérlet révén, ami újabban sokszor csak gondolat-kísérlet az elméleti tudományokban, ami nem ugyanaz,

mint a társadalomtudományok eszmekritikája, amott könnyebben megy az új eredmény belátása, itt nehezen, néha lehetetlen hatalmi érdek miatt, a féltékenység pedig ekkor nem válogat eszközökben. No, nem a főhatalom szól bele a tudományba, de tudományképviselő lesz hamisan kisajátítva, magas szintre emelkedett eszmerendszer élet-halál küzdelmet vív fennmaradásért szinte már mindenáron.

Raadásul oda-vissza kölcsönös függésbe vonva, most már a valódi hatalmi erő is szereplővé válik, többnyire a régi mellett, hiszen onnan jöttek többen közösségi vezetőnek, mint újabbak közül. A példa pedig a történelem, írását kezdettől ily összefonódás jellemezte, sőt a megrendelő tudatosan használta népek felmagasztalására, míg másoknak örökölt szolgásgot, vagy sok bűnt osztva.

Időpontját tekintve csúszóünnep a húsvét, amint az összes, régi időből származó is naptárhoz között, Napunk a csillagok előtt járva mutatja évköri helyzetét, s szerepét szintén. Ennek jelentősége sosem lehet túlbecsült, sosem volt nem figyelembe vett, sőt, berendezve eget, onnan a szereplőket ide a földre irányította, költöztette képi világot,

megszemélyesítést szerető emberképzelet, de már akkor elvált gondolkodás gabonája az ocsútól, emberszerű istenek regéje önállóságukra büszke lélekhit vallóktól. Felfoghatatlan hosszú időtávról jön felénk évszakováltásokra felkészülés parancs, nem ajánlás csupán, nem elhanyagolható tett minden napra, kivétel hetedik pihenőnap.

De az vásárnapként mutatja hasznos szerepét, kettőzötten, saját termék piacon árulva hasznosul szükséglet felett, termékcserre mellett hírek jöttek, s gondolatcserét is folytathattak. Meddig volt így, eltakartja előlünk utólag e békés világot tagadó háborús érdekszer, pedig a kereskedelem szabadsága biztonságot kívánt, és az biztosan létrejött.

Olyan messzi tájokról érkezett drágakő és fűszer, hogy küldőiről itt semmit sem tudtak, de a szállítók, közvetítők igen, s elkezdődött a tudás felhalmozása is a vagyonné mellé. Ám még ennek hamisítatlan történetével sem rendelkezünk, mikor és hol történt meg mindez, eszmék és hatalom központosítását látjuk, egyesült világvallássá s birodalomná váltan.

Ami alá mindent bekebeleztek addigi emberi vívmányokból, lettlégyen nagy népesség, kézműves-földműves tudás, s szellemiekben magasan fejlett elvont világelsajátítás. Nem véletlen tehát, hogy miként működik ma is a naptár, pihenünk kettőzött vasárnapokon, s már csillagokon túl keressük a boldogságot, bevallva, hogy magunkon tovább nem jutottunk.

Belső érték nélkül nincsen külső érték, hiába keresed a világ végéig elmenve, időtlen időkig, földön és égen, ami megnyilatkozik, lélektől van, lelked elérje, teljesen betöltse. Testetlenségről beszélünk test templomában élve, végtelen elvontságról, mely ezért örökkévaló, így a lényege, hogy nem vagy egyedül, társak vagyunk ebben a létben minden eddig, most s jövőben élő

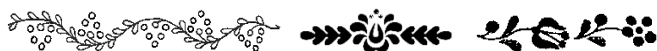
emberrel, s eme bizonyosság azonos forrású, az értelem világossága fényesíti bennünk, minden porcikánkat megszenteli isteni érzést keltve teremtő- és alkotótárs gondolkodással. Megelőzünk ilyen módon minden létezőt most is, a múltban is és a jövőben is, képességünk van túlszárnyalni minden eddigi tudásunkat, fölé emelkedve minden nehézségünket megoldani.

De nem alantas módon és eszközökkel, azt nem is tekintjük emberinek, hanem értékteremtéssel, mert az önmagában is eligazító, hasznosság megtapasztalása nélkül, egyetemes jellegű. Kiterjed értékszemléletünk az egész világra, be se engedjük oda az értéktelent! – ez parancs, mit önkéntelenül, mérlegelés nélkül megteszünk azzal, hogy nem választjuk, kerüljük a silány rosszat.

Természetest értéknek tartunk a maga nemében, onnan származtatva, ahonnan maga magunkat is, mesterségesnek pedig egyeznie kell mindazzal, amit a természetből s lelkünkéből tanulni lehet.

A lelkek megszámlálhatatlan sokasága segít eligazodnunk a világ dolgai között, hogyha figyelünk a jóra, értékesre, nem hátrálunk meg akadályok esetén, ugyanazt vállalva, mint ők.

Mert bizalommal feltételezhetjük másokról, hogy ugyanolyan jóra való, mint mi, ha az vagyunk, a visszahúzó gondolatok akkor érnek el, ha szándékunk bizonytalan, kísértő vésznek engedünk. Ezért még többet kell bensőnkben felébresztenünk, hogy a feltételen szeretet áldásában részesüljünk oda-vissza, azaz adjunk és kapjunk, ez pedig az értékek célzatos értelmességének a hite.

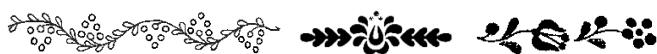
Bizonyára jó, ha ismersz okos embereket, de nemcsak azért, mert beszélgetve velük, kaphatsz tőlük sok új, vagy jó ismeretet, mint tapasztalt társak szintén hasznos módon eligazíthatnak, hanem mert akkor is kapcsolatban maradsz velük, mivel látó-, jobban mondva gondolatkörödbe kerültek, amikor nincs közvetlen érintkezés, de mégis „rajtuk függ” figyelmed, belemsimpaszkodsz

agyműködésükbe, s megszólal tudásuk benned. De ehhez tényleg odaadón kell viszonyulni, odafordulva ráhangolódni, tisztelet ne legyen például akadály, katedra vagy szószék magasa ne válasszon el rajongottól. Nem lehet ezt másként megfogalmazni, rajongás ugyanis lebontja a gátlásokat, hogy közel kerüljünk valakihez, mi lehet bevallatlan,

nem kell tudatosítani ahhoz, hogy működjön. Ilyenként sokkal jobban magyarázható szülő s gyermeke tanítási–tanulási viszonya, vagyis az anya közelsége, fontos szerepe garantálja azonos agyhullámzásukat, s így a gyerek sokkal többet tanul, mint ami elvárt. Szoktuk is csodálkozva mondani, „honnan tudja?” és azzal már nem törődünk, hogy nincs rá válaszunk,

mert az öröm miatt elül e kíváncsiság és olyan sok az ilyen eset, hogy nem megjegyezettek. Vannak még megérzések és egyidejűségek, amikre szintén nem igen keressük a választ, hogy miként vagy miért fordulnak elő, élvezzük inkább az ilyen szoros kapcsolat előnyeit. S hogy ilyesmi álmunkban is előfordulhatna, alvás közben, erre már alig gondol valaki,

visszariaszt ennek elképzelése, mert „hova vezet?” – kicsúszhat általa kezünkből a gyeplő, amivel irányítani véljük tudatunkat, sőt esetleg tudatosságunk foroghat kockán. Ezért aztán megmaradunk kevésbé kíváncsi átlag szinten, ily ügyek s összefüggésük illetően, elismerjük, jó ismerni okos embereket, csüngünk szavukon, aztán megyünk a magunk útján.

Sorsfordító napokat emlegetnek számunkra, akik szívesen megváltoztatnák az életünk, a leszélesebb mértékű befolyásolóktól rejtett közeliéig, kiknek napja már letűnt. Leáldozott, mert jól tudjuk, nem kell hinni nekik, amire hivatkoznak vagy hamis kitaláltság okként, vagy sosem teljesíthető cél, csak azért hangoztatják, vakként ne lássuk, mennyire álság.

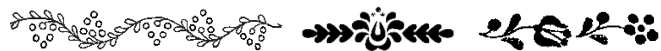
A nyílt reklámok bűne legfeljebb a nagy túlzás, ragyogással vesznek körbe eladandó árut, meg hogy olyasmit tukmálnak ránk megtévesztéssel, mire nincs szükségünk, rakétát, puskát és ágyút. No, nem közvetlenül, de mégiscsak kérők tőlünk a bejegyzést költségvetésből fegyvereket vásárolni vagy fejleszteni, indoklásul azt elhithetve, szőnek ellenünk gyilkos terveket.

Meg hogy mégiscsak jó dolog a haladás, amint előre lépünk legújabb nemzedékű gépünk birtoklásával, habár inkább sok felesleges képességet hordoz, mit soha nem használ népünk.

Hisz külön tanfolyamra kellene hozzá járnunk, holott alapvető igényeink kezelése is többnyire elmarad idő hiányában, mert sok munka hoz sok pénzt, minek vásárlás a vége.

S ha feljebb lépünk eggyel magasabb szintre, ahol a tájékoztatásunkat gyártják, meggyőződést látunk, hogy meggyőzők legyenek, de a tudásuk forrása kétes, nem ellenőrzik eredőjét. Csak a nyomulást érzékelik és sejtik a sok pénzt mögötte, előbb talán viszolyognak tőle, de aztán jó tartalommal vélik tölthetőnek a rázós eszmét, bár maguk nem kérnek belőle.

Hiszik, megúszhatják a következményeket, jól tudván nehézségekről, természetéről, merthogy ők is benne voltak terjesztésében, hisznek a kiútban, megoldásban, s hogy lendülete elfogy. Igen, sok elv leáldozását megéltük, éljük, de előtte csak-csak megfordították a sorsunk, életünk, amit előbb változtathattunk volna jó irányba, ha nem rosszból kell visszafordulnunk.

Ezerszer ismétljük, mégsem alkalmazzuk, hogy a múlt, különösen az ősi idők, nem olyan, mint amit magától értetődően lehetne ma felhasználni, kezelni közvetlen életünkben. Nem azért, mert ők másféle emberek voltak, mint mi, hanem mert a körülményeik, viszonyaik és róla elképzeléseik voltak egészen mások, figyelembe véve emberi képességünket.

Ez igen szerteágazó és különlegesen másféle válaszokat jelent kihívásokra, mint ahogy mi elképzelnénk magunkat abban a helyzetben, ráadásul sosem kerülhetünk bele. Mindennapjaik vitele, munkájuk végzése hasonlóképp felidézhetetlen érzésekkel társult részükről, – például rabszolgákról van szó és rabszolgatartókról bizonyos időszakban.

Érthetetlen számunkra, hogy tudta elviselni nemcsak a szenvedő fél, de az úri oldal is, hogy tűrhette, miként számolt el lelkiismeret furdalásával egyik és másik, olyan könnyen. Hiszen működött az a rendszer is, hozzánk vezet minden eredményük, mert volt, ha túléltek felénk vezető emberiség-úton, alkotásukat ma is csodáljuk, ső utánozhatatlan.

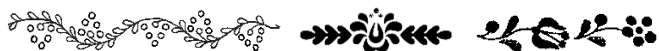
Azért, mondhatnók, mint imént, mert sokkal másabbak voltak, de itt kétfelé ágazik magyarázat, sőt már jelentkezett harmadik irány, földönkívüli beavatkozást hirdelve, ami elvetendő. Vannak ugyanis olyan korlátaink, tudományunk által felfedezetten, miket más sem léphet át, azaz minket illet a múltunk, magunkban kell hát keresnünk a magyarázatot minden történetre.

És ennek egyik iránya, hogy olyan nagyfokú volt a ki- vagy felhasználása egyik embernek másik részéről, hogy lehetővé vált ama nagy teljesítmény, s ugyanazért ismételtetlen is. Vagyis nem vagyunk ma oly nagyfokú rabszolgák, tehát tekerni kellene a présen, sugallják egyesek, de hamar belátjuk, mennyire nincsen igazuk, valószínűbb magyarázatra térjünk.

És ez különbözőségünkben az azonosság, ami, ha pontosítjuk, sokatmondó lesz, oda régre is lehetővé teszi, amit ma egyre-másra tapasztalunk, hogy egyre jobban megoldunk, még színesebben, okosabban, célkitűzésünk tükrében, eszközállomány mai színvonalán, ahogy egykoron ama csodálatos alkotások születtek, miket ma fel nem fogunk, miként, hogyan.

S ők sem értenének minket, mit miért teszünk, és most nem a pazarlás értelmetlenségéről van szó, hanem éppen világsajátításról, mert annak sok sikeres útja lehet és volt is. Az emberi egyetemesség visszamenőleg érvényes, ha az úgynevezett „történelmi időszak” le is nézi a megelőző időket s fejlődésről beszél, ami őhöz vezetett.

De ez nem igaz, nem az ember fejlődött, hanem az alkotása, teremtménye, eredménye, attól függően, mennyire kedvező vagy kedvezőtlen körülmények között kellett helytállnia éppen. S ebből az a tanulság adódik, hogy bízni kell mindig magunkban, felnövnünk adódó nehézségek megoldásához, ha beleállunk a dologba, és nem bénítja képességünket vak nagyizolás.

Kell-e magyarázni, leírni hitünk alapját, vagy a hit éppenhogyan átlendít ilyen hiányán, eredményt hoz-e ésszerűség alkalmazása mindennapi ember életreménykedésében? Mi más a hit, mint kisebb-nagyobb lendületforrás, összekötni széthullani akaró időnket akadályoktól megakaszthatatlan folyamattá, s hogy összeálljon menete értelmes egészszé?

Bizalom hordoz tenyerén eleinte minket, ama érzelmi magasságba törekszünk aztán visszaemelkedni tudatos életünk során, kételykizárással teremtünk tiszta helyzetet. Ezt kiterjesztjük nemcsak kedves környezetünkre, szülőanyánk, szülőföldünk emlékezetére, de az összességre, – értelmes világegyetem köszön ránk minden emberben és településben.

Minden növényben és állatban, csillagjárásban, ahonnan a hitet is vödröstől meríthetjük, feneketlen kútja táplálja mindnyájunk testét, ám lelkét vagy eszét is, – közelebről megnézve. Hozzáállásunk mélyén tanyázik a szabadság, világ végtelenségére hagyatkozva nyerünk képességet és eszközöket törekvésgyárrá tenni életünket, elvárásokat betöltve.

Ahonnan mindkét irányból jönnek bizonyíték gyanánt szolgáló, értékelésünkre méltó és tovább lépésünket segítő ismeretek, úgy zuhanyoznak ránk, mint szellemiség sugarai. Hogy a természet számunkra megismerhető, és nem vagyunk egyedül a világban, külön-külön való megjelenésünk ellenére, hihetünk másokban, közös működéssel még többre megyünk.

Különösen a tévedéseket egyre jobban kizárva, nem összetévesztve feltételezést bebizonyosodottal, hitünk reményét valós bekövetkezéssel, mindkét oldalt észben tartva. Mert ami független tőlünk, mégis általunk jut el hozzánk, fényesíti vagy sötétíti lelkünk, vagy a kettőt áthidalja tudatossá téve, s amit begyakoroltunk, örök életünkre szól.

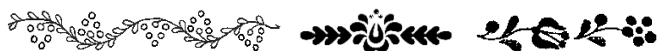
A jelképekhez való viszonyunk tisztázatlan, mert ugyan az időszerűek szentsége adott, de a régmúltból ittmaradtak bizonytalan állapotban várnak sorsukra, így, avagy amúgy. Vannak szinte teljesen elfeledettek, mert a használatukra nem volt már szükség, megváltozott a világ, ilyenek a nemesi címerek és a „kutyabőr”, előjogot, birtokot másként kell

igazolni, felhatalmazást nyújtó szertartás sem ismeri már a bíborköpeny adományát a hadvezérnek, a király kezében nincs jogar, sőt, maga a királyság is megszűnt, elfeledve. Bár pápai gyűrűt halálával összetörnek, egyetem urai akasztanak láncot nyakba, egyenruhákön is található rangjelzések, s legalapvetőbbként ovis jelünk ismeretes.

Vagy a fehér ingecske kereszteléskor, hogy vidd magaddal életed során és őrizd meg tisztán, habár már a vallást sokan nem is gyakorolják, sok jelkép üres lett, soknak van még jelentése. A közlekedési jelek szerepköre megnőtt, régen az emberek közlekedtek így egymás közt, figyelve a szembejövő rangjelére, nehogy elmulasszák a kötelező tiszteletadást.

A csillag, a félhold, a Napkorong egészen más jelentést hordoz, azonosítja a világunk lényegét adó jelenségeket, és ez nem fog változni soha, ha megfeledekezünk is róla. A szerelmese is megjelöli a másikat, akit szeretnek, férfi tulipánt lát a nőben, nő margarétát a férfiban, és a népdalok szépen szólnak róla, ahogyan szeretik egymást.

Aztán a jelképezés önállósodni tud és műveleteket végeznek a jelekkel, mintha még akkor is érvényesen befolyásolhatnák életünket, de ez már inkább csak nosztalgia. A szép régi világra sóvárgó emlékezés, midőn mindennek jelképi jelentése volt, mi a társas és tárgyi környezetet jelölte, szent rendet fejeztek ki, nyelvi beszéd szertartást végeztek.

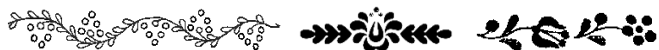
Az emberek, az emberek, nagyon szeretik, ha vezetik őket, különösen lelki utakon, egyéb mintát is követnek, minthogy maguk taposnának ösvényt ismeretlen vad tájakon. Mert nekünk az minden rákövetkező pillanat, ha nem a megszokás medrében múlik ideje, nem ismerősen mosolyog az útjelző oszlop, édesanya intelme, iskolai tanulmány.

Még jó, hogy áttör azon a sötét felhőburkon egyéniség napunk sugárzó ereje, és azt teszi, amihez kedve van, amit tehetsége diktál, néha sosemvoltat éppen felfedezve. De ilyet átadni csak kortársaknak lehet, és a hagyomány értelmezése is miránk marad, élőkre, ezért régi zsenik emléke sokkal élénkebb, hiszen kortársaikat kápráztatták.

Olyannal, ami ma sem terem minden bokrban, csak nem vesszük észre, hogy azonos kezelése vallásalapítónak és világmagyarázónak újabb időkben, de egyik sem utánozható. Ha mégis akad erre utaló jelenség, ma is tömegek mozdulnak, szinte már imádattal felé, és ha temetni kell őt, akkor derül ki igazán, hogy mit jelentett lelki légszomjoltónk.

Biztos tudást sem birtoklunk ugyanígy észüres térben, tántorogva remény nélkül, mígnem támad vállalkozó betölteni e hiányt, megváltó, vagy csak igazság kimondó, követni akarjuk. Mert emberként tudatlanul is tudjuk, hogy akad okos is köztünk, bár nem mind közli velünk, mivel nyitható a boldogulás ajtaja, – megbecsült ezért, aki átadja a kulcsot, s nem téveszt meg.

Az csak utólag derülne ki, amire nincsen fölös időnk, így megérzésre hagyatkozunk és tévedhetetlenül állunk hitelesség mögé, vezetettve bár, de mégis saját utat járva.

Ha magadban keresed a mindenség nagy titkát, megtalálod, ha mindenségben a magadét, a mindenséget sem találod meg, nemhogy annak valamijét, hacsak nem te vagy az a keresett. A magadon belüli mindenség végtelenség, a rajtad kívüli véges elérést enged neked, bár folytatólagos vagy, átlapolt időt élsz meg tudatosan, a külvilág sosem volt birtokod.

Annak te vagy a tulajdona, porszemléttel a csillagközi közegben, nagy tehetetlenséggel terhes bolygófelszínen, látszólagos különbség kínálkozik számodra ésszel megragadásra. De a megkülönböztetés még nem tudás, kell hogy újra előforduljon, ismétlődés a tudás atyja, amit meg kell érni, élni, nemzedékek sorozata végén megragadva felismervén.

Innen van, hogy kell a másik ember, mert épp akkor nem értesz rá, még kicsi vagy, túl öreg, vagy még meg sem születél, – a megragadás helytállása a múlt, s mi meg a jövőnek szolgálunk jó adatokkal.

Így tovább kezdetig s végig, mondaná a mese, vagy mondja is, csak már nem értjük, hogy meséből áll a világ, világunk nem egy pillanat, hanem egy átfogó gondolat legkisebbtől legnagyobbig.

Mi belefér a mostba s a mindiget kitölti, de mi nem cikázunk oda-vissza létvonalon, vagy növekvő-lohadó gömbtérben, nincs rá szükség, hiszen más a természetünk, elvi állandóság. Szellemi lénycsodának titulálja a buta vakság, orránál tovább nem látva, nemcsak kívül, de koponyacsont mögé sem, ha van ott érvényesnek tekinthető egyáltalán elvont tudásunkból.

De ha ott nem, akkor hol, kérdezi a hitetlen, akinek hiába magyarázod, hogy köztetek, emberek, vegyétek észre fontosságotokat, de nem egyedileg, két vagy több főnök kell hozzá. Hogy amit értesz, az a lényeg, és nincs sok köze rajtatok kívüliekhez, látszólag szól arról, de mivel nektek, kizárja onnan a létet is, élményedként élhetsz meg igazi mindenséget.

Nemcsak az egyenes beszéd lett nagy hiánycikk a közéletben, hanem a szándékok elrejtése is magasfokú, – megtévesztésünk érthetetlen, ha véleményünk amúgy nem nyom semmit a latba. Amiről nem tudhatunk, az viszont rólunk szólna, ha birtokába jutnánk, no nem az igazságnak, mert lehetőségek felvázolása még nem az, hanem törekvés kinyilvánítás megtörténne.

Tájékoztatásunk valójában nem nekünk szól, ámde rá adott válaszukon keresztül másik félnek, legyen az partner vagy ellenség, mindegy, mert mint a hitelpénz, ez is a jövőre épít. Hogy majd az valósuljon meg, ami ki sincs mondva, de a háttérben a főszereplő kisebbségnek nyilvánvaló, s hogy ne legyen szabad akaratuk döntésben, a mi képviselőtünk tesz rá nyomást.

Ezzel pedig a színjáték teljessé válik, s bár nincs helyén semmi, az áttételeket úgy tudják kezelni, hogy nekünk esélyünk sincs megfejtetni, mi fog történni, hogy esetleg felkészüljünk rá. Ez a meglepetésszerű felbukkanása a történésnek, lehetővé teszi ellenállás megelőző kiiktatását, eszünkbe sem jut, juthat, ha álmodó eszünkben sincs, mi fog jönni.

Felhőket sem befolyásolhatunk, mikor essen eső, ünnepnapokon szeretjük a napsütést, így vagy úgy, végül megvalósul az időjárás, tervetlen, de mi van a világeseményekkel? Azok olyan nagy léptékűek, úgy beállítottak, hogy magamagától ered élő történelem, mindenki a saját céljáért teszi a dolgát, és megállíthatatlan az elkerülhetetlen?

És leginkább a szerencsén múlik a győzelem, vállalkozások között nyertes oldalon lenni, szükségszerűen hasznos magasabb szintű tudás, emberiség sorsa az összeteljesítménytől függ? Így lenne ésszerű és valószerű, ha tényleg egyenes lenne róla a beszéd, mi mit ér ma, megbeszélhetnénk merre menjen a világszekér, s véleményét mindenki felelősen vállalná.

Ha elkötelezted magad, attól még szabad vagy, ha döntésed megalapozott tudásra épül, mit igen nehéz elérni a mai világban, ezért a legtöbb ember nem próbálkozik vele. Ezt a nehézséget kell tehát legyőzni előbb, főként ha akitől tanulhatnál, nem szakértő, de honnan jöhetsz rá, hogy kire szabad hallgatni saját vagy mások tapasztalatát mondók közül?

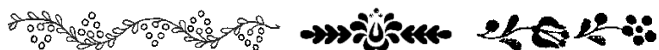
Ezt a vizsgálatot az élet rendje végzi el, hiszen a te képességedet meghaladja egy bizonyos korig, de hogy meddig vagy kiskorú, az saját hozzáállásodtól függ a legjobban. Mert ha egészséges vagy, és az a környezeted is, tudást elvi vagy gyakorlati alkalmazás

mentén fogsz szerezni, mi idővel halmozódik, s majd már önállóan tudsz következtetést vonni.

Ha ekkor letorkolnak, visszaveti hitedet magadban, de ha biztatnak, szárnyakat kapsz korán, nem titok, hogy így előnyre teszel szert kortársak tekintetében és magad építésében is. Ennyiben meghatározottság közepette és kissé tehetetlenül élünk kezdeteinkben, de ha ez hátrányt okoz, le tudjuk dolgozni, ha szárnyaló lelkesedéssel nézünk a világra.

Ami életszerető családban mindenképpen tulajdonságunkká válik, felzárkóztat mások jobb lehetőségei mellé, így aztán nincs is lemaradásunk lélekben, minden rajtunk múlik. És lényegünkké válik, mi mellett kötelezzük el magunkat, arra, amire vágyunk, ami több lesz mindig, mint a jelenben meglévők, képzelet akar valósággá válni, elkötelezetten.

Mert a legjobban is lehet javítani, nagy a Föld, igen sok az ember, csoportosulásának vagyunk részesei, ott, köztük kell boldogulnunk, mert mindenki ezt teszi, egészre vonatkozó törekvés ferde hajlam, szükségszerűn félrevisz, helyi bukásba, egyéni veszteséggé váltan, s hogy végzetet elkerüljünk, mindenki a maga portáján söpörjön, de ott elkötelezetten.

Nehéz elképzelni a mindennapokat kétszáz, négyszáz vagy ezer évvel ezelőtt, leírások nem pótolják az átélés élményét, így abban nem lehet részünk időutazás hiányában. Visszont ily kíváncsiságunk szomszédaink felé könnyen kielégíthető átruccanva oda, s távolibb országok, más földrészek népe hogyan él, már helyszínre utazva tanulmányozható.

Mennek is sokan, de legtöbb csak azt nézi, amit mutatnak neki a helyiek, kirakat lett a világ, a hirdetésekben látottat keresik, nagy kérdés, mi értelme van ennek az egésznek. Van, és fontos dolog odafigyelni egymásra, az ilyen válogatott érdekességekre is, hiszen az, valószínű, máshol nem található, vagy ha ugyanazt másképp csinálják, mint ahogy mi.

És aztán ott vannak a gyűjtemények kortársi és múltbeli művészekről, rangja van annak, hogy megnézted az eredetit, – amit fényképről már jól ismersz, – mint élő koncerten zenét hallgatni. Azt a hangulatot is visszaadják e művek, mi születésükkel felkeltődött a művészen, hiszen ő igazán gyermeke volt korszakának, érzékenység tehetségét őrzi alkotása.

Aztán egyfajta vallástörténet is árad e művekből, istenszobrokból, kultikus tárgyakból, más kérdés, hogy ezeket máshová vitték, mint hol keletkeztek, más tollával ékes múzeumba. Eredetibb mindenképpen helyben felkeresni a természet csodáiként kínált szép tájakat, de ha ott már megteremtették a kényelmünket „a természet lágy ölén”, felemás lesz az értés.

Azért magunkat ne veszítsük el, elmerülve bármely érdekességben, ahogy múltba sem szabad feledkeznünk tanulmányozva azt, egyensúlyunk visszaáll, visszalendülünk, bárhová jutottunk. Saját jelenünk kell legyen valódi otthonunk, hogy végtelenül meghosszabbodjon életidőnk, bejárjuk az emberi érzések, gondolatok legjobb és legtöbb vidékét, örömben tanyázva.

Hogyan ajánlatos az egyensúlyt gyakorolni, hogy milyen tényezőket kell kiegyenlítenünk, a legnagyobb kérdések egyike lehetne, ha nem lenne már egyoldalúan kisajátítva.

Azaz a kérdést sem merjük feltenni viszolygás nélkül, visszariadva a nagyot hibázástól, legalábbis lelkiismeretfurdalásunk lesz, ha valóban őszintén állunk hozzá az ügghöz.

Hogy ne kerülgessem, mint macska a forró kását, arról van szó, hogy milyen irányban tekintünk rá, merről-merre történjen az életrendberakás szereplőinek, helyszínének kijelölése, megragadása, magasság és mélység felé-e, vagy szélteben-hosszában, felfelé és lefelé, vagy körben, látóhatár kiszélesítésével, vagyis az oda-vissza ne az időről szóljon,

ne vissza a múltba s előre a jövő felé, hanem csak jobbra-balra, mindegyik oldalra és az előttünk lévőkre, de a hátunk mögött is észrevéve mindent, súlyozva és beszámítva. Tehát értékének megfelelően kezelve, aminél merül fel igazán a kétely káros, vagy hasznos eszköze, visszahúzó ereje, vagy felszabadító érzés keltése, okosítva.

Hogy szabad-e, avagy kötelező azt tenni, hogy a jelent térben lévőnek vesszük, jelentése tárgyakkal van, minden más gondolat hozzáadás részünkről, és ezt kell megfontolva szabályoznunk. A két irány együtt, a térbe kapcsolt idő, a lehetőit kell megmutassa a lehetetlennel szemben, a reménytelit a reménytelen ellen, így az ajánlatosát téve kívánatosá.

Belátva és elfogadva, hogy egyensúlyra csak az juthat, még az igazság tekintetében is, aki sok-sok kevésből építi fel a többet, megelégedés ingó hátán szinterezgetve. Így válik az örök jelenidő eredményé, múltat és jövőt végtelenség forrássá téve, ismeretlen mélység s magasság elkerültével, közeli és távoli közepét eltalálva.

Az egy és a sok, a rész és az egész életünk meghatározó viszonyának látszik, egyéni, személyi befolyás viszont az összességre csak kivételes eset, felhatalmazás kérdése. Olyan, mintha mindenkinek megadatna számba vétele, belőle is származna a közösség és annak ereje, terméke létrehozása, nélkülözhetetlenséget látunk magunk iránt.

De a valóságban szerepünk korlátozottabb, jellege inkább az ellenkezője, elszenvedjük, nem kezdeményezzük a kapcsolódást világunk ezernyi dolgához, ügyeink mástól indulnak. Nehéz ezt bevallani, többnyire nem sikerül sosem, hanem inkább fürdünk annak tudatában, hogy a teremtés koronájaként elvárások tükrében szemlélhetjük lezajló életünket.

Szükségleteink mindegyre kielégíttetnek, vágyaink megvalósítja életünk folyása, ésszerű törekvéseket támasztunk s tettekkal bevégezzük, mintegy hitelesítve hitünket. Sőt, az alapoktól az történik, amit a mi érdekünk megkíván, részt kell vennünk benne persze, és megvannak a választási lehetőségek, hogy mindig a legjobb irányban haladjunk tovább.

Ehhez azonban előbb meg kell tanulnunk, merre van az előre és hátra, mi van előnyünkre és mi okozhat hátrányt, bukást, addig jó, míg csupán tanulóévben járunk, s a próba nem végzetes. Hogy ne legyen az kikerülve a nagybetűsbe, az önálló lábra állás során se semmilyen lépésünk, ahhoz nemcsak a mi megfontolásunk kell, igaz szándék, de a körülmények hatalma.

Kedvező csillagállásnak becézik, hogy legyen számunkra hely munkálkodásra, megvegyék, amit kínálni tudunk, dolgozó kezünktől okos fejig, mert egyoldalú függőség ez és nem kölcsönös. Nagy egészbe beágyazódás zökkenőmentes intézése felettünk álló szerkezet dolga, mindegy, hogyan nevezzük, csak tudjunk róla, hogy meg kell felelnünk nek, és járjunk is a kedvébe.

Termékeny bizonytalanság⁵⁴⁹ és feltöltő elmélkedés⁵⁵⁰ két magyar életelv, inkább gyakorlat, munkamenet és lélektáplálás, megnyugvás megelegedés nélkül, bármennyire kifáradásól visszafordulni tudás. Ne hidd, hogy mindent tudsz már, ha eljutottál valameddig a kutatott tárgy megismerésében, vagy csak úgy a világ megítélésében, sőt vállald fel módszerként, hogy kétely illati bizonyosság látszatát, tévedést így kizársz.

Mert nem tévedhetsz akkor, ha csak feltevésként tekintesz adódó javaslatodra, különösen a múltvizsgálat terén, ahol rögtön jöhet újabb felfedezés, adat, ahogy közölted a magad véleményét, eredményed. De így van ez minden más esetben is, mert minden tudás korábbira épül, módosítva újabb szempontok szerint, amit az idő hoz, benne időszerű változással, növekvő embertársszámmal, elméjüket egyesítve.

Ez külön-külön működő észről tudomásulvétel, ők más eszköz és ötlet használatával jutnak tovább, mint te, s ha támaszkodsz rájuk, nem zárkózol be magadba, használod őket, te is többre juthatsz, jobbat építhetsz. Miközben hajt a kíváncsiság, szinte pihenés nélkül törsz a kitűzött cél elérésére, kezedből egyre kicsúszik a megoldás, ha arra bővített változat valószínűbb, viszont így egyre termékenyebbé válhatsz.

Ezenközben pedig magasabb fokozatba kapcsoltnak működsz, miközben neked is testi lét szolgál menedék gyanánt a kifáradó lemerülés, elkedvenülés ellen, ezért kell állapot javítva visszaszolgálnod. Lemondva minden gondolati készletéről, feladat végzésről ésszel, belesimulni a természetesbe, megengedni neki, amit épp megkövetel magának, jelezve, ha valami fáj, egyenként javítgatva.

Jöjjön az álomszerű érzészuhatag, ébren, mégis elengedve feszültséget, belelazulva pillanat kitágulásába, miközben felizzik lélekkohó és ellát megnövekedett jótékony életerővel. Máris megújultan veted magad a munkába, fordulsz mások felé, hittel bizakodva vállalod hivatás követelményét, leszel a mindennapok során igen jól teljesítő, és ember minden körülmények között.

Rejtett tartaléknak mondják, de valójában nincs elrejtve, titkos mondanivalónak, de ami nyilvánvaló, és mind köztudott is lehetne, ha jól működne köztünk a tudás közlekedése. Hiszen rengeteg ismeret ott van valakinek a fejében, még több talán a könyvekben, amit fel kellene tárni, de ha megtörténik, akkor sem jut el csak az emberek kis töredékéhez.

Nem elrejtve van tehát, hanem elzárva, de még ez sem jó kifejezés arra, hogy szükségszerű a tudatlanság állapota a tudatlanok részéről, ha tudást két feltétel akadályoz. Az egyik a másik függvénye, azaz nehezen lehet túljutni rajtuk, mert sokféleképp húzza vissza a megoldást, hogy a tudásnak alapja kell legyen előbb, s a tudósnak meg kell élnie.

Iskola, iskola, kiáltja a nyilvánvalót most mindenki, de ott igen fontos előzetes felkészítés, családi és ovodai háttér manapság, mert az egymásraépülés feltétel. Ahhoz pedig képzettnak kell lennie szülőnek, nevelőnek, az utóbbi előbbi pótolni kénytelen, ha szülő nélkül nő fel a gyerek, itt pedig nem kétséges, elmaradást tapasztalunk.

Ennek oka általános nehézség, hogyan kell a tudományt átvinni az oktatásba, hiszen a legfejlettebb réteg lenne a legjobb, de az még annyira kidolgozatlan, taníthatatlan.

⁵⁴⁹ László Gyula kutatási jelszava.

⁵⁵⁰ Hamvas Béla kifejezése a „transzcendentális meditáció” helyett.

Vagy tudósa kényszerül titkolni, különben nem kapja meg az elismerést, aki őt eltartja, állam vagy vállalat előbb szeretné eltenni a hasznot, hiszen pénzbe került kutató, kutatás.

Külön szakma a tudomány népszerűsítése, feldolgozása, lebontása, taníthatóvá tétele, de erre nincs külön figyelem, csupán tűzoltás folyik, máshonnan tájékozódáskor. Amivel szintén meg kell küzdenie tanári munkának, hogy fél- vagy hamis információt kap még a kisgyerek is kézhez, félre is érti és úgy kérdez, hamar szakadék alakul ki köztük.

Ez tehát az a rejtett tartalék, amit azért a probléma tudatosításával fel lehet oldani, szándék kell a titkolózás okának megszüntetésére, s ösztönzés ilyen munkára.

Passió, szenvedéstörténet virágvasárnap, nagypénteken, ha nem láttad még helyben, rokonok, falubeliek által előadva,⁵⁵¹ nem tudod, mi a művészi emelkedettség és megjelenítés, átélés, átváltozás, azzá, ami a legszentebbnek mondott, hitt, azaz tartott, nem hangoztatva egész évben, de most megvallva, hogy kicsik vagyunk ily nagy megváltó feladathoz.

Csak a szerep is megtisztelő, felemelő, de aztán a hangzás és a cselekményt újra játszó elképzelés borzongtat, teljesen átszellemít, érezzük, többek lettünk általa, élő élet mostantól, de a halál sem oly rémséges, ha van feltámadás, ami ettől kezdve nem kétséges, hiszen másként nem lehetséges, nem lenne igaz, istenfia mindenre képes, és értünk teszi.

Elhintve tehát a mag már gyerekkorban, és a hatás növekménye folyton folyvást folytatódik, nem csupán emlékképként, hanem a meggyőződés lendítő ereje által áthidalva időt, teret és fáradságot, kishitúséget s remény megingását terv s cél vonatkozásában, vagyis a jövőt illetően, hogy minden rendben eljön, amit a sorsunk kijelöl és örvendőn betölt.

Miként pótolja ezt, akinek nem volt élménye, nem tudom, de hogy meg kell tennie, mert különben egész élete hiány szenved, az biztosnak és szükségszerűnek látszik, bizonyára másként meg is történik, keresztény változat vallásban is, és más, világegészt bejáró hitben, beavató jelleggel, őrizve nem tudatosan is kincset, mit érzékelték mögötti még fontosabb mutat.

Ez pedig végtelen értelmeiben nyílik meg számunkra, együttesen is újra, családban és nemzetben mai világban, nemcsak egyénileg, lehetőségek tárházából meríthetünk, de még legjobb sem örök, istenit megalázhat zabolázatlanság, figyelmezzünk fegyelemre, mert bennünk jóakarát erősebb, nem engedjük kicsúszni kezünkől megváltottság boldogságát.

⁵⁵¹ A görögöknél a pap (hiereusz) még laikus személy, a papság nem állandó foglalkozású és fő élethivatású, hanem a polisz tisztségviselője, mint az archónok, hadvezérek, kincstárnokok, piacfelügyelők, stb. Az ilyen polisz-papok közösségi feladata a szertartások elvégzése, amint az a hőskorban a fejedelmek uralkodói és családfői kötelessége volt. A nemzeti kultuszok államivá vált maradványa pedig egyes előkelő nemzetségek örökletes joga a laikus papi tisztségek betöltésére, mint Eleuszisban a Eumolpidáké és Kérükeké, ami azonban nem tette őket örökletes papi kasztá. Emiatt a vallásos és világi hagyomány ápolása, a filozófia és a tudomány művelése nem a papság feladata lett, hanem laikusok – költők és gondolkodók – művelhették, azaz szabadon kezelhették és fejleszthették. S nemcsak papi rend, de egyház sem volt a görögöknél. A vallásnak nem voltak teológiai dogmái és szentségei, azt csak a szokás és hagyomány szabályozta.

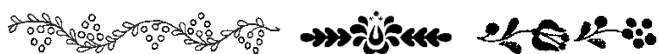
Egy mindenki ellen, lehetetlenség, de olykor meg kell próbálni, ha másként nem tudjuk felhívni a figyelmet igazunkra, meggyőződésünkre, aminek mások még közelébe sem kerültek. Egy mindenki ellen, sokszor csupán hangzatosság, mert nincs is ellenállás a többségben, az nem tud róla, milyen kezdeményezéssel éltünk, és csak kevesen vannak, akik rájuk hivatkoznak.

Egy mindenki ellen, ez nem is igaz néhanap, bár úgy látszik, hiszen csupán ellenvéleménnyel, ellenállással találkozunk, aminek oka, hogy kis körben terjesztjük csodás újdonságunkat. Egy mindenki ellen, gyakran megvalósul élet és játék forgatagában, úgy kiosztva szerep, csak az irányító tudja, mi következik, így rá figyel mindenki, aki benne van a körben.

Egy mindenki ellen, már kisgyerekek közt is jól megfigyelhető, „találd ki, mire gondoltam”, és az összes többi találgatja, de csak ő tudja, mire, igaz, itt már egészen szűk körben vagyunk. Egy mindenki ellen tehát módszertanilag is megragadható, nemcsak tartalmilag, sokaság kezelése során kisebbség, sőt egyén van a döntéshez szükséges valós tudás birtokában.

Egy mindenki ellen ugyanis nem ellenséges magatartás alapvetően, hanem érvényes gyakorlat a munkamegosztás menetében, mert az önállóan elért eredményt ítélik meg. Egy mindenki ellen védi meg magát közönség előtt a hangversenyteremben nemcsak szólista, mert hangtévesztés, melléfogás kihangzik, kirí egész összhangzatából, tudjuk, ki követte el.

Egy mindenki ellen, különösen tudósok közt, tudományos közlések terén bevett eljárás, olyat letenni, mi még nem volt, minősítéskor, vagy felfedezés lényege, hogy mindenkit meglep. Egy mindenki ellen, isteni kinyilatkoztatás, de értünk született, vagy születik azóta is értelmezések óriási tömegében, de azt mindig egy ember teszi, összes többit szolgálva.

A lélek szellemi, a szellem lelki működés, s hogy bennünk-e csupán, vagy rajtunk kívül is, alig ismerjük, mert vizsgálata szinte be van tiltva valamiért, s amúgy is viszolygással fogadjuk az eligazítást, hogy szellemi irányítást a lélek végez testünkön, azaz rajtunk, s általunk, ha a cselekvésünket nézzük, de gondolkozás eredménye is meglátszódhat a külvilágban.

Aztán további titokzatosság, mint születik a gondolat, elmélet, van-e önálló léte és rávalunk, vagy általunk jön létre, eszes mivoltunkból, de az is lehet, mindkettő igaz. Viszont annak a szellemi jellegű elvnek, mit minden mögött látunk, még érzékeltek mögött is, szüksége van a lélek közvetítésére, hogy hozzánk képest meghatározottan fogadjuk.

Vagyis a lélek nemcsak a testünk ellenőre, amikor fájdalommal jelez, ha valami rossz, hanem a szellem próbája is, hogy javaslata megállja-e a helyét tapasztalatunk szerint. Honnan jön ez a javaslat, ismét nem firtatjuk a legtöbb alkalommal, csak egyből végrehajtjuk, így aztán a tévedés következménye rajtunk csattan, de a jó eredményt is mi élvezhetjük.

Itt megállhatnánk az elemzésben, önvizsgálat végén megállapítva, hogy igen erős, finom hangolású szervezetünk van, két irány felől befolyásolt, lelki és testi visszajelzéssel. De nem szabad itt megragadnunk, mert mindennek van története is, és a testi felépítés tervezettségét mutat, tervezetlennek mondva, úgynevezett cél nélküli célszerűség által.

Ennek megítélését azonban végzetesen módosíthatja számunkra a szellemtörténet bonyolult folyamata, ahonnan az emberi viszonylatokat lehetetlen eltávolítani.

Mert ott már csak közvetetten érvényesül maga a szellem, bár beavatkozását emlegetik, de minden egyes lélek elvégzi feladatát, önmagát másokhoz viszonyítás szellemében.

Csak mese-e a történelem, vagy ez nagy túlzás, komolytalan hozzáállás, mert ami megtörtént, tisztelni illik, és elődök élete szent, legalább annyiban, hogy nélkülük mi nem lennénk. De most nem erről van szó, hanem történetírás természetéről, mert annak tárgyát a régmúlt adja, és létezik emellett a történelmi távlat, míg jelenről összefoglaló statisztika szól.

Levéltári anyag sem oly régi, mint ahová visszamegy a „történelmi emlékezet”, melyet valamilyen hagyományt idéző meséből vesz későbbi krónikás írásbeli rögzítése. Őskor, – szokás mondani – amiről történetek szólnak, de nem tudható, milyen régen esett meg szereplőkkel esemény, újabban a régészet besegít, és kormeghatározás eszközei.

A legrégebbi feljegyzések felrajzolások, barlangok sötétben lévő falán láthatók, és aztán egyéb helyeken sokkal később, mozaik, szobor, sok-sok művészi tárgy onnan tudósítónk. Hogy az időben honnan, alig pontosítható tehát, és napfogyatkozások ideje sem jó, hiába kötődött például csatához, mert ha más helyszínen történt, mint tudott, akkor tévedés.

Ez a helyszíncsere elég nyilvánvaló, ahogy a nagybetűvel írt Nyugatra áramlottak más földrészek kincsei, hozzá történés helyét is a korábbi időkből odavándoroltatták. És már ott ábrázolták, úgy a múltat, mintha a világközpont mindig is ott lett volna, legfeljebb kijelöltek előzmény mintákat, szigorúan túlhaladott állapotúnak beállítottan.

A mese tehát sokszínű, több rétegű, amit történelemként megörököltünk, pontosan nem tudjuk, miként állt össze, kik milyen forrásokból dolgoztak rajta, hogy ma látott alakot öltön. Nehéz általános értékelést nyújtani, mi benne hamis, valószínű és valóságos, de az nyilvánvaló, hogy valamit el kell fogadnunk igaznak, ez lelki szükségletünk, s ezt kihasználják.

Vagy inkább kihasználták, közvetlen hasznot húzva a történelem jó vagy rossz oldalára rakva népeket, győztes–vesztes viszonylatban ítélve megtartandónak s kidobandónak emlékeket.

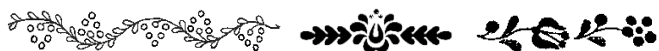
Az „örök Évát” gyakrabban emlegetik, mint az „örök Ádámot”, mert veleszületett csábítót látnak a nőben, holott a férfi is hódító, egymás felé kölcsönös a kétnemű vonzalom. Ami hirtelen fogantatású, villámcsapás szerű igen gyakran, bár a hosszú együttlét is kiválthatja, nincs rá recept, s főként arra, hogyan kell kezelni, újdonsága taszító is lehet.

Ilyenkor magának sem meri bevallani a szenvedélyt tapasztaló, hogy felbolydult méhkas lett a belső világa, mindent a kiszemelthez köt, le sem tudja venni róla lélekben a szemét. A viszonzott szerelem a beteljesült, és ez még csak a szellemi találkozás öröme, mert a testit sok intézményes biztosíték védi az elhamarkodástól, felesleges csalódástól.

Azaz belép a kapcsolatokba tapasztalat megfontolása, ésszerűséget próbálnak a hozzátartozók belevinni az élet eme igencsak öntörvényű folyamatába, jól, rosszul. Vagy a közösség társadalmi szabályozása szól közbe, még gyakrabban közvetíti, hogy zsák a foltját megtalálja, miben sokszor nincs köszönet, kis körben működő nem lesz nagyban is hagyomány.

És a szerepkörök mivel nem azonosak, az egyensúly felbomlása ellentétekkel terhes, anyaközpontúság volt természetes állapot, leszármazást ezen a szálon tartottak nyilván. Amire ráözlött a férfierő átkos torzulása, a harciasságból szerzett előny, pusztító hatalom vett erőszakot a nőknél, miután életpusztítást főállásban végzett.

Éva, a nő tehát ki sem tudott vonulni a paradicsom utáni vészhelyzetből, erőnek erejével tették Ádám párjává, csábító szerep ritkán jutott neki, az sem volt őszinte. Mindennek hatása máig érvényesül, még ha bevallása nehezen is megy, álproblémákkal eltakart, de a szerelmi erő reményteljes, megfelelően egyesíteni a nőt és férfit.

Még azt is szeretnénk tudatosítani, amit nem lehet, mert a tudatba emeléstől olyan megváltásfélét várunk, hogy majd rendbejön minden, okosabbak, ügyesebbek leszünk, s nem csalódunk. De ez a törekvésünk tehát akadályokba ütközik, mert a tudatlanságunk túlnyomó minket érintő folyamatokat illetően, alig van, aminek minden mozzanata ismert.

Életvonalunk jelen szakaszát jól belátjuk, korábbiakról az emlékképek bevillannak eléggé összefüggéstelenül, kezdetekről pedig rólunk szóló elbeszélésekből tudunk. Egész testi életünk rejtelem, bár egészség központi gondolat egy idő óta, részletek tárulnak fel, sérülés, betegség esetén hogy mi nincs rendben, tudósít róla, mi hogyan működik.

Szándék, akarat mennyire esetleges bennünk! – teszünk elhatározást, de aztán nem tartjuk be, azaz kell a család, a közösség segítsége, szinte csak nekik szól fogadalmunk, nem magunknak. Hinni kell magunkban, jól tudjuk, de igen nehéz tudatosan vállalni kitartást hitünk mellett, megyünk előre, de másokra pislantunk, miként haladnak látszatra jobban, mi lehet a titkuk.

Hiába tudatosítjuk, ők is megharcolnak pillanatokért, nehéz elfogadni, hogy ebből ránk is állandó erőfeszítés következik, isteni beavatkozást kérünk, könnyebb legyen. Aztán egyszer csak fordulatot vesz az életünk, rájövünk, hogy jobban járunk, ha nem tudatosan tesszük minden dolgunk, mert pihentető is lehet, ha hagyjuk menni a maga útján események

minket is érintő menetét, nem kell izgulni, jön-e a villamos, hogy fel tudjunk rá szállni, nem dől-e össze a magas ház, ahol liftezünk, nem erőltetjük-e meg szívünk futás közben. Így aztán egyensúly tudatos és nem tudatos között szinte magától alakul ki, tapasztalt jó érzés táplálja létrejöttét, de az nincsen tudatosítva, mert vigyázunk, nehogy elrontsuk.

A tudás helyett a tudomány vált hatalommá, ne az egyén boldogulását segítse elő, de intézményesedve szolgáljon ki államot, egyházat, uralkodó rétegeket, hűséggel. Elrendezett háborgató kérdésekre választ, még ha nem tökéletesen tudott is csak adni, de olyan sokra adott helyeset, hogy tekintélyt szerzett, mit aztán elnyomásra is felhasználtak.

Elnyomni kételkedő hangokat, hitetlenek seregét kordában tartani, ne ingassák meg közmegegyezés tudástornját, mire alapoz oktatás és nevelés, társadalmi és közrend. Ebben újabban már az is közrejátszik, hogy az egyes tudományterületet, sőt azon belül tudományágot is nehéz elsajátítani, nemhogy valami újat felfedezni körükben.

De a tudásállapot fenntartása, meglévők szinten tartása is igen költséges multság, inkább csak gazdagabb nemzetek tehetik meg, hogy a tudományos kutatásra áldozzanak. Viszont a kisebbeknek az alkalmazás teljes köre rendelkezésre állhatna, ha nem lenne katonai s hadititok valódi fejlesztés, illetve gazdasági fegyver a tudástárház.

Emellett az egyes embert az az ág is húzza, hogy megélhetésért dolgozva, elfáradva nem marad ereje, kedve tájékozódni az új tudományos vívmányok körében alaposan. Mert felszínesen, szórakoztató jelleggel van sok műsor, ismeretterjesztő film, de onnan nem jut hozzá a neki ahhoz szükséges adathoz, hogy megértve a világot s magát boldogítsa.

Vagy hogy észrevegye a megtévesztést, amitől egymás ellen uszulkanak nemcsak világhatalmak, de kisebb embercsoportok is, nem látva meg, a lényegi életelemekeket, álakat igen. Tudássá lebontani a tudományt, megváltó tevékenység lenne manapság is, mint volt a vallásalapítók korában, de már ott tartunk, hogy senkinek sem hiszünk, tudatlanság foglyaként.

Lelki-e még a lelki béke, vagy testi függés elsöpörte régen lehetőségét magunkba mélyedni, kizárva a külvilágot, ne törje össze szívünk természetes létező nyugalmat. De nemcsak kívülről jött izgalmak befolyása nőtt meg, hogy a bizonytalanság félelmet szüljön, s valós fenyegetés mindennapi élménnyé lett, hanem belső egyensúlyunk is inogni kezdett.

Nagy szakadék tátong közvetlen kapcsolatunkban családi szeretet és bármilyen közösségbe bekerülés esetében, ellenérdekeltség fúj fel minden jószándékot megperzselő lángot. S tehetetlen bénaság jellemzi a többséget, hitetlenkedve, hogy ilyesmi már megtörténhet, hogy minden szintre befurakodott ármány dühöng, s hiteltelenség erőszakossággal pótolva.

De nincs pótolva, megaláztatás csak fokozza ellenszenvünket, viszont befelé fordulásunk ártalmas ránk nézve, és látszólag megsegíti az igazságtalanság átkát ránk szabadítót. Így aztán mégiscsak magunkban elmerülve és lelkileg megerősödve jutunk ki a bajból, legalább elvi síkon, szellemileg lázadva és lerázva a békétlenség alságos igáját.

Felszítva a bennünk rejlő jószág parazsát, először is megerősítjük önbizalmunkat és hitünket az emberben és istenben, oda nem engedünk befurakodni senki és semmit. Saját síkon és mezőn haladunk tovább lelki téren, megelőlegezett üdvösség hívást érzékelve, betöltve az ember hivatását, céljainkat lelki békénknek alárendelve.

Hogy kikezdzhetetlenek legyünk, szenvedés okát kizárva, ránk erőltetett vágytól szabadulva, cselekvésünkkel egyaránt szolgálva magunkat és a hozzánk hasonlókat, akiket megismerünk és elismerünk lelki közösségünkért tevő magatartásukat tapasztalván, szeretetben megegyezve, nemzedékek közötti békével szolgálva mindnyájunknak a sikeres életét.

Hol kezdődik az igazi gondolkodás, ami nem rutin cselekvési folyamat során szokás jellegűvé lett mérlegelés két ismert út közt, melyiket előnyösebb választani bejárni. Aztán az sem túl komoly gondolati mélység, hogy megéri-e valami, no, nem a pénzét, hanem például elhalasztani vagy előrehozni, leszokni róla, kockáztatni érte, vágyani rá.

A mi lenne ha, mi lett volna ha kérdés típus sem túl megerőltető választ igényel, mert feltevésesség eleve felment felelősség alól, képzelőerő kell hozzá, nem sokkal több. A mit szeretnék? – ugyanez a kategória, mert vagy létezőt sorol fel, vagy biztos lehető, vagy lehetetlenségbe bonyolódva megcsúfol ésszerűséget, lemond független valóságról.

Az arról való gondolkozás, mi lesz velünk, itt és most, avagy a közeljövőben, de még távolit is megcélozva, nem több, mint szemlegeltetés a velünk virágzó mezőn, netán jégeső után. Már a vers felénél járunk, s még mindig csak olyat találtunk, ami nem felel meg a gondolkodás igazi mikéntjének, de e megállapítás sor maga már igen, arról szóló teljesítmény.

Aztán ott van a jó és a rossz eldöntésének nagy feladata, ami gyakorlat előjön és próbára teszi képességünket, tudjuk-e az eszünket megfelelően használni döntésért. Bevonni az érzelmi tényezőt is mennyire szabad, milyen szempontokat érvényesítünk a megítélésnél, személyeset vagy egyetemeset, újat vagy hagyományost, szokásost vagy szokatlant?

Egyáltalán dolgok, folyamatok, összefüggés megértése felszínes látszataikból, háttér adataikból, emberi jelentőségükből, tudományos leírásukból, előadásból. Valahogy úgy tenni, hogy rájövünk, mi volt isten szándéka a látványos jelenségekkel, s azzal is, amit nem érzékelünk, de van, eszközfüggőn, s főként olyanról gondolkodni el, ami még nincs.

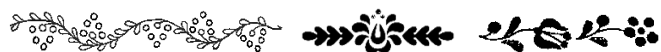
A gondolat természetén alig gondolkozunk, pedig tudjuk, hogy nélküle bizony semmik lennénk, valamiféle fajtája az állatvilágnak, azaz istennek sem jutottunk volna eszébe. Avagy nekünk nem juthatna ő eszünkbe sosem, sem szellem napvilága nem ragyogná be énk, a világ is elgondolója nélkül maradna, és gondolaterő nélkül nincs következtetés.

Miből következtetünk, majdnem olyan kérdés, mint mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás, mert fogalom kell hozzá, megítélve, rá illik-e helyzetre vagy tárgyra, élőlényre, aztán mehetünk tovább. Ez már a végeredmény felől, keletkezése a tapasztalat tudatosítása volt, de még azelőtt is ösztönösen valóság követés, a jónak begyűjtése, majd elraktározása.

Emlékezetben is, nemcsak ténylegesen, legyen holnapra, meg hogy visszataláljunk, ahol leltük, oda, minde mögött éhség megszüntetés kényszere állt, de aközben felgyült a jó és a rossz ismerete. Talán a tudásátadás volt a döntő lépés, ne csak a tudásfáról táplálkozunk, folyamat indult, amiben nemcsak pusztá mintakövetés, de gesztusok és magyarázat is helyet kaphatott.

A mi micsoda ügy nemcsak a közlőtől függött, de befogadó kíváncsisága serkentette, s hogy még pontosabb legyen, valamint az okra is rámutathattak, tojás esetén madarakra. Sokmilliárd lépés jött ezután, gyarapodott, csinosodott megismerés, isten büszkén nézte alkotását, hogyan jelenik meg benne mintegy tükörben a többi, persze hogy ez lett kedvesebb.

Legalábbis mi ennek a tudatában élünk, ne is adjuk alább, célunk a teljesség lehet, de isten előttünk jár és végtelenségével újabb és újabb, s nagyobb feladattal részeltet. S mire mindezt végig gondoljuk, máris tanulunk belőle, hogy a kezdetleges egyszerűsége ugyanúgy fokozódik kezünkben vég nélkül, mint a bonyolulté, nemzedékenként tovább lépve.

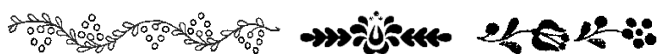
A hangok, a hangok, gyönyörű harangok, itt a fejemben szólnak, bongó beszéddel, akik már nem élnek, mindenkinek saját hangszíne volt, és ez nem kopik, nem fakul, itt dörmög a bensőmben apán, énekel anyám, és mások is épp abban sajátosak, nem mondanivalóban, s lehet, már a tartalomra nem emlékeszem, de helyzetek, körülmények, ahonnan eme ismerős hangok

származnak, ahogy keletkeztek, előttem vannak. Egy-egy felnevetés, kifakadás, düh és öröm kifejezése mennyire önállóan megmarad, bizonyos tevékenységek kísérő zenéje, a kovácsüllő, a szecs kavágó ritmusát is örökkön hallom, ahogy a disznósivítást, ha régen kaptak enni, baromfiudvar hangját, a tehén elbődülését, hogy nyissuk a kaput,

mert megjött a csordalegelőről telehassal. A kutyák ugatása, versenycsaholás szomszéd kutyával, egymásnak ugrálva, midőn kerítés volt köztük, bajuk nem eshetett, ezért aztán még jobban hergelték magukat, illetőleg egymást. Ahogy a postás bekiáltott, vagy látogató, dudált a busz, nyerítettek a lovak, és csörgött az üresen futó szekér, szép zajt csapott a násznép,

különösen ha rezes banda kísérté daluk. A ringlispíl csengője, céllövölde lövedék csattogása a fémfalon, misén csengetések és az orgona lassúdad hangváltásai, a rózsafüzért végzők monoton imádkozása. Sorolhatnám még végtelenül, mert iskolában is sokféle jellegzetes hanghordozás kísért bennünket végig, más és más tanító és tanár,

mindegyiknek volt hangsúlyos különlegessége. Aztán az a sokféle munkahely, ünnepek, értekezletek, a vizsgák csendje, nyári tábor a gólyáknak, saját hangom, ahogy előadást tartok végeláthatatlan témákat sorolva. Mi lenne a világgal hangok nélkül, emlékek csak látványt jelentenének, de azt azért beszéd határozza meg, hogy micsodák. Hangcsodás élet!

Lelkiállapotnak tekintik belső érzések kavalkádját, holott csak a testtel együtt működik bennünk a lélek, lélekállapot az így, tudatosságot és tudattalant bevonva. Testi jelenlét nélkül nincsen jelent átélés, mert a jelen nem múlt vagy jövő, amit gondolat közvetít úgy, hogy ott sem voltunk, illetve vagyunk, tudjuk, volt és lesz, de a most kimarad belőle.

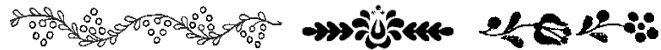
Ahogy az érzések sorhulláma ellep minket, testi változást, testfelkavarodást megélve, könnyen elviseljük, mert a testünk fékez, húti a kedélyeket, amit lélek tüze gerjeszt. A lélek tud ugyanis szárnyalni, nem a test, nem vagyunk madarak, és nem is átvitt értelemben értendő a dolog, hogy repdes a lelkünk, hanem lelkesedés átjárva testet, légiesíti.

A gondolat a hatáskeltő, de az a lélek másik oldala, ha ez meg a puszta testiség, kellünk hozzá, hogy legyen a tartalma kifejtve, ha nem akarjuk, hogy könyvekben holtan heverjen. De még egyszer, hangsúlyozzuk, hogy testi változás nélkül nem működik a lélek, nem érezzük a hatását, csak ha felizzik a vér, erősebben ver a szív, mit ha tudatosítunk, még jobban ver.

Két véglet tiszta gondolat s a gondolattalan létezés, vagyis a kettő ugyanaz, tartalmaz és alakít, kimondva megragadja, s amit fog, beszédes, jelentést tartalmaz mindenféleség. Játszunk a szavakkal és játszunk az életünkkel, aki hallgat, bár lenne gondolata, olyan, mint a meg sem fogant gyermek, ha a testi gépezet működőképes, de akarat hiányzik hozzá.

Nem megismerő világelsajátítást végzünk, amikor nevének nevezünk tárgyat, jelenséget, hanem teremtetőerőt gyakorlunk, aminek árama értés, belőlünk fakad s folyton visszaverődik

másoktól, visszajön tehát, testi jelzésével változásuknak befolyásunkra, beszámolnak magukról, világukról ők is, így gazdagodunk lélekben, gondolat testet öltve és fordítva.

Nem csodálkozol a napok futásán, ha láttál már fellegeket futni az égen végtelenül, sem céljuk, sem forrásuk nem látható abból a menetből, de az esőcseppek benne utaznak. Meg kell lovagolnunk a napok hátát nekünk is, értelmet adni rohamosan telő időnek, a pihenés, megújulás szintén tevékenység, ne halogasd a tennivalódat, tedd meg még ma.

Kötelességtudatot ébresztettek bennünk, hogy végigcsináljuk a mindennapokat, ahogy kell, és akik megszervezhették a napirendünket, tudták, minden perc betöltendő, nincs üresjárat. Ha megáll az idő, előtte, közben leáll a történetes folyamata, nem mozdulnak a felhők, sőt nincsenek az égen, magasan álló nap tüzel ránk, ám ha így nyaralunk, annak is van sok haszna.

Viszont melegben dolgozni még nagyobb kihívás, mint hideg fagyban, mert felöltözhethetünk, de hőség alól nincs kibúvó, ha szabadban kell ténykedni életünk fenntartásához meghatározottan. Nemcsak az évszakoknak megfelelően, de az életkorodat is tekintetbe vette okos kiosztása a feladatoknak, mindenkinek jutott, hogy mindenkivel tevőn teljen az idő.

Vagy ha megfigyeled a rügyfakadást, nemcsak a melegebb idő okozza, fényviszonyok is egyre világosabbra fordulnak, korábban kel a Nap és későbbben nyugszik, hagyd abba az alvást. Rövid napokon még elnézhető volt, hogy lustán szunnyadoztál, begubózva hideg ellen, de ezek a hosszú, melegebb, sőt forró szakaszok jogosan kizöldítenek, hogy árnyékot csinálj.

Bizonyos korban az ember is virágba borul, megérik, hangoztatják, bár ifjú mást érez, inkább sötét felhők jönnek, fekete borulat takarja el előle a jövőt, mi lesz veled. De aztán megmozdul minden, eső hull a tájra, jönnek a teljesítmény eredményei, lesz valaki, s igaz, futnak veled a napok, de te is velük futsz, és néha megelőzheted őket.

Lelkesedés az élet igen fontos támasza, a lelkesítés a legfontosabb támogatás, igaz ügy, igaz út, épp onnan ismerhető meg, hogy feltétlenül beleállhatunk tevéseibe. Teljes erőnkkel, teljes lényünkkel vállalkozunk belátott üdvös cél mihamarabb elérésére, jósága, szépsége és hasznossága világos, s minden pillanatát élvezzük a folyamatnak.

Legalább lélekben mellénk áll, ki tud róla, hogy mibe fogtunk, milyen fába vágtuk fejszénket, hogy az nagy dolog, elismerik, dicsérnek érte, magukénak érzik, örülnek, hogy létrehozzuk. A mások áldozatát látva értünk, szintén nagy hatással van ránk, felpozíció érzésvilágunk, szeretettnek és fontosnak érezzük magunkat, megsokszorozódik erőnk a kivitelhez.

És nemcsak munkálkodásunk, alkotásunk lehet ilyen módon kedvező fogadtatású, hanem az együttérző odafordulás, kíváncsiság bizalma kísérheti életeseményünket. Fordulópontunkat, mikor új életet kezdünk, mert elértük az iskolaváltás időszakát, munkába állunk, megházasodunk és gyermekünk születik, gondoskodó figyelem fordul felénk.

Mert az a lelkesítés, ami belülről fakad vagy kívülről érkezik és lelkesedésként tud lecsapódni bennünk, egyedülségünket oldja s teríti szét az emberközösség társtagjává.

Illetve fordítva, befogad bennünket oda és ellát jótanáccsal, de követelményt is támaszt felénk, minek megfelelően boldogok leszünk, inkább, mintha nincs mit így teljesítenünk.

Mert a kötődésünk csak kötelékekkel képes megvalósulni, vonzalomáram bizsergését érezzük, de nekünk is törődnünk kell másokkal, felnőtségünk jele, hogy mi is tudunk már adni. Azaz lelkesíteni, lelkesedést kelteni olyanokban, akik nem bíznak még magukban, de alkalmasak nagy tetteket véghezvinni, fognak is, ha hiszünk bennük, megszolgálják a bizalmat.

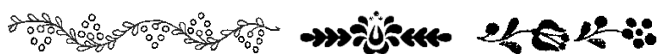
„Mi ide érkeztünk” – mondta a „tanár úr”, de ez nem igaz, bár sokaknak tetszik valamiért, és hogy miért, az jobban magyarázza ezt a gyászos kijelentést ránk nézve, mint a hamis tartalma. Dicsőséget keresni a hódításban, hogy már akkor is mi voltunk az erősebbek, amit ma fel kell idézni, illetve visszahozni, kerül, amibe kerül, a cél szentesíti az eszközt.

De ez nem így van, nem lehet cél, ami nem valós, s több mint évezred távolából nézve nincs esély megismételni a múltat vélt alakjában, ha az kedvezőnek ítélt, mert ártalmas a szándék. Nem véletlen, hogy minden nagy hódító hatalomnak leáldozott, vagy újabbak felváltották, máig éltetve nagyhatalmi eszmét és gyakorlatot, de leginkább békés alkotó nép a túlélő.

Aztán ezenközben megszületett oly álomhoz ragaszkodás, minek utólagos körvonala nyilvánvaló félremagyarázása tényeknek, hogy kegyetlenség okossággal párban igazságos. Aranybirtoklás, fényűző élet a világot legyőző ember jelképes válasza korszaka kihívásaira, mondatik, törvénné téve mindennek szolgálatát s katonai védelmét.

De mással is baj van, nemcsak emberségi renddel, azaz erkölccsel, mert találkozunk más felfogás szerinti életmóddal, önvezetéssel, ahol tudás igaz célok megvalósításából lesz. Minek egyetemessége bolygónyira terjedt már a történelmi idők előtt, de épp abból lett történelem, a háborúból, aminek a pusztítás a természete, utóbbi időkig.

E rombolásból építést faragni, hirdetni, teljes ellenőrzéssel lehet, ami ellen küzd, aki tud és mer, de a megtévesztést vágy vezérli, nehéz ellenállni csábításának. Hogy a magasabb rendűek közé sorolódjunk, és ha már a múltban, joggal kívánt a jelenben, pedig túlnyomó többségében mindig itt élve nagyobb értéket képviselünk, meg kell becsülnünk.

Van-e értelme tagadni még magad előtt is a valóságot, életkort, hajszínt, ráncosodást, súlyfelesleget, hogy csak a külsőkre tekintve állapítsunk meg hamis nézetet, kegyes csalást. Amit praktikákkal, eszközökkel, vegyszerekkel próbálnak orvosolni sokan, főleg gyengébb nem tagjai, akik megelégednének, legalább ha egy évtizedet bátran letagadhatnának.

Nem ítélnéljük el őket, mert mindnyájunknak jól esik, amikor dicséretet hallunk, „korodhoz képest sokkal jobban nézel ki, több évvel látszol fiatalabbnak, elárulod, hogyan csinálod?” Ugyancsak kedvelt gyakorlat lett, szintén önmagunk előtt tagani belső, lelki tulajdonságot, vagy inkább képességhiányt, tehetség herdálást, érdemtelen nagyobbra vágyódást pátyolgatni.

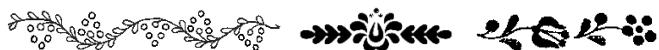
Vannak azonban kisebb ügyek is, lustaságot például nehéz elismerni és bevallani magunknak, inkább kifogást keresünk, miért nem lehet, nem érdemes, nem szabad megtenni épp azt.

Családi élettel kapcsolatos nehézségek is ide tartoznak, tartozhatnának, ha szemet kell hunyni káros szenvedélyt űző szerettünk láttán, kedvesnek lenni vele, mikor szidást érdemel.

Ország-világ esetében is vannak eltakart tények a tudatosítás elől, hogy nemzetünk milyen, milyen volt, milyen lehetne, túlértékelt általában, szeretjük kiválóságnak látni. De a nagyvilágról sem akarjuk elhinni, hogy a valóságban kegyetlenebb állapotú, mint amilyennek a híradásokból tudható, élethalálharc folyik a háttérből diktáltan.

Így aztán a megmásíthatatlant sem ismerjük el annak, tele vagyunk hiú reménnyel, azaz ábrándozunk, hogy egyszer minden jóra fordul és visszatér a régi jó világ, „nagy volt a magyar!” Ám a dicsőséget nem abban és ott akarja meglátni, sokkal alacsonyabb fokon, földműves, földtúró paraszt szintjén, akit elkápráztat a hatalom ékessége, s hőskultuszban lát csodát.

Pedig csak a nem túl régi korszak vívmányai, színvonala, valamint eszményei vannak visszavetítve az igen régi időkbe, és felnagyítva azt a világot, hazudják képét. Mintha az emberviszonyok, kapcsolatok mindig ugyanolyanok lettek volna, mint újabban, de ez képtelenség, minek a többség issza meg levét, álommal helyettesítve valóságot.

Alapvető nemzeti összetevőket nézve, amit ma emlegetnek, igen sokrétű elem, s legfontosabb megállapítás e kapcsolatban, hogy visszamenve időben, csökken tartalma. Egyszerűen nem volt jelen mindaz, mi manapság, hiszen a nép nagyon megsokasodott, műveltség felgazdagodott, s így válhattunk egyetemessé a magunk tekintetében, kiegyensúlyozva.

A nyelvi közeg szétillanó volta köztünk jól és hamar elterjeszti a vívmányokat, ha az előremutató, de a veszteségeket is, ám azt különböző mértékben súlyozva rajtunk. Járványok, aszály és háború viselése ott árt a legjobban, ahol történik, de máshol is kifejti hatását, lecsökken a hatékonyság, sokáig elmaradottakká válnak a vesztesek.

Ezért vidékenként, legfeljebb övezetenként is meg kellene vizsgálni a múltunkat, sokkal többet megtudhatnánk magunkról, a színvonalról, valamint összehasonlítva távol tájakkal. Mikor mi volt a húzóágazat, mit adott az új eszközök, eljárások bevezetése, ha a faekét felváltotta a fém, kormánylapát s csoroszlya. embererőt állati sokszorozott.

De ugyanúgy a nyelvi világ is sokkal kisebb mértékben vont elvi párhuzamot valósággal, bár növény- és állatvilág ismert volt, de egyébként kevesebb kifejező erővel éltek, mint ma. Nemcsak regényeket nem olvastak, filmeket sem néztek, de a regélők is ritkán nyilvánultak meg, a közlés szűkebb viszonyokra vonatkozott, másban teljesedtek ki, mint mi, s ez megfajított.

Ugyanakkor a ritka emberlakosság másként viszonyult a természethez és egymáshoz, jobban megbecsülete, tisztelte, isteni magasságba emelte szinte, régen minden értékesebb volt. Kicsiségben nagyság, ez volt a régmúlt, nagyságban kicsiség, ez a jelen, és sokkal többet tudunk sokkal többről, több emberről, mint ők tudtak egykor, de alapokat ők raktak, köszönjük meg nekik.

Kitaláltuk a „fizikai munka” kifejezést, mintha az nem lenne egyúttal szellemi munka, de az, és ha nem tudod a logikáját, nem jutsz messze benne, mert sok mindent kell teljesíteni, hogy igen.

Például pontosan meghatározni a célt, ami bonyolult folyamat révén valósítható meg, és anyagkiválasztástól az eszközhasználatig sok mindent megkövetel jól ismerni és alkalmazni.

De nemcsak tudni, mit kell csinálni és mivel, hanem megfelelő gyakorlattal rendelkezni, mert szöveget beverni sok irányból tartva kalapácsot lehet szükséges, nem beszélve indokolt erőről hozzá. Az eke szarvát sem elegendő két ujjal fogni, autóvezetőnek nem lanyhulhat a figyelve, kútásó, kőműves, ács igen pontos munkát végez, és igen, még sok feltételnek kell teljesülnie

ahhoz, hogy eredmény szülessen, elvégeztessen feladat, ami tehát nemcsak „nehéz fizikai munka” esetén fárasztó, hanem mindig, kell is a pihenés utána, különben hamar tönkre megyünk. „Szellemi munka” sem leányállom maga nemében, szintén teljes embert kíván, hosszú felkészülést és különleges tehetséget, befogadni adatot nagyon nagy mennyiségben s látni összefüggést köztük.

Ilyen tevékenységet végzőkre szokták mondani, hogy okosok, pedig tehetség tehát, értelmesség megfelelően magas foka mindenhez kell, ami eredményt céloz és hasznot hajtó tevékenykedés. Értelmi erő és testi is, együtt, bizonyos művészi alkotáshoz, tánchoz, de a sportokhoz is szükséges, miközben összpontosítani kell, a kifejező készség előhívására, alkotó folyamatra.

Ha külön-külön megtekintjük, mintegy belelátunk a szakmákba, hivatásokba, különleges tudást igényel mindegyik, hogy jól végezzék, és nem könnyű, nem véletlen, hogy gyakornoki időre vesznek fel. Mindenkire szükség van, aki dolgozik, értéke a megoldásnak van, s nem valamiféle rangsornak, ne takargassuk a semmittevést áltevékenység elismerésével igazinak, legyen gyümölcse.

Amire a tudományt használni kellene, az messze van attól, amire használják, és ez a használat nem kedvez magának a tudománynak, úgy elsatnyul, hogy már nem tarthatjuk tudománynak. Gyilkolásra használt fegyvert tervezni vele nem szép, sőt a legcsúnyább, ha elég így nevezni az emberellenességet, ami nem létezett sokáig, bár örökkéig tartottnak mondatik.

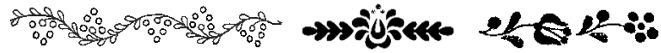
Azoktól, visszafelé az időben, akiknek valahogy hasznukra van a fegyverkezés, versenyt folytatják még harcolás alkalmá nélkül is, hogy egyre több pénzt költhessenek rá, másoknál többet. Holott ezzel egyirányúsítják a fejlődést, vagy inkább egyoldalúsítják, eszi, nem eszi, nem kap mást a tudomány megrendeléseképpen, mint még erősebb, pontosabb ölü szerszám tervezést.

Namármost, tudást arra kellene fordítani, hogy amit tudós szinten tudunk, azt mennél többen tudják, s ne csak elméletben, hanem gyakorlatban alkalmazni, ami tehát kettős feladat lesz. A magas tudás aprópénzre váltása, miről sokat hallunk, de nem tudjuk, miként működik a megfelelő képlet, egyenlet és agyművelet átfordítása napi valóság talajára.

Tehát a tudományban megmártózástól legyünk okosak is és hatékonyak egyúttal, de mivel ez nem megy sokaknak, mert túl magas szintű ismeretek állnak a háttérben, azokat le kell bontani. A hadiipar pénzét a tudományiparba kellene fektetni, befogadhatóvá tenni egyszerűsítve bonyolult összefüggésrendszert, mint mikor gyerekeknek magyarázunk, hogy megértse.

Nem a tudomány eszköztárával, de példákkal, mintákkal tudunk eredményre jutni, és ehhez olyanná kell alakítani, tanulságossá tenni szószerint a tudomány végtelen mélyét.

Ahogy a népmesék tanítanak, már nem tudjuk visszafejteni a kiindulásig, ahonnan vették a mondanivalót, de az eredmény tény, s így eljárva a tudománnyal, jól járunk vele.

Az önellentmondásnak rossz tulajdonsága, hogy többnyire nem vesszük észre, s ennek kifutása, eredménye, vagy éppen eredménytelensége felismerhetetlen és nehezen belátható.

A jó összhatás és végeredmény, ami tehát úgy önellentmondás, hogy nem azt akarták, akik a célokat kitűzték, irányítást végeztek, különben nem tették volna, rejtett lett javukra.

Másik eset a hibás cselekvés, jót akarás, de rosszra hajló kimenet, amit érzékelti sem tud, aki végzik, ha az a meggyőződése, hogy sikert elérni csak úgy lehet, mint teszi. Ebbe a folyamatot jellegzetességbe kell és elengedhetetlen beavatkoznia ama szereplőknek, akik látják a hibát, vagy érzik a jó irány áldásosságát, s félnek, hogy leáll.

Mert leállítják rögtön, ha megtudják, hogy másra fordul, mint tervezték, nem érdekli őket, hogy jó, ami születik, nekik az elhatározásuk a fontosabb, nehogy tévedésük meglátszódjon.

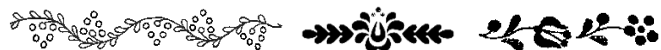
S érdekes, hogy a külső szemlélőnek, vagy annak, aki elviseli a rossz következményeket, még nehezebb dolga van, mert nemcsak azt kellene beláttatni, hogy ellentétes hatást vált ki a

bármily jó szándékkal indított ügy, hanem hogy még az ellenkezője további olyanokat kelt fel, ami ellen az eredeti cselekvés szolgált volna, kettős károkozást ismertetni. Egyetlen példa megmutatja, mi mindebben az irányítás természetellenes természete, amikor túlterjeszkednek hatókörükön s nem számolnak beláthatatlan következménnyel,

avagy vakká teszi őket önkritika hiány, sőt avval is vádolható, hogy szemet hunynak az ellentétes hatásra, mert lefizették őket, s már nem megbízóik érdekeit képviselik.

Ha az európai egyesült népeknek az élelme nagyobb arányban máshonnan érkezne, hogy itt ne termeljenek környezetszennyezéssel, akkor ott máshol még nagyobb lesz a földterhelés.

Az itt tiltott szennyezést kiszervezik máshová, mi ott olcsóbb, nagyobb a haszon, s a régi szemét, hamis érdekképviselőt átfogón visszatér a közéletbe, mitől hittük, megszabadultunk.

Ki a szabadba! – micsoda jelképi találmány, tömör, de gazdag jelentéssel bír, bezártságot takar a háttérben, eddig volt érzésvilág, megszabadulást hirdet tőle, s előre mutat.

Általános jóra, nem elmúlt rosszra, búra, vidám időkre, nagy lélegzétvételekre, és a lélek szárnyalására, gondoktól mentesen szaladni a réten, hol zöldell, virágzik minden.

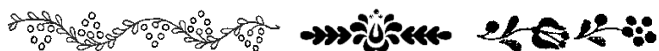
Sőt, lassanként ébred láthatatlan állatvilág, tücsök ciripel a fűben, rigó rikolt a fán valahol, de nem látjuk, hol, zümmögnek a méhek, giliszták kúsznak a földben s túrnak vakondokok. A láthatók mi vagyunk, emberek, gyerekzsivaj, kirándulók lármája, visszhangos kiáltása a túlsó hegyről, embersereg a majálison, népgyűlés, labdarúgó mérkőzés közönsége

zajong, hangszórókból katonazene veszélyes repülőnapon, ahol borzongtat a kockázat, hogy éppen ránk zuhanhat akrobata mutatvány. Arborétumok pompázatos egyedi, ritka példányait csodáljuk, állatsimogatás és a lovaglaskedvelés beteljesülése, mert nemcsak vezetőszáron keringünk a karámban. Fogathajtó bajnokság és hídi vásár, aztán

a borhoz, pálinkához kötődő mulatságok, libegő, ringlispíl, óriáskerék, céllövölde. Ujjé a ligetben! és más egyéb nyalánkságok, vattacukor, törökméz, Bagaméri fagyaltja,

sörözés, a fűben elheveredve bódító hatására szunnyadni egyet, profi napozók, biciklisták országjárása, kempingszabadság. S ne hagyjuk ki a Balatoni Nyár Ófelségét,

a lóversenypályák izgalmát, hogyha fogadtunk, szezon horgászatot, vadászatot, ökörsütést, csiksomlyói búcsút, vallási körmeneteket, ballagást, kerti partit, szabadtéri színpadot. Mindez itt történik, itthon, nálunk, nem külföldön, azaz a Kárpátokon belül, s még az Adria is ide tartozik, otthonunk e szabad térség, és azért lakásunkban is szeretünk tartózkodni.

A csillagokban nincs megírva semmi, sorsunkat azonban nemcsak mi irányítjuk, tulajdonos, vagy birtokos vagy saját életednél, nem mindegy, vagy hogy a csillagok helyén istent képzel-e el. Olyannyira nem mindegy, hogy hamisításnak kell értékelni, mikor a kettőt felcserélik, birtokolhatsz, de tulajdona vagy valakinek, s isten szavaként értelmezik a csillagállást.

Ez nagy különbség, mégis sikerül összemosni, elhítenni, nem vagy a magad ura, fogadd el a sors rád vetett keretét, ne akarj kibújni terheid alól, meggátolni világ folyását.

A közreműködésed tehát nem terjedhet ki teljes életed minden szegletét szolgálni, fejlődni, gyarapodni, okosodni végetlen, megállít a korlát, mit láthatatlanul húztak.

S talán egyszer észreveszed azokat, akiknek nincsen ilyen lehatárolásuk, sikerebbek és vidámabbak, érzékeltetik veled, hogy nincs esélyed túlszárnyalni őket, ne is próbálkozz. Előbből indultak a versenyben, nem szóserint, mert a látszatra igen adnak, megtévesztésül, hogy neked is van reményed, teljes gőzzel haladj, aztán az előnyüket mégiscsak kihasználják.

S most nem a természetes különbségekről van szó, adottság, rátermettség szükségszerű létéről, hanem otthonról hozott alkalmasság növelő körülményekről, ezek célzott használatáról. Meg is kaphatod, ha nem közülük jöttél, hogy mit keresel itt, ezen a pályán, mely kiváltságos rétegnek van fenntartva, ők könnyedén elvégzik a felkészülést, míg te vért izzadva, ne tedd hát.

Hogy mégis teszed, annak azonban nemcsak az az oka, hogy lázadsz addigi besorolásod ellen, hanem hogy többet látsz abban, többre jutnál, mint a kényelmesen dolgozgatók, már ha megengedik. Mert nemcsak a társadalmi szerkezetet tudja és akarja változatlanban tartani a – most már az egész – hatalmi elit, de tartalmi téren is konzerválja a történelmi tudást.

Elismeri a fennállót, mint szükségszerűség megnyilvánulását, ha a nagy egészről van szó, országról, nemzetről, városról és vidékről, míg az egyén szintjén közös meghatározottságot. Kinek-kinek kiosztva szerepe, végezze el, és ne kérdezze folyton, mi értelme van élni, mert nem úgy akar, ahogy él, magas a színvonal, mindenki sokra juthat, elégedj meg hát vele.

És nem kicsinyes nagyravágyásról beszélünk itt, ösztönös haladásvágy mögött tudatosságról, mert az állapotok befagyasztása veszélyes, jövőnk igénye végletet kutató szabadság.

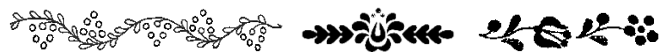
A vásárlási szenvedély talán régebbi mint gondolnánk, és inkább kimozdulást, találkozást takar, még venni sem kell mindig valamit, hogy az élményt megkapjuk, örömforrásként számontartjuk. És megismételjük időszakonként, előbb, mint hogy a vásárolt termék elfogy, elkopik ruha, cipő, tartalékot képzelünk, mondjuk magunknak, de lényeg a rendszeresség, odaszokunk, hogy menjünk.

De nemcsak mi megyünk, az áru és az árus is jöhet hozzánk, házaló képében régidőkben, amit ma a házhozszállítás felújított már, de hátzszakos ember bája viszont odalett. Azt pedig a hírhozó mivolta jelentette, mert távoli vidékeket bejárva elmondta, amit arrafelé hallott, s vitte oda, amit itt most nálunk beszéltünk vele, így közvetítést szolgált.

Mert hát a kereskedelem maga is közvetít, más tájak tárgyait közel hozza, ásványokat és készítményeket, olyanokat nélküle nem ismerhetnénk és szerezhethetnénk meg sohanapján. Viszont azért itt van egy nagy tévedés is, mert a régi világ akkor sokkal kisebb volt, irdatlan messzeségből érkeztek ugyan drágakövek, de azokat csak gazdag, uralkodó körök vették.

S a hírek eme körből jöve voltak igazán érdekesek, mi történt a királyi udvarban, milyen háború várható, emelik az adót miatta vagy nem, hol tart a nagyvilág folyása. De ez csak az utóbbi évszázadok terméke, előtte öngondoskodás működött, ellátást mindenki maga végzett, termékcsereét fölösleg esetén végeztek, békés berendezkedés volt.

Ezért ütött nagyot első harcias váratlan támadás a termékeny földek ellen, házaknak felégetése, emberek leölése, amit máig elhallgatnak kegyetlenség örökösök. Ám mennyivel emberibb, ha nem elveszik tőlünk amink van, hanem adnak érte olyat, ami nincs nekünk, avagy árát kifizetik, kifizetjük, amint ma a vásárban, s közben jól szórakozunk.

Istentelen vagy istenfélő, aki nem képez biztonsági tartalékot? – úgy éli világát, úgy él a világban, mintha baj sosem érhetné, mintha minden érte lenne, órála szólna, és valakik kötelessége, gondoskodni arról, hogy minden napon minden rendben legyen számára, kiszolgálják őt bármerre megy, bármit kívánhat, teljesül, tenyerén hordozza az élet java.

Bizalma határtalan és túl is megy normális feltételek teljesülésén, mert úgy él mintha sosem romlana el körülötte semmi, sőt a rendelkezésére állók mindig kiválóan fognak működni, ideje minden percét tövig kihasználhatja, nem késik le semmiről, nemcsak fontos dolgokról nem, mindig jön a csatlakozás, nemcsak a közlekedésben, de a fejlődésben.

Mint akinek megszületni volt a legnehezebb, mert utána már pontosan következtek egymás után az előrelépések, csúszott-mászott, felállt, járni, beszélni kezdett, s iskolák jöttek. Soha nem bukott meg, nemhogy évisméltésre lett volna szüksége, sőt kiválóan minősítve jutott el minden lépcsőfokra, aztán munkába is meghívták, akarták, hogy önáluk dolgozzon.

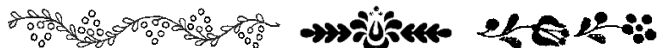
Sikert sikerre halmozott, munkacsoportban is, egyénileg is, javadalmazásával mindig meg volt elégedve, mindent megvehetett, amit megkívánt, így aztán nem kívánt sosem túl sokat. Élete vége felé gondolkodott el azon, hogy sosem jutott eszébe addig rágondolni sem, milyen szerencsés, hogy annyira rendben mentek a dolgai az életben, kiváltságosként élt.

De nemcsak ő, hanem szinte mindegyik közeli ismerőse, munkatársa, családtagja szintén ilyen baj nélküli életet él, amit modern világnak tulajdonít, illendő a színvonal. De azért mégis tudja, hogy bár tehetségének köszönheti sima, sőt fényes életmenetét, boldogságát, azt azonban csak részben magának, szorgalmának, kitartó hűségének, hitének.

További köszönet illeti – s itt kettévál a irány, világnézetfüggőn – a társadalmat, a társas lét szereplőit, akik biztosítva számára a kedvező körülményeket, igen

jól közreműködtek élete alakítása terén, de hogy mindez tehát hiba nélküli lett, az tudott lenni, tovább gondolható, hogyan és miért történt, ha nem is a minden percet kézben

tartó, minden tettet támogató Gondviselőt kell mögötte látni, de jó világelrendezést, ilyenné teremtődésének alapját már az istenképzet tudja a legjobban megragadni.

Legalább a lebegésig sokan szeretnének eljutni, ha nem is a repülésig, szárnyakat már nem képzelnek maguknak, azaz lelkiekben gondolják, ég és föld között, vélt élvezetében. Hogy súlyos terhektől, lehúzó gondolatoktól szabaduljanak, remek érzés fogja el őket, telve valamiféle világsemlegességgel, bár amit kiegyensúlyozottság is okozhat,

lebegésérzést okozó szer nélkül, amikor minden rendben van körülöttünk, s éppen az a jó, hogy zajlik az élet, megtörténik mindenféle szükségesség, de végül ura vagy a helyzetnek. Ugyanilyenként tekinthetünk a világra is, tele az élet megszokottságokkal, viszont a meglepetéseknek éppen ezért van nagy súlya, csak az, vagy ez, nem megfelelő kiosztás, nem kell

kívánni egyik vagy másik kizárólagosan való érvényesülését, még akkor is jobban járunk, ha egyszer fenn, máskor lenn nekünk, mert akkor megjárjuk a hadak útját, szervezzük az élményt. És a világmindenség sem csak ilyen vagy olyan, ott sincs lehorgonyozva, jól alátámasztva a szereplők serege, sem egyenként, sem csoportban, viszont együttesen működő rendet alkotnak.

Ennek részletei igen izgalmasan és jól hasonlíthatnak földi világunkra, életünk sajátosságaira, de meg kell ismernünk, hogy elfogadva jellegét, mintául fogadhatjuk. És miközben kutatjuk, egyre többet tudunk róla, mind a Naprendszer, mind szomszédsága igen sok rejtelemmel jelentkezik, félelmetesek is vannak köztük, s az egészbe beleremegünk.

Felfoghatatlan nagyságba és bonyolultságba, ami egyébként másik véglet felé is igaz, sejt- és atomalatti világ csak hasonlítás által közelítőn fogható, nem egy az egyben. Ezért aztán az átlagember nem foglalkozik nagyon mindezzel a bizonytalansággal, ami világunk eme két végleti részét illeti, szakemberekre marad a pontos ismeretük.

De tehát ők is csak saját területükön tudnak egyet s mást, a többen ugyanúgy laikus a megközelítésük, mint a miénk, egészet átlátni bölcséleti szinten próbálkozható. Ugyanakkor legkisebb józansággal ránézve ezekre, csodát látunk, azt kell éreznünk, ha be merjük vallani kicsinységünket és vállaljuk, hogy ennek megfelelően gondolkodjunk és éljünk.

Ez pedig valóban hasonlít a lebegéshez, de nem súlytalanságban, hanem állandó erő bevetésével, tudás érvényesítésével, hogy mindez értünk van, mi meg óerte vagyunk. Nem elég tehát az életet élvezni, úgy kell csinálni, hogy lássuk minden nap igaz értelmét, megelégedésünkre cselekedjünk mindenkor, a mindenható mindentudás vezérletével.

Elszántad-e magad, vagy csak látszatra teszel úgy, mintha erős szándékod lenne megtenni, amit belátni vélsz megfelelőnek, de nem vagy biztos benne, s végül fejest kell ugranod, hogy elindítsd? Honnan van benned ez a határozottság hiány, mikor pedig egyértelműnek látszik az irány, a józan ész is támogatja, nemcsak tudomány megállapítása, hogy már szükséged lenne rá?

Ilyen korodban, időszakodban, korszakodban az élet velejárójaként tekintés rá, nem kell kételkedned, sem szégyellened, ha megteszed, mert mindenkire jellemző ez, aki egészséges. Ne fohászokodgass, ne hezitálj, rugaszkodj neki, mi történhet, ha te vagy a cselekvő személy, és az is, aki tette következményét élvezzi, vagy elszenved, ha rosszul sül el, s nincs visszaút.

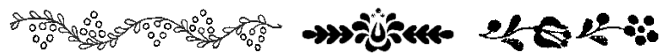
De van, mert minden kijavítható, ha esetleg rosszul indultál, nem jó irányban, az az eszköz, eljárás nem bizonyult megfelelőnek terved kivitelezéséhez, lényeg, hogy megmozdulj hát. Csak akkor látod meg a helyes utat, ha rálépsz az útnak gondoltra, ha módszert választasz kiderülni, alkalmas-e a céloddhoz, csupán a kivitelezés során áll össze tényszerűség.

Nem is baj, ha csak próbálkozásnak tekinted, mit elkezdted, és szerencsének, ha siker koronáz valami eredményféleséget, mit még többször kell ellenőrizni, hogy véglegesnek vélt legyen. De hogy minden ilyen az életben, az már túlzás, mi lenne velünk ideiglenesség fájdalmas állapotát élni mindig, kell a biztos talaj, hogy amit teszünk, valahonnét valahová tart.

Ez rendben is van, de nemcsak egy dolgot csinálunk és vizsgálunk, hanem többet egyszerre és egymás után, azoknak többsége kételytelenül tud megvalósulni, csak pár, vagy egy lesz kiemelve. Aminek megtételétől félünk, ódzkodunk, és remegve lépünk fel az életszínpadra, mikor már halaszthatatlan, de ha megérett, megfontolt tett lesz, nem lesz benne hiba, vagy majd javítható.

Bele kell törődnünk, hogy az állandó változás tetteink megítélésére is érvényes, így amit jónak gondolunk ma, kevéssé lesz az a jövőben, bevallatlan is módosítunk néha. De jobb bevallani és bevállalni, hogy minden tévedés felfedezése és kiiktatása előrevivő, tudatlan is ezt teszi a nép, mikor oly kritikus, igaz, csak másokkal szemben.

Azért abban önbírálat is rejtőzik, és a jövőben ő már nem ismétli meg, amit másnál hibának mond és nyelvvel, kérdés, előre mit lehet jónak vélni, van-e olyan egyáltalán. Viszont szögezzük le, mindez csupán tetteinkre vonatkozó megállapítás sorozat, rendszer, és nem érinti az értékeket, amik belénk vésődnek hamar, felismert helyzet gyökereként.

Benne vagyunk a zsongásban talpunktól a fejünk búbjáig, belevetve élet közepébe, sodródunk is vele, ámde néha szétpillantunk, s csodálkozva kérdezzük, hogy mi ez az egész. Mi ez az ez, ez itt? Nem az, mi velünk történik, nemcsak mi magunk, hanem ami körülvesz minket, de úgy látszik, kívül vagyunk rajta, mégis benne vagyunk, olyan, mintha nem lenne s csak mi léteznénk.

Mi ez az és, ami összekapcsol azzal minket, meg a nyelvünk, mi átcsap gondolkodásba s ezáltal nemcsak látunk másokat, látnak téged, és tudják, ki vagy, de hogy mi az ember, azt még nem. Arról külön kell elmélkedni, mert nem elég, hogy ezt itt te vagy, avagy valaki más, még ha minden embert személyesen ismernénk is, a folyamat, amit alkotunk, beláthatatlan gazdagságú.

Számosságú, bonyolultságú hasznos szépségű, olyannyira, hogy eltakarja ezt az egyszerű kérdést, így aztán a többség nem kérdezi, és csúnya szemmel néz azokra, akik feszegetik. Lényeglátásnak mondhatnánk, ha tudnánk, minek a lényege az, s ennek következtében tehát a tudásunk hamis, vagy ha nem, mert működőképes, akkor felszínes, mert csak a jelenségről szóló.

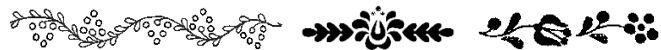
Van persze szavunk, fogalmunk a szóban forgóra, valóságnak nevezzük, s ez közelebb visz hozzá annyiban, szétválasztja a kettőt, illetve a hármat, s további hamis állítással jön elő.

Hogy a valóság a lényeg, de nem bizonyítja, nem is bizonyíthatja, ha jelenséghez képest határozta meg tehát mindkettőt, leírván legfontosabb tulajdonságukat, de nem az ezt.

Majdnem közmegegyezett válasz, hogy ez az isten akaratából jövő létezés, ő tehát a forrás, a lét maga, ezért nincs beleszólása a létezőknek a dologba, nem birtokolják. Csak megélik, képviselik isten akaratát, s bár élettelenek nem ilyenek, viszont mivel szükségesek az élethez, ugyanonnan jönnek, az isteni tervezés első lépcsőfokaként.

A másik kettő tehát az élet és a szellem, amit a lélekben látunk összpontosulni, de ez ugyan jó magyarázata annak, ami van, sőt megnyugtató, de a kételynek még helyet hagy. Mert másik szálon, a gondolat szárnyán repülve azt tapasztaljuk, hogy akkor megyünk jól előre, ha lecseréljük elavult elméleteinket jobbra, de attól még az örök kérdés megmarad.

És nemcsak az ezre vonatkozóan, de isten kifürkészhetetlenség természetére, ami, ha a szellemünket is ő alkotta, nehogy elhiggyük, hogy az ő szellemiség léte megismerhető. És talán így jó, mert megcsömörölnénk, a teljes tudástól, vagy kétségbeesnénk, hogy nincs már tovább kutatandó, elérendő cél, befagynánk abban az ezbe, törvény: nyugtalan vagyok, tehát vagyok.

Nagy kincsünk az emlékezet, nagyobb, mint gondolnánk, rá épül a gondolkodásunk, de nemcsak rövid- és hosszútávú változata segítségével, hanem mondataink helyes összerakásával. Hogy miről állítok és mit, már előzetesen megragadott fogalmi szereplőkkel történik, a szavak nem kimondással keletkeznek, hanem emlékezett tartalmak odaítélésével.

Hová? Hát, az adott összefüggéseknek, vagy épp rá, a pillanat törtrésze alatt történik a két fél azonosításának, hasonlósága megállapítása mozzanata, s indul beszéd. És ezért az emlékezőképesség nagyban hat az akaratra is, mielőtt megszólalnánk, már működőképességét bizonyított kapcsolat kelt fel szándékot megszólalásra egyáltalán.

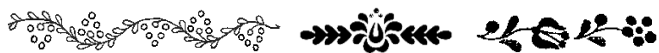
Jól-rosszul, tehetjük hozzá, mert az emlékezést érzelmek is befolyásolják, amiket meg a történések kiértékelése, így hát megélt események hatására dicsérünk és szidunk. Valamit és valakit, de még ha nyilvánvaló is tévedésünk mások számára, akiket nem zavar ebben semmilyen emlék, igaznak véljük és bizonyítás fejtegetése nélkül állítjuk.

Pedig hát könnyen belátható lenne elfogult látásmód bizonyos helyzetekben, ahová az egyéni érdek, vagy évezredes hiedelem betonoz be bennünket, foglalkozni kell vele. Kellene, és könnyen megtehetnénk, mert felnőttként már kitanultuk az élet csínját-bínját, semmi akadály a beidegződés vizsgálatának, csak az a tudattalan ható emlék ne lenne.

Az erősebb bennünk minden fogadkozásnál, hogy a jelenkor tudományosan is bizonyított színvonalán akarunk élni fontos fogalmak jelentését illetően, belátottak szerint. Igen nehéz ez a javítás, mert a korábbi ismeretek mélyebbre vésődtek, mint a mai jobbak képesek, ezeket „csak” az ész sürgetné, azok meg nekünk kedves személyekhez kötöttek.

Vagy ha ellenszenves volt a tanár, a tantárgyat is elkerültük bőszen, s e téren épp hiányos maradt a világismeretünk, ezért kellene jobban kidolgozni a tanítás módszertanát. Avagy a másik véglet esetében meglátni magunkban, hogy milyen igénytelen örömmel szédített meg az élet, bevésődött a kisebb jó és akadályozza aztán a nagyobb elnyerését.

Így hát emlékképek kezelése nem véletlen folyik az egészséges, különösen családi környezetben, szülő és gyerek közösen teszi helyre, ha nem megfelelően szolt róla a mese. Ugyanílyet kellene a nemzeti létünkkel tenni, folyamatosan beépítve a feltárt új tényeket, mégpedig mindegyik olyan népnél, aki nemzetként volt jelen a történelemben.

Amit agyomosásnak nevezünk, egyáltalán nem tisztítja a tudatot, hanem inkább szennyezi, összekeveri az igaz és a hamis részét, elszennvedői veszélyes állapotba jutnak. Minden szempontból nehézség forrású jelenség, és még sehol sem találták fel az ellenszerét, egyaránt hat okosra, butára, kicsi s nagyra, s világberendezésként megállíthatatlan.

Azzal próbálják magyarázni, hogy mögötte sok pénz van, mert igen sok, ami rendelkezésre áll ilyen célokra, több, mint a szükséges hatás eléréséhez felhasználandó, így dúskálnak. Felelősséget kellene vállalni valakik részéről eme pénzfelhasználásra, nehogy ha elfogy, csak akkor derüljön ki, hogy rossz irányban haladtunk, önkéntes önmegsemmisítés felé.

Ez a pénzbőség aztán olyan nagy tömeget tud mozgatni különböző műfajok szereplői köréből, hogy jut mindenkire kiosztott élmény, a neki megfelelő saját bejáratú szinten. S ezenközben az előadottak és előadók színvonala változóan érvényesül, több az alacsony, ritka a magas, de a közepes is még romboló, épületeshez alig jutsz hozzá.

Ez az indoklás azonban egyoldalú, mert csak a kibocsátás oldalára tekint, leírja működését megváltoztathatatlan erejű folyamatként, törődjünk bele, ilyen a világ. Azaz úgy tűnik, önjellemzésként még a félig-meddig leleplező, agyomosás tényét bevállaló közlés is része az agyomosásnak, befogadó oldalra ugyanis nem tekintenek, kihagyják.

Minket tehát kevésbé mutatnak be, hogyan és miként fogadjuk mindezt, nem foglalkoznak a mi részünkről vele, mivel tudnánk csökkenteni káros befolyást, vagy akár meg is szüntetni. Nemcsak úgy tehát, hogy másféle rendszert építünk ki hasonló keretben és céllal, hanem magunk, magatartásunk alakításával, értékek, hagyományok feltárásával, valóságosan.

Mert a műpatinát már rárakták fogyasztandó cikkeinkre, legyenek azok tárgyak, eszmék vagy cselekvések, a fennállót dicsőítik végső soron és hozzá vezető utat is hozzá mérnek. A legfontosabb mozzanat, hogy kikapcsolják az egyéni látásmódot, egyéni igényesség érvényesülését, hogy nem csak befogadók és erőtlén szereplők lennénk, de alkotó hősök.

Azzal ugyanis, hogy a hírforrás is mi vagyunk saját magunk számára, azaz emészthetetlen szemétdombra vetve, nemcsak megőrizzük magunk, de ellehetetlenítjük, ütjük az agyomosást. Az életminőség meghatározottsága nem csupán a természettől függ manapság, egyelőre, sok benne a felfogásbeli, beállítódási elem, feladat helyes irányt boldoggá tenni.

Ezért kellene többet foglalkoznunk tudással az emberről, mert a kutatások erősítő eredményeket is tartalmaznak, alkalmazni kell magunkra, hogy ne szoruljunk lelkileg másra. Mert egyetlen lélek áll minden tudás mögött, még az összetettségeket is átlátja valaki, gép ne uralkodjon hát rajtunk, mintha a raktárból ömlesztenék ránk a gabonát, kenyérünk helyett.

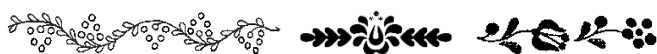
Sokan büszkék a származásukra, de nem tudjuk, pontosan mit értenek ez alatt, felmenőik nagyszerű tetteit gondolják-e magukénak, vagy valami rejtelmes családi adottságot. Mert az rendben lévő, hogy saját teljesítményre, eredményességre úgy tekintünk, mint dicséret váróra, megveregethetjük a vállunkat, mikor valamit elértünk és miénk az érdem.

A nemesi származás is tiszteletre méltó, emelkedettség, ami ugyan a múltból jön, de jelenbeli magatartás felé követelményt támaszt, újból és újból kiérdemlendő a rang. De amikor pusztán a jónevűség, vagy testi tulajdonság kiemelkedő mivolta miatt duzzad a kebel, kérdéses a büszkeség, nehogy elfogultságból fakadjon, önértékelésből.

Az lehet elfogulatlanul megfelelő, de akkor önbizalom is társul hozzá, amely nem kezdeményez magára irányuló, biztató bemutatkozást, megvárja mások ítéletét. Idegen tollakkal ékeskedni sem ildomos, és nem becsületesbecsületes ráadásul, ezért aztán a közömbösítő megoldást választja, aki származását fitogtatja, hogy eddig eljutott.

Viszont amit már megtettünk, elértünk, alkotás, sok munka, gondolatépítmény, gyermekvállalás és nevelés igenis lehet büszkeség tárgya, de az tehát nem mi vagyunk, hanem szüleményünk. A származás nemcsak leszármazást jelent szülő s ő szülője – és így tovább – vonatkozásában, hanem nemzeti vagy vallási azonosítást, nyelvi és hitbéli sajátosságot jelenben.

Üres lehet a felszínes azonosulásból fakadó, önelégült nemzeti érzés is, ha külső jegyek alapján jellemzett műveltséghez kapcsol, nincs meg a belső felindulás és összhang. A méltóságérzetünket veszélyeztetjük, hogy dölyfös önelégültség vesz rajtunk erőt, mikor bizonytalan viszony kifejezését használjuk, a valamilyen származásra büszke fogalmát.

Az ellentétes nézetek egymásnak nehezen megmagyarázhatók, mert nincs semmi kapaszkodó, érthetetlenül kerül valaki hozzánk képest elviség másik végére, amit mi elvetünk. Ha egy-két nemzedéknyi korkülönbség van köztünk, gyakran elégségesnek tűnő indoklásként kap szerepet, de ez hamis megoldás, felszínesség, megkerül lényegét, ellentét valódi okát.

És az ellentéteesség nem ellentmondásosság, nem logikai hiba, sem nem eltérő szándék áll mögötte, ami így vagy úgy orvosolható, nem észbeli, hanem lelkiismereti tulajdonság. Szándék vezérelt, akaratlagos, különbséget tudatosan vállaló magatartás, kizárja az alkudozást, nem válik megalkuvóvá sem, meggyőződése hosszú folyamat eredménye.

Ekként kellene tehát kezelnünk a másikat, ha ellentét feszül köztünk, megelégedni az álláspontok egymásmellettségének tényét feltáró és elfogadó kölcsönösséggel. Ilyenkor tehát igen nehéz nem a meggyőzést választani, nem lázadozni, értetlenkedni, nem erőszakosan fellépni a másik ellen, de megkülönböztetetten foglalkozni vele.

Hiszen nem pusztán tagadással találkozunk, mint ha azt kapjuk meg valakitől, hogy nincs igazunk, esetleg ugyanarról mást, többet megtudhatunk, épületes, megnyitja valóság új ablakát. Azt is mondhatnánk, úgy megy a világ előre, hogy megjelennek benne különbségek felfogásban, tudásban, amelyek nem meglévővel foglalkoznak, hanem újat hoznak, tapasztalat friss szellemét.

Ezért, mivel nem vezet semmi jóra, nem szabad ördögíteni ellenfelet, aki mást gondol a világról, mint mi, vagy annak egy részletéről, aminek felfogásáig sem jutottunk mi még.

Sőt, tévedés helytelennek tartva tagadni az ellentétes állítást, kikerülünk tartalmas gondolkodás medréből, vagdalkozásba csap át a beszéd jobb esetben, rosszabban a cselekvés.

Ez meg az körülöttünk nem ugyanaz az ez, ez itt, ami van egyáltalán, de hogy a nincs, nincs, és mi nem mindig voltunk és leszünk itt, csak vagyunk, felfogóképességünkkel új világminőség. Ilyet más létező nem tud, ezért hiányoznánk, ha nem lennénk, most már, hogy emberré teremtődünk az idő teljességében, rávetítve tudást a létre, újfajta létkülönbséget alkotva.

Ez pedig az állítás képessége, és persze a tagadásé, ami ugyanaz, csak másféle kimenetellel, egyik hozzátesz gondolatot a mindenséghez, másik elveszi tőle, hogy nincs. De a nincs, nincs és a van sem más, mint ráhelyezés, névadás, művelet különböző megnevezettel, tulajdonságokkal, csak hasznos mivoltát jól kihozva, elősegítve, őrizve, fejlesztve.

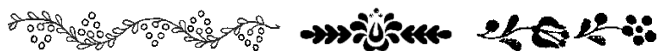
Ehhez társul a cselekvés, most már határozott céllal, alakítva a környezetet, növényt és állatot, célirányosan, mi kezdetlegesen bennünk is megvan, bennünk szintén megvolt korábban. De éppen a szándék hasznos beleillesztése a tevékenység külvilágra gyakorolt, s egyre eredményesebb hatásába, tett minket mai emberré, gondolkodóképességet növelve.

Mivel pedig ebben egyedülállóak vagyunk, úgy látszik, mintha minden más tényező kiszolgálna bennünket, javunkra lenne, értünk lenne, büszkék is lehetünk magunkra, de méltónak kell lenni. Érdemnövelőnek, hogy érdemdúsak maradjunk, felfedezve az anyagi vonatkozásokat éppúgy, mint az emberieket, utóbbiakat lelkinék vagy szelleminek nevezettnek véve.

Betartva a tudás azon jellegzetességét, hogy valóság-hűséget minőségismeret ad, ez végigviszi a skálán a tudásszerzést a végletekig, ellentétessé téve a dolgot. Ezen túl a képzelet nyújtotta lehetőség természete is fontos számunkra, hogy valami van, vagy nincs valami és valahol, minket pedig ez úgy érint, hogy halálunkkal mi is megszűnünk.

Születéssel lettünk, de nem előzmény nélkül, mert a szülők is lettek, s ha jól nevelkedtek, nekünk még jobb dolgunk lett, megismerés útján haladva az emberség fenntartása nemes feladatunk. Ennek pedig tehát nincs kitüntettsége a mindenség felől, mindnyájan is elpusztulhatunk világúr viszony kedvezőtlen fordulata által, mert most törvénye életszerűen kedvező.

Ilyen tudással viszont a legfontosabb legyen a teljes alkalmazkodás, mibe nem fér bele az önpusztítás, ami felé a képzeletünk szintén törekvésének nem belátása visz.

Manapság úgy érezzük, több a kényyszer rajtunk, mint régen, szolgáltatás-erdőben bolyongunk, s mintha azok nem értünk lennének, hanem mi őértük, ezernyi kötelezettséget veszünk nyakunkba. Annyi a határidő, hogy szinte minden napra jut belőle, így aztán a naptárunk tele van órákra lebontva feladatokkal, felejtés szinte fővesztéssel jár, nehezen pótolható.

A becsületes embernek nem jut eszébe, de ami ellen minden túl van biztosítva, az nem ritka, sőt nagy lehetőségek nyílnak csalásra, hogy ne történjen meg, az szenved, aki nem teszi. Persze lehet mondani, hogy csak az élet sok-sok követelményéhez alkalmazkodik világunk. ám azokat támasztják is bőszen, akik tudják, mindez pedig igen drágítja a folyamatot.

Szinte mindenkinek fillérekre kiszámolva a pénze, hogy mire jusson kötelezőn túl, alig van, akinek ezen kelljen törnie a fejét, élünk napról-napra, bekalkulálva a jövőt. Mert a kiadások nem szűnnek meg soha, futunk az igényeink után és közben nincs idő és erő élvezni is kicsit elért eredményt, próbálunk otthon kikapcsolódni pihenésként.

De még abban is irányítottak vagyunk, tévét nézve reklámokat kell elviselni sokszorta egymás után, hogy már a könyökünkön jön ki, abból él az adás, és elmegy a kedvünk tőle. A választék olyan bő, hogy külön feladatot jelent tájékozódni, kikeresni közüle, ami értékes, ami minket érdekel és még szórakoztató is, sokan inkább nem keresik.

Leragadnak valamely csatorna mellett, aztán elviselik annak kellemetlen sajátságát is, mindenképpen irányított, célzott lesz így a befogandójuk, észrevétlen agitál. Azaz csak úgy-ahogy élünk, ahelyett, hogy magas színvonal jellemezne bennünket, ma adódó lehetőségáradat közepette, de lehet, így van mégis a legjobban, ahogy van ez velünk.

Itt, eme ezben, ami van, benn van az az is, sőt eredetileg ezzel találkozva nyílunk meg a világra, kívülünk esik minden, amit érzékelünk, csecsemőként magunkat még alig. Az anyaméhben ez a lét teljesen nyilvánvaló, sejtösszességünk párhuzamosan alakul ki, sokáig azt hittük, minden az anyától jön, és külső hatást isteni lélek biztosított.

A születés tehát a fogantatással indul, a világra jövés titka már ott megvalósul, az a törvényszerű állapot hoz létre magot, hogy testalkotók, s maga az egész is elavul. Szaporítószerv rejtekezik minden élőben, különösen csodálatos folyamat ez mindig, mintha más dolga nem is lenne annak, aki él, így simulunk bele természeti rendbe mi is.

Anyatermészetnek hívjuk a környezetünket, ez valójában élővilág alapzatokkal, míg a fennlévők világosságot szolgáltatnak, ég és föld között pedig mi játszunk a színpadon. Az anyaszerep meghatározó, őrajta át folyik a táplálkozás, köldökzsinór, mellbimbó, és ha ő teszi a szánkba az ételt, nincs mese, le kell nyelni, amit ő nem kedvel, mi sem fogjuk.

Az első távolságmegtételig bénán fekszünk, de azért forgunk, majd kúszni-mászni kezdünk hévvel, nagy izomteltjesítmény már az is, és felállva elindulunk a távolságmegtételek útján. Erre mondják, hogy felfedezzük a világot és bejárjuk lehetőleg minden zeg-zugát, de eleinte csak kis méretben, majd világszerte, s végül ma már az eget ostromoljuk az űrben.

El akarjuk érni az azt, annak végét, célját is a gondolkodással, s azonközben rájövünk, hogy mindez a mi törekvéses létezésünkből fakad, az van benne, mit tudatból beleviszünk. Így válik az azból ez, itt már nemcsak közel környezetünk, de az egész mindenség, s ez sokkal nagyobb lépték, mint növényeké, állatoké, ám egyedül szinte semmik lennénk ezt végezni.

Szerves természetünk lett a kapcsolódás egymás felé, a közös tevékenységen túl fontosabb a közös gondolkodás, minek egyik oldala a világtükrözés, másik az egymással közlés. Ennek eredménye, hogy nekünk minden ez itt lett, az ott pedig az elvégzendő feladat, közben igazán akkor érezzük jól magunkat, mikor mindkét oldalt beteljesítjük, ne hidd, hogy több kell.

Kérdések és válaszok természete, hogy csupán feltevéses magyarázatok, és ezen még a bizonyosságok sem segítenek, képességek valamire megnyugtatók, de újak kellene.
A gyerek nem azt kérdezi már elég hamar, hogy mi miért van, – korábban miértre is miért jött, – hanem hogy jó-e éppen feltevése, válasza, megerősítését várja, hogy ő jó úton jár.

Azaz a fejében megszületett gondolatot ellenőrizteti velünk, s ha nem vagyunk elég türelmesek, nem hagyjuk elmondani neki az ötletét, letorkolljuk, magába fog fordulni. Egy idő után már a legzseniálisabbat sem meri, akarja közölni velünk, elindul az elkülönülés felé, semmit nem oszt majd meg, sőt, kettős játszmába kezd, csak odavet valamit.

Hogy ez mikor kezdődik, nehéz megmondani, a tapasztalat eligazít, de mikor ilyen mód a gyerek valaki felé feltűnően megnyílik, mutatja, ritka vendég nála elismert tudás. Már mint amit a környezet elismer és díjaz, magába kell fojtania eredményeit elv s elmélet tekintetében mi tőle származik, megtartja magának, alkalomra vár kiadni.

Kitörni, lenyűgözni a rá fogékonyakat, de csak szerencsés esetben kerül ilyen közeg és feltételrendszer árnyékába, ahol érdem lesz a gondolkodás, újszerű ismeretszerzés. Régebben ilyenek maguk kísérletezgettek, a barkácsolás volt a mindenük, elektromos irányban is, aztán jött a nyomtatott áramkör és egyéb előregyártás, nem maradt feladat.

Próbára tenni a figyelmes rendszerességet, – átlátóképesség fejlesztése, összefüggés felismerése, – aztán megépíteni mintát, tervet, vagy komolyabb szerkezetet valóságban. Elfogadni, hogy minden kérdésre adott válasz további kérdéseket hoz magával, megoldott feladat újakat szül, ha merjük felismerni azokat, bevallani következmények létét.

A nem szándékos következményekkel is számolni kell tehát, de ha nem feltevéses jellegű tudást birtoklunk, inkább a tagadást erőltetjük majd, ezért eleve jó nem nagy magabiztosság. Azaz tisztában kell lenni vele, miben lehet bízni, mert igen határozott feltevés, nincsen rá elméleti cáfolat, – és mi bizonytalan, mert megerősítést elutasítottan nem kap.

Ez viszont átfogó társadalmi összefüggést rejt, többségi lelki-szellemi állapot függvény, s ahol a felnőtt közösség kételyt, kritikát nem gyakorolhat, gyerekekre is átviszik a bajt.

Sokan reménykednek, hogy megjavulnak a dolgok, s nem akarnak rosszabbat, mint ami van, érzékük nem is jelzi még, amivel riogatják őket, tanácstalanok, mert viszonylag jólétben élnek. Azt remélik tehát, hogy mindenkinek lehető lesz felzárkózni legalább az ő szintjükre, és nem ők fognak leesni oda, mint ahol egyes vélemények szerint már sokan vannak, szenvednek.

Kevésbé jut eszébe kissé megtévesztettek célközönségének, utána nézzen, igaz-e, amit hall, tényleg olyan rossz-e a helyzet, de még arra sem figyel, hogy ő mit él át, többet akar. Az is lehet, hogy nem, csak kimaradna mindenből és a hangosabbra hallgat, viszont a tagadás könnyebb, bizonyítani nehezebb, megtévesztő a helyzet, ki fog itt hasznos igazságot tenni?

Hát a nép, aki végülis választ jó és rossz közt, ami az utóbbi időben lefokozódott és azt sulykolják, a kevésbé rosszra szavazz majd, mintha az a rosszság megbocsátható lenne. De nem az, és törekednünk kellene elérni, hogy jó és jobb között lehessen választani, s ha ki eleve nem ezt az igényt nyújtja, ki legyen zárva boldogítani akarók közül.

Könnyű mondani, meglátva ezt az összefüggést annak, aki megtanulta, sőt tanította is, de a megvalósításhoz neki sincs receptje, a gyakorlat más, az úgy puffan, ahogy esik. Kissé humorosan fogalmazzák ezt érintett szakemberek, de nem szabad elsiklani rajta, valahol el kell kezdeni a változást, számon kell kérni az elméletet, ha rossz a gyakorlat.

Előhívni a józan észet a fejünkből, merni gondolkozni a tapasztaltakon, levonva a következtetést, mi a rövid- és hosszútávú feladat, helyi vagy országos szintű tárgy szerint. Mert a legtöbb bajunk az erőforráshiányból fakad, okosság nemcsak ennek felismerése, de termelési színvonal-emelés maga, mihez kultúra kell, nemcsak ügyesség, akarás.

S ha megtanultuk meglátni valóságosnak a helyzetünket, hajlamosabbak leszünk tenni a javításért, s főleg eredményesebbek, kezdjük hát reménységre okot adó tevékenységbe!

Felpaprikázott közéletéről és feturbózott közhangulatról árad közlés, ahonnan az erősebben buzog, mint a csillapító hangok, hónapok óta, mások szerint már évtizede. Valójában ez a modern világ, mesterséges folyamatokat gerjesztve magából, de másként, jobban mondva kívülről gerjesztik, akiknek megadatott modernné tenni emberi földet.

Akiknek volt tehetségük, azaz aranyuk és elképzelésük, valamint mersük, hogy kegyetlen bátorsággal belevágnak, ha kellett álnok megtevesztéssel alakítani a világot. Mert ehhez le kellett rombolni a régi rendet, a természetesség évezredek óta szépen vagy csúnyán kialakult összefüggésrendszerét, a szervesség műveltségét, az isteni rendet.

Senkit ne tévesszen meg tovább, hogy az istentől elrendelt társadalmi rend meglétét tanulta a királyok és nemesek vezette országok esetében egészen legeslegújabb korig. Ők már ugyanúgy kiszolgálói voltak jóval magasabb szinten elhatározott közös erős akaratnak, ahogy őket pedig a nemzetté társított nép szolgálta, de akarattalanul.

És ez a lényeg, hogy a főkérdésben dönteni mindig valahol máshol szoktak, nem felmerülés helyén, és annak összefüggése távoli célok érdekével határozza meg a tettirányt. Mindeközben azonban az emberek, családok, családfők, családanyák, papok és tanítók, mind tették a dolguk, megőrizni a hagyományos életmódból amennyit csak lehet, mivel hasznos.

Még fejlesztették is magukat a népművészet terén például, a kézművesség is alkotott, míg hagyta a minden területre benyomuló tőkerendszer, ami tehát mesterséges futam. A mesterembereket gépi mesterségesség váltotta le és fel, emberi beavatkozás szükségessége lecsökkent s hiába toronyház építésnél ott vannak, egyedül már semmik ők.

Ez a nagyság és bonyolultság mindenüvé úgy terjedt ki, hogy az egyes ember jelentősége elenyésző, mindenki pótolható, mozgató erő és szándék közös akarat megeléje. De hogy tehát sikerül is és jól érezd magad a mai folyamatokban körülötted, hinned kell benne ugyanúgy, mint rég az isteni jószágban, s ehhez meggyőző eszközökből ömlik rád a szó.

Van közte vitatott, de az ritkán igazán mély gondolatokkal építkezik, inkább érzelmek keltésével éri el a kívánt hatást, de ez a gerjesztett állapot már nem a józan észé. Eme körülmények közepette kell hát most már magunkra, kívánságainkra tekintenünk, mert nem győzni vagy csalódnunk kell végül, de legjobbat kihozni rendelkezendő lehetőségekből.

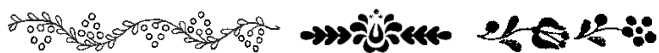
Szokatlanul nagy lett a világ, olyan értelem vagy szempont szerint, hogy nem a kilométerben mért távolság nőtt meg, nem is a méter lett még hosszabb, hanem kapcsolatok kiterjedtsége, dússága. Régebben is jártak egyetemre messziről jött ifjak nálunk, de aztán hogy mi lett velük, azt már nem követhettük, mint manapság, mikor azonos időben tudhatunk róla, mi történik velük.

Japántól Fokföld, Montevideótól La Pazig, vagy egész Észak-Amerikában, Ázsiában, olyan, mint régen a szomszédok beszélgetése, van hozzá kép, s ha fontos, még mozgókép is hanggal. Eleinte csak tudós társak levélváltása érkezett meg azonnal és felvéve a benne lévő gondolatszálát, jött rá a viszontválasz, akkoriban könyvek is készültek ilyen módon.

Majd aztán a közlés természete módosult és elmozdult a helyi előbeni tudósítás felé, ma már tudósítót sem kell kiküldeni, megoldják kihelyezett kamerák, műholdképek. Közösségi kiszolgálás régi drágasága már a múlté, sok kapcsolat ingyenes vagy olcsó, ahogy a telefon fényképezi belvilágod, úgy műholdak felhők fölül mutatnak meg mindent.

Egyéb eszközök is elérhetők mindenkinek, számítógépünk egész szerkesztőséget pótol, csak legyen hozzá színvonalas mondanivalónk, azt nem helyettesíti a színes csinnadratta. És ez a gond ezzel a nagyra nőtt világgal, hogyha nem vigyázunk, az olcsó híg levesben fogunk lubickolni, ahelyett, hogy a legértékesebb emberi teljesítményt kapnánk meg és élveznénk.

Ezért igényesen megválogatni bejövő hírforrást, kibocsátót elengedhetetlen lett, szerencsére eleve kiválasztódtak már ők, ha barátaink lettek, üdvözöljük életük. És megsiratjuk haláluk, mert olyan is akad már bőven, hogy özvegy, hozzátartozó jelzi a közösségi felületen a tragikus hírt, és ne feledjük, ez egyszer majd velünk is megessik.

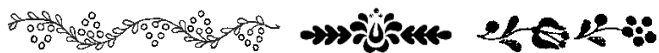
A hosszú élet titkát az mutatja meg, mikor azokkal találkozol, akikkel életedet kezdted, iskolában, katonaságnál, bakancsot együtt húztatok, vagy éretté nyilvánítottak. Mennyi ugratás, évődés befér az ilyen találkozóba, van már megélt idő épp elég, történés is annyi, hogy háttérbe szorítja az annakidején történeteket, de nem teljesen.

A meghatározó korszak mindig visszaköszön, ha ki elfeledte volna, másik emlékeztet, olyan részletekre, hogy visszajön az egész, mert odafordulsz, érdekel, ki mint emlékszik még rád. Az az elevenség, ahogy ők, vagy éppen te is felidéztek ötven vagy még több évvel ezelőtt átélteket, megpendít benned elhalt húrokat, felhangolódsz, hogy ugyanúgy szólj te is, amint ők.

Mi ez az egész, nagy kérdés, honnan jön az élmény, talán az örökélet szele csap meg most minket, sose halunk meg, már énekeljük is, mert iszunk bőven, hogy legyen hangunk, dallal felszabaduljunk. De előtte, közben, utána életgyónások jönnek, aki kiborult valamikor, most keres gyógyírt, és megadjuk a feloldozást csak hagyja végre abba, az ömlengésbe mindenki beszáll.

Ám egyikünké sem kudarcos élet, sőt, kiváló tettekkel dicsekszünk sorra-rendre, így valóban értékes emberek lettünk, van miről beszélni, tanulságok tantuszai zuhognak. Ismerjük egymást, mert ismerjük magunkat, testi-lelki bajainkon már régen túlléptünk, most csak felidézzük mert ismétlés a tudás anyja, és nem akarjuk abbahagyni most sem az önképzést.

Olyan ez a találkozás, mint a csillagos ég, jellemzően állandóságot mutat, de közben átfordul minden, más összefüggésben jön elő újra a lényeg, nem avul el, sosem unalmas. Aligha merül fel, mit már át nem éltünk, hosszú életnek vannak előnyei, hátrányon felül, s jó rádöbbseni a közösségre élményekben, senki nem maradt le semmiről, s még sok várható.

Testünk bonyolultságaira a lelki hatás csodálatos eredményekkel is járhat, de van másik véglet, amikor megfejthetetlen módon károk keletkeznek bennünk, nem mindegy, mi az út. A mennyországba vezető-e, vagy a pokolba földi értelemben, aminek csak képzelődés általi lesz az égi mása, tudjuk is, bizony, hogy itteniség, életünk jelene a fontos.

A másikról nincs fogalmunk, találgatjuk, mi a feltétele, mi általában most is boldogít, így hát megtesszük, kettős haszonnal, mert oda is, ide is illeszkedő, viszont így jól megvagyunk. De ez csak a lelki nyereség, testileg alig merünk gondolkodni róla, ama túlvilágról, s legnagyobb vigasz, hogy tökéletes alakunkban fogunk feltámadni, betegségben gyötrődtek is.

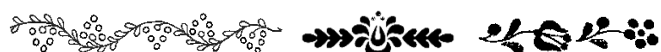
Helyette tehát az lenne az üdvös, hogy élet legjobb feltételeit teremtsük meg magunknak, amiben a lelki tényező lenne a lényeg, ha hagynánk, hogy kibontakozzon teljes ereje. Ami a test vezérlését hibátlanná teszi és hiánytalanná is, vagy a túlzásokat segít elkerülni, hiszen észrevétlenül, de sok a következménye vidámságnak, szomorúságnak.

Fellelkesültségnek, vagy letört lehangoltságnak, hogy szárnyal-e a kedvünk, vagy egyre lehanyatlak, bizalommal fordulunk-e eljövendők felé, vagy félelemmel, hogy szinte rettegünk tőle. A kedvező állapot elérése nevelés kérdése leginkább, ami majd önnevelés lesz, önelhatározás a jó oldalak, részletek választására, mikor döntésre adódik mód.

Hiszen sokminden csak megtörténik velünk, és nincs beleszólásunk ama folyamatokba, de nem mindegy, miként fogadjuk a szükségszerűséget, cselekvésre ösztönöz-e nehézség, vagy bénít. Elszalad-e velünk a szekér siker esetén, vagy visszafogjuk akkor is magunkat, gondolva a hétköznapi élet, a közepszerűség és munkálkodás feltételeire, biztonságra.

De az állapotunkat sose adjuk át annak a külső hatásnak tehát, egyensúlyunkat és önuralmunkat akkor is őrizzük meg, mikor kirúgunk a hámból, vagy tragédia csap le ránk. Hogy a testi-lelki kiegyenlítődéssé legyen működésünk alapja, tudjunk beszélni róla, miként érezzük, gondoljuk a világot jónak vagy rossznak, s sokszor csupán közömbösnek számunkra.

Legyen ritmusa léleknek és testnek természet szempontjából, ami szellemi hatást is tartalmaz, feltüzel és megnyugtat, kitart a forgatagban, mi körülvesz bennünket, s üdvözít mindenképpen. Beilleszt a világ folyásába, de ki is emel belőle, elfogadjuk más akaratát, de a mienket is érvényesítjük, élünk és élni hagyunk, emberség teljességében élünk.

Csak a múlt emléke-e vallásos áhítat, avagy úgy karbantartja a lelket, mint a víz a tisztaságot, élhatsz tisztán, akkor is üdít a zuhany, így a lélek is szeret megújulni. Igen egyszerű a képlet, a módszer, az eszköz, mégis milliók dobják el maguktól, egyedi utat választva „nem hisznek a tündérmesékben”, inkább elfogadják a modern világ szolamát.

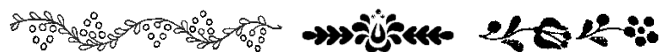
Az pedig ugyan többszólamú, de azt hangozza, hogy ne hallgass másra, csak ránk, tévedhetetlenek vagyunk, hiszen jóval későbbiek időben, mint akikre figyeltél, a fejlődést mi jelentjük. És aztán nagyjából ugyanaz a szertartás fog ismétlődni körülöttünk, kisé más alakban, mint amelytől megszabadítanak újabb eszmék hívői, nemcsak jó szóval, de erőszakkal is.

Vagy pedig nincsen ilyen szertartás, üressé vált az élet, dolgozz, és ha elfáradtál, pihenj meg, de ne ünneplő szívvel, hanem közömbösen, ne a szellemedet fényesítsd, testeddel foglalkozz. A test jóléte, élvezete, kikapcsolódás, szórakozás vezet a jobb állapothoz, még ha kimerüléssel jár is, erőt vesz el, és eszmei oldala sekélyes, mindenkinek az ajánlott.

Az egyéni kiteljesedésre kevesebb a figyelem, közösen kellene lelkesedni a földi élet valamilyen adott szépségétől, varázsától, amit épp egy másik ember teremt. Ehelyett maradtak, akik a Világteremtőt tekintik kiindulásnak és végpontnak, közben lévőkre is gondviselőnek, s e hitükben nincs megingás, így aztán dalos kedvvel élnek szépen.

Mert Isten számára nincs lehetetlen és hozzá társulva imás lélekkel többet remél, aki ezt vallja, és még kudarc esetén sem csalódik, próbatételnek veszi, s megújítja önmagát. Istenes élet nélkül is van élet, jósága türelmes, hiszik a hívők, és hogy szeretete mindenkire kiterjed, előbb utóbb belátják, nem marad ki kegyelme hatása alól senki.

Ebben a hitben egyesülni felemelő, míg kevesebb, egyes emberhez, embercsoporthoz kötődésért már nem lelkesedik mindenki, mert ha mást lát helyesnek, boldogítóknak, inkább azt támogatja, azaz egyetemességet ne a mi oldalunkról lássunk megvalósítandónak, mert abba belehibázunk, belebukunk, hanem istennek mondott szellemiségéről.

A jó egészséget kincsnek mondani nem több, mint hozzávetőleges meghatározás, sokkal többről van szó, ismerjük pontos kiterjedését, ha bármely részletét is elvesztve megszenvedjük. Korlátozás hiánya, más szóval betegségé, de mi ha jön, nehéz magunknak is bevállanunk, vállalni a velejárókat, és következnek továbbiak, általában roncsolás belőle.

Mindez nem egyértelműen tragikus, túl lehet élni, meggyógyulni valamennyire, de az már nem lesz ugyanaz az élet, nem ugyanolyan, mint volt, csak néhanap, vagy folyton, érzünk különbséget. Idővel lejár a lemez, szokták mondani, de a testünk nem gép, nem igen cserélhetők benne az alkatrészek, inkább szerszám, melyet időnként élezni kell, de ha lekopik az él, tovább nem.

Meg aztán pontosan nem is tudjuk, hol a határ, fejlődés és hanyatlás között, egyikben még nagy a töltekezés, gyarapodás, másikban meg kell állapítani, hogy többre sosem leszünk képesek. Főként az ügyességet kell gyakorolni, hasznos mozdulatokat, hogy eredményesek lehessünk, a munkavégzés nagy része is ezen alapul, nem véletlen csodáljuk mesterek képességét.

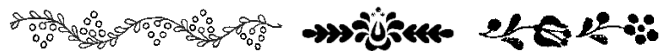
S mintha ez a tudásszínvonal tárgyyszerű térben kiváló biztonságot, állandóságot, és még megelégedést is biztosítana, testünket jól hozzáigazítva, változatlanul teljesít. Ez lesz számunkra az igazi egészség, hogy úgy számíthatunk magunkra, tudunk munkát végezni, más ezt így nem, illetve álmunkból felébresztve is megy, s begyakorlása észre is vonatkozik.

Valójában az egészségesekre épül ez a világ, benne a fogyatékosok is annak számítanak, igazából fájdalom a kulcs, az jelzi, hogyan működhetünk, beteg vagyunk-e.

Ám nem elég a fájást megszüntetni, enyhített tünet is ártalmas, de az okot kell kezelni, elmúlasztani gyulladást, beforrjon a seb, álljon meg a gyengeség, jöjjön vissza az erő.

Régen ritkán mentek orvoshoz az emberek, és kórházban igen sokan nem jártak, legfeljebb csak beteget látogatni, az öngyógyítás sem a gyógyszerekre épült, inkább hittek javulásban. És magasabb volt a fájdalomküszöbük, étel és ital tisztább, hatékonyabb volt, szabályozták vele szervezetük működését, fűvel-fával gyógyítottak, ami ételt s gyógyteákat takar.

Valamiképpen jobban ismerték magukat, mint mi, hogy mit bírnak, meddig mehetnek el, ritmust az ünnepek adtak, a naptár előírta ügyek az egészség megőrzésére is jól kiterjedtek. Inkább hiedelmeink szólnak róluk, a modern életmód nem ismer el jónak mást, így megszólja a régit, de ne feledjük, e szép világunkat, nem tudjuk, mily régen alakult ki és jön velünk.

Ne törjön össze a világ senki kedvéért, és ebbe az isten is beleértett, de fordítva, hogy neki sosem lenne ilyen gondolata sem, nemhogy szándéka, mert akarata szent üdvösség. S ebből következő földi halandónak, bármely embernek se legyen ilyen törekvése, vágya, kívánsága, a kicsi átkozódik, a nagy meg megvalósítani vélhetné, de nagyot téved.

Nem lehet a világot elpusztítani, de a környezetünket, melyet elődeink építve-szépítve tettek sokkal lakályosabbá, mint a múltban bármikor, le lehet rombolni esztelen. Leginkább abban bízva képezelegnek erről a megvalósításhoz markukat köpdösők, hogy az utána következők jobbak lesznek, és csupán ők lesznek újjáépítők, nekik tejel a föld.

Mondhatnánk Földet is, nagybetűvel, mert a méret már bolygónyi lett hatékonyságban, kis lépések tekintetében, ahol rombolás nagy léptékű leend, minek hatása viszont felmérhetetlen. Eközben érthetetlenül vannak támogatók a tömegemberek között, akik jobb életüket remélik a katasztrófa után, láthatatlan erő vonzásában leledzenek megtévesztve.

Ki tudja, milyen felelőtlenül összeállított forgatókönyvek tévesztik meg a hatalmakat, kicsiket és nagyokat dominóelv szerűen, elfogadják ezt a rettegetést vezérelvnek. Bár az is igaz, csupán önfeláldozó lehet a tiltakozás a félelem rendszere ellen, mert a túlerő csírájában elfojtja, bármily erős ésszerűség alapján figyelmeztetne.

A világ maga azonban ezenközben jól van, már végzi a válaszást a teljes rombolást megelőző, hasonló felfogásból fakadó természetkizsákmányoló tevékenységünkre. Amiből egyikünk sem képes kimaradni, mert hiába képzeljük, hogy környezetkímélőre térünk át, ha alapja, feltételrendszere úgy szennyez tovább, mint a többi szennyező terület.

Megoldásért kiáltunk hát, miközben elhisszük, hogy csak azok menthetnek meg, akik vágóhídra hajtanak, ezért meg kell barátkozni azzal a gondolattal, hogy csak magunkat menthetjük mi meg. Attól, hogy sokmilliárd embert arra használjon vezetése, legyen az gazdasági vagy egyéb, saját elpusztítására még fejlettebb fegyvert találjon ki és gyártson, arra fordítva hasznot.

Melyet tőlünk vesznek el, a mi szabadságunktól, minek hiányában kevésbé tudunk józan ész szerint élni, korlátozva maradékelv szerint, mert egyébként ennyi ember élete költséges. Viszont mindenki ott van az értelmi szikra, építő jellegű neveléssel többre jutnánk, megértve természet és ember lényegét, a jövőt az isteni terv szerint alakítsuk.

Igen, erre már hivatkoztak a feudális urak, minek tagadásából jutottunk mai állapotunkba, így aztán nem tagadni kell a márt, hanem a teremtő társává emelkedni.

A világhelyzet betolakodott mindannyiunk életébe, kéretlen terjed rossz hír sokfelől, nemcsak lelkünk előszobaajtáján kopogtat, elterpeszkedett a nappali tudatfotelján. Bármerre nézünk a hírmezőn, nem a békesség virágzása köszön ránk vidáman, hanem halált osztó fegyvermozgást mutatnak fényvillanások, s romokat látunk, halottakat vélve alattuk.

Kiváltó okot egyik fél sem ismer el maga bűneként, párharcok mögött pedig ott áll egy-két annyira nagy hatalom, hogy egymást nem is merik nyíltan megtámadni, önpusztítással érne fel. Világrészeket felölelő eszmerendszerek között viszont nincs szándék kiegyenlítődesre, azt fegyverek egyetemessége sem pótolja, ha erejét nem maguk bőrén próbálják ki.

Vagyis igazit helyettesítő álharcmezőn aligha lehet győztes, mert mindenki veszít a romboláson, csak akik a tervek mögött állnak fegyverrel és pénzzel, nyernek elképesztő nagyot. Minthogy az ellenértéket természetben kéri, szószerint, termőföldet és természeti kincset, valamint újjáépítésre ők kapnak hitelt fegyvereladásból meggazdagodott bankoktól.

De ahogy alacsony légnyomású területre a magasnyomásúról szélként áramlik a lég, kis országok kis pénzét is elszívja háború költsége, kisöpör kasszát, jól meg van szervezve. Nem maradhatunk ki, s ha nem is itt robbannak a bombák, rakéták, élő közvetítésekben van részünk, megdöbentő és elkésztő látvány megteszi hatását, háborús lélekké válunk.

S ez még nem elég, ilyenkor kezd a zavarosban halászni a gonosz lelkek hadserege, fegyvert sem kell fogni ránk, hogy feltartott kézzel megadjuk magunk kiszolgáltatottságon nyereszkezőknek. Észnél lenni, józannak maradni, nem bedőlni álhíreknek, s főként álértékelésnek, olyan próbatétel, ahol a jövőnk vizsgázik, most még lehet, zárjunk össze egymásnak uszítás előtt.

Valahogy nem akar menni a visszavezető visszatekintés nekünk: amikor magyarságunk múltban gyökérző eredetéről határozott kijelentést kell tenni, elbizonytalanodunk. Nincs róla egyértelmű fogalmunk, és több okból kifolyólag: elsősorban ismert tudományos hivatkozás teszi kétségessé, hogy biztosat tudhassunk, merthogy elkülönít magunktól minket.

Olyanként tekint ránk az őstörténet tárgykörét előadók túlnyomó része, mint akik nem ott lakunk jó idő óta, mint ahol létrejöttünk, ezer, ezerszáz évet emlegetnek itt lenni. Ez éppen elegendő is lenne, mert hozzánk még csak közelítőleg sincs itt hasonló régi nép a környezetünkben, ám felhánytorgatják ama honfoglalásnak mondott eseményt, mint hódítást.

Hangoztatván a vádat, hogy itteni kultúrnép vagy népek volt az áldozat, bűnben fogant állam a miénk, melyet utóbb meg kellett keresztelni, szalonképesek legyünk végre Európában. És itt botlunk bele az első botlató ügybe: a régészet nagyfokú folytonosságot mutat az itteni lakosok körében, ami négy-öt ezer év, sőt sokkal több, és hasonló a jelleg.

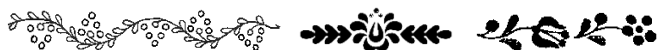
Sem a csontok, sem az eszközök nem beszélnek, és még a díszített tárgyak, művészi alakok sem, de azért az értelmüket megfejthetjük, sőt még azonosságot is látunk bizonyos jeleknél.

Akik ezeket a földbe tették, nem jöttek ők sehonnan, és túlnyomó többségben vannak az ideérkezetteknek mondottakhoz képest, de róluk nekünk kötelességünk lemondani.

De kikről nem? – ez a kérdés sincs tisztázva, mintha igazolni lehetne a nekünk szánt megoldást, hogy egész népként költözött ide, ki tudja, hogy milyen messziről és hogyan az elődeink hada. Mert nomád hadat emlegetnek, kik szekereken laktak, legeltettek, állatállomány volt a vagyonuk, s ha más nép vagy időjárás miatt elveszett a legelő, földönfutókként új élettért leltek.

De ez csak ázsiai részeken volt életmód akkoriban, ami oly messze van tőlünk, hosszú vándoroltatással tudja a feltételezés idehozni onnan a győztes „honfoglalókat”. Ám ha arra képesen erősek voltak, előbb is találhattak volna hazát maguknak, de ők ide vágytak elszántan, csodaszarvas mutatta az utat ötezer kilométeren keresztül.

Ez már a regék világa, bár újabban néhány névazonosságból próbálnak közös múltat és minőséget előhívni, mindig harciasság dicsőítését megtéve számunkra vonzóznak. Ámde háborúkat szítók mindig elenyésztek, míg békés munkálkodás eredménye túlélés, s mintha nekünk ez utóbbi lenne a lényegünk, erre vezessük vissza magunk, visszatekintve.

Ha régen voltál fiatal, bárhogy éltél, mégis sok élményed van, nem is akármilyenek, neked főként kedvesek, vagy elszomorítók, de mindig volt tanulság, üresjáratra most nem emlékszünk. Micsoda élet volt, mikor alig fáradtunk el, sokkal gyorsabban dolgoztunk, mint öregen, nagyobb terheket elbírtunk, és gyorsan kipihentük a nehéz napot, este még sportolni is volt kedvünk.

A kudarc olyan volt, mint a szúnyogcsípés, kicsit fáj, vakargattuk, takargattuk magunk előtt is, aztán gyorsan elmúlt, nem soká törődtünk vele, ezernyi lehetőség nyílt, és próbálkoztunk. Újra és újra megtettük, amihez kedvünk volt, elmentünk valamely célért a világ végére is, nem okozott gondot az éjszakázás, sokat kibírtunk, és ezt fel is használtuk igen sokszor.

A világ is másabb volt, biztonságosabb, bárha korlátosabb, nehéz volt hozzájutni igazán menő dolgokhoz, de valahogy megoldottuk, hogy meglegyen, levesebbel beértük, mint manapság. Mert ma is vannak fiatalok, s úgy látszik, mintha sokkal jobban élnének, könnyebb nekik, megkapnak mindent, amire rámutatnak, kényelmesebben élnek, okosabbak, de eszközökkel érik el.

Mi fejben számoltunk legtöbbszörre, ők géppel, ha egyáltalán szükség van rá, mert minden készen van és úgy jutnak hozzá, nem nekik kell összeszedni a tudást, valakik már megtették azt helyettük. Persze sokkal gyorsabban változik minden, mint a régebbi időkben, de annak is volt előnye, hogy egy eszköz kiszolgált egy emberöltőt, sőt meg is lehetett örökölni, ma egyszerűhasználatos.

Ez a mai szolgáltató világ azzal is jár, hogy kézügyesség kialakítása háttérbe szorul, pedig egyre több minden van, amihez nem lehet szerelőt hívni, mégiscsak szükség van ránk. És bizonyára úgy élnek, többszörre maguk közt a mai fiatalok is, hogy lesz mit mesélni az unokáiknak, ha lesznek még olyanok és nem megy ki a divatból az emberi utódnemzés.

Mindennek megvan a maga oka, de csak ritkán jutunk hozzá, megelégszünk a magyarázattal, mely szükségszerűen felszínes, mert szemléletmód a forrása, ami fogalmi keret függvénye.

Magyarázat helyett gyakori helyettesítő a visszavezetés, élőt az élettelenre, értelmeset az élőre, csak az élettelen nem tudjuk visszavezetni semmire eddig.

Volt próbálkozás az önmaga oka jellemzést átvinni istenről a világra, de az meg nem ad valós magyarázatot a létezés tényét ragozva, mintegy mélyebb létalappal ellátva. Ami ugyanazság, ezért nem is lett népszerű, egyáltalán, mindennek oka van kifejezés a minden egyesre vonatkozik, csakhogy minden minden, a mindenség megfoghatatlan s okatlan.

Mert benne létfolytonosság áll fenn, elkülönült egyes dolgok a mi értelmi találmányaink, csoportosításuk megfigyelési eredmény, s a tapasztalat törvényszerűségekből épül. Látszatra, mert bármilyen megszokottság hirtelen összeomolhat, valamint szokatlan új fel tud bukkanni bármikor, belevettünk a létbe, s bátran világot alkotunk belőle magunknak.

Fogalmainkat pedig érzékelési válasz szülte emlékezet különíti el tőlünk, hogy azonosítani tudjuk megfelelőikkel, és a mirevalóság különös értelmével. Ez nem más, mint jó és rossz, kellemes–kellemetlen, hasznos–haszontalan, szép és csúnya különbségek rávetítése arra, amivel találkozunk, amit szeretnénk, akarunk, és teszünk is érte.

Értelme és értéke így együtt nyilvánul meg számunkra, ezért sokmindent el se kezdünk, avagy elvetünk idővel, míg az ellenszenvünk képes ellenkezőre változni, kedvező esetben. Az okszerűség tehát többnyire kimerül a beállítódás peremén, mielőtt átkelne rajta, látszatunk megelégedésünk, okmélység idegborzoló, mert semmi értelmét nem látjuk.

Meddig terjed gondolkodásunk hatóköre? – fel sem tett kérdés, avagy nem szokásos, mert vagy nincs rá válasz, vagy ha van, nincs benne köszönet, ellentmond a józanésznek az ész határát így megszabni. Ugyanakkor beépített kétértelműség van a kérdésben a gondolat szárnyalása miatt, de ami nem előzheti meg a ténylegesen tudottat, viszont a tudásunk mégis folyton nő

Gondolatban is lehet ugyanis tapogatni úgy, hogy még nem tudjuk, mit, és most nem azokról van szó, akik nem tudják – pontosan – mit beszélnek, de mondják rendületlen, hanem fejlesztő módszerről. Nem tőlünk független fejlődésről tehát, amit befogadunk, de az eszünk általi lépésről előre, vagy ha tetszik, körben haladva, lényeg, hogy többet tudjunk meg, mint amit addig már tudtunk.

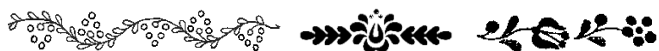
Többféle eljárása van ennek, de mindben kell kisebb-nagyobb következtetést használni, ilyen eset, mikor részleteket egészzé állítunk össze, összeáll a minőségileg több új kép. Vagy amikor van egy elméleti meglátásunk, s azt ráhúzzuk valamely esetre – eseményre, történésre, cselekvésre – olyan természetes módon, mintha az magátólértetődő lenne.

Elvet és fogalmat tudunk azonosítani, vagy pontosítani, ha sántít az összevetés a valósággal, ami tehát mindkettő észí dolog, gondolkodással jön létre az eredmény. Mégis van bizonyosságunk, hogy nem mi találtuk ki ezt az egészet, hanem bőrünkön érezzük, fülünkkel halljuk, szemünkkel látjuk, s ennyi elég, különben megbomlott lenne valóságérzékünk.

A bomlás jele egyébként minden túlkapás, mi túlmenés adotton, tudotton, képességünkön, például a halálunk utániak felé, még élve, ha az ránk, s nem maradékainkra vonatkozik. Ugyancsak erkölcsi hatókörünkön túlhajlik olyan vállalása, mit másokkal végeztetnénk el, ami persze szintén megtörténik, végsőleg összefüggve valamiféle parancsnoklással.

Ami tehát hatókör túllépés, mert akaratunk és gondolatunk nem különbözhet, csupán magunkra vonatkoztathatjuk együttes előfordulásuk esetéről döntve, s szándékunkat közölhetjük. Ez a közlés az, ami megment bennünket nemcsak a magányos gondolkodástól, hanem képesség hiánytól, hogy egyedül tehetetlenek vagyunk valamely tetre, közös hatókör a megoldás.

Ekkor semmi sem tiltott, minden megengedett a viszonzóság mentén, alapján, van elegendő eszünk saját érdekünk érvényesítésére, ha erőt hozzá közös kölcsönösségből nyerünk. Ám itt ne cövekeljünk le, egyéni ajánlat tevésével vihetjük világunk előre, ha az olyan, hogy a többség rábólint, mert érzi, tudja, hogy mindenkinek hasznára válik a jó ötlet.

Nagy embereknek, nagy tettek végrehajtóinak csak némelyike kapott méltó elismerést még életében, nagy többségnél különböző okból ez elmaradt, vagy csak halála után történt meg. Ezt is, azt is hátráltatta, sőt lehetetlenné tette sorozatos rendszerváltás, a hatalmi kör kicserélődése, amit egyébként külső erők kényszerítettek ránk, itt a mi honunkban.

Annak során akik a vesztes oldal kiemelt tagjának lettek elsámolva, még családjukban is üldöztetést szenvedtek, nemhogy személyükben, vagy elmenekülve kizárták maguk mindenből. Fél évszázad múltán esetleg visszatért olyan szemléletű világ, hogy megemlékeztek róluk tisztelettel, de ennek példaadó hatása már kisebb, mintha eredetileg kitüntetnek.

Aztán örök tényező maradt nálunk kortársi féltékenység is, vagy ami még rosszabb, korlátos erőforrások elosztásánál kedvezményre számítók, újonnan indulók ütik a régit. Könnyű eltakarni az érdemeket másoknál, ha mi vagyunk meghatározó helyzetben, aztán az irány meghatározása is kulcskérdéssé válik, és hogy ki vezényli le a végrehajtást.

Elvi, elméleti álláspontok különbsége esetén sem a megvitatás szokott nálunk a gyakorlat lenni, nehogy má' a beosztott tudja jobban, mi a fontosabb teendő jövőt nézve. S aztán van még egy érdekesség is e térfélen, hogy csak az adományozóknál pattog a labda, aki úgy érzi magáról, hogy kiérdemelte a kitüntetést, nem jelentkezhet érte maga.

Pedig ez mint intézmény üdvös eszköz lehetne igazán nagy eredményt elérő, de háttérbe került számára, hogy megmutatván, ki is volt ő, miben alkotott maradandót, figyeljenek rá. A bírálók pedig bizonyára túlnyomórészt rádöbbenének mellőzöttség veszteségére, mérlegelnék ellenkező irányzat hasznát is, megadnák, ami jár, gazdagítva nemzetünket.

Sokan és sokat élnek a tudatszűkítéssel szerzett élményfelkeltéssel, nem gondolva bele, sőt azt érezve, tágítják elmeállapotuk addigi fegyelmezetségén túlra kedvüket. Ezt az ellentmondást nehéz feloldani, hiszen tényleg jobban érzi magát, aki megiszik pár pohárral a számára ízletes, kedvelt nedű, kínálgató vagy kínált valamely fajtájából.

Egészen ráépülő jelenségegyüttest is látunk, a társasági élet látszólagosan nincs meg nélküle, úgy feloldja a feszülteget, hogy könnyebben, sőt örömmel fordulunk egymás felé. Az italozás bizonyos fokán pedig már egymás nyakába borulunk, olyant elmesélünk, amit józanul nem, – vallatónak is becézik a bort, – s szerencsénk, ha utána senki nem emlékszik rá.

De igen, akire kevésbé hat, az majd elmondja, miket műveltünk részegen, de nem szokás ezért szegyenkezni, ugyan már, mindenkivel megessék, néhanap szükségszerű kirúgni a hámból. S ahogy hajnalhasadtával felpattan a kakas torka s kiáltja az ébresztőt, mert a Nap elé lépett a Fölnek, megszüntetve a nyomást, mit a világúr éjjel ránk mér, mi torkunk is megnyílik.

Dalra fakadunk, úgy kezdünk énekelni, ahogy előtte nem tudtunk, felszabadult vidámsággal, s egy idő után már mindenfélét is, kifogyva népdalokból, nótákból, de sosem ismételve. Egy darabig, jó sokáig tehát nincs ünneplés, hangulatemelő, társalgást gördülékennyé tevő, dajdalozásig fokozott mulatozás nélkül, pedig annak hatása végülis káros.

A hozzászokás viszont úgy kezdődik, szeretjük felidézni az azzal bizonyosan elérhető jó hangulatot, s előbb lelki igény támad rá, majd a test is jelentkezik, igen erősen. Mérgezzük magunkat vele, s ha mérték nélkül, hát, ellenkezőre vált a hatás, szétrombolja az akaratumk, személyiségünk, csúszunk a lejtőn lefelé megállíthatatlanul, s egyszer vége lesz.

Hamarabb, mint gondolnánk, sok tapasztalat van rá, emiatt tudatosítani kell, nem megoldás a tudatmódosítás semmire, nem igazi élményt nyújt, korlátozni kell az e szerrel élest. Van helyette életünk valódi élményeit átélni teljességgel, helyünkre kerülve, a világot megismerve élvezni a szépségek és jóságok körét, amit az emberség nyújthat.

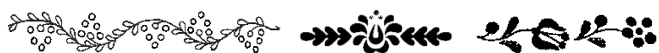
Magányos-e az emberiség a mindenségben, e kérdés sokáig fel sem merülhetett bennünk, sok volt a tennivaló életben maradáshoz, és ismeretlen volt számunkra szellemi magány. Szervesen illeszkedett egymáshoz a föld s az ég, mint nyelvünk mutatja, ott fenn állandó tűz honolt, de csak bizonyos pontokon, ahonnan üzenet érkezett azok jellegzetes alakja miatt.

Így olvadt össze a mindenség akarata az emberével, aki úgy felelt meg a túlvilágnak, hogy itteni lehetséges tökéletességet célzott meg és teljesített is rendületlenül. Hitte, hogy amit nemzedékek felhalmoztak a messzi magasságra vetítve, felhasználandó lenti ténykedés során, napi teendők egymást követve mutatkoztak, élt velük és általuk.

Ebben a hitében semmi nem ingathatta meg, akkor is megtartotta, amikor érthetetlen történések keletkeztek természeti csapás, majd utóbb emberi elfajulás alakjában. Így jutottunk jelen állapotunk gyökeréhez, kiemelkedően tisztelendő emberek ültek a többiek nyakára, s a felhők tetején is fölénk nőtt szellemtestű lények rendezkedtek be.

Ők jóváhagyásáért esedezünk azóta, elillant önálló alkalmazkodás öröme, s miközben megismertük csillagok szerkezetét, a hatalomról titkolózás folyik kárunkra. Még annak égi eredetét is bevetik a nagy tömegek számára, s az okosság mezeje csupán szűkített gondolkodási terep lehet, emberpiramis tetején lévőket szolgálhat.

Így aztán nincs abban semmi csodálnivaló, hogy átlagember ma is a csillagok felé fordul, onnan vár földöntúli segítséget sorsunkhoz, pedig csak igazságossághoz kellene jutnunk.

Második természetnek hívják lakásban élni, konyhában ételt készíteni, ruhát varrni és mosni, járművel közlekedni, iskolába és munkába járni, gyógyszert szedni, vagy vigadozni.

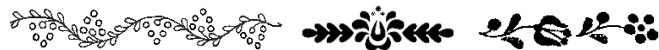
Amit mi hoztunk létre saját szükségletre vagy kedvtelésre, felhasználva az elsődleges vagy külső természetet, alkotásunk, vagy rájöttünk törvényére és az alapján jó találmányunk.

De az is, ha szabályozzuk a folyót, elhordjuk a hegyet, mert cement lesz belőle, erdőt irtunk, földet szántunk, magot vetünk, műholdas földképet nézegetünk, az időjárást befolyásoljuk. Elektromos áramot, telefont, tévéadást, számítógép nyújtotta szolgáltatásokat úgy veszünk, mintha sosem lett volna, hogy nem lett volna, fogorvoshoz járunk, szívserkentő lehet bennünk.

Bolygónk túloldalán lévőkhöz élőadásban kapcsolódhatunk, oda is utazhatunk záros határidőn belül, földrésznyi országokat úgy élünk, mint honnan és hová javak áramolnak. Megküzdöttünk érte, hogy ezáltal könnyebb legyen fenntartani magunk, mit jókedvünk elősegít, de első cél a biztonság minden értelemben, egészség és okosság, jó étkezés, pihenés.

Mindezt olyan berendezkedéssel teljesítjük, miben a nyers, első természet kevésbé vesz részt, meg is lepődünk, ha vihar támad, a gyerekek félnek villámlástól, mennydörgéstől, nagy széltől. S ezt a második természetet emberek hozták létre és tartják fenn, minek során elmés szerszám, kiváló eszközök s önműködő gépek állnak rendelkezésünkre, tökéletesítésükkel.

Azaz sosem állunk le, de már a kőpenge is jól kézre állt, s vulkáni üveg éle élesebb minden acélkésnél, valamint a mai okosnak mondott kütyük mind értünk vannak, nem mi azokért. Ezért a második természet helyett eszeset kell mondanunk, és nyilvántartanunk, mi jött létre általunk, hogy csak újat találjunk fel, ne régít ismét, legyünk birtokában emberi tudásnak.

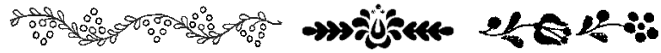
„Lélekben veled vagyok”, nem tudom mit jelent együttérzésen túl, van-e valami további kapcsolat közöttünk olyankor, indul-e felé tőlem olyan hullám, amit ő is megérezhet. Legyen a megcélzott egyén vagy közösség, mindig jó érzés szándékkal gondolatban mellé állni, megnyugtató, hogy legalább ennyit megteszek, ha többet, valóságos segítséget nem adhatok.

Ugyanakkor az együttességre ismerünk sok példát, amikor a megérezés kölesönös, utóbb kiderül, hogy adott pillanatban volt egymásra hatás, mégpedig fontos esemény alkalmával. Lelki társnak lenni, bizonyos emelkedettség és jó érzés, még akkor is, ha egyoldalú, csakhogy ennek tartalma sokszor kétséges, ha csak üres rajongás, és nem vezet el jobbításhoz.

Viszont utánzandó mintaként egy tulajdonság, képesség, alkotás és annak létrehozási módja igen ösztönző tud lenni, hallunk róla beszámolókból, de az már sokkal magasabb szint. És a szülők szeretete, családban egymásra figyelés, aggodás és kitartó támogatás igen jól jön, szinte intézményes jóság, és ha hiányzik, megszenvedjük, többete nagy ajándék.

Persze tűzön-vízen át tanúsított közvetlen odaadás, tevőleges segítség, biztatás mögött is ott húzódik lélekbeli közösség vállalás, sport terén szurkolás különlegesség. Mester és tanítvány között is élő marad a kapcsolat, kihat minden percre, mikor nincsenek együtt, elkíséri alkotás megkövetelte magatartás elvárása, szorgalmat jutalmaz.

Egyébként a folyamatok, tettünk, törekvésünk mögött, vagy benne, szintén lelki tényezőként van jelen az eszme, ami a lényegét adja, így megismerése és követése feladatunk. Akárcsak elvek szerint élni, melyeket egykor azok tanítottak, akik jót akartak nekünk, közvetítették világunk elvont alapját, mit törvényszerűen fogad el tőlük most a lelkünk.

Annakidején hogy féltünk ettől az évszámtól! No, nem naptári alakjától, hanem világunk végétől: kiobbant harmadik világháború elpusztít mindent, mindenkit, lekapcsolja istent. Aki addig képes volt fenntartani teremtett mindenségünket, de fejére nőttünk, hatalmi érdekek felülmúlják a józan ész erejét, s az emberiség sorsa végleges pusztulás lesz.

A hivatkozás nem egészen erről szólt, hanem a hozzá vezető útról, amit elkerülni javasolt mindenáron, teljes parancsuralmi társadalmat a borzalmaival bemutatva. Ami aztán megvalósult a Föld egyharmadán, ha nem is ama kiélezett művészi módon ábrázolt alakjában, de még nagyobb szörnyűségsokaság mentén és árán valójában, sajnos.

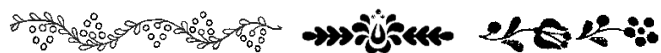
Két táborra szakítva az emberiséget, úgy vetélkedve, kié a jobb, kinek van igaza, sőt, ki legyen a másik legyőzője igaza tudatában, még legnagyobb áldozat árán is. Amit csak kevesen mertek hangoztatni nyíltan a feláldozandók felé, hogy majd akik túlélnek az atomháborút, az azzal együtt elpusztult ördögi rendszer után hogyan boldogulnak majd.

Akinek nem tetszett mindez, gondolatrendőrség csírájában elfojtotta még a szándékát is kezdeményezésének, kiiktatva őt, mint ki alkalmas lehet ellenállásra, hát tűnjön el. Ez volt a gonosz birodalma a másik oldal véleményalkotói szerint, ami kényelmes álláspont volt, könnyű volt támogatást szerezni megsemmisítésére való fegyverkezéshez.

De emitt sem állt meg az élet, különös módon ösztönzött tudósokat fejükhöz tartott fegyver, ellensúlyozva amotti pénzesőt, döntetlent nem vállalt senki, maradt pusztulásba vivő út. Így jutottunk el ezerkilencszáznyolcvannégy év közelébe, mikor az egyik, háború nélkül felnőtt vezető kör újra bevetette volna hadseregét győzelmi és zsákmányszerző céllal.

Másik oldal egyszerű találmánya akadályt jelentett azonban, amely csak az élőerőt pusztította volna, a fegyverzet is túloldal kezébe kerülve kettőzte volna győzelmét. További örült fegyverkezési verseny indult, miközben az életszínvonal különbsége már tarthatatlanná vált a hírközlés fejlődése miatt, mindenki látta többiek színvonalát.

Végül az átfogóbb erőforráskihasználás lett a nyertes, a műholdak leleplezték mindazt az elmaradottságot, mi testben és lélekben úgy megviselte a feleket, egyfélék lettünk. Azóta csak helyi háborúkat vívnak, kik még bírják szuflával s rákényszerítik népükre az erőszakot, látszatra a világ megmenekült, s e látszat fenntartásáért mindent meg kell tennünk.

Jó itt lenni a világon, bár nem tudjuk, milyen nem itt lenni, jól érezzük magunkat legtöbbször, de megtapasztaltuk, mikor rosszul, ha fájdalom terhelte meg néhanap testünket vagy lelkünket. A tartós betegség szellemi lehangoltságot okozhat, s a másik fajta baj, a mély mélabú aláássa az egészséget, melynek megléte ezért külön öröm, gyerekként észre sem vesszük.

Amint a másik véglet esetén sem érezzük a test visszahúzását, ha a szellem szárnyaló, oly kitaróan vagyunk kiobbán formában, ami eltölt emelkedettséggel, jó érzéssel. Viszont a virágzás ideje, amikor minden összejön, nem mindenkinél ugyanolyan hosszú, bár természetes állapotunkat megnyújtani szeretnénk, alkattól függ, kevésbé akarattól.

Az elért színvonalat viszont tudjuk tartani, ezt munkának hívják, dolgozni élethosszig kell, mert különben gyorsan hanyatlunk, de megállítani romlást, kopást, teljesítmény csökkenést nem lehet. Tapasztalati bölcsesség megnyilvánítása kiegyenlítő erőfogyatkozásból származó hátrányt, de kell hozzá a megbecsülés, elismerésünk, méltóságunk, tisztelendőségünk érdekében.

Nem anyagi gazdagságról van szó, ami után jó ideje nem hajt, akinek megadatott az embertársakra egyenrangúként tekinteni, tőlük nekünk semmit véletlenül sem elvenni. Már mint jogtalanul, s itt a rablás szót nem szokás használni, de mégis megtörténik, midőn egyes szakmák végzőit szükségből, vagy divatból, jobban díjazták, mint minket, s kevésből kell sokat adni.

Nekik, mert szükségünk van minden eredményre, mi mások tevékenységéből fakad, őket pedig mi miénkkel boldogítjuk, de ebben nem enged nagy különbséget, ki jár jól, az igazságosság. Ami működése elintézi, hogy jó kedvünk legyen, ne hergeljen, horzsoljon rossz szándék onnan jöve, ahonnan nem várjuk, mert értelmetlenség, s mennyi ilyen van, el kellene takarítani.

Az ember isten-szomját valójában semmi sem oltja, még az ima sem, tudjuk, nem részesülünk csupán kegyelmében, de az nem elég, bevallva-bevallatlanul többre vágyunk, olyanra, mint ő. Ami ebben ösztönző, egyúttal tragikus is lehet, vagy megmutatkozik emberségünk igaz célja, vagy megtéveszt hamis arca, tehetetlen vagyunk helyzetünkkel, jó vagy rosszul bánunk vele.

Ha jól, akkor istent kifürkészhetetlennek, ha rosszul, akkor utánzásra felhívásnak tartjuk, és szépen megtalálhatjuk benne önmagunkat, vagy pokoljárássá válhat végtelen keresés. Előbbi eset nemcsak szerencsés alkatot, de szorgalmas életet jelent, tudatlanságunknak belátását, s mindegy miként tanulunk, istentől kapva a tudást, vagy saját erőnkől merítve.

A vágyaink és a valóság közti szakadék áthidalását magunk végezzük, és sikerét nemcsak magunknak köszönjük, világlátásunkat érzelmeken túl értelmi erőnk határozza meg. Utóbbi esetben fordítva van, jobban mondva mi fordítjuk meg visszajára a világot, észre sem vesszük, hogy kényelmessé válunk, mástól várjuk a boldogulást, nem saját tetteinktől.

Vágyaink kielégítése mintha úgy járna nekünk, mint a létezésünk tartozéka, mindig kevés, ami van, elégedetlenségünk isten felé kiált, érzéki hívságtól nem tágitunk. Sokat emlegetjük valaki másra, hogy majd csak benő a feje lágya, s magunkról azért nehéz önítéletet mondani, mert saját bőrünkben másként látjuk lehetőségek hozzáférését.

A levegővétel és a gyerekkor étel, ellátás megszakíthatatlan folyamatossága csábító képzetét kell tehát mennél korábban elhesegetni, nem istentől várni folytatást. Helyes útra térni, mielőtt zsákutcába fut, szomjunkat egymásra épülő eredményekkel oltani, hogy életkedvünk önkéntelensége legyen mozgatónk, amiért hálát kell éreznünk.

Ebben az állapotban többek leszünk, mint isten célpontja, akit vagy szeret, vagy nem, mit eleve eldöntött, mert nem neki szolgálunk vagy a földi helytartóinak, hanem magunkat építgetjük. Ami neki és az összességnek is tetsző lesz, különben nincs értelme bennük bízni, de erős hit viszont a hivatásunk megtalálásában célra vezet és beteljesüléssel jutalmaz.

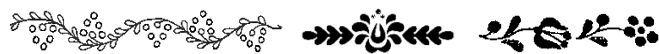
A határidő öli meg a lelket, s a testet is? – fel lehet fogni utóbbit ilyen módon, de most arra figyelmeztetek, hogy mennyire kemény megpróbáltatássá válhat kitűzött célidő. A növekedéssel kezdődik, hogy mit mikor kell már elérni képességként és végrehajtani, meddig csúsz-mássz, mikor fordulj meg a kiságyban, a lányok hamarabb felállnak s beszélnek is.

És akkor mi van? – a gondoskodás nem lankad szülők részéről a fiúknál sem, számonkérni legfeljebb magukon lehetne túlzott elvárást, ne könyvekből vagy más példáján tanulják meg azt! Mi tehát általános elv lehetne később is, mi magunk érzékeljük, mikor mire érett meg, vált ügyessé bennünk testi lehetőség, avagy a külvilág sajátos befogadása.

Megértésünkön múlik ugyanis a további életünk, mintegy el kell érni a csatlakozást, ne túl korán indítsák felénk a követelményt, hanem éppen jókor, saját menetrendünk szerint. Nem véletlen, hogy átlagolni szoktak, iskola és előzményei tekintetében, majd pedig kiválasztás történik, fej és kéz kimagasló teljesítményt nyújtó lehetőségei felé.

Mindhárom „fél” ismerete továbbtanulásról fontos, mert a gyermek nincs teljesen önismeret birtokában, családja pedig jövőjét látná szépnek, míg tanára valós igazat értékel. Aztán a szakmunkás vagy egyetemista évek már mesterséges határokat szabnak, tudja azt teljesíteni mindenki, ki elhatározta magát, szorgalom a többlet megszerzését adja.

A munkában pedig ha üzleti érdekek meghatározón betüremkednek tevékenység napi kijelölésébe, mindegyre szűkített határidőt adnak, a dolgozó pedig szenved, Nem munkaszüneti napra, ünnepre kellene várni, hogy mikor jön már, hanem lehetőleg ma jól érezni magunkat, határtalanul, időt inkább csak öregkorban számolni visszafelé.

Az élet nyertesei vagyunk, vitathatatlan, hiszen az értelem-csira szárba szökkent bennünk, de nem volt egyszerű, soká tettünk érte sokat, többet, mint élővilág-alkotó társak. De az alapokat nekik köszönhetjük, majd hogynem kőből rakták le kezdetekben, s bírják a terhet egysejtűek máig, s bár veszélyesek ránk sokan közülük, mások belénk épülten segítenek.

Ami alattuk van életmaradvány, sekélyes világ, keveset tudnunk még róla, de az is inkább félelmetes, mert acélszívósságot mutat a létben, viszont szellemi természetes lényege. Egyébként szerv-rendszerünk a siker netovábbja, megmaradtak bennünk működőképesen máig, s ha romboljuk képességüket testi és lelki mérgekkel, nem az ő hibájuk, hogy elromlanak.

Ideje az ész néven összefoglalt tehetség gyönyörűségéről szót ejteni, ha már rólunk van szó, ennek érzékisége kapcsolat titka a külvilághoz, s adatfeldolgozás méginkább. A magatartás és cselekvés pedig elvontabb terepre terelte embervállalkozásunkat, gyűjtögető és ragadozó természetünket tovább növelve, s vetni kezdtünk, hogy arathassunk.

Kézügyességbe is, nemcsak a földbe magokat, évszázatok gyakorlata vezetett ésszerű tapasztalathoz nemcsak alkotások esetén, de elvi síkon törvényekhez s igazságokhoz. Ez a teremtődésünk életrajza, mit csak a rövidség kedvéért egyszerűsítünk isten szándékává és szeretetévé, ami miénk valójában, másként megragadhatatlan lenne.

De azt kevéssé szokás hangoztatni, bár vallás épül rá egyetemesen is, ha kitaláltuk istenség mindenhatóságát, mindentudását, kötelez bennünket nemcsak igazodni hozzá,

hanem korszerűsíteni, elhagyva végre a romlás virágainak öntözését, ördögi lét elismerését, mi csak a mi mulasztásunk, többre hivatottan, egyetértve istenünkkel.

Észrevetted, mennyire csak saját tapasztalatod szerint szoktál értékelni dolgokat? – beállítódsz valamikor valahogy, megtörtént alapján és úgy érzed, az általánosan igaz, nem hátrálsz. Nem vonulsz vissza álláspontodból, mikor másik valaki mond valamit másként, nem mérlegelsz, nem ingat meg véleményedben, jórészt meg sem hallod, a további indoklás részéről nem érdekel.

És ez így van jól valameddig, ne kapkodj rögtön ellenvélemény után, ha van sajátod, azt kell úgy megformálnod eredetileg, hogy megállja a helyét, ne zökkenj ki könnyen, légy magad ura. Valójában csak akkor kapd fel a fejed, mikor számodra addig ismeretlen adat, terület említődik, s kirívó, de összefüggést mutat, észreveszed, gyarapodhatsz megismerésével.

És kérdezz rá, jól hallottad-e, illetve, hogy van az, tényleg van-e olyan, megtörtént, s honnan tudja a másik, s a körülményekből megállapíthatod, valószínűvel, bár szokatlanul találkozta. Valódi újdonsággal, nem elbeszélőjének ily értékeléséből jöve, de mert összefügg bizonyosan azzal, amit eddig tudtál, de hogy miként s miért, arról ki kell faggatnod közlőjét.

De ritkán adódik ily alkalom, meglepő, ha előfordul, ezért nem figyelsz nagyon társalgás közben, takaréklángon égsz, máshol jár az eszed, saját mondanivalódat dédelgeted egyre. Viszont igazán tűzbe jössz, ha nem csak hallgatnak téged, de kérdést feltéve érdeklődésüket jelzik, s mikor válaszod új kiegészítéssel megismétled, meggyőződhatsz, tényleg megértettek.

Végső nagy élmény pedig, ha vitatni kezdi a hallgatóságból valaki elméletedet, vagy elvi álláspontodat, mert ilyenkor meglepő magyarázatokig juthatsz magad számára is.

Sokféle barátság van, s mind kellemes és hasznos, a legrégebbi a legfontosabb, no, nem azért, mert most is az, hanem azért maradt meg máig, mert valamikor sokat jelentett, nem feledhető. A legújabbról még nem tudunk, de bizonyára alakul, mert nem állunk meg sosem a barátgyűjtésben, nincs plafon vagy telehas, épp azzal maradunk nyitva világra, ha képesek vagyunk új ismeretségre.

Mert mi más a barátság, mint egymás közelebről megismerése, azaz majdnem oly alaposan, mint magunkat átlátjuk, s ez meg is magyarázza barátság hiányát önismeret hiányában. Viszont benne van, hogy kinyilvánítjuk egymásnak, amit gondolunk dolgokról, ahogy hozzáállunk az élet felbukkanó fordulataihoz, s nincs titkunk egymás előtt, ahogy magunk előtt sincsen.

Persze nem ilyen egyszerű a helyzet, sem barátszerzéssel, sem megtartással, összehangolódás szükséges, ahhoz pedig nem egyetlen alkalom, össze kell járni, sokat találkozni, beszélni. A másik biztosan különbözik tőlünk, nemcsak egyezik, hozza a maga érdeklődésköre, avagy munkaköre érdekességeit, viszont érdekesítő az egyéni látásmódja is.

Így fokmérő is lehet, kinek ki a jó barátja, madarat tolláról, embert barátjáról, de ez visszafelé is igaz, nemcsak minket emel fel magához barát, elismeri színvonalunkat. Nem dönthető el, hogy valamilyen közös munka esetében mélyül-e el jobban és könnyebben a barátság, vagy elég hozzá egymás értékének megbecsülése, közös időtöltés öröme.

Ezért is fájdalmas a barátság felbomlása, ami legtöbbször egyoldalúan történik, az egyik fél úgy gondolja, hogy a másik miatt kell kilépni, nem viseli tovább változás terhét. S leginkább félreértés van az ilyen ügy mögött, és eredetileg sem volt az kipróbált barát, valamilyen vállalás, cél, kihasználás bújta meg a szoros érintkezés mögött, hamis tartalom.

A barátságban ugyanis nagyfokú szeretet működik, illetve teszi gördülékennyé a kapcsolatot, odaadás, kölcsönös segítség, egymás elviselése nehéz körülmény közt is. Minde miatt nélkülözhetetlen számunkra, hogy legyenek barátaink, rajtuk keresztül megyünk közelebb az emberekhez elsősorban, legyen persze emellett megfelelő magánéletünk.

Egyszerűen élni nem adatik meg mindenkinek, ez már inkább állítás, mint kérdés, bonyolultság lekötöttséget jelent, kitölti az időnkét a sok kényszerű tevékenység erőhulláma. Olyan erős s nagy, nem lehet kitérni előle, aztán már valamennyire kedvünket is leljük benne, de lehetségesnek látszik többre jutni kevesebb munkával, kisebb ráfordításunkkal.

Mert így most éppen a fontosabbakról tereli el a figyelmünk állandó felszínes elfoglaltság, ismétlődések sorozata történik egyre, unatkozik az okosabbja, lustít a többség. Az önállóság rovására megy a képesség egyoldalúság, pedig elérhető lenne a világelsajátítás és abból fakadt eszköz állomány mindenki számára könnyen.

Igaz, ehhez a hozzáállást is meg kellene változtatni az oktatásban, hogy a tudomány minden vívmánya naprakészen rendelkezésre álljon, ne tudománytörténetet tanítsanak. Ahogy a gondolkodás története helyett is jobb lenne a mélyre hatoló kutatási és érvelési módszert elsajátítani már a gyerekkortól kezdve, s ráépíteni a jövőt.

Ehhez azonban meg kellene változtatni a nevelési elveket, a tanári kiképzést a tudósokra bízni, ám nehéz egyezsége jutni a tananyagban, de nem a vallás miatt. Hanem a múlt maradványaival küzdünk még e téren, gyarmati múltat is mondhatnék, mert annak hatásait ott is nyögjük, ahol nem említik, egy-egy országon belül szintén történt elnyomás.

Egyenlőtlen kapcsolatnak is mondják országok s országrészek kirablását, hátrányos helyzetük fenntartását, s valamiképpen minden háború innen ered, azaz ha még van, akkor az is. Egyszerűbb élet gazdagabb lenne tehát, többet törődnénk magunkkal, testi s lelki egészséggel, egymással is őszintébbek lehetnénk, és lenne igazi társadalomtudomány a javunkra.

Akit sosem kell vigasztalni, ő a mintakép, no, nem sokak bálványja, mert igen kritikus is, és nemcsak önmagával szemben, ostromozását kevesen nyelik le, csak kis körben érvényesül. Sokkal többet tud, mint az átlag, és minden téren tájékozott annyira, mi alapján véleményt formálhat, és összefüggésekre figyelmeztet, igen szokatlanul gondolkodva tud érvelni.

Elsősorban az elkészerítő ügyeknél lát mögé a dolgoknak, mondván, okok ismerete megmagyarázza a történéseket, érzelmi hozzáállás felesleges, ha nem tehetsz semmit. Azaz bírálata azt az emberi törekvést célozza meg, hogy mindenbe beleüssük az orrunk, szinte tőlünk függővé akarnánk tenni tőlünk függetlenül futó világunkban tapasztaltat.

Ennek feleslegességére mutat rá, aki közömbösséget javasol ilyenkor, hogy tudjunk összpontosítani képességünk használata mozzanataira, mikor az valóban szükséges. A jókedv is akkor keletkezik, amikor nincs zavaró tényező, hogy szomorúsággal kelljen válaszolnunk, ső megbánni csak akaratlagost szabadna, rosszat választást, de nem tudatlanul.

Mert a vidámsághoz épp az a többlet erő nélkülözhetetlen, amit önvádolás elvesz, magunknak nem kell bizonygatnunk semmit, igazunk, vagy törekvésünk egyből nyilvánvalón belátott. De csak ha nem hazudunk magunknak, ha igen, az mások felé is megtörténik gyakran, kevésbé ellenőrzött állítások könnyebben jönnek ki a torkon, mint amikor pontosság megkövetelt.

Vigasztalan lesz, aki előre eldöntötte, vagy határozottan tudja, mi fog történni, de más következik be, még ha jobb, az is zavarja, tehát sokan azt látják, amit szeretnének. Légy viszont bölcsebb, mint amit a helyzet látszata kíván választ, hirtelent, megfellebbezhetetlent, ne félj semmitől, ami bekövetkezhet, jobban teszed, ha hiteddel emelkedsz a világ fölé.

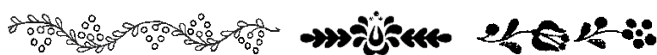
A víz enyhítő közeg nyáron, frissülést okoz télen is, felüdülést jelent tisztaság iránt való közreműködése, ha külső tényezőt látunk benne, belül, bennünk áldás. Önmagában nem áll meg, kifolyik a kezünkből, ezért edényt használunk megtartására, és a kút is ilyen szolgálatra készült, vezetéken érkezve a legkényelmesebb a hozzáférés.

A folyók szerepe felbecsülhetetlen, régi időkben különösen, bár ahhoz, ott élni már magas színvonalú tudás kellett, például a közlekedés tekintetében, csónakok, hidak. Hamar rájöttünk, hogy égből érkezve mennyire hasznos, hiánya tragédiához vezet, felhők ismerete segített a reménykedésben, és tiszteltünk viharral járó villámlást, mennydörgést.

Ezt a jelenséget még istenek világával is összekötöttük, hogy aztán megfejtve nyomós természetét, elektromos áramot termeljünk, de tapasztalva, annak nagy ellensége a víz. Így erejét tehát ki tudjuk használni nemcsak szállításra, még atomeróműben is, költőnk hasonlata pedig szállóigévé vált, hogy „a víz az úr”, azaz a nép áradata, többsége.

Testünkön belül szerepével most ismerkedünk igazán, meglepő eredménnyel, hogy visszahat ránk jellegzetessége, mert szerkezete jó s rossz lelki tényezőt befogadó képességgel bír. Nem csak úgy, hogy hangulatemelő, ha nem vagyunk szomjasak, hanem érzelmi hullámzást is felfog, megváltoztatja állapotát, terel minket kiváltani az üdvös vagy káros következményt.

De ne menjünk ennyire messzire, bizonytalan vizekre, elég fontos általános értéke, hogy harmadik, köztes közeg szilárd és légnemű között, s ami külön élmény: úszni tudunk benne. Ezért gyermekek úgy pancsolnak, hogy sosem hagynák abba, mintha ősi kezdetre emlékeznének, amikor még minden lény ott tartózkodott, így a vizet igen meg kell becsülnünk, első tükrünket.

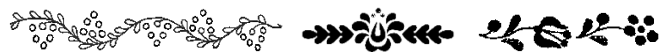
Van, aki a nyugalmat választja ahelyett, hogy felhorgadna a nyugalommezavarók ellen, kérdés, hogy melyik eset lehet eredményesebb, külső vagy belső összefüggés ebben fontosabb. Mert azért a közömbösség nem halvérűség, így behatol a hatás a lelkünk bőre alá és piszkálja a túske világot kizáró burkunk, mint bizonyos zaj, mely éjszaka nem hagy aludni.

Amiről nem akarunk tudomást szerezni, épp ezt a vágyunkat célozza meg kifinomultan, külön tanulmányok ajánlanak eszközöket érvényesíteni, hogy mégse tudj kimaradni. Amit már egy idő után nem tudod, akarsz-e, visszatetsző, hogy beleszólnak életedbe, miközben annak szolgálatát hangoztatják, és alattomosan egyetértésed használják.

Ha nem is mégy el a nagygyűlésre, vagy tüntetni, bekapcsolod otthon a tévét és minden csatornán ömlik a hír arról, amit el szeretnél volna kerülni, sőt más szemszögű stábanál is ugyanaz. Szinte már ott vagy köztük, ha az egész faladat beborítja a képernyő, élénk színek mögött nem látszik a téma szürkesége, hogy elavult minden beavatkozás, véleménykérés álság.

Mert pénz mindig van, ha van akarat valamire, és szakemberek is, akikre a döntést bízzák, így tevőleges vagy szellemi támogatásod már nem az ügynek szól, hanem a te kezelésed. Mert nem akarsz valódi önállóságot, ha nem vagy képes tartalommal kitölteni életed, és persze nem abban segítenek, hogy képes légy, hanem kihasználják gyengeséged, állj irányba.

Azt pedig már nem a te érdeked határozza meg, résztvevőként hasznot hajtasz tömegméretben, tehát sokadmagaddal, de csak ha azonosan gondolkodtok, mit elintézni hivatott vágyad. Arra, hogy nyugalmat szeretnél magad körül, és inkább belelegyezel bármibe, csak hagyjanak békén, még tömeget alkotni is hajlandó vagy, mondván, annak ereje bizonyjal javadra lesz.

Kinyílt a világ, virágozik ezer lehetőség színesen, illatosan vonzón, és nem kényszerből kell felkeresni, menekülve, vagy házassági függésben, hanem önként szabadon választhatod. E kedvező tényezők miatt többen mennek el, hagyják otthon a hazájukat, s már ellenkező irányban is, mint ezelőtt, de a visszatérés bármikor megtörténhet, szomszédba meg ingázhatsz.

Azonban nem olyan egyszerű még ez sem, lelki terhet jelent egyrészt, felkészülést új életre másrészt, mit a kapcsolódás magas szintre emelt mivolta könnyebbít, gazdagabb fejlettség csábít. Ugyanakkor sok a tisztázatlan kérdés, ami csak lakva mutatkozik meg igazán, mi marad személyiségünk alapvető összetevői tekintetében használható új környezetben.

Mi lesz a beidegzett kultúrával, anyanyelv előnyeivel a gondolkodásban, egyszerűbb vagy bonyolultabb lesz-e boldogulni a munka világában, megoldás sosem próbált helyzetre. Aztán társkeresés nehézsége, rejtelmei, ha csak inkább hozzád hasonló bevándorlókkal tudsz találkozni, a bennszülöttek zárt ajtóit nem törheted fel, ezért kevesebből részesülsz.

Mármint az új és más ország más megszokásaiból, s általános színvonalból szellemi téren szintén, a történelemben ágyazottakat nem ismerve, értve és élvezve vagy elszenvedve. Ugyanakkor a sajátjaid valamennyire veled maradnak, külön erőfeszítéssel kell megszabadulnod tőlük, ha úgy döntesz, keserűség tapasztalással, szerencsés kettősség vállalás.

Ami ha máskor nem, gyermeked születésénél csak előjön, hogyan neveld, mivé, milyen nyelven avasd be az élet nagy titkaiba, előnyt vagy hátrányt okozol, ha majd azonosságot keres. Megtévesztéssel nem megy a megoldás felé ez a problémahalmaz, szenvedés lesz a vége, ha elmarad a tisztázás, elhatározás és csak sodródik, aki következetlen ily nagy ügyben.

Hogy ne végzetes állapotá, rémálommá és kilátástalansággá váljon a kinti élet, több mintát is meg kellene ismerni, sikeres alkalmazkodástól az okos hazatérésig.

Hogy majd visszatekintve életművének lássa kalandját, aki megalapozottá tette a következő nemzedékek számára családi életüket, történjen az régi vagy új helyen.

Mert a húzóerőt a derékhad adja minden társadalomban, és ez vonzóerő, oda és vissza, gyökerekkel és újat feltalálással, mindet őrizni, táplálni kell jó akarattal. Végső soron pedig az embermozgásnak van szép és hasznos hivatása, tudás kiegyenlítőds, minden előnyös eljárás megismerése és közvetítése, előnytelenek mellőzése.

S hogy ebben az egyénnek kell szerepet vállalni, még akkor is igaz, ha intézményessé vált a kapcsolatépítés, legyen hajlam valódi új felé és önzetlenül a jobbat közzé tenni.

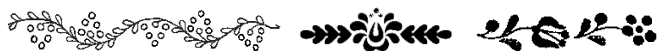
A sokaságnak akkor van arca, ha mindenki saját jogon szerepel benne, érdekességet nem a létezés, hanem annak mikéntje jelent, ha a te képzeletvilágod előadhatod. Mert ugyan nem belőlünk fakad a külvilág, és nem mindenki olyan, mint mi, de mi átszűrődik rajtunk, lesz bennünk képpé, és azt megosztva tudjuk magunkat mások számára megnyilvánítani.

Nem törődve azzal, nem kételkedve benne, hogy megértene-e, mert csak olyan nyelven lehetséges beszélnünk, ami vagy azon értők számára már ismerős, vagy egyetemes módra kapcsolhatunk. Utóbbi jelbeszéd, táncnyelv, rajz s egyéb alkotás, nagy szórással értelmezhető, de félreértést kizár az azonos helyzet elfogadása, a jelszótár, mibe a műveltségünk beavatott.

Egyáltalán az értés gyökerénél vagyunk, mit lehet és kell, nem a mi életünk találmánya, de bővíthetjük talán elég tehetséggel és szorgalommal, ám a sikerre nincs garancia. S még az sem biztos, hogy siker a siker, mert egyből lehanyatlik csillagunk, ha jobb lép helyébe, fényt jobban használó önfényezésre, vagy igazi előrelépés, semmiképp nem szerencse dolga.

Azt gondos kezek vagy tudatlan közreműködők hozzák létre a látszat mögött, ezért nem szállunk szembe a túlerővel okosan, örülve, ha valóban minket túlszárnyaló, s belenyugodva vargabetűs életbe, ha hazugság az egész. Szellemi oldal tévedéséről van szó, és nem a minket körülvevő egész közösségéről, amelynek az időtényező a biztonsága.

Kiavulásnak is mondhatjuk, vagy megújulást igénylő folyamatosságnak, hol arcukat új nemzedékek tajai adnak maguk révén, de hogy milyet, attól függ, ők milyenné váltak. Percemberkéek lettek, napi szinten élnek, alig van történelmi távlatuk, vagy a milliárdos nagyság tényezői büszkén a létszámban való részvételükre, és a boly még mindig egyre nő.

Mi, s mire jó a tisztesség, tudja még valaki ebben az országban? – mert bár emlegetik, mikor szólván, hogy ne essék, megtiporják mégis, tehát szándékosan, s mintha attól ebből nem lenne baj. Mintha végtelenül el lehetne mulasztani, amit egyszer sem szabadna, hogy épületesek legyünk, vegyük komolyan az életet, mikor kell, s ne röhögcséljük el, ha nincs tarsolyunkban ötlet.

Ha nem tudunk mit kezdeni fájó történéssel, ami még veszélyes is lehet ránk, megoldásunk hiányának elmismásolása növeszti az esélyét, hogy bekövetkezik, vártnál hamarabb. Valódi ellenállást az tud tanúsítani látván a viharfellegetek életünk egén, aki hitelesíti magát s képességét korábbi hasonló alkalommal kétség nélkül.

Azt a tapasztalatot kell most tisztességesen képviselni, s „ha reménytelen a lehetetlen, elbukásunk is győzelem”, de talán nem ilyen tragikus ma a helyzetünk, ám felismerés kell. Legelőbb, mint már érzékeltettem, a kiállás, ami nem lehet bumfordiságra kelekótya válasz, szügyig a hámba vagy jármot a nyakra, de húzni az istrángot, az igát másként nem lehet.

Ha nem vállalod magad, ha nem azonosulsz kemény véleményeddel, mit akarsz, mit vársz? – „véletlenül, tusa nélkül csatát nem nyerünk”, te is jól tudod, eredményt akarsz? – meg kell fogni a munka végét. Sok beszédnek sok az alja és a tett halála az okoskodás, különösen ha új helyzetről van szó, amely a tisztességtelenség határán mozog, s kihasználja támadott tétovaságát.

Ekkor tehát nem elég, bár nélkülözhetetlen a józanész, mindennapi tudat javaslata, meg kell erőtteni az elmét, tanulmányozni hasonló eseteket múltból és a mából is. S főként ténylegesen ragaszkodni a közösség egésze érdekéhez, minek felismerése csak óáltaluk, megkérdésükkel születik, azt kell majd tehát tisztességesen előadni.

Ezt felhatalmazásnak nevezik, s csak akkor van, ha senki senkit nem akar becsapni, álságos a kényelmesség felszínessége, árulás is, ha nem végzed el a dolgod, bár ők bíznak benned. Kik, hát a barátaid, ismerőseid, sőt még ismeretlenek is, akik látnak minden lépést a mai világban, ami érdekükben, vagy az ellen történik, s megítélik tevékenységed.

Az pedig legyen tehát felkészültséget, okos viselkedést mutató, a végsőig törekvő elkerülni végzetes irányt, elérni legjobb lépést, mert csak ekkor vagy tisztességes, légy is az!

Kötelességeink bővültek, megnöttek egymás felé, különösen a szülőké, nevelőké, de kérdéses, hogy meg tudnak-e felelni ennek a feladatözönnek, vagy mulasztás alatt nyögnek. Mert éppen elég volt számukra korábban is, mit teljesíteniük kellett, modern polgárvilág elvárásának megfelelni, gyermekük annyit kapott belőle, amennyit feltálatk neki.

Lehet, hogy volt közte felesleges, vagy elavult, ami szűkítette a lehetőségeket, mert ugyanúgy vitte a pénzt, erőt, kedvet, mint az újdonság, naprakész ismeret és képesség. S megállapodni a legszükségesebbekben sem lehet régóta, mert az új támadólag lép fel, a régi meg körömszakadtáig védekezik, s döntőbírónak újabban a gyereket tették.

De ott is inkább mások hivatkoznak rájuk és erőtetik mindenkire általánosan a javaslatukat, kipróbálatlanul, vagyis a bevezetése egyúttal kísérlet és lutri. Eközben hirtelen megfordult a viszonyulás, olyan kifinomult eszközrendszer jött létre, hogy az előzőt működtető felnöttek nehezen tértek, térnek át rá, könyv helyett képernyőt nézni.

Az ifjúság viszont már először csak ilyennel találkozáán, annak minden előnyét élvezzi, kezdettől gyakorolja, bele idegződik és mást használni már nem akar és elutasítja. Így viszont a hagyományos oktatás–nevelés megbicsaklik, megfeneklik, feladja elveit, ha kezdeni akar valamit eme helyzettel, részsikerért lemond addig vágyott teljességről.

Befolyásolja tehát mindezt külső eszközök által nyújtott termékhalmoz, ismerettartalom, képesség-egyoldalúság, – nem saját észterő old meg feladatokat, kész válaszok riszálnak. Ekkor pedig mindenkinek tanulnia kell még tovább, több területen otthon lenni, megnő a kötelezettség, hisz’ a fiatalok egyedül nem tudnak megbirkózni a kihívásokkal.

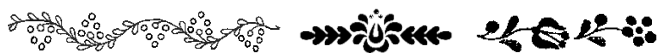
Munka öröme, hiszem, lényegi kifejezés, bár ellene hangolnak százszor is naponta, de nem tudják megsemmisíteni az alkotásvágy és a kötelességteljesítés együttesét. Mert mikor e kettő párban hat, felerősíti egyik a másikat, ami azt is megmutatja, hogy mi hiányozhat azokból, akik tehernek veszik, nyűgnek, igának, hogy dolgoznunk szükséges.

Hiszen a létfenntartás minden körülmény között, mindig feladat, nemcsak élvezetes étkezés, gondoskodni magunkról és aztán családukról, természetes kell legyen, bár kihívás is persze. Mindennapi kenyérünket adjuk meg magunknak, ellenértékét le kell dolgoznunk valamikor, valahol, jelenléttel vagy otthonról hálózat segítségével, mely tehát ehhez elég fejlett.

Itt az ideje kijelenteni, hogy nincsen külön a fizikai és a szellemi munka, mind a kettő jelen van valamily arányban általunk, ésszel, megfontoltan kell mindig tevékenykedni. Legyen tervünk, mielőtt elindulunk a munka frontján, rövid távú érvényességgel, azaz hogy miként kezdjük hozzá és végezzük most, ma, és hosszútávú vágyakozással, megérünk jövőt.

De legyen erőnk is, amit fokozatosan kell növesztetni nekünk, erősebben, kitartóbban és egyre ügyesebben, okosabban, hogy a tapasztalatot megszerezzük és felhasználjuk. Legjobb belenőni s életkornak megfelelő feladatvégzést vállalni, csak így biztonságos, amit régi időben bátorságosnak mondtak, talán azért, mert angyalok pajzsa véd bennünket.

És a munka kiteljesedett, kiszínesedett az utóbbi pár évszázad során, új eszközök jelentek meg segítségünkre, s a régieket is meg kell becsülnünk, nincs kiavulás, hiszen jók. Pontosak, erőhelyettesítők álom velük dolgozni, elégedettséggel tölt el eredmény, s ha megfizetnek, felfoghatatlan, miként válik valaki munkakerülővé, kéreget aztán.

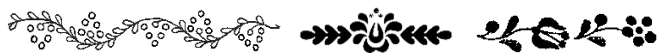
Tehetetlenség és magatehetetlenség közt éles határt kell húzni, összemosása hazug állapothoz vezet és senkinek nem célzatos, mert ténylegesen megbéníthatja a cselekvést. Végtelen határhelyzet test vagy elme annyira megbetegedése, leromlása, hogy ápolást igényel elszenvedője, alapvető mozgást sem képes esetleg tenni, ágyba szorul léte.

Mennyivel másabb ennél természeti jelenség által adott és kapott csapás, erős földrengés, villámcsapás, orkán erejű szél, árvíz vagy más katasztrófális elemi erőt elszenvedni. Ilyenkor sem vagyunk azonban teljességgel és magatehetetlenül kiszolgáltatva, mert tudunk valamennyire védekezni, megelőzni bajt építménnyel, előkészülve fogadására.

Még a vírusok támadását is ellenálló képességünk megújításával kivédhetjük, egyéb veszélyes ügyek esetében pedig fel kell használni adott akkori eszünk velejét. De amikor a közélet baját vesszük számba, nem segít tehetetlen bénának tekinteni magunkat, bármennyire is reménytelennek és kilátástalannak látszik nekünk a helyzet.

Eleve lemond a változsról, aki csak az alkalmazkodást tekinti szükségesnek, ha okosabban közelítünk a kérdésekhez, mindig találunk jobb vagy szebb túlélési módot. Viszonylagosan persze, de az is több semminél, és beindít bennünket, mert ha valójában csak áltevékenység is, ráolvasásként, imaként, ezek szerepe nem véletlenül oly megbecsült.

Önszerep felfedezése lehet a nyereség, hogy mettől-meddig tart a hatókörünk és miért van így, milyen veszteségeket okozhatnánk, ha meggondolatlanságunk válhatna valósággá. Sok kicsi megy aztán sokra, de ez visszafelé szintén ilyen kicsinyes, ne képzeljük magunkat nagyoknak, az csak az isten, és ő azért tehetős, mert minden erónket és lelkünkkel őt szolgáljuk.

Ki a mítosztalanítás nagy fájába vágja fejszóját, csak később szembesül vele, mennyire sokrétű jelenségről van szó, beágyazódva az életünkbe, a mítosz erejét tekintve. Eleve a kérdés szinte megválaszolatlan, megválaszolhatatlan, mikor s hogyan jött létre a csillagképek felismeréséből azoknak megszemélyesítése rajzolatuk alapján.

Ahány ház, annyi szokás, a mitológia is sokszínű első meglátásra, de mégis vannak egyezések, például római s görög között, míg végül azonosságokat mutathatunk ki. S ez kiterjed a világ minden tájára, minek oka éppen nem az, hogy a magasban éjjel, ha nincs felhő, mindenki ugyanazt látja, pislákol felette a csillagsereg, mert más fokból mást lát.

A bolygónk gömbalakja intézi mindezt, de a keringése miatt többet látunk égabroszon, mintha mozdulatlan állna, de ez csak sávós átlapolás, az egész eget nem nézhetjük meg. Így hát valahonnan valahová terjedhetett az égismeret az emberiség életében, vándorlások pedig vitték a tudást, és az új égi látványra új helyen alkalmazni tudták.

De még csak a jelenség megragadásnál tartunk, elnevezni egyetemesnek vélt fogalommal kellett, ha megértésre és hozzáigazodásra számított a közlöje, népmesék árulkodnak. Azaz beszédek abból a szempontból is, hogy nemcsak erkölcsi tanulságokat érdekesen adnak elő, hanem minden beavatott tudta, az ott a világegyetem színpadán történik.

És akik erre az emelvényre fel akartak kerülni szereplőkként, élő emberekről van szó, magukat elvben hasonlónak látták, mint mítosszá vált mese emelkedett alakjai. Összekeverték az égi és földi világot, hogy a hatalmaskodás kegyetlen természetét valamennyire oldják, szükségszerűnek mondván a működéséhez felhasznált áldozatokat.

Az égi elvek, elvont létezők tehát azért lettek megszemélyesítve, hogy a földieket hozzájuk lehessen emelni, akik talán el is hitték isteni kiválasztottságukat. Ami kellett a lelkiismeret megnyugváshoz, hiszen a gazdagságuk mások leverésével járt együtt, de azt az árat tehát indokolta és másokkal fizettette meg az ő nagyságuk.

Ám mikor most itt járunk a magyarázattal, nagy ennek valószerűtlensége, különösen az ó-birodalmi méreteken, utólagos hamis beállítás, történelmünk meghamisítása. És hogy ez mennyire sérthetetlenül jelenik meg, mutatja a korábbi kőbe vésés, aztán szentírások gyakorlata, ezek valójában rege-népszerűsítések, világhataloméért.

Fénylő életünk van, a legnagyobb világosság lengi be, lenghetné be, ha hagynánk teljesülni az élet és az elme minden örök vívmányát, amit valaha az ember már egyszer kivívott. Kezdve a megélhetésről való gondoskodás előrehaladott mivoltával, messze túlra mutatva a szükségletekhez szükségeseken, finomság és bőség áraszthatna el mindenkit.

Aztán olyan lakásban lakunk már legtöbbször, ami nemcsak az állati létben tapasztaltak összehasonlíthatatlanul felülmúlása, de az emberek alkotásának is a csúcса. Közlekedés netovábbjaival rendelkezve felfoghatatlan az a kezdetlegesség, ahogy a régi időkben nyűglódtunk e területen, igavonó állatokkal, csónakokkal haladván.

Az egészségmegőrzés, betegségelhárítás, megelőzés össze tudja foglalni, használva az eddig felhalmozott összes tapasztalatot, és hatékony tömegméretekben nyilvánulva. A tudásátadásnak, növelésnek olyanok az eszközei, intézményei, amit ugyan kezdetlegesen már az ókori időkbe is belelátunk, de akkori ritkasága fájó.

Istenészet helyett, amikor akaratának minket illető mozzanatait próbálta arra szakosodott réteg gyáván kifürkészni, ma az emberi öntudat arat dicsőséget. Igaz, ebből csak a legjobbaknak juttatnak, s hogy kik az ilyenek, jutalomra méltók, igen sok igazságtalansággal van kiválasztva, még embercsoportok esetében is tévedve.

Nemcsak egyes emberek megítélésében tehát, mintha a korábban győztesek diktatúrája élne tovább, mert nem igazi győzelem volt az, nem a legjobb, hanem a legszerencsésebb győzött. A szerencsekovácsok viszont fegyvert csináltak a képesség vívmányokból, azzal rettentették el a legyőzötteknek mondottakat, és rettentik el máig, mert az erkölcs ez időkben romba dőlt.

Kettévált, a magukat kiválasztottaknak tartók számára mást jelentett, mint a többieknek, akik kevés joggal bírtak Szen Korona Országain kívül, de itt, annak tagjaiként magukat képviselték. Ezért régóta már leverettünk, nehogy ez a közösségépítő rendszer elterjedhessen a föld többi, fejletlenek mondott részén, hisz máshol e primitívnek láttatott mód megmaradt.

Fel kellene tehát zárkózni a szellemi-lelki világnak anyagiasság mellé, helyett, hogy a hatalmi mámort felváltsa igaz öröm, használva és gyarapítva fényben fürdő létünk.

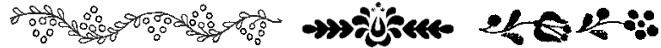
Napsütésnek mondott áldáshalmazban élünk, ehhez képest minden természeti jelenség csak másodlagos, még ha hatásában a jégesőt elébe is tesszük, vagy ha beborul ránk az ég. Ám máshol – és máskor itt is – süt a Nap, elküldi az élethez alapvető sugarait, melyek nemcsak a növényeket keltik ki és táplálják, a mi hangulatunkat is magasba emelik.

Télen is, nemcsak nyáron, és a festészetben is, nemcsak a mezőgazdaságban fejt ki erejét, napsugaras táj képén ámuldozunk, s a vihar félelmetes ábrázolásán rettegünk. Mi lenne velünk Napunk nélkül, ritkán tesszük fel ezt a kérdést, de mindig ott motoszkál kisagyunk viszketésében a fejünk hátulján, mögöttes tudást elhesegetünk, mennyire függünk tőle.

Talán már nem félünk tőle, a csillagászati ismeretünk róla elegendő hozzá, de azért a részleteket vizsgálók találnak ott, a Nap-felszínen izgalmat, és meg is osztják velünk. Korábbi hosszú időn át Napisten-tisztelet jellemezte az embert, eme istenfélelem azonban építette alkalmazkodó énünk, de a mai Napkitörés-látvány megrendítő.

Amint sokakat kiábrándít a személytelen égitest tudata, s hogy majd egyszer kimerül a fúziós kohó, ahol nagy nyomás új elemmé egyesít legkönnyebbet, és ekkor szabadul fel vagy ki a fény és jön el minket boldogítani. Nem is Nap-természeten gondolkodunk el borús lelkülettel, hanem magunkat ítéljük, ugyan talán nem kiszolgáltatottnak, de igen piciny

szereplőnek a Világegyetemben, paráynak. Még az értelmetlenség is felmerülhet, mikor ennyire kiszámítottan maga vezérelte következményekkel lát el minket nagy csillagunk, viszont e keretek bizonyosága biztosságot ad. Ezen belül kell tehát teljesítményt nyújtani, amihez legfőbb saját eszközünk az értelmünk, minden más Napunk intéz, erőnk izmainkból, s rendszerességet világunkban, min építkezünk.

Himnusz és Szózat olyan nemzeti imádságunk, melyben megnyugszik a lelkünk, szellemi nagyságot érzékel, él át minden körülmény között, telve szívünk szeretettel hazánk s örök népe iránt. Történelmi összefüggésekre utal egyik, magátólértetődő kötelességre másik, értékelést és biztatást tartalmaz mindkettő, jó és rossz sorsvállalást legszentebb közösséggel.

Hogy emelt fővel élhetünk az emberiség nagy családjá kötelékében, alkotva azt kezdet kezdetétől és kiérdemelve tudásunkkal, szorgalmunkkal ott a többi vezető szerepet. Vagy inkább forrásnak mondhatnánk, ahogy innen jól megszaporodott testvéreink szétrajzoltak a világ minden tájára, vitték a földművelést, kézműves ügyességet és a fémművészetet.

Olyan felfogást, elképzelést, sőt elméletet az életforgandóságról és állandóságról, mi azóta párját ritkítja, mert valóságos alapon nyugodott képességünket tekintve. Miként viszonyuljunk születéshez és halálhoz, a természet jelenségeihez, lelkünk s eszünk termelte eszméinkhez, egymáshoz életkorok szerint, valamint a szép örök igazságokhoz.

Mindez évtizedekig rendben is volt, semmi sem zavarta meg a békés építkezést abban az összefüggésben, ami az embertől függő volt, megtettünk mindent, amit a természet engedett. Ám néha, néhol romlása nagyobb volt, mint amit sújtottja önromlás nélkül el tudott viselni, de ez tőlünk messzire lévő tájakon történt, a mi vidékünk maradt tejjel-mézzel folyó föld.

Így túlélési ösztönünk nem sérült, de célpont lett elvadult harciasok számára itteni húsfazék melletti létezés ugyanúgy, mint aranyimádat kényszerű kielégítése. Ugyan fegyvert honvédelemre mi is gyártottunk, ámde támadóink mindig túlerőben voltak, legyőztünk sokszor, de mindig feltámadtunk, így legdicsebb tettünk: még ma is „él nemzet e hazán”.

